

Pimpernel Erdélyben

REGÉNY

IRTA
Orczy Emma
bárónő

ANGOLBÓL FORDITOTTA
POGÁNY KÁZMÉR

A SZENT ISTVÁN-TÁRSULAT KIADÁSA

A mű elektronikus változatára a Nevezd meg! - Így add tovább! 4.0 Nemzetközi (CC BY-SA 4.0) Creative Commons licenc feltételei érvényesek. További információk: <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.hu>

Elektronikus változat:
Budapest : Magyar Elektronikus Könyvtárért Egyesület, 2018
Készült az Internet Szolgáltatók Tanácsa támogatásával.
Készítette az Országos Széchényi Könyvtár E-könyvtári Szolgáltatások Osztálya
ISBN 978-963-417-284-0 (online)
MEK-17773

PROLOG.

1.

1917 júliusában történt.

A földszinti szobában egy nő ült s egy deszkaasztalon álló kis petróleumlámpa pislogó fénye mellett varrogatott. A lámpa közelében féltucatavaló katonaköpeny hevert. A nő egyenkint kezébe vette a köpenyeket, megvizsgálta, megveregette, kifordította. Aztán fogta az ollót s egy helyen fölfejtette a bélést. Most újból összevarrta, de előbb valamit a bélés és a szövet közé rejtett, valami kicsiny, fehér, zizegő holmit, amit kebléből, bluza ráncaiból szedett elő.

Felfejtette s bevarrta a többi köpeny bélését is egytől-egyig.

A szoba nagyon kicsiny és sivár volt. A tapéta rongyokban lógott a falról, de mivel a mennyezet a legutolsó bombázás alatt csak részben hullott le s miután most Guillaumetben kevés házban akadt mennyezet, ezt a szobát még fényűzőnek lehetett nevezni. Teteje a háznak nem volt s ablaküveget sem lehetett találni rajta sehol, de miután nagyon meleg júliusi napok jártak, ez még előnyszámba ment. Egészen kellemes légvonat lengette a foszlott függönyt, amely a tört ablakot takarta s legyezgette a nő verejtékes homloka körül zilált, sötét hajának fürtjeit. A nő kopott bluzban és kötényben ült. Bluza ujjá könyökön felül föl volt tűrve s bluza kissé nyitva volt. Látszott nem épen csunya nyaka és keble felső részének előre lendülő, sejtelmes vonala.

- Nagyon kedves vagy azokhoz az angol fiúkhoz, Alice - hangzott hirtelen a háta mögött száraz, gúnyos hangon.

A nő megrezzent s keze, amely ép megveregette és összehajtotta az utolsó köpenyt, kissé reszketett. Sápadt, fakó arca a lámpa homályos fényében majdnem hamuszürkének látszott. Most megfordult és az érkezőre nézett. Magas, sovány, lobogó hajú, borotvátlan fiú lépett be az ajtón. Szivarvég volt a szájában s mélyenülő szeme türelmetlen, gúnyos kifejezéssel tapadt a nőre. A fiú láttára a nő megnyugodott. Csak Lucien jött meg - Lucien, a csavargó - a véletlen szerencséséből élő legény, aki valahol itt a közelben, egy amerikai kórház kapujában hordároskodik. Legalább mindenki így tudta. Foglalkozása iránt nem is igen érdeklődött senki. Mindenkinek több gondja volt, semhogy más dolgával törődhetett volna. Lucient hasznavehető, buzgó embernek ismerték. Ámbár egyik lábára sánta volt, készséggel vállalkozott mindenre: vitt levelet, kijavította az eltört talicskát, pucolta a cipőt, elvégzett akármit. Amerikai Luciennek szokták nevezni, de a guillaumeti aerodrom angol repülői becézgetve csak «Yank»-nak szólították.

Szerették Yankot. Bár Lucien csunya volt, mint a bűn, feketeképű, többnyire borotvátlan és piszkos, de nagyon mulatságos fiú volt, aki pompás tréfákat tudott mesélni s mindenkor kész volt a kártyajátékra vagy a mókára. Pénze is volt bőven - valószínűleg azokból a borralalókból, amiket a kórházban francia és angol tisztektől kapott - s pénzét a fiúkkal együtt könnyű szívvel verte el italra és cigarettára. Legutóbb nem kis derűtséget keltett Guillaumetben, hogy nyíltan tette a szépet Gerbier Alicenak. Alice jólelkű nő volt, de mulatságosan csúnya s épen nem fiatal. Elképzelni is nehéz volt, hogy valaki Aliceba szerelmes legyen. De Lucien a saját ízlését követte s így Alice föltétlen rabszolgájává szegődött; helybe hordott neki mindent, csontig ledolgozta érte az ujjait s fél éjszakákon át fennvirrasztott ingeit javítva, harisnyáit foltozgatva. Lucien mindezt természetesnek találta s úgy bánt vele, mintha szegény még százszor csúnyább lett volna.

- Nőkkel csak így szabad bánni - szokta mondani cinikusan, ha szegény Alice-szal való durvasága fölkelte egyik-másik ismerőse méltatlankodását.

Furcsa viszony volt ez. Az öreg Gerbier-mama házában lakó katonafiúk gyakran kérdezték egymás közt, vajjon mi lesz ennek a vége? Szegény Alice! A házasságra ez volt az egyetlen reménye. Ha ezt a szűkmarkú rajongóját is elveszíti, sohasem kap másikat. Szegény, maga is érezte ezt, mert valahányszor észrevette, hogy Lucien másnak udvarol, szemében csupa szenvedés sötétlett.

Lucien bedülöngött a szobába és közvetlenül Alice széke mögött megállt. Mint valami leereszkedő basa, megveregette a leány sovány vállait.

- Kedvesebb vagy azokhoz az angol fiúkhoz - mondta - mint hozzám. Igazán nem tudom, hogy miért dolgozol értük annyit. Olyan fáradt vagy, mint a kutya. Fülledt meleg van ma éjtszaka. Úgy érzem, vihar jön.

- A fiúk is azt mondták, viharra van kilátás - felelt Alice színtelen, fáradt hangon - de remélik, hogy hamar el is vonul.

- Mint reggel felé mindig - válaszolt kurtán Lucien.

A nő bólintott.

- Te, mint afféle jó lélek, természetesen nem sajnálsz pár öltést a ruhájuktól, mi? - folytatta a férfi és piszkos hüvelykujjával a köpenyek halmaza felé mutatott.

- Nincs más, aki megvarrja nekik - válaszolt a nő az előbbi színtelen, közömbös hangon.

- Ez a munka ugyan nem sokat hoz - válaszolt a férfi szárazon. - Mit törődsz vele, ha egy lyukkal több vagy kevesebb van azon a köpenyen? Mit gondolsz, a fiúk közül hány jön vissza légi útvjáról holnap? Ezeknek a gondosan kijavított köpenyeknek javarésze a fronton túl a németek szűkös ruhatárát fogja gyarapítani, azt hiszem.

- Talán - mondta fáradt sóhajjal a nő.

- Hányan mennek el holnap? - kérdezte Lucien.

- Nem tudom. Akik itt a házban laknak, elmennek mind.

- És mit gondolsz, hányan jönnek vissza?

A nő megborzongott és még jobban összeszorította vékony, színtelen ajkait. Yank nyersen kacagott és csontos vállát vonogatta.

- Ezek az angol repülőök nagyon bátrak - jegyezte meg könnyedén. - Ezt még a német is elismeri. A legőrültebb kísérlettől sem fáznak. Azt hiszem, köpenyeid közül holnap estére nem sokat látsz viszont.

A nő makacsul hallgatott. Lucien egy törött karosszékre vetette magát, amely testének súlya alatt megreccsent. Alice felállt és összerakta a köpenyeket.

- Mit bajlódsz ezekkel a rongyokkal annyit? - mondta a férfi mogorván. - Ül már békén egy kicsit és beszéljünk.

Lucien kinyújtotta izmos, hosszú karját, megragadta a nő bluzát és hirtelen magához rántotta Alicet.

A lány ellenkezett s kebléhez szorította köpenyeit, de azok kicsúsztak kezéből s lezuhantak a földre. Alice le akart hajolni, hogy összeszedje őket, ám ebben a pillanatban Lucien megragadta mind a két vállát, kényszerítette, hogy megforduljon és szemtől-szembe nézzen vele.

- Sokkal kedvesebb vagy azokhoz a fiúkhoz, mint hozzám - ismételte rekedt kacajjal. - Hagyd ezeket a rongyokat, mondom és adj valamit innom. Mi van a házban innivaló?

Alice most megkötötte magát. Máskor Lucien ki nem mondott óhajtása is parancs volt előtte, de most kitépte magát a férfi kezei közül és féltérdre ereszkedve kezdte felszedni köpenyeit a padlóról. Lucien félig lezárt szempillája alól feketés, sovány arcának meghatározhatatlan kifejezésével és erélyes szája körül valami különös, majdnem kegyetlen vonással nézte pár pillanatig a nőt. Nem volt hozzászokva ahhoz, hogy szeszélyeivel ellenkezzenek s most izgatta az a nagyon is emberi gondolat, hogy próbára teszi a balgaszívú, odaadó nő fölötti hatalmát. Lucien hirtelen felugrott s a még földön heverő köpenyekbe úgy belerúgott, hogy a szoba legtávolabbi sarkaiba repültek; azokat pedig, melyeket Alice már kebléhez szorított, durván megragadta.

- Megmondtam - szólt dühös káromkodással - hogy hagyd ezt a cókókot és adj valamit innom.

Pár pillanatig Alice még mindig habozott. Megadó, szenvedő s elgondolkodó arckifejezéssel tekintett a férfira, miközben nedves tenyerét rongyos kötényébe törölgette. Lucien arcáról, amint tekintete találkozott a nő szemével, a düh eltűnt. Szinte úgy látszott, mintha szégyenlené durvaságát.

- No, nincs semmi baj, szívem - mondotta elnéző mosollyal. - Nem akartam goromba lenni. Adj valami innivalót. Légy jó lélek. Hova tegyem ezeket a rongyokat? - kérdezte s most maga hajolt le, hogy összeszedje a szétszórt ruhákat.

Alice fonnyadt arcán ép olyan szenvedélyes öröm ragyogott fel, mint aminő mély szorongás ült rajta az imént. Még mosolyogni is próbált.

- Sohse törődj ezzel a holmival, Lucien - mondta és meglehetősen kapkodó mozdulatokkal törölte le kötényével az asztalt. Aztán az ajtó felé indult, de még visszaszólt:

- Mindjárt elteszek mindent. Feladom azt az üveg bort, amit a minap hoztál. Jó lesz?

- Jó - válaszolt Yank. - Aztán gyere és ülj le egy kicsit. Ez az örökös varrogatásod már az idegeimet tépi. Igazán nem értem - folytatta az összeszedett köpenyeket az asztalra téve vissza - minek kellett neked ezekkel annyit bajlódnod. Majdnem újjak.

Sorjában megnézte a köpenyeket. Valamennyi majdnem új, szép, khakiből való ruhadarab volt, jószabású, formás, aminővel az angol kormány büszkén szerelte fel a maga nagyszerű repülőit. Amint Alice az ajtóban megállt, Lucien félig feléje fordult s szokásos, nyers, parancsoló hangján odaszólt:

- Hozod azt a bort vagy sem?

Alice távozott. Lucien pár pillanatig mozdulatlanul állt az asztal mellett. Piszkos keze a köpenyeken pihent. Szemét arra a szűk folyosóra szegezte, melyen át Alice eltűnt, füle pedig feszülten figyelte a lány elhaló lépteit. Amint a pincébe vezető kőlépcsőn Alice léptei elvesztek, Lucien egész viselkedése egyszerre megváltozott. Szivarcsutkáját elhajította s felkapva az egyik köpenyt, mind a két kezével gondosan végigtapogatta az egészet, mígnem egy helyen finom ujjá valami halkán ropogó, vastagabb anyagot érzett.

Lucien mély lélekzetet vett s mélyenülő szemében felvillant a diadal fénye. Most gyorsan és biztos mozdulatokkal sorra vette a köpenyeket, megtapogatta mindegyiket, míg ujjá meg nem találta a szövet és a bélés közé rejtett halkán ropogó valamit. Eközben arca, amely amúgy sem volt vonzó, félelmissé torzult. Majdnem állati kegyetlenség vonása jelent meg rajta, ajkai foghúsára feszültek s kivillantak farkaséhoz hasonló fehér, éles, csillogó fogai.

- Megvan, megvan - mormolta egyszer-kétszer. - Nőtől nem is rossz ötlet. Csodálom, hogy ilyen gondolatra jött.

Éles fülével most hirtelen észrevette, hogy a pince felől közelednek Alice fáradt léptei. Rendes rakásban visszatette a köpenyeket az asztalra, aztán az ablakhoz lépett, kissé félrehúzta a függönyt s hosszan elnyujtva egyet füttyült. Valaki a sötétségben a füttyre nyomban válaszolt.

Kezében egy palack borral és egy pohárral Alice belépett. Szemében ijedtség reszketett. Tekintete gyorsan körülfutott a szobában, aztán a köpenyekre tévedt. Látván, hogy a köpenyek rendben vannak, mintha megkönnyebbült volna. Aztán a bort s poharat letette az asztalra, az asztalfiókból dugóhúzózt vett elő s kezdte kihúzni a dugót. Lucien olyan mosollyal nézte, amit a leány nem tudott mire magyarázni. A férfi most lassan a leányhoz lépett. Két keze zsebében volt. Alice kihúzta a dugót, bort öntött a pohárba, amikor Lucien egyik kezével villámgyorsan megragadta a leány torkát, míg a másikkal erősen befogta a száját.

Alice még kiáltani sem tudott. A palack kiesett kezéből, az üveg cserepekre tört, a bor pedig a padló szüette repedéseiben lassan folyt az ajtó felé. A leány rémülettől kitágult szeme a levegőbe meredt. Két kezét szétfeszített ujjakkal egyenesen maga elé nyujtotta. Lucien egyetlen szót sem ejtett ki ajkán. Csak fogta a nőt vaskézével s minden igyekezete az volt, hogy Alice ne tudjon kiáltani. Jó húsz másodpercig fogta így a nőt, aki a legnagyobb rémületből már félig önkívületi állapotba esett. Ekkor a külső folyosó felől halk tolvajlépések hangzottak s a következő pillanatban két paraszti ruhát viselő férfi lépett a szobába. Lucien csak a szemével intett, mire azok szótlánul, majdnem nesztelenül körülvették a nőt, biztos őrizetbe vették, aztán kikísérték a szobából. Alice úgy ment közöttük, mint a holdkóros, lecsukott szemmel, összeszorított szájjal. Arcán a lelkét átjáró rémület reflexe ült.

Lucien, amint a szobában magára maradt, fogta az egyik köpenyt s Alice ollójával gondosan felfejtette a bélés pár öltését. Ügyes ujjaival benyult a nyílásba, mígnem valami hajlékony, zizegő dologra akadt, amit kihúzott és szemügyre vett. Apró betűkkel teleírt, vékony darabka papír volt, olyan kicsinyre hajtogatva össze, hogy kisebbre már nem lehetett. A petroleum-lámpa lobogó világa mellett Yank betűzgetni kezdte az írást. Arca olyan kifejezéstelen volt, mint a márvány. Mintha a nő leleplezésével az ügy iránti minden érdeklődése megszűnt volna.

A papiroson üzenet állt, amely roppant értékes lett volna a németekre nézve. Átfutva az írást, Lucien ismét összehajtotta a papirozt s a ruhája belsejében hordott zsebkönyvébe tette. Aztán egyenkint fogta a köpenyeket, az olló segítségével mindegyikből kivette az azonos szövegű papirosokat s ezeket is zsebkönyvébe rejtette.

Ép végzett, amikor alulról, a kis falusi utcáról, fiatal ajkáról felhangzott a «Tipperary» vidám nótája. Egy-két perccel utóbb hat-nyolc khaki-ruhás katona rontott be zajosan a házba.

Valaki elkiáltotta magát:

- Alice! Alice! Hol jár maga? Hé, kedves Alice!

Egy másik katona elkezdte énekelni a «Picardia rózsája»-t.

- Halló, Yank! - kiáltott egy harmadik, aki ép megpillantotta Lucient - hová tetted Alicet?

- Mindjárt itt lesz - kiáltott vissza Lucien. - Megigértem neki, hogy meglátogatom, hát nem maradhat soká.

Lucien kisietett a házból s a következő pillanatban elnyelte alakját a sötétség.

Három nappal utóbb. A hajnal ép most terült szét a városon. Lille városházának egyik mérsékelt ízléssel bútorozott szobájában szerény reggeli mellett egy öregedő úriember ült. Előkelő vonásairól okosság tükröződött; ritkás szürke haja gondos rendezésben hullt koponyájára, hogy leplezze kezdődő kopaszságát. Az öreg úr időről-időre mohó pillantást vetett a szemközti ajtóra, majd meg aggódva nézett a kandalló párkányán álló óra lapjára.

Egyszerre arca a türelmetlen várakozás kifejezésével derült fel. A szomszéd szobából nyers férfihangot hallott, amely parancsoló modorban jelentette ki, hogy beszélni akar Kervoisin úrral.

Szolga lépett be, de Kervoisin sokkal türelmetlenebb volt, semhogy beszélni hagyta volna.

- A Tizenegyes van itt? - kérdezte éles hangon s választ sem várva hozzá tette: Vezesse be!

Különös, magas, toprongyos, borotvátalan alak bicegett be a szobába. Két keze zsebében volt, szája szögletében szivarcsutkát rágsált. A finoman öltözött, előkelő Kervoisin a szokatlan látogatót a legnagyobb udvariassággal fogadta. Állva üdvözölte, melegen megrázta kezét, széket mutatott neki s kávéval, likőrrel, cigarettával kínálta. A jövevény nem fogadott el semmit, csak a karosszéket, amelybe szemmel látható élvezettel vetette magát.

- Fáradt, kedves barátom? - kérdezte szeretettel Kervoisin.

- De mennyire - felelt a másik kurtán. - Fenn vagyok már két órája.

- Keveset aludt - mormolta lekötelező mosollyal Kervoisin. - Aztán szárazon tette hozzá: Talán az izgalom is...

- Izgalom? - vágott közbe nyers kacajjal a másik. - Biztosíthatom, hogy semmiféle izgalmat sem éreztem. Inkább érdekes volt.

- Ugyan! Nőt agyonlövetni?

A Tizenegyes névre hallgató furcsa ember félredobta szivarcsutkáját, Kervoisin dobozából nagy gonddal másik szivart vett ki, kényelmesen rágyújtott, csak azután válaszolt:

- Igen, kedves barátom... nőt agyonlövetni. Ön még sohasem látott nőt agyonlőni vagy felakasztani?

- Soha! - felelt megborzongva Kervoisin. - Remélem, nem is lesz benne részem.

- Pedig ilyet érdemes látni - jegyezte meg a másik s kicsucsorított száján füstkarikákat fujt a levegőbe. - Higyje el - ismételte szárazon - érdemes.

- Önök, angolok, csodálatosak - felelt kurta kis sóhajjal Kervoisin.

- Elhiszem, az önök szemében csodálatosak vagyunk - vélte a Tizenegyes. - De viszont mi nem lövetünk agyon nőket.

- Tudom. A kémek veszélye önöket nem is fenyegeti annyira, mint bennünket. Ez a nő különben igazán veszedelmes volt.

- Az, mert nagyon ügyes volt. Életemben nem volt rá esetem, hogy valaki olyan szellemes ötlettel dolgozott volna, mint ez.

- Ha jól emlékszem, a Guillaumet melletti angol aerodrom területén működött.

- Igen. Úgy számított, hogy a németek minden hat-nyolc repülőgép közül legalább hármat leszednek. Szerzett hireit tehát a repülők kabátjának bélésébe varrta. Ügyes gondolat - tette hozzá elgondolkozva a Tizenegyes. - Tisztára véletlenül jöttem a nyomára.

Lucien mosolygott s egy pillanatra maga elé meredt. Emlékezetében teljes élénkséggel felújult a roskadozó guillaumeti ház és Gerbier Alice, amint ül a kis szobában, előtte köpenyek tornyosulnak s csak varr, varr egyre. Ő maga csavargónak öltözve, amerikai Lucien néven - bár soha amerikai nem volt - heteken át forgolódik a leány körül. Eleinte csak határozatlan gyanút táplál, aztán bizonyosra veszi a dolgot, majd azon töri a fejét, vajjon Alice mikép hajtja végre cselét, hogyan követi el az árulást, amellyel oly értékes útbaigazítással látja el a németeket. Ezeket az útbaigazításokat csak angol aerodrom közelében lehetett beszerezni. Aztán látta önmagát, a nyomozót, a titkos ügynököt, amint gondosan kiveti hálóját, amelybe a világ kezdete óta annyi nő beleesett s amelyben elhelyezi a csalétket, hogy felébressze a női hiúságot és az öreg leánynak szerelemre való szenvedélyes vágyakozását. Az emlékezés e képeihez most egy másik kép sorakozott: Gerbier Alice, amint kora hajnalban ott áll a lillei börtön udvarán, háttal a falnak, bekötött szemmel s egy szakasz katona célbavett puskával áll előtte. Miközben ezek a képek elvonulnak lelki szemei előtt s fölélénkültek, majd ismét eltűntek, Lucien kifejező arca a könyörtelen kegyetlenség förtelmébe ment át. Szeme úgy összeszűkül, hogy csak keskeny résznek látszott, ajkai felgömbültek a foghúsára s kivillantak fogai, amelyek élesek és hegyesek voltak, akár a farkasé.

Kervoisin halk köhintése ébresztette föl elmékedéséből.

- Ön a titkos ügynökök királya, barátom - mondta Kervoisin lekötelező hangon. - Nem tudom, mit tettünk volna ön nélkül. Gerbier Alice az ön diadalainak koronáját jelenti.

A Tizenegyes nyersen nevetett:

- Olyan látvány volt, amit érdemes végignézni!

I. FEJEZET.

Amikor Blakeney Péter megtudta, hogy barátja, Tarkington, eljegyezte Fowkes Rosemaryt, ezt a hírt nemcsak valószínűtlennek, hanem lehetetlennek találta. Ez a világ vége! Halál! Enyészet! Pokol! Vagy akármi más!

De igaz nem lehet.

Péter aznap a Lord-pályán krikettezett s Tarkington az ebédszünet alatt mesélte el neki a nagy ujságot. Péter egy pillanatra azt gondolta, hogy Tarkington - életében most az egyszer - be van csípve. De Tarkington most is olyan volt, mint mindig: komoly, higgadt és csodálatosan kedves. Sőt mintha most különösen kedves lett volna. Talán tudott mindent? Rosemary talán beszámolt neki? A nők olyan furcsák. Rosemary talán elmondta, hogy ő, Péter, valamikor bolondul...

Akárhogy is állt a dolog, Tarkington józan volt, nagyon komoly és kedves. A maga nyugodt, szenvedélytelen modorában ujjongta el Péternek, hogy ő a föld legboldogabb embere. Természetes, ha Rosemary... de ez lehetetlen! *Lehetetlen!*

Aznap délután Péter olyan rosszul játszott, ahogy még soha.

Este elment az öt művészet báljára, az Albert-Hallba. Tudta, hogy Rosemary is ott lesz. Hiszen ő tervezte báli ruháját. Tarkington is említette, hogy elviszi menyasszonyát a bálra.

Menyasszonyát! A jó, öreg Tarkington! Milyen nyájas, szenvedélytelen ember! Nemsokára Rosemary férje lesz! Egek ura!

Az albert-halli bálon Péter néhai nagyatyjának gyönyörű díszmagyarját, azt a félig barbár pompájú csodálatos ruhát viselte, melyet felbecsülhetetlen ékszereivel együtt anyjától örökölt. Ezek az ékszerek, a kardöv, gombok, boglárok, a Heves-család birtokában voltak azóta, amióta azokat egy középkori királynéval Magyarországra vándorolt firenzei mesterek remekbe készítették. Péter a legnagyobb gonddal öltözködött fel. Ha valaha, most érdemes volt. Rosemary ugyanis egyszer említette, hogy szeretné Pétert ebben a ruhájában látni.

De úgy a Lord-pálya délutáni forróságában, mint az öltözködés alatt s most a zsufoolt, füledt Albert-Hallban Péter úgy érezte magát, mintha nem a valóságban élne. Nem mintha álomban járt volna, de úgy érezte, hogy ebéd óta a világ fonákjára fordult. Valaki a Teremtő akarata ellenére valami új világot formált s Péter, miután már őmaga nem élt, csendesen figyelhette ez az újszerűséget.

Az új világnak mai eseménye igen nagy sikerűnek látszott. Az a számtalan fennhangon beszélő ember, akinek Péter minden szavát jól hallotta, egytől-egyig azt hangoztatta, hogy ez a bál kétségtelenül az idény legnagyobb sikere.

Csak úgy, mint az igazi világban - gondolta Péter - amelyben minden hasonló esemény mindig elvitathatatlanul a legnagyobb eseménye szokott lenni az idénynek.

Mások Péter fülehallatára, nagy hangon beszéltek arról, hogy ezt a mulatságot szokatlanul jól rendezték. Ragyogóan hirdették az egészet. A jegyeket úgy elkapták, mintha ingyen adták volna.

Péter egész bizonyosan emlékezett, hogy az elfelejtett, halott világban hallott már ilyen véleményt nem egyszer.

Szóval az újonnan kitalált világnak ebben az Albert-Halljában a dolgok majdnem olyanok voltak, mint a régiben. A terem zsufoolásig volt. Olykor-olykor nem hogy táncolni, de mozdulni is alig lehetett. A test bizonyos elferdüléseit most is táncnak, néhány fekete muzsikus-

nak pokoli hangszereken kivert démoni zürzavarát zenének nevezték. A terem földszintjét a legalsó páholyok színvonalára emelték és így adták át a többé-kevésbé kecses körmozgások látványosságának. Péter csak nézdegélt és sajátságosan ismerősnek találta a valótlanágoknak ezt az új világát, amely csak néhány órája, akkor támadt életre, amikor Tarkington elmondta, hogy eljegyezte Fowkes Rosemaryt.

Péter jól tudta, mi következik még ezután.

A holnapi *Morning Star*-ban vagy a *Talk of the Town*-ban az az ezernyi nép, amely itt keringett vagy nézte mások szórakozását, a jelen voltak névsorában lesz.

Meg fogják írni, hogy ő, Blakeney Péter, a híres krikettjátékos és a Viktória-kereszt tulajdonosa, szintén jelen volt. A képes hetilapok közölni fogják fényképét, amint a szokványos mosoly ül vonásain, a szeme pedig kimered, mint a holdkórosé. Ennek már így kell lennie. Megér két guineát (a beléptidíjon felül), hogy az embert a jelen voltak közt emlegetik olyan előkelő társaságban, melyben hazai és külföldi uralkodóházak tagjai is tündökölnek.

Lesz természetesen pár olyan válogatott személyiség is, akiről a *Morning Star* vagy a *Talk of the Town* elragadó bizalmassággal csak mint Fitznoodle Feriről, miss Tomkins Babáról vagy egyszerűen mint lady Liliről, esetleg Józsi lordról emlékezik meg.

«Miközben lady Lilivel csevegtem stb.»

«Lady Dartmouth Vi, akinek a rövid haj pompásan áll stb.»

«Eljött lányaival Flint márkiné is stb.»

Péter ösztönszerűleg jól tudta, hogy mindez roppantul érdeklő a külvárosi kispolgári nőket, akik a valószínűtlenségek e világában a *Talk of the Town*-t olvassák s ebbe bele is nyugodott. Természetesnek találta azt is, hogy a lady Vi vagy miss Baba nevű babaszerűen kiöltözött hölgy a világért sem maradt volna el az öt művészet báljáról. Ez a divat tetőpontja volt, a bohémek divatjáé, amely Chelsea és az előkelő műtermek divatja és sokkal mulatságosabb, mint a zárkózott Mayfair előkelősége.

Péter - a félig-meddig árnyékká vált Péter - figyelte a tömeget. Egek ura! Micsoda embergomoly!

A tömeg sokszínű, változó, hömpölygő, élénk, szikrázó, nyugtalan és izgatott volt. Legyezők lengtek, ruhák lebbentek, hajékek, fodrok, selymek, csipkék, tollak, ékszerek csillogtak. És hogy ömlött a szó! Beszéltek szünet nélkül, mély és magas hangok igyekeztek túlszárnyalni még mélyebb és még magasabb hangokat. Szem káprázott, fül csengett, érzékek és idegek megfeszültek. Az egész fölött pedig az illatok keveréke lengett: a rizspor, szépitőszerek, parfümök, forróság, gáz és a meg nem határozható egyéb illatok vegyülete.

A látvány gyönyörű volt s nem nélkülözötte az önkénytelen humort: Mária Antoinette Robespierre-rel flirtölt, egy orosz muzsik bizalmasan csevegett az ékszerekben pompázó Katalin cárnővel, Erzsébet királynő pedig egy prehisztorikus emberrel kacagott versenyt. És Pierrot-k nyüzsögtek itt is, ott is, minden színben és minden alakban. Kék Pierrot-k és sárgák, fehérek és feketék, biborszínűek narancsszín fodorral, narancsszínűek bíbor fodorral, Pierrot-k kis fekete sapkában, Pierrot-k magas fehér süvegben, Pierrot-k szatinban, Pierrot-k ginghamben. Voltak köztük melankolikusak, szomorúak, hüvösek és vidámak. Uram Isten, de milyen vidámak! A bohém divat megköveteli a Pierrot-tól, hogy vidám legyen, mulatságos, élénk.

Helyéről, ahonnan jól áttekinthetett mindent, Péter végignézett a páholyok félkörén, amelyekből a tarka bábuk százai figyelték az alant nyüzsgők ezereit.

Mire jó mindez? - gondolta Péter. - Miért teremtette ezt Isten? Mi haszna ezeknek ezen az új világon, amelyet valami tréfás kobold idézett fel a Teremtő akarata ellen? A tarka figurák lengették legyezőjüket, kacagtak, csacsogtak s nem is sejtették, hogy Péterhez hasonlóan ők is testetlen árnyakká váltak abban a pillanatban, amikor Fowkes Rosemary megigérte Tarkingtonnak, hogy a felesége lesz.

Aztán egyszerre a figurák elfakultak. Az új világ megszűnt, nem volt több bálterem, nem volt tánc, nem volt zene, nem voltak színes babák és Pierrot-k. Csak egy élt: Rosemary. A lány Péterhez lépett és természetesen, derült hangon, amely nem az új, hanem még a régi világ hangja volt, így szólt:

- Nem kérne fel táncra, Péter?

A tánc megengedi, sőt megkívánja, hogy egyik fél karjai közt tartsa a másikat. Péter táncolni kezdett Rosemaryval.

II. FEJEZET.

Az Albert-Hall nagy eseményeire lady Orange mindig páholyt bérelt. Ez volt az előkelő, okos és kényelmes. Ez módot adott neki arra, hogy Londonon átutazó előkelő külföldi ismerőseivel eredeti és költséges környezetben beszélgethessen.

Lady Orange büszke volt nemzetközi ismerőseire s szeretett előkelő külföldieket gyűjteni maga köré. A kisebb követségek tagjai és attaséi mindig ott ékeskedtek ebédjein. A lady gyakran tett célzást nyelvismereteire s valóban a franciát tökéletes genfi kiejtéssel beszélte. Úgy találta, hogy a *bon ton*-hoz tartozik minden társas mulatságon adni az unatkozót, kivéve azokat az estélyeket, melyeket Belgrave-téri palotájában saját maga ad. Most is, hogy páholya előtt dupla sorban cifraruhás párok hosszú menete vonult el, fáradtan megjegyezte:

- Úgy látom, a rendezés hijával van a fantáziának. Az ember azt várta volna, hogy Chelsea művészei valami páratlan festői látványosságot eszelnek ki.

- Csak a kényelmet tartották szem előtt. Pedig nekik kellett volna hatni mások fantáziájára. Nem igaz?

A lady Orange mellett ülő férfi beszélgetés közben túlságos sokat dobálta kezeit és karjait, amivel nyomban elárulta, hogy külföldi. De elárulta külső megjelenése is: Fehér mellényének széles kihajtása, frakkjának keresett eleganciája, gyémántos gyűrűje. Nagy, szelíd, fekete szemét, ha nővel beszélt, tetszelegve forgatta. Telt ajkait félig eltakarta vastag fekete bajusza. Lány, dallamos hangja volt s az angol nyelvet avval a sajtósággal beszélt, amely nem olaszos, nem is szláv, hanem valahogy a kettőnek kellemetlen keveréke. Formás, de kissé nagy és kövéres kezét majdnem az újjai hegyéig lány, sötét szőrök borították.

Lady Orange, akinek világos, kerek szeme és íves szemöldöke az állandó meglepetés vonását kölcsönözte arcának, megértően körültekintett.

- Ah, *oui!* - sóhajtotta tétován. - *Önnek igaza van!*

Szerette volna franciául folytatni a beszélgetést, de Naniescu tábornok szilárdan el volt tökévelve, hogy csak angolul beszél.

Miután lady Orange Bukarestbe készülődött és meg akart ismerkedni a királyi udvarral, úgy gondolta, legjobb lesz, ha a tábornoknak kissé hizeleg.

- Milyen jól beszél ön a mi barbár nyelvünket, tábornok úr - jegyezte a lady nyájasan.

- Ó, asszonyom - válaszolt a tábornok vállának kifejező mozdulatával - odahaza mi annyira messze vagyunk a nagy városok, London és Párizs társaséletétől, hogy meg kell küzdenünk a nyugati nyelvek nehézségeivel és képessé kell magunkat tenni arra, hogy érintkezni tudjunk a nyugati intelligenciával, amely kegyes bennünket szívesen látni.

- Ön született udvarló, tábornok úr - mondta lady Orange kedves mosollyal. - Nem igaz, drágám? - Tollas, nagy legyezőjével megérintette a tábornok másik oldalán ülő idősebb hölgy térdét.

- Miss Fairfax nem hallotta jelentéktelen megjegyzésemet - szólt Naniescu tábornok meleg szemeinek tüzet a kissé ódivatú, öreg kisasszony felé fordítva.

- Nem figyeltem - hagyta rá miss Fairfax szárazon. - Itt balról Kervoisin úr annak az unalmas Marcel Proustnak akar meghódítani, de hiába.

- Ó, hölgyeim - jegyezte meg Naniescu édeskés modorban - önök igazán angolok! Oly tehetségesek és oly érdekesen makacsok! Annyira büszkék nagyszerű irodalmukra, hogy még a modern franciákat is kicsinyeseknek látják.

- Látod, kedvesem, - szólt lady Orange a szokásos tétova hangon - a tábornokból mindig kitör az udvarló.

- Az ember nem állhatja meg, hogy ne udvaroljon, ha órákra a szépség, ragyogás és szellem valóságos forgatagába kerül. Nézze ezt a tündöklő tömeget - mondta a tábornok s karjának lendületes mozdulatával széles félkört írta a levegőbe. - A szem majdnem belevakul ebbe a nagyszerűségbe. Nem igaz, kedves Kervoisin?

Ezt az utolsó megjegyzést franciául tette, mert Kervoisin egyetlen szót sem tudott angolul. Kervoisin kicsiny, vékony ember volt, aki gondosan ápolt, ritkás, hegyes, szürke szakállt viselt s gyér szürke haját úgy rendezte el a fején, hogy lehetőleg leplezze kezdődő kopaszságát. Mélyen ülő szürke szemeinek szögletében apró ráncok hálózata futott össze; szúrós, kaján tekintetéből minden lágyság úgy szólván hiányzott. Kervoisin, aki neve után angol is lehetett volna, pénzügyi tanácsadója volt egy sereg újonnan alakult kis államnak, amely most egytől-egyig Franciaország gyámsága alatt állt. Ha politikai vagy társadalmi kérdések forogtak szőnyegen, Kervoisin modora nyugodt és csöndes volt; csak akkor melegedett fel, ha irodalomról vagy művészetről esett szó. Inkább Maecenasnak, mint pénzügyi szakembernek érezte magát. Ebben a pillanatban Marcel Proust volt a vesszőparipája, mert mindenképp fölötte büszke volt modern gondolkodására és mert szeretett szívére ölelni minden irodalmi és művészeti mozgalmat, amely a szellemileg egyetlen komoly országból, tudniillik saját hazájából indult ki.

Most kissé bosszús volt, mert miss Fairfax - ez az igénytelen és társadalmi szempontból jelentéktelen idősecske nő - nem volt hajlandó elismerni, hogy a modern angol próza-irodalomban egyetlen író sincs, akit össze lehetne hasonlítani Marcel Prousttal. A tábornok közvetlen kérdésére csak szárazon felelt.

- Nagyon szép, igazán, Naniescu barátom. De, tudja, én a magam idejében annyi ilyen mulatságot láttam, hogy ma már ilyesmi nem izgat.

- Sajnálom önt - jegyezte meg vénkisasszonyos nyerseséggel miss Fairfax. - Én is sokfelé jártam a világban, de mindig gyönyörömet lelem abban, ha kellemes megjelenésű embereken pihentethetem szememet. Nézze, ott van Fowkes Rosemary - folytatta anélkül, hogy határozott személyhez szólt volna. - Látott már életében ilyen szép nőt?

Fairfax kisasszony élénk, apró kézmozdulatokkal üdvözölt valakit, majd egy alant táncoló párra mutatott. Lady Orange állandó meglepetést tükröző arca a jelzett irányba fordult. Naniescu tábornok ajkán a csodálkozás túlzott kifejezése tört ki. Még Kervoisin is érdeklődni kezdett.

- Ki az a hölgy? - kérdezte.

- Fowkes Rosemary - válaszolt miss Fairfax - egyike a legelőkelőbb...

- Kérem, miss Fairfax, ne is mondjon többet, szólt közbe tréfás tiltakozással a tábornok. - Szép nőnek a saját szépségén kívül nincs szüksége más cégérre. Kiválik a többi közül, mert gyönyörű. A nő a teremtő Isten legkiválóbb alkotása s így joggal büvöl el mindnyájunkat.

Miss Fairfax szárazon jegyezte meg:

- Ezért a lírai kitörésért megmosnám a fejét, tábornok úr, ha nem Rosemaryról, hanem másról volna szó. A csinos nők rendszerint ostobák, mert gyermekkoruk óta arra szoktatják őket, hogy egész értelmi működésükkel csak önmagukba merüljenek s magukat csodálják. De Fokes Rosemary más. Ő nemcsak gyönyörű, hanem okos is. Bizonyára emlékszik azokra a cikkekre, amik az *International Review*-ban a A közel Kelet bürokráciájának hibái címen jelentek meg. Uno névvel voltak jelezve. Akkoriban sokan nem is sejtették, hogy a cikketeket nő írta, még pedig fiatal leány.

- Uno? - kiáltott fel Naniescu s jelentőségteljes pillantást váltott Kervoisinnal, aki a maga részéről csodálkozó Ah!-ot hallatott s kihajolt a páholy szélén, hogy a szóbanforgó hölgyet jobban szemügyre vegye.

III. FEJEZET.

Ha valahol Fowkes Rosemaryról esett szó, semmiféle lírai ömlengés sem hatott túlzásnak. Rosemary egyike volt azoknak a nőknek, akiket a természet valósággal elárasztott legdrágább adományaival. Szavakban nem igen lehetett kifejezni szépségének sajátos jellegét. Magas volt s büszke termetű. De szép alkatú, magas nő sok van. Haja olyan volt, mint a zöld burkából frissen kipattant vadgesztenye, arcbőre pedig finoman áttetsző, mint a tojánhéj-vékony-ságú kínai porcellán. De Rosemary bája nem haja színében, vagy arcbőre szépségében, hanem valami más, nehezebben meghatározható elembe rejlett. Talán a szemében. Igen, bizonyára, a szemében. Szeméről azt szokták mondani, hogy varázslatosak, mint valami tündéré vagy sellőé. Ez a szempár nem volt kék, nem is zöld vagy szürke, hanem mind a három, aszerint, hogy Rosemary örült, mulatott vagy elgondolkodott. Ha örült vagy mulatott, akkor tündéri szemei felragyogtak s három imádandó kis vonal - nem ránc - jelent meg orra két oldalán.

Gesztenyebarna haja gyengéd hullámokban ölelte körül homlokát és tökéletes formájú kis fejét. Ha mosolygott, apró fehér fogak villantak ki szétnyíló ajkai közül.

Mellőzve a fantasztikus Pierrot-kosztümöket, Fowkes Rosemary a tizenötödik század pompás velencei ruháját viselte, melynek leomló, karmazsin-vörös ráncai nagyszerűen kiemelték gyönyörű alakját s hajának, arcának ragyogó színeit. Fejét különös alakú bársony-sapka díszítette, melynek két szárnya az álla alatt volt összekötve, hangsúlyozva ilyképp arcának hibátlan oválisát és homlokának, pofácskáinak szabályos konturjait.

- Ilyen gyönyörű nőnek nincs arra joga, hogy okos legyen - jegyezte meg mesterkélt sóhajjal Naniescu tábornok. - Ez visszaélés a női nem többi tagjával szemben.

- Miss Fowkes csakugyan nagyon tehetséges - jegyezte meg szárazon lady Orange, aki Rosemaryért nyilvánvalóan nem lelkesedett oly önzetlenül, mint miss Fairfax.

- És ki az a boldog ember - szólt közbe a maga színtelen, irónikus hangján Kervoisin - aki ezzel a boszorkányos szépséggel táncol?

- Blakeney Péter - válaszolt miss Fairfax kurtán.

- Ki az a Blakeney Péter?

- Blakeney Péter? Nem tudja, kicsoda Blakeney Péter? - álmélkodott lady Orange s egy pillanatra egészen kiesett szokásos unott magatartásából. Tekintetében most még nagyobb meglepetés tükröződött, mint egyébkor.

A szomszédos páholyba üldögélő fiatalság néhány tagja hallhatóan cincogni kezdett s úgy megnézte a különös idegent, mintha az állatkertnek legutóbb szerzett egyik ritkasága volna.

- Ne felejtse el, drága asszonyom - szólt Naniescu, mit sem törődve azzal a feltűnéssel, melyet barátjának kérdése keltett - hogy Kervoisin és én az ön csodálatos hazájában csak idegenek vagyunk s bizonyára tökéletlen nyelvtudásunk az oka, hogy úgy tűnünk fel, mintha nem ismernők az angol irodalom vagy művészet legnagyobb neveit.

- Nincs ennek köze az irodalomhoz vagy a művészethez, tábornokom - magyarázta leereszkedően lady Orange. - Blakeney Péter a legkitűnőbb krikettjátékos, aki valaha Angliában élt. Eton és Oxford soha különbet nem termett.

- Krikett! - kiáltott fel a tábornok, míg Kervoisin csak egy jelentőségteljes Ó! szócskát buggyantott ki ajkán.

Egy pillanatra kellemetlen csend támadt. Naniescu elgondolkozva sodorgatta hatalmas bajuszát, Kervoisin szája körül pedig elnéző, szelid mosoly tanyázott.

- Szép látvány - szólt pár pillanattal utóbb édeskésen Naniescu - amikor két ilyen világhírű egyéniség a tánc gyönyörének adja oda magát.

- Nagyszerű táncos mind a kettő - hagyta rá nyugodtan lady Orange, bár az a bizonytalan, aggódó érzése volt, hogy a két idegen titokban nevet valamin, vagy ép az ő személyén.

- Ugy-e bár, feltehetjük - folytatta a tábornok - hogy olyan pompás fiatalembernek, mint Blakeney úrnak, a krikettjátékon kívül más hivatása is van.

- Másra nincs ideje - szólt méltatlankodó hangon egy kurtahajú fiatal hölgy. - Blakeney Péter játszik Angliában, Ausztráliában, Dél-Afrikában, az egész világon. Nem elég ez?

- Nagyon is elég - mondta nyájas mosollyal Naniescu. - Ostobaság volna azt kívánni, hogy Anglia legjobb krikettjátékosa apró-cseprő dolgokra vesztegesse idejét.

- Blakeney Péter két éven át az egyetemi nyolcasban evezett - jegyezte meg a népszerű hős védelmében áthevülve egy fiatalember. Aztán jellegzetes angol szemérmességgel, amely ilyenkor mindig szembetűnik, hozzátette: - A háborúban a Viktória-keresztet is megkapta.

- Pompás fiú és igen szép gyerek - jelentette ki az előbbi kurtahajú csinos lány és kihívó pillantást vetett a két tudatlan fráter felé, aki még csak nem is hallott Blakeney Péterről. Majd hozzátette:

- Nagyszerű fiúnak is kell lennie, mert hiszen ükunokája...

- Nem, fiam, nem ükunokája - vágott közbe a lány egyik barátnője.

- De igen, ükunokája - makacszkodott a fiatal lány.

Rövid és izgalmas vita támadt, mely alatt Naniescu tábornok és Kervoisin udvarias zavarral tekintett egymásra. A vitatkozók végre miss Fairfaxhoz fordultak.

- Miss Fairfax, nem ükunokája Blakeney Péter a Vörös Pimpernelnek?

Miss Fairfax, aki mindent tudott, eldöntötte a vitát.

- Péter - mondta - ükunokája Blakeney Jacknak, akit Kis Pimpernelnek neveztek s aki a Vörös Pimpernel legöregebb fia volt. Arcban és alakban egyébként Péter szakasztott mása annak a híres képnek, amelyet Ronney festett sir Blakeney Percyről.

- Éljen, nyertem! - kiáltott fel az, akinek igaza volt, míg a kurtahajú csinos lány egy kacsintást vetett a jóképű román felé, mintha azt akarta volna mondani: «Hát most már tudhatja!»

Naniescu tábornok rokonszenvesen vonogatta vállait.

- Most már értem - mondta. - Ha Anglia ifjúsága a Vörös Pimpernelről beszél, akkor az ember csak mosolyogjon és kössön gombot a nyelvére.

- Azt hiszem - állapította meg miss Fairfax - ma este ebben a teremben Péter a legcsinosabb és legjobban öltözött ember.

- Tört dőf a szívembe, kedves miss - tiltakozott mókás szomorúsággal a tábornok - bár szívesen elismerem, hogy nemzeti hősiük ivadéka sokban hasonlít szép édesanyjához.

- Hát ön ismerte Blakeneyt?

- Csak látásból és csak házassága előtt. Főrangú magyar hölgy volt, Heves bárónő - válaszolt Naniescu tábornok némi vállvonogatással, amelyben a fitymálás halvány árnyalata érzett.

- Mindjárt gondoltam, hogy az ifjú krikettbajnok az ő fia. Arról gondoltam, ahogy a díszmagyart viseli.

- Törtem a fejemet, hogy micsoda díszruha ez - jegyezte meg unottan lady Orange örvendve, hogy a társalgás egyenletesebb mederbe tért. Nagyön festői és igen jól áll neki.

- Egészen középkori és ázsiai viselet, nem gondolja asszonyom? A világháború előtt a magyar főurak ebben a barbár ruházatban szoktak felvonulni az udvarba.

- Blakeney Péter mai megjelenése után ítélve káprázatos látványt nyújthattak.

- Péter édesanyját én is ismertem - jegyezte meg gyöngéden miss Fairfax. - Végtelenül kedves nő volt.

- Hát már meghalt? - kérdezte Kervoisin.

- Már néhány éve, kedves barátom - adta meg a választ a tábornok. - Halála, úgy emlékszem, valami tragikus esettel függött össze. A részleteket már elfelejtettem.

- A részleteket itt sem tudja senki - szólt miss Fairfax kissé röviden, mintha azt akarná jelezni, hogy a további csevegés erről a tárgyról nem kívánatos.

- Naniescu tábornok mindazonáltal közömbös vállvonással és hangjának kissé megvető árnyalatával folytatta: - A magyar nők rendszerint nyugtalan lelkek. De ha megengedik, kedves hölgyeim, ne foglalkozzunk tovább ezzel a kiváló ifjúval, akármilyen fényes krikettmult is áll a háta mögött. Személye engem főleg azért érdekel, mert olyan tökéletes harmóniában táncol azzal a Vénus Aphroditével.

- Akinek Vulkánja, azt hiszem, ön is szívesen lenne - jegyezte meg mosolyogva Kervoisin.

- Ezt a vágyamat talán mások is osztják. Vagy talán már megjelent az egyetlen és igaz Vulkán?

- Meg bizony, még pedig lord Tarkington személyében - jegyezte meg miss Fairfax.

- Ki az a lord Tarkington? - érdeklődött ismét a tábornok.

- Kedves tábornokom, ön, úgy látszik, mindent tudni akar - szólt lady Orange vidáman.

- Miss Fairfax olyan csodálatos lexikonja a társaséletnek, hogy ha már szándékosan felhívták figyelmemet Aphroditéra, akkor Vulkánról is ki kell elégíteniük kíváncsiságomat. Miss Fairfax, mondjon el róla szépen mindent.

- Nos - kezdte jólelkűen Fairfax Julia - csak annyit mondhatok, hogy Tarkington Gáspár egyike a még található nagyvagyonú angol főuraknak. Ez azért is érdekes, mert nagybátyja, az elhunyt lord Tarkington, a legszegényebb lordok közé tartozott. Hogy Gáspár honnan szerezte vagyonát, senki sem tudja. Azt hiszem, Anglia déli tengerpartján egyik virágzó kikötővárosunk egész területe jóformán az övé. Hogy melyik városról van szó, nem tudom. Annyi bizonyos, hogy mindent megadhat Rosemarynak, minden kívánságát teljesítheti, csak talán...

Miss Fairfax elhallgatott s felvonta keskeny vállait. Akárhogy csipkelődött Naniescu tábornok, nem volt hajlandó befejezni ezt a mondatot, amellyel sokat sejtetett.

- Lord Tarkington nagy barátja az ön hazájának, tábornok - szólt más tárgyra térve át miss Fairfax. - Bizonyára ön is ismeri a lordot.

- Tarkington? - tűnődött a tábornok. - Tarkington? Emlékezmem kellene, de...

- A Daily Post levelezője volt 1919-ben, amikor a román csapatok bevonultak Magyarországra.

- Kedves miss, ön bizonyára téved. Tarkington? Emlékezném a nevére, ha ismertem volna. Az én szegény félreismeret hazámnak Angliában oly kevés barátja van, hogy nem felejttem el őket könnyen.

- Lord Tarkington a lordi címet és új nevét csak egy évvel ezelőtt, nagybátyja halála után kapta - magyarázta kegyesen lady Orange.

- Azelőtt tehát másképp hívták! - sóhajtott mesterkélten a tábornok. - Ó, ezek az angol címek! Ez is olyan nehézség, amellyel nekünk szegény idegeneknek, ha átjövünk ebbe a csodárországaiba, számolnunk kell. Ismertem egy angol urat, aki egy barátomhoz vadászatra szokott lejárni Romániába. Négy év alatt négyszer jött le s mind a négyszer más neve volt.

- Nagyszerű! - mondta lady Orange, úgy találva, hogy a román tábornok kijelentése akaratlan hódolat az angol arisztokrácia iránt. - Kedves tábornok úr, mondja meg, ki volt az?

- Hogy most hogy hívják, asszonyom, nem tudom. Amikor megismerkedtem vele, akkor mr. Oldemarshnak mutatták be. Utóbb valakije meghalt s ettől kezdve lord Oldemarsh Henriknek hívták. A következő évben ismét meghalt egy rokona s ekkor a Rawcliffe gróf nevet kapta. Amikor legutóbb láttam, Barchester márki volt. Azóta nem találkoztam vele, de meg vagyok győződve, hogy ha ismét összehoz bennünket a sors, megint más neve lesz.

- Ön igazán mulatságos ember, kedves tábornok úr - kiáltott fel lady Orange s újból megerősödött az a meggyőződése, hogy egész Európában csak egyetlen arisztokrácia van s az az angol. - Valóban nem csodálom, hogy zavarba jött.

Lady Orange szívesen kezdett volna hosszú vitába erről a tárgyról, amely jobban érdekelte, mint bármi más. A vita talán felölelte volna az angol főúri almanachot és az egész feudális rendszert. De Naniescu és miss Fairfax tovább csevegtek Fowkes Rosemaryról és völegényéről.

- Ugy-e bár - vélte a román - lord Tarkington egészen felhagyott az ujságírással?

- Nem tudom - felelt miss Fairfax. - Saját magáról lord Tarkington sohasem beszél. De Rosemary sohasem hagyta abba. Ebben a pillanatban lehet, hogy szerelmes Gáspárba, de valójában abba a befolyásba, abba a társadalmi és politikai befolyásba szerelmes, melyet ügyes tolla jobban biztosít neki, mint Tarkington egész vagyona és társadalmi helyzete.

- Befolyás? - mondta elgondolkozva a tábornok. - Igen. Az *International Review* nevezetes cikkeinek írója jogosan formálhat igényt politikai befolyásra. Annak idején ezek a cikkek sokat ártottak szerencsétlen hazámnak, mert úgy látszott, hogy ezek is részét alkotják annak az alattomos propagandának, amellyel nem vehetjük fel a harcot, mert büszkébbek és sajnos, szegényebbek vagyunk. Itt Angliában az emberek nem igen értik meg, milyen nehéz féken tartani az olyan lázadó, gőgös népet, mint a magyar. A magyarok, úgy látszik, még mindig nem látják be, hogy elvesztették a háborút.

Lady Orange ajkáról a tréfás irtózat halk kiáltása röppent el.

- Az Isten szerelmére - szörnyülködött - csak politikáról ne beszéljünk, tábornok úr.

- Ezer bocsánat, drága asszonyom - szólt hódolattal a tábornok. - Ha nem látnám magam előtt ezt a gyönyörű lányt, aki szegény hazámnak annyit ártott, akkor nem jöttem volna nyelvemre azok a szavak, amelyeket az ön jelenlétében nem lett volna szabad kiejtenem.

- Úgy látom, szeretne Rosemaryval megismerkedni - mondta kissé maliciózus mosollyal a gyakorlati észjárású miss Fairfax. - Talán meg tudná téríteni.

- Egyetlen vágyam - válaszolt feltűnő őszinteséggel Naniescu - hogy felvilágosítsam az igazságról. Igazán megtisztelve érezném magam, ha bemutathatnám hódolatomat a szép Unonak.

- Ezt könnyen megcsinálhatjuk - válaszolt lady Orange.

Kihajolt a páholy szélén s játékos mozdulattal, amely nála megszokottnak látszott, legyezőjével megérintette egy közvetlenül lenn álló és barátjával beszélgető férfi vállát.

- György - szólt a férfihez - ha vége ennek a táncnak, mondd meg Rosemarynak, hogy jöjjön a páholyomba.

- Mondja meg neki, hogy egy előkelő román úr akarja lába elé tenni hódolatát - tette hozzá nyíltan miss Fairfax.

- Azt hiszi, hogy György úrnak sikerül idehozni miss Fowkest? - kérdezte mohón a tábornok.

Ebben a pillanatban a tánc véget ért. A színes muzsikások abbahagyták lármás zenéjüket. Általános, zavaros mozgás támadt. Látni lehetett, hogy sir Orange György, aki híven szokta teljesíteni felesége parancsait, a feldúlt és szétszórt szénaboglyában hiába keresi a gyönyörű tút. Rövid idő múlva visszatért felesége páholyához.

- Nem találom - mondta mentegetőzve. - Talán elment fagylaltozni vagy valami frissítőt hörpinteni. Tarkington is keresi.

- Nem baj - mondta nyugodtan lady Orange és csodálkozó arcával Naniescu felé fordult. - Ön és Kervoisin úr most kísérenek fel bennünket a vacsorához. Rosemaryt majd elcsípjük később. Megigérem.

Az egész páholy közönsége felállt. A fiatalság lesietett a lépcsőn a következő táncra, míg a két idegen udvariasan felkísérte az idősebb hölgyeket a lépcsők végtelen sorozatán a hideg, derűtlen emeletre, ahol salátával és festett szódavízzel súlyosbított emészthetetlen vacsorát szolgáltak fel a Pierot-knak, Maria Antoinetteknek, indián törzsfőnököknek és a többieknek, akik az asztalok körül tolongva viaskodtak a mosatlan villákért és kétes tisztaságú poharakért.

A öt művészet bálja rendkívül jól sikerült.

IV. FEJEZET.

- Parancsol valamit? - kérdezte Blakeney Péter Rosemarytól, amint a zsúfolt teremből kivezette.

- Szomjas vagyok - válaszolt Rosemary. - Azt a rettenetes vacsorát odafenn nem tudnám megenni.

- Tudja mit? - mondta Péter. - Bújjon el valamelyik üres páholyba. Én majd szerzek valami innivalót.

Az első emeleten csakugyan üresen találtak egy páholyt, melynek gazdái valószínűleg vacsorázni mentek. Rosemary leült s kissé behúzta a függönyt. Aztán megbújt az egyik kényelmes sarokban s örvendve azon, hogy egyedül és sötétben van, halkán sóhajtott. Péter innivalóért járt s így Rosemary élvezte zavartalan egyedüliségét. Nézett le a hullámozó tömegre, de merengő szeme tulajdonképpen nem látott semmit. Nagyon melege volt, még mindig kissé gyorsan lélegzett, gesztenyebarna haja a bársonysapka alól homlokára hullott s finoman szabott orrának két oldalán apró vízcseppek gyöngyöztek. Az utolsó tánc majdnem elkábította. Péter páratlan táncos volt. Rosemary akaratlanul ismét sóhajtott. Ebben a kis sóhajban fejeződött ki sajnálkozása azért, hogy azok az arany percek oly röpké gyorsasággal elmúltak. Gáspár - gondolta - sohasem lesz jó táncos, de kedves, nyugodt, gondos férj lesz. A legkedvesebb férj, akit nő kívánhat.

Szemei most nagy figyelemmel futottak végig a táncteremben. Ép most vette észre a tömegben céltalanul kutató Tarkington magas alakját. Kedves, jó Gáspár! Tiszta sor, hogy őt keresi. Mihelyt a menyasszonya nincs mellette, keresi. Ha nem valóságban és ténylegesen, akkor gondolatban. Folyton azon van, hogy megtalálja, megértse s ki nem mondott kívánságait is ellesse.

- Kedves, jó Gáspár - sóhajtotta Rosemary s lecsukta szemét, hogy ne lássa az aggódó szemmel fürkésző s egyre kutató Tarkingtont. Egykét hüvelykkel előbbre húzta a függönyt s székét hátrább tolta az árnyékba.

Péter most egy üveg pezsgővel és egy vizespohárral visszatért.

- Jó lesz? - kérdezte s kezdte kihúzni a dugót.

- Nagyszerű! - válaszolta a lány. - No és maga?

- Én?

- Igen. Hiszen csak egy poharat hozott.

- Csak egyet tudtam szerezni. Valóságos verekedés van odafönn.

A lány nevetett.

- Rettenetes lehet - mondta.

- Dante pokla - válaszolt a férfi röviden.

Péter töltött. A hab kifutott. Átadta a poharat Rosemarynak, aki gyönyörrel kiitta.

- Pompás volt - mondta a lány.

A férfi mohón nézte, mint tágulnak ki Rosemary szemei s mint jelennek meg orrocskáin oldalán azok a bolondító, finom kis vonalak.

- Hallom, Péter, hogy ma délután künn a pályán megint nagyszerűen játszott - jegyezte meg a lány. - Az *Evening Post* nagy, dicséretes cikket írt magáról.

Odanyújtotta a poharat a férfinak, hogy töltsen meg újra. - Most maga van soron.

- Nem iszik többet?

- Most nem.

Péter letette a palackot a földre s a pohár után nyult, de a pohárral együtt a lány ujjait is megfogta. Rosemary ki akarta szabadítani ujjait, de a rövid viaskodásban a pohár kicsúszott kezéből és darabokra tört.

- Egyetlen poharunk - kiáltott fel Rosemary. - Kérem, Péter - mondta ideges, kurta nevetéssel - nem engedné el a kezemet?

- Nem - felelt Péter - s még erősebben megfogta a lány vergődő ujjait. - Azelőtt szabad volt a maga kezét megfognom. Most nem szabad?

A lány vállat vont s nem küzdött tovább.

- Többet nem szabad megfognom a kezét? - ismételte a férfi.

Rosemary félrefordította a fejét. Mintha csak a lenn nyüzsgő tömeg érdekelte volna.

- Nézze, Péter - szólt könnyedén - ott van Opertné XVIII. századbeli leányruhában. Látott már ilyen nevetséges figurát? Nézze, hogy fest nagy lába abban a kicsiny szandálban! Most épen Ransome Jimmyval beszélget...

Újra megpróbálta kiszabadítani kezét, de Péter csak annál erősebben fogta. Most összeráncolt homlokkal Péter felé fordult:

- Péter - mondta - ha csacsiságokat csinál, itt hagyom.

- Mit nevez csacsiságnak? - válaszolt a férfi. - Hogy a kezét fogom? Az imént, tánc közben, az egész Rosemary két karom közt volt.

- Ismétlem, ez csacsiság - mondta a lány hidegen. - Azt akarja, hogy inkább hűtlen barátság-nak mondjam?

- Maga sokkal okosabb, semhogy annak mondaná - válaszolt Péter. - Jól tudja, hogy a hűtlenség elsősorban női tulajdonság.

- Péter!

- Bizony, bizony! - folytatta Péter lassan s egyszerre elengedte a nő ujjait. - Maga nemsokára legjobb barátomnak, Gáspárnak, felesége lesz. Ha véletlenül egyetlen pillanattal tovább fogom a kezét, mint ahogy a konvenció megengedi, akkor hűtlen barát, műveletlen fickó és nem tudom, mi vagyok. Ezentúl már nem lehetek jóbarát, nem lehetek távoli rokon s nem foghatom a kezét. Mások foghatják, én nem. Mások közeledhetnek magához, mások a szemébe nézhetnek s élvezhetik mosolyát. Édes Istenem, Rosemary, hát nekem többet nem szabad a maga gyönyörű szemébe nézmem?

Egy pillanatra úgy látszott, hogy Rosemary nyíltan fog válaszolni. Gyenge pirosság lepte el arcát és gyors lélekzetet vett, mintha szavak akarnának kibuggyanni ajkán, amelyeket el akar fojtani. A küzdelem csak egy pillanatig tartott. A következő pillanatban Rosemary hátravetette fejét s édes nevetésbe tört ki.

- Nem is tudtam, Péter - mondta s nagy, komoly szemmel fordult a férfi felé - hogy magának Browning a kedves költője.

A lány kacaja kijózanította a férfit. De látszott, hogy nem érti a célzást, mert összeráncolta homlokát és zavartan mormolta:

- Browning?

- Igen - felelt Rosemary vidáman. - Már nem is tudom, hogyan van Browning verse pontosan, de ilyenformán: «Kezemben tartom kis kezéd, - Tartom, ameddig jól esik».

Péter nem árulta el, hogy a lány évődése bántja. Leült Rosemary mellé s kezeit térdei közt összekulcsolta.

- Miért gyűlöl annyira, Rosemary? - kérdezte Péter nyugodtan.

- Kedves Péterkém, én gyűlölöm magát? - kiáltott fel a lány? - Hogy jut ez a furcsa feltevés az eszébe? Úgy látszik, hogy a krikettpályán ma délután túlságosan meleg volt. Látja, mért jár mindig sapka nélkül.

- Tudom, hogy maga engem lenéz - felelt Péter. - De ha a magamfajta szegény embert nem is becsüli, kegyetlenség meg is sérteni.

- Nem akartam megbántani, Péter - válaszolt nyájasabban Rosemary. - De ha maga ilyen bolondságokat beszél, akkor már pusztán önvédelemből is észére kell magát térítenem.

- Bolondságot? Bár adná az Isten, hogy csak bolondságot tudnék beszélni, cselekedni és átélni. Bár ne kellene szegény elmémnek valóságnak vennie azt, hogy maga Gáspár felesége lesz és hogy én, szegény bolond, elvesztettem magát örökre.

- Elvesztett engem, Péter? - kérdezte a lány s hangjában halk keserűség reszketett. - Úgy tudom, hogy maga nem érdeklődött irántam soha komolyan.

- Szerettem magát, Rosemary - mondta Blakeney Péter nagyon halkán és nagyon határozottan. - Szerettem az első perctől kezdve, ahogy megláttam.

Aztán, hogy a lány szembetűnő közömbösséggel vállat vont, a férfi még forróbb hangon így szólt:

- Maga tudta ezt, Rosemary.

- Igen, maga sokszor mondta, Péter - felelte a lány hidegen.

- Tudta azon a folyóparti estén, amikor mint édes tündért két karom közé öleltem, babonás szeme lecsukódott és ajka az én ajkamhoz simult. Akkor tudta, Rosemary - mondta Péter.

Rosemary most nem merte szóra nyitni ajkát. Még hátrább húzódott a páholy sötétjébe. Péter csak arcának finom körvonalát sejtette, amely mint fehér káma emelkedett ki a homályos háttérből. Szemét nem látta, mert csillogását elfödte kékeres halvány szemhéja. De látta gyöngyházhoz hasonló nyakának egy darabját és kicsiny kezét, amely görcsösen kapaszkodott az oltalmazó függöny szélébe. Testének a brokátruha dús ráncaiba burkolt része árnyékba merült, gesztenyebarna haját elrejtette a bársonysapka. De amint arcára és görcsösen feszülő kezére pillantott, tudta, hogy Rosemary lelkében minden menekülni vágyik, minden arra ösztökéli, hogy ne hallgassa meg a rajongó szerelem szavait és ne engedje felidézni annak a folyómenti csodaszép júniusi estének emlékét, amikor a mézszinű hold ezüsthullámokkal öntötte el a szellőben ringó magas fűszálakat s a nagy diófán egy fülemüle hívta párját szerelmesen. Ösztönszerűleg tudta, hogy a lány szeretne elszaladni, de valami mégis visszatartja, valami kényszeríti, hogy meghallgassa, valami varázslat, valami bűvös erő, vagy talán körülötte tanyázó tündértestvérei, akik nem engedik meg, hogy felkeljen.

- Ne beszéljünk, Péter, a multról - mormolta végül Rosemary önkénytelenül, megindító könnyörgéssel.

- Most utoljára még beszélni akarok róla, Rosemary - válaszolt a férfi nyugodtan. - A maga életében többé nem lesz szerepem. Kilépek emlékei közül s ezentúl én is csak a szürke tömeg egyik tagja leszek. Nem fogom többé a kezét, nem igyekszem látni arcát, még álmaimban sem. Bár hangjának minden rezdülésére csontjaimat is áthatja a vágy, ezentúl nem törekszem

arra, hogy hangját halljam. Az imént, tánc közben, két karom közt volt. Egyetlenegyszer sem nézett reám, de mégis közelebb volt hozzám, mint valaha volt férfihoz nő. Két karom közt fogtam lelkeimmel, szívemmel, testemmel - most utoljára s rám se nézett ugyan, de engedte, hogy fogjam, ne csak a testét, hanem lelkét is. Édes lehellete legyezte tánc közben arcomat. Ép oly teljesen az enyém volt, mint azon a folyóparti estén. Pedig már lekötötte szavát Gáspárnak. Miért kötötte le? - kérdezte kissé megváltozott hangon. - Csak az Isten tudja.

- Gáspár szeret - suttogta a lány. - Mindennél jobban szeret. Minden egyéb célja fölé emel...

Blakeney Péter nyersen, örömtelenül nevetett.

- A jó öreg Gáspár nevetne, ha hallaná. Cél? Gáspár életében célnak, vágnak helye nincs. Hogy lehetne valakinek célja, vágya, mikor a világ minden jó tündére ott állt bölcsőjénél és minden adományukat ölébe szórták? Vágyaink csak nekünk, szegény ördögöknek vannak. De a mi vágyaink nem teljesülnek.

- De maga a szerelem és minden egyéb fölé helyezte céljait - szólt közbe Rosemary s egyenesen a férfi szeme közé nézett. - Maga szerelemről beszél, Péter - folytatta hirtelen hévvel s a keserű szavak mintha túlterhelt szívének mélységéből törtek volna fel. - Mit tud maga a szerelemről? Igaz, én azon az estén karjai közt voltam, szerettem magát egész lényemmel. Lelkem a maga lelkét kereste és egy elfelejthetetlen csókban meg is találta. Istenem! Hogy tudtam volna magát szeretni, Péter! De maga? Hol jártak a maga gondolatai másnap és harmadnap, miközben én feszülten, sőt kínlódva vártam egy szavára, amely visszaidézte volna azt az órát? Hol jártak a gondolatai akkor? Hová tűnt el? Lascellesben vártam magát, mert megígérte, hogy Oxfordból mindjárt másnap átjön. De nem jött. Nem jött napokon, heteken át...

- Rosemary!

- Napok, hetek multak - ismételte - vártam valami levelet, valami hírt...

- Rosemary! Akkor maga megértette a dolgot.

- Csak annyit értettem meg - válaszolt hideg iróniával - hogy maga kárhoztatta magát azért, hogy fellobbantotta fiatal érzéseimet. Maga arra gondolt, hogy ki kell vívnia az útját az életben, mielőtt arra kérhet egy lányt, hogy ossza meg szegénységét stb., stb.... Ezt hajtogatta, valahányszor találkoztunk és minden levelében is. Pedig én... Maga nem értett meg engem, Péter - folytatta a lány nyugodtabban. - Amíg maga a jövőről beszélt és arról, hogy hírt, vagyont fog szerezni...

- Csak magáért, Rosemary! - kiáltott fel a férfi és kezeibe temette arcát. - Csak magára gondoltam...

- Nem rám gondolt, Péter. Ha rám gondolt volna, akkor tudta volna, hogy nincs olyan szegénység vagy fáradalom, amit szívesen nem osztottam volna meg azzal, akit szeretek.

- Szegénység, fáradalom? Igen. Ha egyformák lettünk volna, Rosemary. De maga gazdag volt és híres. A világ már a lábainál hevert...

- Maga nem szeretett engem eléggé, Péter - mondta a lány s hangjában valami végzettszerűség csengett - nem szeretett annyira, hogy elfogadta volna vagyonomat, a szerencsét és nem engedte meg, hogy támogassam pályáját...

- Az emberek azt mondták volna, ez az a Blakeney Péter, a krikettbajnok - idézte maró szarkazmussal mások szavait Péter. - «Tudod, ez Fowkes Rosemary férje.» Micsoda dicsőséges pályafutás egy világhírű nő férjének lenni.

- Ezt csak egy ideig mondták volna - tiltakozott a lány.

- Egy ideig, de közben az idők szárnyán elrepült volna tisztesség, férfiasság, becsület.

- És a szerelem?

- Talán.

Csend támadt. Elhangzott az utolsó szó, a sors meg nem változtatható szava. Péter csak ült a helyén, kezeibe temetve arcát, térdeire támasztva könyökét, ült, mint egy nyomorék, akire ránehezedett a könyörtelen mult súlyos tenyere.

Rosemary a lehajtott főre tekintett s ott, a sötétben, ahol nem láthatta más, csak a bánatok és könnyek örökkévaló tudója, nagy gyöngédség és részvét kifejezése szökött gyönyörű szemébe. Az egész csak egy pillanatig tartott. A lelkét megszálló igézetből nagy akaraterővel egyszerre kiszabadította magát. Elhatározott mozdulattal félrehúzta a függönyt s arcát, egész alakját egyszerre elöntötte a fény. Most letekintett a lenn zsibongó kaleidoszkópszerű képre. A fekete zenekar ismét rettenetes hangokkal és pokoli üvöltésekkel kezdte áthevíteni a levegőt; a parketten táncoló, színes bábuk folytatták forgásukat. A tömegből sokan feltekintettek s megismerték Rosemaryt, aki mosolygott, bólogatott s legyezőjét lengette. Rosemary most ismét Fowkes Rosemary volt, Anglia leghíresebb nője, Tarkington Gáspár jegyese, a hízelgésekkel körülvett, megcsodált leány, a legközelebbi két idény csillaga.

- Ott van az az unalmas Orange György - mondta Rosemary a leghidegebb, száraz hangon. - Kétségbeesetten és mulatságosan integet ide. Azt hiszem, épen ebbe a páholyba tart. Megszökjünk?

Nyugodt hangja úgy hatott Péter megviselt idegeire, mint valami gyógyszer. Péter magas termete most fölemelkedett. Hogy Rosemarynak utat adjon, nyugodtan hátratolta székét. A lány is felállt és menni készült. Lehetetlennek látszott, hogy ne szóljon még egy szót s ne nézzen még egyszer egyenesen a szemébe. De a történetek után akármit mondani rettentő nehéz volt. Rosemary keze már a kilincsen pihent. Az ajtó mögött emberek sétáltak fel-alá, beszélgetve, nevetgélve. Elmúlik pár perc s Rosemary eltűnik, még komolyabban eltűnik, mint amikor megigérte Tarkingtonnak, hogy a felesége lesz. Még egy pillanat. De ép ekkor Rosemary felemelte szemét s tekintete találkozott Péterével.

- Rosemary! - mondta a férfi.

A lány a fejét rázta s gyöngéden, talán kissé ironikusan, sőt türelmetlenül mosolygott, mintha egy rosszkalkodó gyermekkel állna szemben.

- Jobb, ha megyek most, Péter - mondta nyugodtan. - Azt hiszem, Orange György a felesége páholyába akar vinni.

Péter még egy pillanatig nem mozdult.

- Pedig hiába, Rosemary - mondta Péter s most ő mosolygott, mintha valami kedves, drága, elérhetetlen tárgyon csüngene a szeme. - Hiába, édes!

- Mire mondja, hogy hiába? - mormolta a leány.

- Hiába próbálok hinni, hogy mindennek vége.

- Hat hónap mulva, ha élek - felelt a lány hidegen - lord Tarkington Gáspár felesége leszek.

- Tudom, drága. Gáspár jóbarátom. A legkisebb ellenséges érzülettel sem vagyok iránta. De akár ellenségemnek, akár a legjobb barátomnak lesz a felesége, a dolog egyre megy. Nem tudom magát életemből kizárni, bárhogy is igyekszem. Soha, soha. Amíg vagyok s amíg maga Fowkes Rosemary, a kivételes lény, amíg mindketten élünk, addig maga része lesz életemnek. Valahányszor megpillantom magát, valahányszor hallani fogom hangját, lelkem reszketni, epedni fog. Egyetlen gondolattal sem vétenék Gáspár ellen, mert maga egész életemben

rendkívüli lélek, eszmény marad, az átlagos nőnél több. De csak maga. Ha boldog lesz, tudni fogom. Ha bánat éri, Isten legyen irgalmas annak a férfinak vagy nőnek, aki könnyeit okozza. Bolond voltam, mégsem sajnálok semmit. A maga kezéből a bánat is édesebb, mint bármi boldogság a földön.

A végső búcsú e pillanatában sötétben álltak egymás mellett. Mind a ketten érezték, hogy a kikerülhetetlen valósággal kell szembenézniük. Mind a kettejük részéről a büszkeség volt közöttük a választófal. A becsület és a hűség ezt a falat meg fogja szilárdítani a jövőben. Most már késő. Minden késő!

Péter letérdelt s lassan ajkához emelte Rosemary ruhájának szegélyét. Rosemary nem mozdult. Tagjai olyanok voltak, mint a márvány. Lelkében azért imádkozott, bár változnék márvánnyá szíve is.

Most Péter felállt s kinyitotta az ajtót. Rosemary kilépett a nagyvilág vásárjába.

V. FEJEZET.

Künn a folyosón Rosemary szembe találkozott Orange Györggyel, aki szeretetreméltó modorban vonta kérdőre, hol járt idáig s akarva-nemakarva vitte magával felesége páholyába. Rosemary egyszer sem tekintett hátra, hogy mi lett Péterrel. A tömegbe veszett. Ez volt a vég.

Pár perccel utóbb Rosemary azon találta magát, hogy a román tábournok elárasztja bókjaival és hízelgésével. A tábournok szép szemének és rábeszélő nyelvének egész üteggével Rosemaryra támadt, hogy rést üssön előítéleteinek és alig leplezett ellenséges érzületeinek bástyáján.

Rosemary senkinek, még Gáspárnak sem mondta el Naniescuval folytatott beszélgetését. A tábournok ajánlata érdeemes működést jelentett volna Fowkes Rosemaryra, az *International Review* Unójára nézve. Az ajánlat úgy szólt, hogy utazzék le Erdélybe, tanulmányozza a romániai megszállás alatt álló területeket és tanulmányainak eredményét tegye közzé angol és amerikai lapokban. Ilyenféle munkára Rosemary most nagyon vágyott. Naniescu ügyesen keverte a kártyát. Tudta, hogyan kell ravaszul hízelegni ennek a népszerű írónőnek, aki meg tudta fogni a közönség érdeklődését s akinek tolla és egyénisége egy személyben többet jelentett, mint az átlagos újságolvasók és folyóiratböngészők egész hatalmas tömege. Ajánlata a legcsekélyebb mértékben sem sérthette a legérzékenyebb lelkiismeretet sem, azonkívül az utazás ötlete valóságos jótétemény volt Rosemaryra nézve most, amikor egész lelke a bánat, vágy és vívódás zürzavarában vonaglott. Hogy Blakeney Péter iránti szerelme nem halt meg, jól tudta, de a mai napig nem is álmodott arról, hogy mennyire uralkodik egész lelkén s hogy ennek a szerelemnek fénye, érintése, közelsége mennyire hatalmában tartja egész egyéniségét. Eddig úgy gondolt szerelmére, mint egy halom hamvadó parázsra s íme most kiderült, hogy szerelme pusztító tűz, amely a hamu alatt lobogva ég.

Hát Péter?

Péter fölébe helyezte a jövőt a jelennek, a büszkeségét a szerelemnek s elnézte, hogy a vérig sértett Rosemaryt a nagyravágyás és büszkeség Tarkington karjai közé sodorja. A dolog most megtörtént. Megtörtént visszavonhatatlanul. Bármennyire is sajnálta Rosemary a multat, szilárdan el volt tökévelve, hogy Gáspárhoz hű lesz. Az albert-halli bálról hazamenőben megengedte, hogy Tarkington kezébe vegye a kezét és átölelje derekát. Feje Tarkington vállán pihent. Beszélni nem beszélt, mert fáradt volt, de jólesően hallgatta a gyöngéd szavakat, melyeket Tarkington a fülébe súgott. Kedves, jó Gáspár! Minden gondolata csak az övé volt! Attól a pillanattól kezdve, amikor véglegesen megigérte, hogy a felesége lesz, Tarkington elárasztotta gyöngéd figyelmével és válogatott ajándékaival. Minden szava csupa simogatás,

csupa nyugalom volt, egészen más, mint Péter viharos kitörései, féktelen, szenvedélyes ékeszólása, amely egészen elbágyasztotta, megsemmisítette s lehetetlenné tette, hogy megértse Péter hangulatának egy-egy hirtelen változatát, amikor Péter közömbös volt minden iránt, kivéve saját jövő céljait.

VI. FEJEZET.

Rosemary csak napokkal utóbb tette szóvá Tarkington Gáspár előtt azt, ami legfőképp foglalkoztatta elméjét. Tarkingtonnal uzsonnázott a Ritzben, azután Tarkington a St. James-parkon keresztül elkísérte az Ashley-kertben levő lakása felé. Egyike volt azoknak a ritka júniusi napoknak, amikért igazán érdemes Angliában élni. A levegő lágyan lengett s az a gyenge pára érzett benne, amely még csak növeli a galagonya illatát. Vibrált a levegő az ezeryi madár dalától. Csipogás, turbékolás, csicsergés, fütty, rigórikantás, ének szövődött égi melódiába.

Fowkes Rosemary majdnem olyan magas volt, mint a vőlegénye, de Tarkington Gáspár kissé meghajolva járt s így szeme egy vonalba került Rosemaryéval. Gunyolódo emberek szerint Tarkington csak nyegleségből járt így, de tény, hogy nála ez a járás époly jellegzetes volt, mint némely embernél a monokli. Egész megjelenése valami túlfinomultság bélyegét viselte magán. Olyan ember benyomását keltette, aki annyit látott a világból, hogy végre megcsömörlött és végtelenül belefáradt mindenbe. Kissé közelálló, nagy, fekete szeméből a fáradtság kifejezése sohasem hiányzott s bár még fiatalember volt - csak harminc körül járt - szeme, kifejező szája és erős álla körül sok apró vonal futott össze. Rendkívül formás, karcsú keze volt, melyet járásközben rendszerint háta mögé tett s ujjai közt apró, zöld bojttal díszített Malacca-botot forgatott. Megjelenésében és modorában volt valami mesterkéltséget, de beszédjét angolszász egyenesség jellemezte. Komoly gonddal öltözött, bár inkább az Edward-kori, mint az ultramodern divatot követte. Egészben véve vonzó egyéniség volt, akinek kissé kemény vonásait és keskeny arcának élesen metszett körvonalait nyájas kifejezés enyhítette.

Fowkes Rosemary, amint kifogástalanul szabott ruhájában, fiatalságának és jó egészségének sugárzásában mellette lépkedett, olyan volt, mint egy fiatal Diana. Arcának színe, szeme, haja, formás kis kalapja, elegáns kivágott cipője, ízléses selyemharisnyája, mindez valahogy nem állt harmóniában az illuzióit vesztett férfi hajlott alakjával. A sűrke redingot-t és cilindert viselő Tarkington körül mintha valami rideg előkelőség levegője lebegett volna.

Miközben áthaladtak a parkon, Rosemary említést tett Naniescu ajánlatáról. Gáspár figyelmesen, egyetlen közbeszólás nélkül hallgatta végig menyasszonyát. Rosemary végre abbahagyta a beszédet s választ várt. Tarkington most így szólt:

- Beleegyezett Naniescu ajánlatába?

- Igen - válaszolt Rosemary pillanatnyi habozás után. - A dolog nagyon kedvemre van s hízelgőnek találok a tábornoknak azt a bizalmát, amellyel ítéletem iránt van. Különben is - tette hozzá - nem köteleztem magamat semmire.

- Tett valami határozott ígéretet Naniescunak?

- Határozott ígéretet nem. Előbb meg akarom beszélni a dolgot magával.

- Ó, maga kedves! - mondta Tarkington s egy pillanatra a fiatalság és boldogság fénye ragyogta be fáradt vonásait. - Amikor oly végtelenül boldoggá tett, nem megígértem-e, hogy mindig teljesen szabadon követheti haladása útját? Sokkal büszkébb vagyok magára, semhogy bármiben akadályozni akarnám.

- Maga a legkedvesebb, legjobb, legmegértőbb ember a világon - válaszolt Rosemary s szemében olyan lágy, gyöngéd és nőies vonás jelent meg, hogy a férfi alig mert ránézni. - De, úgy-e, Gáspár, nem felejtí el, hogy a politikában nem mindig értünk egyet?

- Baj is az, amíg egyetértünk másban? - mondta a férfi. - Amikor megkértem magát, drága, hogy legyen a feleségem, tudtam, hogy nem ostobácska bábu lesz a feleségem. Együgyű volnék, ha azt kívánnám, hogy a velem való harmónia kedvéért nézeteinek egész irányát változtassa meg.

Rosemary nem felelt mindjárt. Talán ha magukban lettek volna, megértően és hálásan megszorította volna a férfi kezét. Így könnyek gyűltek szemébe, mert Gáspár oly természetes hangon s oly nemesen beszélt, hogy minden tettében és szavában megnyilatkozó nagyszerű tulajdonságai jobban meghatották, mint valaha. Ebben a pillanatban talán közelebb állt ahhoz, hogy szerelmes legyen Tarkington Gáspárba, mint amikor a férfi először megkérte kezét. A júliusi délután szépsége, a madarak csicsergése, a fehér és lila orgona illata idegizgató következetességgel egyre Péter hangját és Péter kezének érintését idézte emlékezetébe, de ahogy a két férfi jellemét összehasonlította, ezeket az emlékeket könnyen eltaszította magától.

- Maga csodálatosan jó hozzám, Gáspár - sóhajtotta.

- Az ember nem lehet jó ahhoz - felelte a férfi egyszerűen - ami életének legnagyobb értékét jelenti. Én csak hódolok és hálás vagyok. De most meséljen még valamit terveiről. A dolgok oly váratlanul történtek, hogy kissé, mondhatnám, zavarban vagyok.

- Terveim még nem véglegesek - válaszolt a lány. - Amint említettem, nem tettem kötelező ígéretet Naniescu tábornoknak. Ma este akarom neki megírni, hogy ajánlatát elfogadom-e vagy sem.

- Hajlik arra, hogy elfogadja?

- Őszintén szólva, igen.

- Ez annyit jelent, hogy...?

- Hogy a legközelebbi napokban elutazom Budapestre.

- Útlevele rendben van?

- Naniescu megígérte, hogy ezt elintézi.

- De Budapesten nem sokáig marad, úgy-e?

- Csak pár napig. Egyenesen Erdélybe utazom. Amint tudja, Erdélyben már jártam.

- Nem, ezt nem tudtam.

- Péter édesanyja engem nagyon szeretett. Árva voltam s igen sokszor ő vett a szárnya alá. Egy időben sokat utaztam vele és többször magával vitt Erdélybe is, ahol rokonait látogatta meg. Ismerem valamennyit. Nagyon jó emberek.

- Rendkívül vendégszerető nép van arra, tudom - jegyezte meg Tarkington.

- Szinte túlzásba mennek. Blakeneyné nővére, Imrey grófné, maga a kedvesség volt hozzám, amikor két évvel ezelőtt az *International Review* képviselőjében Erdélyt barangoltam. Most is először hozzá megyek. Imreyéknek Kolozsvártól nem messze gyönyörű kastélyuk van.

- Attól tartok, hogy Kolozsvárt most Clujnak kell neveznünk - szólt közbe mosolyogva Gáspár.

- Az - pattant fel Rosemary. Nem ostobaságok ezek az apró túsúrások? Megváltoztatják egy város nevét, amely magyar volt századokon át és fővárosa volt a magyar történelem

korszakalkotó mozgalmainak. Az ilyesmi kicsinyes és alávaló. El kell ismernie Gáspár - tüzelt a lány - hogy egy büszke, leigázott nemzettel szemben ilyesmi alávalóbb és bosszantóbb, mint az elnyomatás sok más kézzelfogható ténye. Amikor a németek elfoglalták Franciaországtól Elzász-Lotharingiát, még ők sem keresztelték el a városokat.

Tarkington Gáspár mosolygott menyasszonya hevületén.

- Úgy látom - mondta - Naniescunak nehéz munkája lesz.

- Az - hagyta rá derült kacajjal a lány. - No, de én nem is hitegetem. A tábornok jól tudja, hogy a két év előtt szerzett erdélyi tapasztalataim alapján ma ép oly szigorú kritikus vagyok a román kormánynak, mint akkor. A tábornok viszont biztosított, hogy ha lerázok magamról minden előítéletet és teljesen elfogulatlanul utazom le Erdélybe, be fogom látni, hogy Románia nemcsak a saját nyilvánvaló érdekeiért, hanem az európai békéért dolgozik. Hát jó - mondta Rosemary vidáman - elfogadom a tábornok ajánlatát. Elfogultság nélkül vágok neki utamnak. Teljesen szabad kezem lesz. Cikkeimnek egyetlen szavát sem fogják cenzurálni. A tábornok kijelentette, hogy az igazságot és csakis az igazságot fogja elém tárni. Kormányja minden módon megkönnyíti szemleutamat, hogy így az angol nyilvánosság elé vihessek mindent.

Elhallgatott s a hosszú beszéd után lélekzetet vett. Amint kettesben fesztelenül sétáltak tova, nem egy járó-kelő leplezetlen csodálattal nézett a bájos lányalakra, a lelkes, szép arcra, csillogó szemekre s ajkaira, melyet a természet is csókra teremtett. Tarkington nem szólt semmit. Amint Rosemary befejezte szavait, talán önkénytelenül sóhajtott s fáradt tekintete fáradtabb volt, mint máskor. Talán érezte, hogy nem egészen tudja követni ezt a kivételes lányt a nagyratörés útján, melyen Rosemary oly fiatal léptekkel halad. Ő maga talán már kissé túlságosan öreg, túlságosan unott volt ahhoz, hogy megossa Rosemary lelkesedését, büszkeségét s azt az égő vágyát, hogy az élet minden pillanatát kiélje, minden órát tettekkel és kimondott gondolatokkal töltsse ki, amelyek megmaradnak akkor is, ha az ifjúság elmúlik.

Ki tudja? Tarkington Gáspár sohasem volt közlékeny. Legjobb barátai is keveset tudtak életéről és bár annakidején maga is a politikai ujságírásban értékesítette kétségtelen szellemi képességeit, sohasem volt az a lángoló lelkű harcos, aminő Rosemary, az elveszett ügyek gyönyörű apostola, óhajtott lenni. Szótlansága most kissé lehütötte Rosemary örömét.

- Bocsásson meg - mondta a nő gyöngéden. - Mindig elfelejtem, hogy ebben a tárgyban ellenkezően gondolkodunk.

- Ha Naniescu reményei valóra válnak - válaszolt Tarkington könnyedén - akkor nem sokáig.

A különös véletlen úgy hozta, hogy amikor Tarkington ezeket a szavakat kiejtette, Naniescut és Kervoisint pillantotta meg, akik Anna királyné kapuján ép akkor léptek be a parkba, amikor ő és Rosemary a kapun kilépett. A három férfi megemelte kalapját, Rosemary pedig barátságosan bólintott Naniescu és barátja felé.

- Azt hiszem - mondta a lord pár pillanattal utóbb - Naniescu barátom ezek után nem nagyon fog lelkesedni értem.

- Miért? Ellenkezőleg, csak hálás lehet, hogy maga nem ellenezte tervét.

- Pedig egy dologban ellenére akarok tenni - mondta Gáspár komolyan. - Amint mondom, nem avatkozom a maguk terveibe, de egyre szeretném kérni, Rosemary.

- Mire, kedves Gáspár? - kérdezte a leány élénken. - Úgy örülök, hogy végre valamit kér tőlem. Eddig sohasem kért, csak adott.

- Csak ne siessen annyira, kislány. Lehet, hogy nem szívesen teszi meg.

- Ugyan! - mondta Rosemary. Aztán gyöngéd komolysággal tette hozzá: - Nincs a világon olyasmi, amit magáért meg ne tennék.

- Megesküszünk, mielőtt elutazik? - kérdezte hirtelen a férfi.

Rosemary nem felelt mindjárt. Nagyon meglepődött. Tarkingtonnal való eljegyzése csak nemrégiben történt s az esküvő végleges idejéről a lord eddig egyetlenegyszer sem beszélt. Most fonák helyzetben érezte magát, mert csak pár pillanattal előbb mondta, hogy nincs olyan a világon, amit Tarkingtonért meg ne tenne. Hogy Tarkington nyomban meg akar esküdni, erre nem számított. Minden ösztöne amellet szölt, hogy utasítsa vissza völegénye kérését. Az albert-halli páholyban töltött óra emléke, Péterrel való beszélgetése, az a tudat, hogy Péter most is kezében tartja szívét, még uralkodott gondolatain. A hála érzésén kivéve minden arra ösztönözte, hogy Tarkington kérését utasítsa vissza. De előbbi kijelentése után s miután érte Tarkington annyi mindent megtett, az elutasító szót nem mondhatja ki. Most már gépiesen haladt Tarkington oldalán s ezek a gondolatok kavarohtak fejében. Lépteiben most már nem volt meg a tavasz könnyúsége, lelkéből eltűnt az élet öröme. Alig hallotta Gáspár nyugodt, nyájas szavát:

- Maga olyan drága nekem, Rosemary - mondta - hogy nem tudnám Angliában elbírní az életet, ha maga Isten tudja merre, talán nehéz helyzetbe, talán veszedelembé kerülne, talán szüksége volna rám s én még csak nem is tudnék róla. Nem bírnám ki. Akárhogy is, de követném magát. Nyomában lennék, ameddig csak lehet, de nem volna jogom annyira vigyázni magára, amennyire szeretném. Maga, drága, sokkal kedvesebb és sokkal inkább nő, semhogy ilyen kínszenvedést róna rám. Mert ez kínszenvedés volna. Belehalnék. Nem tudom, megérti-e, de...

Hangjában valami szokatlan izgalom reszketett. Mintha most az egyszer a szenvedély fölébe kerekedett volna szokásos önfegyelmének. Tarkington mindig lassan s határozottan beszélt, de most szinte kifogyott a szóból. Most a nyüzsgő, lármás Victoria-útra fordultak be s az a féltő gondosság, ahogy az úton áthaladva Rosemaryra vigyázott, a lányt ismét az élet prózájába zökkentette vissza. Nem is szölt többet, amíg a csöndes Ashley-kertbe nem értek.

- Feljön hozzánk? - kérdezte Rosemary s megállt egy épülettömbhöz vezető bejárat elején.

A férfi a fejét rázta.

- Azt hiszem, jobb lesz, ha egyedül, nyugodtan átgondol mindent - mondta Tarkington. - Ismétlem, csak azért sürgetem az esküvőt, mert jogot akarok szerezni arra, hogy vigyázhasak magára. Egyáltalán nem akarom szabadságát korlátozni. Szavamat adom, hogy mellettem ép oly szabad lesz, mint most, sőt szabadabb, mert Európának abban a keleti részében a férjes nő olyan függetlenséget élvez, amit a társadalmi felfogás a lányoktól teljesen megtagad. Budapesten majd találkozni fog angolokkal, londoni társaságbeli emberekkel. Nem bírom el azt a gondolatot, hogy szépségével a pletyka és a megszólás szabad zsákmányává tegye ki magát. Többet is mondtam - tette hozzá kissé röstelkedő mosollyal - mint amennyit mondani akartam. Mentségem az, hogy maga több nekem, mint maga az élet s mert magát annyira féltém, talán olyan veszélyeket is látok, amik a valóságban nincsenek. Második mentségem, hogy a boldogságomról, majd azt mondtam: életemről van szó. Maga nem olyan, mint a többi nő, Rosemary. Maga a kelengye és a nagy esküvő konvencióinak fölötté áll. Mihelyt maga beleegyezik, megszerzem a házassági engedélyt s akkor a maga plébániatemplomában minden ceremónia és hű-hó nélkül megesküszünk. Gondolja hát meg a dolgot és tudassa velem válaszát holnap délelött minél előbb. Ne felejtse el, hogy amíg válaszát meg nem adja, életem úgyszólván nem ér semmit.

A lány nem felelt, csak kezét nyujtott. Kezén nem volt keztyű s egy pillanatra úgy látszott, mintha a járókelők és a városrész konvencionális légkörének ellenére Tarkington ajkához

akarná emelni kis kezét. Szeme szenvedélyes vággyal tapadt a lányra. Tekintete oly átható volt, hogy Rosemary majdnem megijedt. Ilyen pillantást Gáspár szemében még sohasem látott. Tekintete rendszerint gyöngéd, néha szelíden ironikus, ismét máskor fáradt volt. De most úgy látszott, mintha minden áron magához akarná hajlítani női akaratát, mintha valami olyan hatalmat akarna kifejteni, amely a saját személyén kívül áll, olyan erőket hívna segítségül, amelyek a saját lelkében lakó erőknél győzelmesebbek. A varázs - mert varáznak látszott - csak pár pillanatra tartott. A következő pillanatban szeme ismét végtelen gyöngédséggel volt tele. Megveregette a lány kezét és nyájasan ismételte:

- Majd ha egyedül lesz, kedves, akkor gondoljon át mindent.

Rosemary úgy érezte, hogy könnyek gyűlnek szemébe. Gáspár gyöngédsége, kedves gondos-sága mélységesen hatott mindarra, ami lelkében igazán női volt. Bár Rosemary úgy gondoltaiban, mint tetteiben magabizó, ragyogóan eszes és független volt, megindította a férfinak az a vágya, hogy őt oltalmazza és becézze. Rosemary függetlensége magányosságából született. Kora ifjúságában anyátlan, apátlan árvaságra került s így elég hamar lerázta azokat a békókat, amelyekbe jószándékú rokonok verni akarták. Tehetsége révén hamar elérte a teljes önállóságot, de ez sohasem tudta kiölni belőle az alárendelés és önmegtagadás utáni határozatlan vágyakozást, amely minden igazi női lélek boldogságának alapfeltétele.

Miután Tarkington távozott és Rosemary kényelmes lakásában egyedül maradt, ahhoz fordult, akiben élete nagy pillanataiban sohasem csalódott. Imádkozott. Térdreborulva s szívében olyan vággyal és bánattal, amellyel szembenézni nem mert, segítségért és égi vezetésért könyörgött. Nem fordulhatott máshoz, csak Ahhoz, aki végtelen megértéssel és szeretettel mondta: «Jöjjetek hozzám mindnyájan, akik elfáradtatok és megterhelttetek és én megnyugtatlak benneteket».

A világi örömök, a kielégített nagyravágyás, a jövő reményei és a büszke mult emlékei közepette ma este Fowkes Rosemary kétségbeesetten, egyedül és a megosztott kötelesség - a saját magával és a Gáspárral szemben fennálló kötelesség - láttára a legnagyobb zavarban érezte magát, de megvigasztalta az imádság és a gondolat arra, ami ezen a világon túl van. Mert ez a világ még abban is kicsinyes és közönséges, amiben a legjobb.

VII. FEJEZET.

A következő két-három hét mint az álom röppent tova. Rosemarynak nem volt ideje még a gondolkozásra sem. A jövő hívogató kézzel integetett feléje s a cselekvésnek, munkának olyan bőséget ígerte, amely betöltötte elméjét s kizárta az emlékezést. Azon az estén, amikor térdeiről felemelkedett, szilárd elhatározással állt fel. Ettől kezdve soha egyetlen pillanatra sem sajnálkozott. Pár sorban megírta Gáspárnak, hogy teljesíti kívánságát. Feleségül megy hozzá, mihelyt Gáspár a szükséges intézkedéseket megteszi.

Irt Naniescu tábornoknak is, hogy ajánlatába beleegyeznek. Fenntartotta, hogy az angol és külföldi sajtónak annyi cikket és riportot küld, amennyit jónak lát. Mindössze azt kérte, hogy adjon Naniescu egy kötelezvényt, amelyben megígéri, hogy a cenzor kezén egyetlen cikke sem megy át. Naniescu ezt az igazolványt nyomban meg is küldte. Képzelné sem lehetett szabályosabb, határozottabb írást. Rosemary lovagias gondolkodása teljes mértékben hálás volt Naniescu előzékenységeért s az az érzés, hogy talán nemcsak egyes emberekért, hanem egy egész népért jót tehet, enyhítő balzsamként hatott gyötrődő szívére.

Az esküvőt közvetlenül megelőző napokban Gáspár kedvessége és figyelmessége nem ismert határt. Szinte úgy látszott, mintha érzékeny, finom lélekkel megérezte volna, mi megy

Rosemary lelkében végbe. Semmiféle feladat sem volt előtte terhes, semmi áldozat sem volt nagy, ha Rosemary örömről s vágyairól volt szó. Néha-néha - ilyenek a női lélek ellenmondásai - szinte türelmetlen volt vőlegénye nagylelkűsége miatt s úgy szólván bántotta szerelmének önzetlensége.

Mielőtt Gáspárral Budapestre utazott volna, Pétert csak egyszer látta: esküvője napján. A szerelmesek sajtáságos, akaratlan rövidlátásával Tarkington ép Pétert kérte fel vőfélyné. Hogy Péter ezt a tisztet miért fogadta el, Rosemary elképzelni sem tudta. Péter cselekvésének indítókait mindig különösnek és kiszámíthatatlannak találta, de ez most mindennel érthetlenebb volt. Talán csak tetszelegni akart abbeli örült vágyának, hogy még egyszer viszontlássa, vagy talán az a félig barbár ösztön működött benne, hogy kínozza önmagát. Rosemarynak most már volt annyi önuralma, hogy nyugodtan találkozhatott vele. Gyönyörű arcának egyetlen vonása, varázslatos szemének egyetlen pillantása sem árulta el, mit érzett belül, amikor az egyházi szertartás után Péter meleg szavakkal boldogságot kívánt neki. Még Rosemary érzékeny füle sem tudta a gúny vagy keserűség leghalványabb árnyalatát sem felfedezni Péter hangjában. A férfi néhány szót szolt Rosemary tervezett magyarországi útjáról is, amelyről Gáspár tett neki említést. Erdélyben Rosemary találkozni fog a Blakeney-család rokonaival, Imreyékkel és Hevesékkal. Imrey Elza nekem nagynéném - mondta Péter. - Végtelenül kedves nő. Imrey Fülöp, amikor utoljára láttam, jóképű, vidám gyerek volt. Rosemary már ismerte őket, tudta, hogy rendkívül szívesen fogják látni. Péter végül nagy komolysággal emlékezett meg kis unokahugáról, Heves Annáról. Anna apja Blakeneyné egyetlen fítestvére volt, aki már régebben meghalt. Péter valami olyanfélét sejtett, hogy Anna nem egészen boldog.

- Nem tudom, miért, de Anna otthagya a szülői házat - mondta - s most Kolozsvárott él. Néha kapok is tőle levelet. Ha tudnám, hogy maga mikor érkezik meg pontosan Kolozsvárra, írnék Annának, hogy keresse fel magát. A Pannoniában fog megszállni, úgy-e?

Rosemary bólintott, mire Péter tovább beszélt a kis Annáról, már ahogy ő nevezni szokta. - Tudom, maga kedves lesz hozzá - mondta. - Maga még mint gyermeket látta. Bizonyos értelemben még gyermek ma is. Szép és lelkes gyerek. Csókolja meg helyettem.

Rosemary ezt természetesen megigérte. Aztán kezet adott Péternek, de nem szolt egy szót sem. Félt, hogy nem igen tud mit mondani. Péter a csuklója fölött csókolta meg kezét, de inkább úgy, ahogy lovag hódol hölgyének, de nem mint a szerelmes ember, aki talán utoljára tekint imádottjára.

Az esküvő után az az álomvilág, amelyben Rosemary addig élt, még megfoghatatlanabbá, még inkább szellemvilággá vált. Az unalmas folkestonei szállóban töltött rövid napokat elviselhetetlennek találta volna, ha lelki állapotán félig-meddig öntudatlansághoz hasonló állapot nem vett volna erőt. Aztán következett a fásasztó budapesti utazás, a vonaton átvergődött álmatlan éjszakák, a zsúfolt, füledt étkező-kocsiban elköltött ebédek és a kerek szüntelen egyhangú kattogása, amely egyre messzebb vitte az elmúlt világból; ez a világ talán szebb világ is lehetett volna. Mindeközben pedig mint a napsugár hatott rá Gáspár állandó, fáradhatatlan gondossága, amely olyan következetesen körülvette, hogy szinte magától értetődőnek látszott. Gáspár sohasem volt fáradt, ha az ő kívánságairól, vánkosáról, zsámolyáról, az ablak kinyitásáról vagy bezárásáról s arról az ezernyi apró figyelmességről volt szó, amely a legtöbb utasnak csak akkor jut eszébe, amikor a saját kényelmére gondol.

Két fáradtságos napon át ült Rosemary a fülke sarkában s nézett ki az ablakon anélkül, hogy szeme magába itta volna az egymásra következő tájak szépségeit. De ez idő alatt elméje lassan kibékült szívével. Fiatalsága, lelkének rugalmassága visszatért, az életet ismét derült színekben látta s az élet bőségszaruja ismét színig volt előtte azokkal a javakkal, amelyekért érdemes élni. Munka és nemes élettárs. Kívánhat-e a női szív többet? Rosemary lecsukta

szemét és gyorsan elfutó álomban azt az egyet kérte sóhajtva, ami az életet paradicsommá teszi és - még mindig félálomban - úgy érezte, hogy a bánat forró könnyei peregnek le arcán.

Felébredt. Gáspár ölelte át s csókolta le könnyeit.

VIII. FEJEZET.

Budapest egész napon át a könyörtelen júliusvégi nap tűzében izzott. De a holdfényes, tiszta est hűvös levegőjében mindenki sietett ki a szabadba. A korzó tele volt.

Rosemary a dunaparti kávéház terraszán üldögélt, pompás kávét szürcsölgetve és lustán nézegetve a tömeget. Olykor-olykor tekintete a túlsó partra tévedt s a gyönyörű panoráma láttára szeméből a fáradtság minden kifejezése eltűnt. Előtte magaslott Buda festői, ódon városa, jobbról a Habsburgok ékes palotája és Mátyás király katedrálisa, balról pedig, túlnőve palotát, templomot, komor sziklacsúcson a citadella nagy, szürke erőssége. A túlsó part lejtőin páholyszerűen egymásra következő utcák házaiban sorra gyulladtak ki a bizalmas fényű apró fénypontok, míg lenn, a Duna fodros vizén, derülten kivilágított hajók siklottak tova s vitték haza szent Margit árnyas szigetéről a kirándulók vidám tömegét. A Rosemary szeme elé táruló kép páratlanul szép és élénk volt. Nincs még egy európai város, amely ilyen elbűvölő látványt nyújtana. Varázsát még fokozzák a fák árnyékából vagy a hajók fedélzetéről az emberhez verődő, sírva-vigadó magyar melódiák, melyek lágyak, mint a simogatás. Édes melanchóliájukkal elcsitítják az idegeket és az érzéseket vagy felvidámítják a lelket kitörő lendületükkel, pattogó ritmusukkal.

Rosemary a nemrégiben épült, modern, nagy szállók helyett inkább a Hungáriába szállt. A Hungária tele volt szemében azoknak a boldog időknek derűs emlékeivel, amikor mint iskolás-lány, a háború előtt erre járt. Blakeney-nével, Péter édesanyjával eszményi viszonyok közt utazta be akkor Magyarországot és Erdélyt; látta ennek a regényes országnak minden szépségét és mindenütt része volt abban a nagylelkű vendégszeretetben, mely ennek a jó népnek sajátja. De emlékezete felidézte azokat a mozgalmasabb időket is, amikor ujságírói pályafutása kezdetén szíve sajnálkozással telt el e büszke és baljós csillagzatú nép szenvedésén s abbeli fájdalmán, hogy legszebb területeit, mint a rongyot tépték szét ostoba politikusok s odavetették borraivalóképp azoknak, akik a háborúban Magyarország szövetségesei voltak, de mihelyt önérdékből jónak látszott, sietve az ellenséghez kötötték sorsukat.

- Lady Tarkington, ön nagyon fáradt lehet - szólt egy kellemes hang Rosemary mellett.

- Nem annyira fáradt vagyok, mint inkább kábult - felelt Rosemary. - Az utazás Angliából ide ma sokkal lassúbb és fárasztóbb, mint azelőtt.

Rosemary asztalánál Payson kapitány és felesége ült. Payson, akit nemrég osztottak be a magyarországi angol katonai misszióba, fiatal feleségével együtt a Hungáriában lakott. Mind a ketten roppantul örültek, hogy Rosemaryt, akit évek óta ismertek, viszontlátják s vacsora után hármásban a terraszra ültek ki feketére. Gáspár valamivel előbb lement a korzóra egyet mozogni s elszívni egy szivart, de Rosemary lusta volt a sétára. Inkább Paysonékkal beszélgetett, akik kellemes, okos emberek voltak s akikkel egész sereg közös ismerőse és emléke volt.

- Budapest nem sokat változott - jegyezte meg egy idő után Rosemary. - Az emberek itt, akármi is történik, mindig boldogok és jókedvűek.

- Valóban - hagyta rá könnyedén a kis Paysonné. - Ha megvan a muzsikájuk, pompás boruk és jó konyhájuk, akkor tíz magyar közül kilenc nem törődik azzal, hogy ki uralkodik, király-e vagy császár, idegen zsarnok-e, vagy a bolsevista csirkefogók társasága.

- Ruthnak ebben nincs igaza - szólt komolyan Payson kapitány. - A magyarok sportemberek, mint az angolok és a büntetést sportemberhez méltóan viselik. Nem sírják világgá, mennyit szenvednek.

- Példátlanul bolondul viselkedtek - jegyezte meg Rosemary.

- Igen - hagyta rá a kapitány - és gáncsot érdemlő hűséggel. A magyarok ép oly úri nép, mint az angol. Imádói a hagyományoknak, mint mi is. Szívükben királpártiak majdnem kivétel nélkül. Képzeld el, mit érezhetnek valahányszor a Dunán át feltekintenek arra a hatalmas palotára, ahonnan felkent királyukat elűzték jelentéktelen idegen politikusok, akik azt is alig tudták, hogy Magyarország a térképen hol fekszik.

Még mielőtt Rosemary tovább cseveghetett volna, megpillantotta férjét, aki a terrasz zsúfolt asztalai közt közeledett feléje.

- Lenn van Naniescu - szólt Gáspár felesége asztalához érve. - Említettem neki, hogy maga itt van, amire ő megjegyezte, hogy szeretné tiszteletét tenni. Most egy pillanatra barátaival beszélget, de nyomban itt lesz.

- Akkor én Ruthhal megszököm innen - jegyezte meg Payson kapitány könnyedén. - Valahányszor Naniescuval találkozom, mindig majdnem összeveszünk.

A kapitány és felesége felállt és elbúcsúzott. Vidám nevetés és bőven folyó beszélgetés közt ígérték meg Tarkingtonéknak, hogy holnap ismét találkozhatnak. Amint Paysonék távoztak, Rosemary így szólt férjéhez:

- Örülnék, ha ma este nem kellene találkoznom Naniescuval. Nagyon fáradt vagyok s őszintén szólva nem érzem magam a legjobban.

- Igazán sajnálom - felelt azonnal nagy gyöngédséggel Gáspár. - Mindent megtettem, hogy távoztartsam. Tudtam, hogy maga fáradt. De Naniescu holnap kora reggel elutazik Budapestről. Clujba megy...

- Clujba - kérdezte - Rosemary s némi zavar látszott arcán; aztán elnevette magát. - Ó! - mondta. - Mindig elfelejtem, hogy a mi drága öreg Kolozsvárunk most Cluj.

- Naniescu mindenképpen szeretné tudni, hogy útlevelünk rendben van-e és miután ez fontos...

- Igaza van, kedves Gáspár - felelt nyájasan Rosemary - mint mindig. Azt hiszem, a tábornok nem lesz terhünkre sokáig. Rettenetes fecsegő - tette hozzá sóhajtva.

Néhány perccel utóbb a szép román tábornok Rosemary asztalához lépett.

- Ó, kedves lady - kezdte és szokásos mesterkéltny mozdulatával ajkához emelte Rosemary kezét. - Nagy örömmel látom, hogy beváltotta ígéretét és végre itt van.

Leült. Gáspár likőrrel és kávéval kínálta meg, de a tábornok nem fogadott el semmit.

- Csak egy pillanatra jöttem - mondta. - Tele vagyok dologgal és találkozókkal. De gondoltam, fáradságtól kimélem meg önöket, ha megnézem útlevelüket és meggyőződom róla, hogy rendben van-e minden.

- Igazán kedves magától - válaszolt Rosemary, mire Gáspár azonnal felment az útlevelekért. Egy-két pillanatra Rosemary szótlánul magába merült. Amikor Naniescu tábornok telt ajkait érezte kezén, valami meghatározatlan érzés, valami ellenséges és visszataszító rezzenet borzongatta meg. A következő pillanatban ez az érzése eltűnt és valósággal korholta magát érte. Naniescu komoly volt, rábeszélő, mesterkéltny udvarias és bőbeszédű, mint Londonban is, amikor először tette meg ajánlatát Rosemarynak. Nyoma sem volt rajta - gondolta Rosemary - semmi sötét szándéknak.

- Örömmel nézek erdélyi vendégszereplésem elé - jegyezte meg Rosemary egész vidáman.

- Minden hivatalos tényező szívesen fogja látni, asszonyom - biztosította Rosemaryt Naniescu. - Csak szólnia kell, kívánsága parancs lesz. Ha megtisztel azzal, hogy személyes szolgálataimat is igénybe veszi, mondanom sem kell, hogy azonnal sietni fogok parancsait teljesíteni.

Rosemary vont egyet szép vállain.

- Nem hinném, hogy igénybe venném drága idejét - szólt hűvösen.

- Nem lehet tudni. Itt, asszonyom, furcsa nép közé kerül - tette hozzá némi sóhajtással. - A vélt sérelmek ezt a népet elkeserítették.

- Erdélyben régi barátaim vannak, akik közt ép oly nyugodtan érzem magam, mint London kellős közepén.

- Imreyéknél fog lakni az egész idő alatt? - kérdezte a tábornok.

- Kitől tudja, hogy Imreyéknél szándékozom lakni? - válaszolt meglepődve lady Tarkington.

- Ön mondta, asszonyom - felelt zavartalanul Naniescu. - Vagy csak véletlenül sejtettem? Ha így van, akkor ez a sejtelmem azon az elfelejthetetlen albert-halli estén támadt, amikor szerencsém volt bemutatkozni és láttam táncolni Blakeney úrral. Imrey grófnő testvére Blakeney Péter édesanyjának - azonkívül ön említést tett erdélyi ismerőseiről és így feltevésem egész természetes volt. Remélem - tette hozzá a legédesebb hangján - feltevésemmel nem bántottam meg.

- Nem, nem - válaszolt Rosemary s valósággal haragudott magára, hogy akaratlanul belevitte a románt abba a mesterkéltségekbe, amely mindig bosszantotta s azt a határozatlan érzést keltette benne, hogy a tábornok tömörkedés nyájassága mögött titkos gúnyt rejteztet. - Blakeney-né jó barátném volt. Sokat utaztunk együtt s többször voltam náluk nemcsak Kisimrén, hanem szép kolozsvári házukban is.

- Ó, hiszen ha azt a kolozsvári házat ismeri - válaszolt a tábornok - akkor, föltéve, hogy igénybe veszi szolgálataimat, tudni fogja, hol keressen.

- Hogy érti ezt?

- Imreyék házában lakom.

- De hát... hogy lehet ez? - kérdezte kissé megütődve Rosemary. Tudta ugyanis, hogy Európának ebben a részében az Imreyékhez hasonló büszke, gazdag családoknak soha még csak eszükbe sem jut családi házukat idegeneknek adni bérbe, amint az Angliában napirendjén van. Naniescu tábornok közömbös vállvonogatással, szárazon így válaszolt: - Az a ház egyetlen kis családnak túlságosan nagy volt. Közérdekből nem engedhetjük, hogy kevesek szeszélyét sokan szenvedjék meg.

Rosemary összeráncolta homlokát. Most már értett mindent. Egy pillanatra úgy érezte, mintha a román sötét, kerek szeme valami nyugodt gúnnyal pihenne arcán. Az egész csak egy villanás volt. A következő pillanatban Naniescu ismét oly sima modorú volt, mint azelőtt s azzal a tökéletes hódolattal szólalt meg, amely sohasem hiányzott hangjából, ha Rosemary erdélyi terveiről esett szó:

- Ez is olyan kérdés, asszonyom, amelyet, remélem, objektív elmével fog vizsgálni s amelyre ragyogó tehetsége ráveti az igazság fényét.

Most beállított az útlevelekkel Gáspár s a beszélgetés más irányba tért. Naniescu kijelentette, hogy az útlevelek teljes rendben vannak. A londoni román követségen kiállított vizum alá

még ő is írt valamit s az egészet kézjegyével látta el. Rosemary nagyon fáradtnak érezte magát s szeretett volna lefeküdni, de Naniescu nem mozdult. A politikai és szociális viszonyokról kezdett ép felszínesen magyarázni valamit Gáspárnak. A dolog Rosemaryt is érdekelte volna, ha nem lett volna túlságosan bágyadt ahhoz, hogy a vitában részt vegyen. Gondolatai másfelé jártak s alig hallgatta a két férfit. Ép azon törte fejét, hogy udvarias formában hogyan szökjék meg, amikor Naniescunak egy megjegyzése felkeltette figyelmét.

- Kormányom - mondta a tábornok Gáspár szavaira válaszolva - teljes tudatában van annak a veszélynek, melyet az angol és amerikai lapokban időnkint megjelenő káros cikkek jelentenek...

- Hát mért nem fogja el a cenzor ezeket a cikkeket? - kérdezte kurtán Gáspár.

- Hiszen elfogná, kedves lord Tarkington - válaszolt nyíltan Naniescu - elfogná. De a gazfickók nagyon ravaszok. Hogy a postán hogyan csempészik ki cikkeiket, nem tudok rájönni, ha megfeszülök is.

- Ó - szólt közbe Rosemary s ép oly gúnyosan mosolygott, mint az imént egy pillanatra Naniescu - hát önöknél még szigorú cenzura járja? Ön nem vallja a szólás és a sajtó szabadságát?

- Valljuk, asszonyom, föltétlenül valljuk. De, sajnos, az angol és amerikai sajtót az érzékenység nagyon könnyen megtéveszti. Ha valami állítólagos igazságtalanságról van szó, akármennyire elferdített, vagy kézzelfoghatóan hamis az egész hír, nagybetűs címeikkel közlik s érzelmes, rövidlátó olvasóik képzelőtehetségét úgy felizgatják, hogy azok többé nem hallgatnak az igazság józan szavára. Mi túlságos büszkék vagy talán kissé ügyetlenek vagyunk ahhoz, hogy az ilyen szemérmetlen propagandával szembeszálljunk. A szigorú cenzura kegyetlen fegyver, de más fegyverünk nincs. Mitévők legyünk? Akit megtámadnak, az úgy védekezik, ahogy tud.

- És ez a fegyver is kudarcot vallott? - kérdezte Gáspár éles, nyugodt hangon. - Akárki küldi azokat a cikkeket Angliába és Amerikába, az illető ügyesebb, mint önök.

- Ebben a pillanatban még igen - ismerte be Naniescu. - De - folytatta könnyedebb hangon s végre felállt - attól tartok, hogy felelőtlen csevegésem akadályozza lady Tarkingtont a szükséges pihenésben. Kérem, asszonyom, fogadja alázatos hódolatomat és azt a komoly óhajtásomat, hogy szegény hazámban való tartózkodása alatt találja meg mindazt a szórakozást, amelyet utazásától vár.

Túlzott udvariassággal emelte ajkához a lady kezét, amely Rosemary jelenlétében minden mozdulatát jellemezte. Mielőtt elbocsátotta volna Rosemary újjait, mély komolysággal nézett e szép nő szemébe és így szólt:

- Engedje meg, asszonyom, még egyszer biztosítom arról, hogy ha az ön személyéről van szó, minden sora teljes épségben a leggyorsabban jut el rendeltetési helyére. Csak annyit kell megtennie, hogy minden levelét és cikkét lepecsételt kettős borítékban elküldi hozzám. Becsületszavamat adom, hogy meg lesz elégedve.

IX. FEJEZET.

Kolozsvárra való érkezéséig Rosemary állandó örömmel gondolt terveire s arra a jötevére, amelyre Naniescu nagylelkűségéből módja lesz. Amikor Budapesten először találkozott a szép románnal, csak egyetlen futó pillanatra érzett a szapora beszédű s keresett modorú férfi iránt valami kis bizalmatlanságot, valami ösztönszerű ellenszenvet. Amint most erre

visszagondolt, elhitette magával, hogy hirtelen ellenszenve azért ébredt fel, mert először volt tanuja annak a mesterkéltnak, amelyet Európa legtöbb latin és szláv országában jó modornak, udvariasságnak tartanak. A Naniescu dagályos udvariassága és Gáspár tolakodás nélküli figyelmessége közti ellentét természetesen nagyon hatott rá, még pedig a román kárára.

Akárhogy is volt, ez az érzése csakhamar eltűnt. Budapesten rendkívül kellemesen érezte magát. Paysonék nagyon szeretetreméltók voltak. Egész sereg magyar és angol ismerősével is találkozott, akik egytől-egyig örültek a viszontlátásnak, Gáspár pedig, mint rendesen, maga volt a figyelmesség. A Magyarországon való átutazás eltöltötte Rosemary lelkét azzal a finom melancholiával, amelyet a végtelen síkság és a végtelen ég látványa a képzelőtehetséggel megáldott lelkekben kelt. Közel járt az aratás ideje s a vasúti vonaltól jobbra-balra elterülő nagy gabonaföldek mint rőtörös aranytenger hullámoztak a távoli láthatár bíborvonala felé. Rosemary szerette nézegetni ezt a végtelen alföldet, amelyen mérföldeken át nem látott a szem mást, mint a gabonaföldek csöndes hullámzását. Csak itt-ott villant ki zöldes-szürke fűzfák árnyából egy-egy nádfödeles kis tanya vagy tűnt fel egy magányos gémeskút, amely körül delett a ménes. Szeme kellemes érdeklődéssel kísért a magas jegenyékkel vagy öreg akácokkal szegett poros országút kanyargó szalagját s valósággal üdült, ha az arany vetést zöldelő földdarabok szakították meg, melyeken görögdinnyesorok tárták csillogó, nagy testüket a nap melege felé.

Rezeda és viola finom illata lengett a levegőben. Egyszerre a távol látóhatár szélén a délibáb ritka látványa tűnt fel egy pillanatra: a füledt, rezgő levegő hullámaira épületek, tornyok s egy hűsvízű, árnyas patak képét festette valami tündéri ecset. Mintha csak álom lett volna, nyomban eltűnt az egész, de hirtelen megjelenése is valami elvarázsolt ország impresszióját keltette. Mintha a paradicsom kapuját nyitotta volna fel egy rövid pillanatra égi kéz s Rosemary bepillantott az Éden kertjébe, a boldogság és szerelem világába, amely számára örökre elérhetetlen ábránd marad.

*

A Kolozsvárra való megérkezés vigasztalan csalódások sorozata volt. Budapestről maga táviratozott egy ismerős szállóba s levelet is küldött, amelyben arra kérte a szállodást, hogy lord Tarkingtont és feleségét megállapított időre meleg vacsorával várja. Amint Rosemary férjével együtt kiszállt a bérkocsiból, mely az állomásról a szállóba vitte, a szálló kellemetlen benyomást tett reá. A mosolygó portás, aki Blakeneyt minden megérkezésekor bizalmas tisztelettel szokta üdvözölni, már nem állt a kapuban. Egy rosszul öltözött, rongyos könyökű, mosdatlan képű portás szedte le a kocsiról a podgyászt. A szállodás - mondta a portás - most nincs itthon s ő helyettesíti. Tört németséggel, hányi-veti modorban magyarázta el, hogy az új tulajdonos alatt a szállóban étkezés nincs, csak reggeli kávét szolgálnak fel. Az étkező most külön kezelés alatt áll. De ha a vendégek az étterembe fáradnak, ott bizonyára kapnak még valamit.

Rosemary szemében minden nagyon szomorúnak és nagyon idegennek tűnt fel. Kolozsvár vidám városa, amely a késő esti órákban is mindig annyi élénkséggel volt tele, mintha aludt volna. Az utcákat alig világították s valami pusztulás, valami bánat ülte meg az egész várost. Maga a szálló is füledt, mocskos és homályos volt. A rozoga bútorokkal s durva ágyneművel felszerelt szobák épen nem ragyogtak a tisztaságtól. Rosemary nagyon rosszul töltötte az éjszakát. De mint afféle edzett utazó már különb bajokkal is megbirkózott. Állandóan vigasztalta az a gondolat, hogy Kolozsvárott csak egyetlen éjszakát tölt. Holnap Imrey Móric gróf fogatán (automobilt Imreynek nem volt szabad tartania) Gáspárral együtt kimegy Kisimrére, ahol meleg viszontlátás és minden elképzelhető fényűzés várja.

Most már csak azt várta, hogy Heves Annát lássa, a kis Annát, ahogy Péter szokta mondani, a kedves, lelkes gyermeket, akinek Pétertől csókot is hozott. Kora délelőtt, amikor ép rendbehozta a haját s utcai ruhát öltött, hogy Gáspárral reggelizni menjen, kopogtak az ajtón s belépett Anna, a hevülő lelkű, bájos lány, aki félénken, Péter szemeivel tekintett reá, aztán ép úgy mosolygott, mint Péter. Csinos lány lett volna, de betegesen sápadt volt s szemei körül, melyek mintha szakasztott Péter szemei lettek volna, nagy karikák sötétlettek.

- Úgy szégyenlem magam, miss Fowkes - suttogta Anna zavartan, de Rosemary nyomban közbevágott s kitárta karjait:

- Hát, Anna, meg se csókolsz?

A lányka kitörő, halk kiáltással Rosemary karjai közzé vetette magát s fejét barátnéja vállára hajtva sírva fakadt. Rosemary egy-két percig hagyta sírni. A saját szeme sem volt száraz, mert egyetlen gyors pillantással észrevette a lányka megváltozott külsejének minden részletét, kopott ruháját, elnyútt cipőjét, a nyomasztó szegénység, sőt elégtelen táplálkozás félre nem ismerhető jeleit. Szegény kis Anna! Ha Péter most látná!

Pár pillanat múlva Anna felemelte fejét és szétmorzsolta könnyeit. Rosemary a pamlaghoz vezette a lánykát, leültette maga mellé és mindkét kezét a saját kezébe vette.

- Azon kezdem, Anna, hogy ne szólíts miss Fowkesnek - mondta. - Hát nem Rosemary voltam én neked mindig?

Anna bólintott s bágyadt mosoly lopódzott ajkára.

- Különben is férjnél vagyok már - folytatta Rosemary. - Nem hallottad?

Anna csak a fejét rázta. Még nem bátorodott fel annyira, hogy szólni mert volna.

- Hát persze - jegyezte meg vidáman Rosemary - milyen ostoba is vagyok. Egész csöndben esküdtünk meg Gáspárral Londonban. Nem vagyunk olyan ismert személyek, hogy a mi esküvőnkéről a magyar lapok is írtak volna. Férjem, lord Tarkington, a legjobb és legkedvesebb ember a világon. Mindjárt meg is mondom neki, hogy itt vagy. Nagyon fog örülni, hogy láthat.

- Ne, ne, kedves Rosemary - szólt Anna gyorsan. - Ne mondd meg lord Tarkingtonnak, hogy itt vagyok... Mostanában kerülöm az idegeneket. Látod, hogy rendes ruhám sincs, aztán...

- Gáspár nem sokat törődik a ruháddal, hanem csak kedves arcodat nézi. Csak nem idegen neked az uram?

Anna nem felelt. Lehajtott fővel maga elé meredt. Rosemary tovább beszélt, de szívét összeszorította a fiatal lányka nyomorúsága, melynek okát csak félig sejtette.

- Nem is tudom, kislány, mit csinálsz te Kolozsvárott. Unokabátyád, Blakeney Péter, említette, hogy itt lakol s jelezte, hogy megírja neked hogy ma a Pannoniában leszek. Összevissza ennyit tudok rólad. Édesanyád hol van?

- Még Újlakon van - felelt most már nyugodtabban Anna. - Üggyel-bajjal elgazdálkodik. Nehéz kenyér ez most, nagyon-nagyon nehéz. Birtokunk javarésztét elvették. Több mint ezer-kétszáz holdat. A legjobb legelőket is. Anyának nem maradt több földje, mint kétszáz hold. Legelő híján a lovakat sem tudjuk eltartani. A tavasszal édesanyám tíz anyakancát agyonlövetett. Eleséget adni nekik nem tudtunk, arra meg édesanyám nem tudta rászánni magát, hogy vásáron adjon túl rajtuk. Képzeld el, anyám agyonlövési lovait. Azelőtt beleszakadt volna a szíve, de mostanában annyi bajon esett át.

Anna elhallgatott. Valami nagyon szorongatta a torkát s elfojtotta keserű szavait. Rosemary összeráncolta homlokát.

- De hát mért nem vagy otthon, édesanyád mellett? - kérdezte Rosemary.

- Megkeresek itt egy kis pénzt. Mária különben is otthon van. Tudod, hogy kettőnk közül ő a kisebbik. Mindig ő volt anyám kedvence.

- Hogy érted, hogy pénzt keresel? Mivel?

Anna egy pillanatra habozott. Tekintetét felemelve azt látta, hogy Rosemary szeme kérdőleg függ rajta. Ez a szem annyira tele volt jószággal, hogy Rosemary szemének melegében a lány egész tartózkodása, sőt keserősége felolvadt.

- Kisegítő vagyok Balog fűszeres boltjában - válaszolt Anna egyszerűen.

- Balog fűszeres boltjában? Te?

A meglepetés, sőt majdnem elszörnyedés hangja tört fel önkénytelenül Rosemary ajkán. Eszébe jutott Blakeneyné, a grande dame, aki Péter apjával, a kiváló tudóssal kötött házassága után egyéniségének bájával, tapintatos modorával s azzal az előkelő gondolkodással, amely manapság mind ritkább, az angol társaságban is egyszerre feltűnt. Eszébe jutott Péter, aki örökölte anyja vonzó egyéniségét s a születéssel, származással együtt járó noblesse obligeról alkotott eszményi fogalmait. Vajjon tudja-e Péter, mit szenved a kis Anna az új uralom alatt, melyet az európai népek boldogítására hivatott békeszerződés hozott Erdélyre? Rosemary hirtelen indulattal még egyszer átölelte a félénk gyermeket.

- Anna - mondta komolyan - igazán nagyszerű lány vagy. Nem is tudom kimondani, mennyire csodálatos bátorságodat. De nem tudtál más keresetet találni, mint kisegítői állást egy fűszeresnél?

Rosemary egy pillanatra szünetet tartott; élénk elméje már terveket szőtt, hogyan segítse jobb sorsba Annát. A kis lány nem árusíthat fűszerárut. Képtelenség! Péter ezt bizonyára nem is tudja. Nem állhat Péter elé azzal, hogy egy kolozsvári fűszeres boltban akadt rá a kis Annára?

Itt gyorsan tenni kell. Változtatni kell a dolgoknak ezen a rettenetes állapotán. Mialatt szótlanul gondolkodott, Anna pedig barátnője pongyolájának bojtjait babrálgatta hosszú, vékony ujjaival, Rosemary egyszerre azt vette észre, hogy Gáspár a szomszédos szoba ajtajában áll és figyel. Hogy mióta állt ott, nem is tudta. Anna lehajtott feje fölött Rosemary a lordra nézett s kifejező arcáról, mint rendesen, most is leolvasta gondolatait. Mintha fejének könnyű bölintésével Tarkington helyeselte volna azt, amit Rosemary szavakban még ki sem fejezett. Aztán a lord visszalépett a másik szobába a csendesen betette maga mögött az ajtót.

- Figyelj ide, kis lány - mondta Rosemary mohón. - Én a román kormány meghívására jöttem ide. Illetve Naniescu tábornok, aki tudtommal Erdély katonai kormányzója, kért fel, hogy tanulmányozzam az itteni társadalmi és politikai viszonyokat. Sok cikket fogok írni az angol és amerikai lapokba s így szükségem van egy titkárkisasszonyra, aki rendes levelezésemet elvégzi. Aztán...

Anna a fejét rázta.

- Nem értek a gépíráshoz - mondta röviden. - Gyorsírní se tudok.

- Egyik sem kell - válaszolt Rosemary.

Anna egyenesen barátnője szeme közé nézett.

- Csak nem képzeled - mondta nyugodtan - hogy ha cikkeidben az igazságnak egyetlen paránya van, akkor a cenzor átengedi? Ha pedig cikkeid elhallgatják az igazat, akkor nem várhatod, hogy azonosítsam magamat velük?

- Ez nagyon derék, hazafias beszéd, Anna - válaszolt Rosemary diadalmas kis kacajjal - de cseppet sem kell félned. Cikkeimben csak igazság lesz, a teljes, leplezetlen igazság s a cenzornak az én cikkeim fölött nem lesz hatalma. Erre kezemet adom.

Annát nem sikerült meggyőzni.

- Drága Rosemary - mondta komolyan a lány - ne hidd, hogy hálátlan vagy makacs vagyok. Képzelheted, mint jelent rám nézve ez a gyötrődés. Néha-néha annyira oda vagyok, hogy elmegyek a templomba s arra kérem Istent, vegye el életemet, hogy szakadjon vége mindennek. De ha az ember hazája olyan szerencsétlen, mint a mienk, akkor az embernek mégis mindent meg kell tennie, hogy hazáján segítsen, nem igaz?

- Igaz - hagyta rá Rosemary megütődve a lány különös komolyságán s azon a lángoló hazafiságon, amely egész törekeny, karcsú alakjából kiáradt. - De nem értem, hogyan szolgálod hazádat Balog fűszeres boltjában.

- No, nem azzal szolgálom, hogy árusítok - válaszolt mohón Anna. - Tudom, bízhatom benned, Rosemary. Nem is képzeled, micsoda megkönnyebbülés, hogy végre kedvemre beszélhetek valakivel. Majdnem két év óta nem öntöttem ki a szívemet senkinek. Néha szinte úgy érzem, hogy megfulok. De manapság az ember nem beszélhet senkivel, mert a kormány kémei leskelődnek mindenütt. Senki se tudhatja, ki az árulója: a házi cselédség, a lépcsőmosogató asszony vagy a koldus, akinek az utcán alamizsnát ad. Ó, tudnék én neked mesélni... Mindnyájan kimondhatatlanul szenvedünk zsarnokainktól s mindenképen azon vagyunk, hogy a külső világ is megtudja az igazságot, de a cenzura olyan szigorú, hogy jelentéktelen és teljesen köznapi híreken kívül senki sem mer a postára bízni semmit.

A lány egy pillanatnyi szünetet tartott, szeme kutatva nézett körül, először az egyik, majd a másik ajtónál állapodott meg, mintha attól félné, hogy kémek lapulnak mögötte, aztán megnyugodva, hogy barátnejával egyedül van, gyorsan így folytatta:

- Ismered Imrey Fülöpöt?

- Hogyne!

- Imrey Fülöpnek mindig nagy tehetsége volt az írásra. Már egész gyerekkorában verseket és novellákat írt. Ma még csak tizenkilenc éves. Jövőre kell katonai szolgálatot teljesítenie a román hadseregben, ami valóságos poklot jelent minden magyarra nézve. Gondold el, Rosemary, ha angol embernek a német hadseregben kellene katonáskodnia. Nem elképzelhetetlen? De nem tehetünk semmit. Legyőzött nép vagyunk s vereségünknek meg kell fizetnünk az árát. Ám azt elhatároztuk, hogy a nyugat nemzetének tudomására hozzuk az igazat. Fülöppel kieszeltünk egy tervet. Két éven át törtük rajta a fejünket s jó időbe telt, amíg mindent előkészítettünk. Végre édesanyám is beleegyezett, hogy Kolozsvárra menjek s magam keressem meg kenyeremet. Balog fűszerkereskedésében kaptam állást. Balog rendszeresen küld Budapestre erdélyi különlegességeket: mustárt, küküllői palackozott bort, sajtot, stb. Nekem kell ezeket csomagolnom. Most már érted a dolgot?

Rosemary bólintott. - Igen, értem. Fülöp írta azokat a Morning Postban megjelent cikkeket, amelyek egész Angliában oly nagy rokonszenvet keltettek az erdélyi magyarok iránt. Hát te...? - Rosemary szeme gyöngédséggel, részvétellel és leplezetlen csodálattal pihent Heves Anna törekeny kis alakján.

- Fülöp lovon jár be Kisimréről - folytatta egyszerűen a lány - és elhozza cikkeit, amiket aztán én az üzleti csomagokban felküldök egy pesti cégnek. A cég a velünk való megállapodás alapján továbbítja a cikket Angliába. Végtelenül jól esik, Rosemary - mondta csillogó szemmel a lány - hogy ennyit is tehetek. Most, úgy-e, látod, hogy nem hagyhatom ott Balog üzletét?

- Látom, Anna. De rettenetes kockázattal játszol, kicsikém.

- Tudom. Fülöp is tudja. De te nem is képzeled, milyen boldoggá tesz ez mind a kettőnket. Ha egy-egy cikk útra kel Budapest felé, ez ünnepnapunk. A csomagokat rendesen szombaton küldjük - folytatta a lány megható naivitással - és amikor másnap, vasárnap, misére megyek, nem háborgatom a jó Istent gondjaimmal, oktalan kéréseimmel, hanem csak hálát adok neki, hogy valamit tehettem Magyarorszáért.

Rosemary egyelőre nem szólt semmit. Mit is szólhatott volna? Nemes balgaságáról lebeszélni ezt a rajongó ifjú lelket hiábavaló kísérlet lett volna. Rosemary sokkal jobban ismerte az emberi lelket és sokkal magasabbra helyezte a hazafiasság erényét, semhogy meg ne értette volna azt a boldogságot, amelyet az állandó áldozat Anna szomorú kis életében jelent. Azt kívánni, hogy a lány adja fel a folytonos kockázatnak ezt a gyönyörét, teljesen kilátástalan lett volna.

- Nagyszerű lány vagy! Bátor lány vagy, Anna! - csak ennyit tudott mondani.

Hangja egészen furcsán csengett. A meghatottsággal küzdött.

Valódi ámulattal nézte a vézna, szegény kis lányt, akinek lelkében ily izzó hazafiság lángja lobogott. Anna tudta, hogy cselekedete súlyos következményekkel járhat. Számolva minden következménnyel, nyílt szemmel, nyugodtan, szerényen mégis megtette azt, amit szegény hazájáért megtenni kötelességének tartotta. Mint a béke női hősei talán többet kockáztatott a háború hősnőinek ezreinél - kivéve talán egyet, Cavell Ethelt, akit a világháború első idejében lőttek agyon a németek. Esményeiért szembenézett a halál veszedelmével, boldog volt, hogy áldozatot hozhatott s viselte az inség és a testi munka gyötrelmes egyhangúságát, amely fiatal lelkére szinte terhebb volt, mint a legigazibb bánat vagy a testi fájdalom.

A két nő jóideig nem szólt semmit. Csak ültek a pamlagon egymás mellett, összekulcsolt kézzel s nézték egymást. A nélkülözésben elgyengült idegzetű Anna azon a ponton állt, hogy bő áradatban öntse ki lelkét s megenyhítse azt a roppant feszültséget, amely hónapok óta már a lelki összeroppanással fenyegette. Rosemary viszont egy pillanatra szinte szégyelte duzzadó egészségét, férfias szellemét s azt az elégedettséget - majdnem boldogságot, amely Gáspárral való házassága óta részül jutott. Szánakozó szíve vágyva-vágyott megvigasztalni és segíteni ezt az égő lelkű, nemes lányt, aki Blakeney Péter szemével tekintett reá s mosolygás közben ajka Péteréhez hasonlított. Anna fejfelé rohant a falnak. Rosemary érezte, hogy előbb-utóbb, de kikerülhetetlenül tönkreteszi magát. Gondolatban férjéhez menekült, akiről tudta, hogy mindig hagyatkozhatik rá, ha az életnek oly fogas problémáival kerül szembe, melyeket a maga erejéből megoldani nem tud. Gáspár jó tanácsadó: önzetlen s szinte a túlzásig nemeslelkű. Az ő csalhatatlan tapintatossága talán megtalálja az utat Anna szívének legrejtettebb zugaiba s anélkül, hogy megbántaná izzó hazafiságának érzékenységét, meg tudja menteni a fanatikus örültségek további sorától.

- Most pedig, Anna - mondta Rosemary pillanatnyi hallgatás után, amely megerősítette kettejük közt a barátság kötelékeit - megiszol velünk egy csésze jó forró kávét. Nem, nem engedlek el - folytatta határozottan s megfogta a lányka csuklóját. - Addig nem mehetsz, amíg meg nem ismerkedtél Gáspárral. Nagyon meg fog szeretni s pompásan meg fogjátok egymást érteni, meglátod. Titeket a jó Isten is arra teremtett, hogy jóbarátok legyetek.

Bármennyire is tiltakozott Anna, Rosemary magával vitte a másik szobába, ahol Tarkington várakozott. Gáspár nyomban megnyomta a kis asztali csengőt s kedves, komoly szeme azonnal Anna szemét kereste. A lányka csak vonakodva lépett az ismeretlen férfi elé.

A bemutatást Rosemary gyorsan elintézte. Gáspár nyájas szavaival egyetlen pillanat alatt legyőzte Anna féltékenységét. Nem telt bele két perc, egymás mellett ültek az asztalnál, közben Rosemary leküldte kávéért a lompos szobalányt, aki a csengő szavára a szobába lépett.

Csodálatos volt, hogy Gáspár és Anna milyen hamar összehozták egymást. Gáspár alig pár pillanat alatt megnyerte a lányka bizalmát. Anna egészen felélénkült, valósággal megcsinosodott, szeme csillogott s telt piros ajkáról a szenvedés bágyadt kifejezése teljesen eltűnt. Nem beszélt unokatestvéréről, Imrey Fülöpről, de elcsevegett édesanyjáról, Ujlakról, lovaikról s azokról a nehézségekről, melyekkel a magyar földbirtokosnak úton-útfélen küzdenie kell.

- Elismerem, jórésztben mi is hibásak vagyunk - felelt Gáspár egyik bíráló megjegyzésére készséggel. - A román parasztsággal mi nem szerettük meg magunkat. A parasztság más nyelvet beszél, más vallást követ, más fajhoz tartozik. Keveset, úgyszólván semmit sem tettünk érte. De mondja meg - tette hozzá s okos szemét a férfit szemezte - azt hiszi, hogy az angol földbirtokosokat, akik bérlőikért és falvaik lakóiért annyi mindent tesznek - krikett-klubokat, labdarúgó-egyesületeket alapítanak, hangversenyeket rendeznek és még nem tudom, mi mindent, de csupa olyasmit, ami pénzükbe kerül s amit azok élveznek is - nos, azt hiszi, hogy azok szívük mélyén jobban szeretik az angol földbirtokost, mint ahogy a román paraszt szereti a magyar földesurat? Azt hiszi, hogy ha a földesúr gondokkal küzd, mint ahogy küzdünk most mi s a parasztság hatalmilag a földesúr fölé kerül, arra használja fel hatalmát, hogy hálát tanúsítson a multak nagylelkűségéért? Igazán hiszi ezt, lord Tarkington?

Gáspár mosolygott a lányka hevületén s csak a vállát vont.

A kis Anna nagyon megtetszett neki.

X. FEJEZET.

Egy héttel utóbb Gáspár és Rosemary már Kisimrén voltak. Aki még sohasem járt Erdélyben, annak fogalma sem lehet arról a szíves vendégszeretetről, amellyel magyar kastélyban az idegent fogadják.

Rosemary egyszeriben meghódította Imreyék szívét. Ismerte őket már régebből, a világháború előtti időkből, amikor ugyancsak természetes egyszerűséggel, könnyű szívvel, vidáman árasztották szét bőkezűségüket. Pazar asztal, háttér, tánc, zene, fényűzés fogadta a vendéget s mindezt adták kérés nélkül, ömlő vízhez hasonló gazdagságban, készséges szívvel. Bőségben éltek, bőségben adtak. Az ember úgy megszerette őket, ahogy szeretni szokás a gyermeket, a babát, a fiatalságot s a táncmuzsikát; vidámságuk felderítette a szívet s ragyogó színekkel festette ki az életet.

Most mindennek legnagyobb része a multba veszett. És ami elmúlt, az a háború és az idegen megszállás kataklizmájában visszahozatlanul el is tűnt. Az adás akarata, az idegen megbecsülése s a korlátlan vendégszeretet továbbra is élt, de adni most áldozat volt s amit adtak, meg kellett vonniok másutt. Bőkezűségük most még édesebb, még lekötelezőbb volt, mert szomorúság vetett rá árnyat. Imrey Móric gróf feleségét, Elza asszonyt, Rosemary most igazi nagystílű nőnek látta. Eddig csak gyermeknek vette, aki naivul büszke otthonára, asztalára, lovaira s a legkisebb fitogtatás nélkül osztotta szét az Istentől kapott dús adományokat. Mostanában Elza híres nagy, kék szeme örökös sírástól borongott, szája pedig, ha nem beszélt, két szélén kissé legörbült. Még mindig szép asszony-számba ment, aranyvörös haja olyan volt, mint hazájának érett búzaföldjei, de homloka körül, mintha csak rizspor érintette volna, ezüst csillogott, amely megenyhítette vonásait.

Külső megjelenésében nem igen hasonlított ugyan nővére, mégis Rosemaryt állandóan Bladeneynére emlékeztette; talán testtartásában, mozdulataiban, hangja színében volt valami hasonló. Elzának is nagyszerű alakja volt s hibátlan kezei karja, csuklója finom emberfajára vallott. A háború alatt Elza sokat, a békekötés óta pedig rettenetesen szenvedett. A házban ő volt az úr, férje birtokain ő vezette a gazdálkodást, ő tárgyalt a gazdatisztekkel, bérlőkkel s ügyvédekkel. A helyi hatóságok és a falusi lakosság úgy tekintett rá, mint a ház fejére. Imrey Móric egész életében idegbajos volt s a háború megpróbáltatásai, az idegen megszállással járó megaláztatások még jobban tönkre tették idegeit s fokozták civakodó természetét. A háború előtti boldog időkben gazdálkodása abból állt, hogy naponta összeszidta szakácsát s kiméletlenül lehordta azokat a cselédeket, akik valami házi dologban hozzá fordultak parancsért. Rossz nyelvek szerint Imrey Móricnak cigány vér folyt ereiben, bár valószínűbb, hogy örmény vérről volt szó. Való tény, hogy arca és keze erősen barna volt, orra horgas, szeme pedig fekete és szúrós. Ezeket a jellemző sajátságokat enyhébb fokban fia, Fülöp is örökölte. Mindenek fölött azonban eszes, művelt ember volt. Sokat olvasott s amit olvasott, át is gondolta. Tarkington Gáspár bár nem nagyon mulatságos, de érdekes barátot talált benne.

Az ifjú Fülöp, akit anyja imádott, apja pedig rajongásig szeretett, egészséges, szép fiú volt, pompás táncos, képzett muzsikus. Elragadó, kedves fiúnak ismerték mindenütt. Ha ereiben folyt is cigány vér, ez csak testi szépségében és fejlett zenei képességeiben nyilatkozott meg. Hullámos fekete haja volt, nagy meleg szeme s olyan hosszú, selymes szempillái, hogy akármelyik lány is megirigyelhette volna. Első látásra Gáspár nőiesnek mondta, de Rosemary - ismervén Fülöp viselt dolgait - ezt egy pillanatra sem ismerte el. Hogy is lehetett volna nőies az, aki valahányszor azokkal a cikkekkel belovagolt Kolozsvárra, életét veszélyeztette?

Tarkington ezt természetesen nem tudta.

XI. FEJEZET.

Imrey Elza igen nyíltan szokott beszélni Rosemaryval s gyakran megemléltette, hogy férje letette a hűségesküt. Fülöp kedvéért tette le. «Amíg élek - mondta Imreyné szemének majdnem fanatikus lángolásával - csak azért dolgozom, hogy Fülöp örökségét megmentsem. A románok lesben állnak és csak ürügyre várnak, hogy bennünket is kiűzzenek Erdélyből. Sok magyarnak máris el kellett hagynia ősei földjét. A felkent magyar királynak tett esküt nem akarták megszegni semmi áron. Inkább búcsút vettek Erdélytől. Megesett, hogy huszonnégy óra alatt kergették ki őket minden holmijukkal együtt az ősi otthonból, melyet elődeik évszázadokon át birtak. Én ezt nem tehetem. Nekem Fülöp érdekeit kell szem előtt tartanom. A román megszállás most befejezett tény s mi tulságosan tehetetlenek vagyunk, tulságosan egyedül állunk ahhoz, hogy ezt a tényt el ne fogadjuk. De vigyáznunk kell nagyon. Egyetlen hibás lépéssel el vagyunk veszve. Képzeld el, mennyire reszketek, valahányszor Móricot elragadja a hév. Tudod, mennyire nem szokott vigyázni a nyelvére.»

Rosemary szíve majdnem testi értelemben is fáj, valahányszor arra a küzdelemre gondolt, melyet ez az önfeláldozó, bátor anya a fia örökségéért vív, nem is sejtve, hogy fia veszélyezteti egész jövőjét s életét kockáztatja olyan ügyért, melyet Rosemary reménytelennek látott.

A terített asztal mellett minden kellemetlen tárgyat kerültek. Rosemary kívánta így s a vendégszerető házban a kedves vendég kívánsága parancs volt. Ezek a hullámozó természetű jó emberek azzal a csodálatos adománnyal bírtak, hogy jó magyar szokás szerint el tudtak vetni maguktól minden gondot s egész lélekkel oda tudták magukat adni a pillanat örömeinek. Esténként néha még cigány is akadt s húzta azokat a gyöngéd, édesbús magyar nótákat, melyek ép úgy megindítják az idegen lelket, mint ahogy elringatják a magyart.

Rosemary, mint aféle kitűnő táncos, vágyva-vágyott megtanulni a csárdást, a magyar nemzeti táncot, amely lassú, álmodó lejtéssel kezdődik, majd hirtelen szilaj forgásba megy át. Ragyog a táncosok szeme, arcuk ég, mint a tűz s lélekzetük lihegve száll. A legvidámabb, legszebb és legmámorítóbb tánc, amely szenvedélyes nép lelkében valaha megszületett. Talán az egész csak arra való, hogy gyors és heves mozdulataiban levezessen valami belső tüzet, amely izzó erejével máskülönben, elemésztene őket.

- Úgy látom, lady Tarkington nagyszerűen táncol - jegyezte meg Imrey Móric Gáspárhoz, miközben kezével és lábával halkan ütögette a tánc egyre gyorsuló ütemét. - Hé, ragyás - kiáltott a feketeképű verejtékes primásra. - Gyorsabban! Gyorsabban! Nem érted? Nem gyászindulót játszol.

- Azt hiszem - szólt csendesen mosolyogva Gáspár - ha a cigány még gyorsabban játszik, Rosemary hamarosan kegyelmet kér.

Egyelőre azonban Rosemary ennek semmiféle szándékát sem árulta el. Fülöp nagyszerű mester volt és Rosemary táncos lába egy-kettőre megszokta a muzsika különös ritmusát. Talán volt valami igazság abban, hogy Fülöp ereiben cigány vér csörgedezett, mert csárdás közben feltűnt mozdulataiban valami ősi keleti vonás. Minden mozdulata kecses volt, de egész alakján érzett a távoli puszták levegője, valami pusztító akarat, amely nem tűr korlátot s amely önmagában törvény. Rosemary teljesen odaadta magát a szilaj forgás gyönyörének, perdült, dobbantott s egy-egy fordulónál Fülöp karján kissé a levegőbe lendült. Minden józan-sága eltűnt, olyan volt mint egy fiatal, gyönyörű állat, amely élvezi a gondos természettől kapott érzékeit, a kábító muzsika hangját, a korlátlan mozdulatok szabadságát s a nagy vázákban haldokló rózsák illatát, amely megfoghatatlan édességgel szállt tova az áthevült levegőben.

- Gyorsabban, csak gyorsabban! - Apró, rekedt sikoltások röppentek el Rosemary ajkáról, amint Fülöp egyik karját a derekára tette s kissé felemelve megforgatta és pergette addig, míg az ernyős lámpák aranyvilága egyetlen aranyásvá változott szeme előtt.

- Gyorsabban! Csak gyorsabban! Rosemary már alig látott. Fülöp hullámos fekete hajával volt tele egész szeme. A muzsika most mintha a világegyetem része lett volna, melyet nem cigánybanda játszott, hanem maga az atmoszféra vibrált és visszhangzott, kényszerítve a táncosokat, hogy járják szünet nélkül s ne hagyják abba, csak járják, járják, járják...

Aztán egyszerre elhallgatott minden. A zene és a tánc megszűnt. Rosemary kábultan, aléltan majdnem hanyatt vágódott, de Gáspár villámgyorsan karjai közé kapta. Rosemary ösztönszerűleg elnevette magát.

- Mi történt? - kérdezte.

Rosemary csak ekkor nézett körül. Először Gáspár föléje hajoló arcát vette észre, de Gáspár most nem az ő arcvonásait vizsgálta, hanem a terem tulsó oldalára nézett. Rosemary követte tekintetét. Ajkán halk kiáltás tört fel, melyet azonban rögtön elfojtott. Az egész szoba képe megváltozott. A cigányok egyik sötét sarokba huzódtak s hónuk alá kapták hegedűjüket, mintha szerettek volna eltűnni. Két cigány a zongora alá bujt, csak letaposott sarkú, rongyos lábbelijük látszott ki a zongorát borító nehéz brokát ráncai alól.

A szoba közepén a román hadsereg egyenruhájában hat-nyolc ember állt. Az egyiknek keze Fülöp vállán pihent. A katonákkal körülvett Fülöp barna arcán még tüzelt a tánc forrósága s hullámos haja csapzottan hullott verejtékes homlokára. Kissé még lihegett az átélt pillanatok izgalmától és gyors mozdulataitól. Izzó, sötét szeme bolyongva vándorolt az egyik katona arcáról a másikra.

A hallba vezető nagy szárnyasajtó küszöbén ijedtképű férficselédék álltak.

Rosemary füle még zúgott s mintha fátyolon keresztül látott volna mindent. Még forgott körülötte a szoba, de füle zúgásán és feje lüktetésén keresztül is hallotta e végzetes szavakat: «Ellenállással nem ér semmit. Legokosabb, ha nyugodtan jön velünk». Románul mondták, de Rosemary értett kicsit ezen a nyelven.

Most sebzett vadállathoz hasonló ordítás hallatszott s Imrey Móric gróf felállt. Leszegett fővel úgy rohant a katonák felé, mint a felbőszült bika. Hátról természetesen azonnal lefogták, visszahúzták és székébe kényszerítették. Bár katonák szorították le mind a két karját, a szidalmak és sértések egész áradatát zúdította szét s ha olykor ki tudta szabadítani karjait, dühödten vágott öklével jobbra-balra.

A parancsnoknak látszó egyik katona hideg megfontoltsággal mondta:

- A gróf úr bolondmódra viselkedik. Ha megnehezíti katonáimnak kötelességük teljesítését kénytelen leszek a gróf urat is magammal vinni.

Imrey erre a jótanácsra a szidalmak újabb áradatával felelt. Lerázta magáról a katonák kezét, fenyegetően megrázta öklét és rekedten kiáltotta:

- Ha hozzám mertek nyúlni nyomorultak..

De most hirtelen a katonákénál erősebb kéz fonódott köréje és kényszerítette, hogy üljön vissza a székbe. Felesége keze volt. Imrey Elza az egész idő alatt nem gondolt egyébre, mint Fülöp fiának veszedelmére. Az a megalázás, hogy behatoltak házába, a katonák arcátlan viselkedése és hogy szeme elé idézték az idegen megszállás, az idegen kormányzat egész tényét, vérig sértette szívét. Mégis egyetlen gondolata csak Fülöp volt. Fülöp veszedelmét még megkétszerezte, sőt megháromszorozta atyjának féktelen toporzékolása. Uram Isten, ha megütné a katonákat. Lefogta Móric grófot és szájára tette kezét. Rosemary hallotta, amint fojtott, nehéz hangon ezt súgta fülébe:

- Móric, az Istenért Móric, maradj veszteg! Fékezd a nyelvedet Fülöp kedvéért.

A férfi kétségbeesetten vergődött, de Elza úgy lefogta, ahogy csak anya foghatja le azt, aki gyermeke életére tör. A katonák parancsnoka gúnyos mosollyal nézte a jelenetet. Amikor Móric gróf végre elcsendesült, a parancsnok vállat vont és szárazon csak ennyit mondott:

- Nagyon okosan teszi, asszonyom, hogy fékezi a gróf urat. Parancsom úgy szól, hogy ha ellenállásra találne, mind a hármukat tartóztassam le. Ennek aztán az lenne a vége, hogy önöket kiutasítanák Erdélyből, fiúkat pedig...

Az öntelt beszédet Elza kiáltása szakította meg. Egyszerre alázatos és vergődő nő lett. Főúri büszkesége az anyai szív mindent elárasztó aggodalmában egyszerre eltűnt. Még mindig fogta férjét, elengedni nem merte, de könnyel borított szenvedő arcát a román tiszt felé fordította.

- Ne törődjék a gróf úrral, kapitány - mondta s hiába igyekezett könnyed, szilárd hangon szólni. - Ön ismeri a grófot évek óta. Tudja, hogy kissé mindig indulatos volt. Ön és tisztársai mulatni szoktak rajta azzal, hogy ráuszították valamelyik parasztra s nevettek a paraszt rémületén. Nem emlékszik rá - folytatta a békítési kísérlet megindító hangján - amikor Tusnádon voltunk, önök meg Sinajában állomásoztak, automobilon gyakran átjöttek hozzánk ebédre, bálokra és...

- Katonának nem kötelessége, asszonyom, ilyesmire visszaemlékezni - válaszolt a fiatal tiszt kurtán. - Ha a gróf úr nem szidja tovább embereimet, mi békén hagyjuk. Máskülönben mind a ketten velünk jönnek.

Sarkon fordult és egyik emberével kezdett beszélgetni. Látszott, hogy időt akar adni Imrey Móricnak a megfontolásra. Rosemary újból tisztán hallotta Elza tikkadthangú, rekedt s aggódó suttogását.

- Móric, az Istenért... - ismétlődött ugyanaz a refrén, ugyanaz a megnyugvást kérő könyörgés. Csak ez könnyíthette Fülöp sorsát. De hisz a románok úgy sem bánthatják Fülöpöt. Szegény fiú, mit tett? Semmit. A gyötrődő édesanya törte a fejét, vajjon mi lehet a bűne. Semmi. A hűségesküt az új királynak letette. Jövőre katonai kötelességét is elvégzi, holott ez valóságos pokol. Fülöp ebbe is beletörődött. Nem csatlakozott azokhoz az álmodozó politikai társaságokhoz sem, amelyek éjszakánként jöttek össze Kolozsvár környékén és arról szöttek légvárakat, hogyan szabadítják meg egy napon Magyarországot. Ilyen bolondságot Fülöp sohasem csinált. A gyanúnak minden felhője rövidesen eloszlik. Az egész csak tévedés. Félreértés. Ha mindenki békén marad s aláveti magát a hatóságoknak, minden rendbe jő.

Fülöp az egész idő alatt nem szólt semmit. A szabadságát fenyegető váratlan veszély első jelét akkor érezte meg, amikor egy nehéz kéz nehezedett vállaira. Még lihegett a táncról s egyetlen tiltakozó szót ki nem ejtett, egyetlen mozdulatot nem tett. Nagy, fekete cigányszemei dacosan vándoroltak a kapitányról a katonákra, de egyetlen szóval sem kérdett semmit. Nagyon jól tudta, miről van szó.

Két nappal ezelőtt, zsebében pár újságcikkkel, belovagolt Kolozsvárra. A cikkeket átadta Annának. A két unokatestvér eltöltött egy boldog napot, amely kárpótolta őket minden vállalt kockázatért. Nem tudták, hogy megfigyelés alatt állnak s minden lépésüket kémek követik. A fatalizmusnak az a vonása, melyet Fülöp az ősi vérrrel örökölt, most kényszerítette, hogy törődjék bele a Gondviselés kikerülhetetlen akaratába. Barna arca lassankint megnyugodott, ajkának remegése megszűnt és fekete szemének nyugtalanul bolyongó nézése megállapodott. Amint Rosemary felemelte szemét, azt látta, hogy Fülöp pillantása rajta pihen. Az ifjú szeméből ezt az egyetlen szót olvasta ki: «Anna!» Fülöp néma kétségbeeséssel könyörgött Annáért. A Fülöp szempillantásából kiolvasott ösztönszerű megérzés, erőt adott Rosemarynak arra, hogy leküzdje tagjainak zsibbadtságát, amely akkor fogta el, amidőn a tánc hirtelen megszűnt és ő maga Gáspár karjai közé hanyatlott.

Fülöphöz hasonlóan Rosemary is tisztán látta a helyzetet. Tudta, hogy az ifjút börtön fenyegeti s a lány is halálos veszedelemben van.

- Tehetünk valamit? - kérdezte gyors suttogással urától, miközben ideges mozdulatokkal hozta rendbe haját és simította ki gyűrött ruháját.

Gáspár a fejét rázta. - Beavatkozásunk nem használna - mondta komolyan.

De Rosemary nem olyan hangulatban volt, hogy sokat hallgatott volna urára. Eszébe jutott Naniescu tábornok ígérete, az a hatalom, melyet a tábornok a kezébe adott s a tábornoknak az a kérése, hogy csak az igazságot írja meg. Érezte, hogy erő van kezében s itt a pillanat, amikor latba vetheti befolyását.

Egyetlen szó nélkül kirohant a szobából s a nagy hallon végigrepülve sietett a külső előcsarnokba, ahol a telefon állt. Miközben lekapta a kagylót s gyorsan bemondta a kolozsvári Imrey-palota számát, szíve mélyén arra kérte Istent, hogy mielőtt a katonák Fülöpöt elviszik, adjon néhány percet.

- Halló! Halló! Öexcellenciája Naniescu tábornok? Lady Tarkington óhajt beszélni azonnal a tábornok úrral! Jelentse neki, hogy sürgős, nagyon sürgős. Igen, Lady Tarkington. A kisimrei angol hölgy. Ne bajlódjék a nevémmel, csak mondja azt, hogy a kisimrei angol hölgy.

Izgalmas feszültségben telt el néhány perc, aztán megszólalt Naniescu lány hangja. Hála Isten! A tábornok úr ép otthon van s rendelkezésére áll.

- Naniescu tábornok? Itt lady Tarkington. Köszönöm, jól vagyok, nagyon jól. Igen, a jövő héten küldöm első cikkemet. Eddig nagyon kellemesen éreztem magam. Tábornok úr, Imrey Fülöp grófot ép most váratlanul letartóztatták... Nem tudom... A parancsnok egy kapitány.

Nem, nem mondta... Igen, magam is bizonyosra veszem, hogy tévedésről van szó, de ez a tévedés végzetessé válhat, hacsak... Ó! Megteszi? Igazán? Holnap reggel? Ön nagyon kedves... Nem is mertem volna erre kérni... Természetes, hogy itthon leszek... Beszél most a kapitánnyal személyesen?... Szívem mélyéből köszönöm. A kagylónál marad? Rögtön küldöm a kapitányt... Nem is tudom, hogy fejezzem ki hálámat... Most semmi egyebet. De örömmel várom a holnapot, hogy személyesen mondjak köszönetet... Tíz óra körül. Ezer köszönet! Jó éjszakát!

Épen befejezte szavait, amikor előbb a társalgó, majd pedig a hall felől közelgő lábak dobogását hallotta. Egy perccel utóbb párosával feltűntek a katonák. Oldalt haladt mellettük a kapitány, a katonák között pedig Fülöp. A lábak dobaján kívül egyetlen hang sem hallatszott: se tiltakozás, se jajongás. Csak ment Fülöp a katonák között, a sor mögött pedig Elza vánszorogott szótlantul, nagy, feszült szemét fia kimagasló, fekefürtös fejére és fel-feltűnő vállára szegezve.

Rosemary megvárta, míg a kapitány egészen a közelébe ér. Az szalutált s már-már elhaladt a lady mellett, mikor Rosemary diadalmasan feléje fordult.

- A kormányzó úr őexcellenciája a telefonnál van - mondta röviden s a fiatal tiszt felé nyújtotta a hallgatót. - Önnel akar beszélni.

A kapitány láthatóan megütődött s mielőtt átvette volna a kagylót, pár pillanatig összeráncolt homlokkal meredt Rosemaryra. A katonák további parancsra várva megálltak. Mögöttük, a félhomályban, a támolygó Elza fehér arca és aranyos haja világított.

- Igen, tábornok úr. Nem, tábornok úr. Igen tábornok úr. - Aztán hosszú, hosszú szünet következett. A kapitány állandóan fülén tartotta a kagylót. Elza grófné most közelebb lépett s néma kérdéssel, reménykedő arccal tekintett a szereplőkre. Rosemary csillogó szemmel, biztató mosollyal tette ajkára újját. Végül a kapitány így szólt a telefonba: - Értem, tábornok úr. Teljesen, - és ezzel felakasztotta a kagylót a szegre.

A kapitány most a Rosemary mellett álló Elzához fordult. Összeütötte bokáit és sapkája széléhez érintette jobbkezét.

- Naniescu tábornok őexcellenciájának parancsára Imrey Fülöp gróf a kastély födele alatt maradhat. De becsületszavát kell adnia, hogy amíg a tábornok úr holnap ide nem érkezik, semmiféle kísérletet sem tesz arra nézve, hogy a kastélyt elhagyja.

Az ügynek ezzel vége volt. Fülöp becsületszavát adta, mire a kapitány még néhányszor összeütögetve bokáját, nagy szalutálgatás közt embereivel együtt elvonult. Elza asszonyt csak most hagyta el ereje. Remegő örömmel ölelte át fiát s Fülöp mellén sóhajtotta el végtelen megkönnyebbülését. Fülöp inkább kábultnak, mint megkönnyebbültnek látszott. Hosszú, vékony kezével egyre anyja haját simogatta, de közben szeme Rosemaryn pihent. Rosemary biztató, bátorító pillantással viszonzta tekintetét. - «Annáért tettem» - mondta Rosemary szeme. - Annának nem lesz bántódása.

Miután ilyenformán az ügy véget ért, Rosemary átment a társalgóba. Gáspár kinyújtott kézzel sietett eléje s mély hódolattal csókolta neki kezét. Ebben Rosemary az elismerés jelét látta s kissé előrehajolva csókra nyújtotta homlokát urának. Tarkington azonban csak két keze közé fogta felesége arcát s mélyen tündéri szemébe nézett.

Ezt azelőtt is sokszor megtette. Szerette kezei közt érezni Rosemary puha arcának bársonyát. Rosemary ilyenkor viszonzta tekintetét s egyetlen pillantással kifejezte azt a rokonérzést, őszinte ragaszkodást és forró hálát, amelyet Tarkington iránt érzett. De most valahogy férje tekintetét egészen másnak, hevesebbnek s majdnem ijesztőnek találta. Finomérzésű nőre a férfi szenvedélye, ha ezt viszonzni nem tudja, mindig riasztó. Rosemary idegei most

különben is végsőkig voltak feszítve. Máskülönben hogy is ébredt volna megrettenésének tudatára?

Gáspár tekintete nem annyira felesége lelkében kutatott, mint inkább saját belső világát igyekezett feltárni. Mintha lelke mélyén be lett volna börtönözve valami s ezt a valamit szeretne volna kiszabadítani. Valami erő, valami hatalom volt ez, erősebb még szerelménél is, úgy hogy szerelme is rabszolgájává vált. Rosemary ezt nem tudta megérteni. Félig-meddig ugyanaz az érzés lepte meg, mint azon a délutánon, amikor Gáspár Londonban arra kérte, hogy még a magyarországi út előtt tartsák meg az esküvőt. Lelkét akkor is megcsapta a szenvedélynek az a forgószele, amely Gáspár komoly, szerény modora mögött rejtőzött. Akkor is úgy érezte, mintha Gáspár valami természetfölötti erőt igyekeznék kiárasztani magából s a saját szenvedélyének visszhangját fel akarná kelteni az ő lelkében is. És amint most a férfi lelkének mélységébe tekintett, ráeszmélt arra, hogy sohasem fog tudni lelket adni lélekért, szenvedélyt szenvedélyért. Pedig eljön az a nap - ebben a pillanatban érezte, sőt tudta - amikor a férfi megunja a szálnalmas alamizsnát és követelni fogja egész odaadását, testét, szellemét, lelkét, mindent, de főleg lelkét, amelyet nem fog odaadni neki soha.

Különös, hogy ez a felismerés, ez a félelemmel határos bizonytalan érzés akkor szállta meg, amikor úgy ő, mint Gáspár csak mellékes szereplője volt a közelben lejátszódott drámának. Mint a lélek életének legtöbb nagy pillanata, ez is csak egy rövid villanás idejéig tartott. Letörülhetetlen nyomot hagyott Rosemary emlékezetében, de az egész nem volt egy másodperc sem. A következő pillanatban próbálta az egészet visszaidézni, de hiába. Gáspár ismét az a megszokott komoly, gyöngéd ember volt, aki máskor. Most éppen azon fáradozott, hogy kényelmessé tegye egyik karosszéket, amelynek hátát a párnák bőségével bélelte ki. A szobába bejött Elza és Fülöp, sőt Móric gróf is felébredt apathiájából s a szidalmak zuhatagával árasztotta el azokat az átkozott, ripók oláhokat.

A cigányok látva, hogy baj már nincs, előmászta s a primás álla alá kapva a hegedűt, álmodó, halk melódiába kezdett. Sorra vágott bele a nótába a cselló, a nagybögös, a klarinétos és az utánozhatatlan cimbalom. «Csak egy kislány van a világon...» - ezt a nótát játszották. A lassú, lágy melódia ringva hullámozott a levegőben, amely busongó virágok illatától volt terhes. Felejtve volt a múlt veszélye s a jövő minden aggasztó lehetősége. A muzsika, a regényes erdélyi magyar nép érzéseinek ez a sohasem tévedő kifejezése, megnyugtatta idegeiket és kimondta azt, amit szóval kifejezni nem tudtak. Elza Fülöp kezét simogatva ült a helyén. Rosemary szeme a messzeségbe fúródott és azon kapta magát, hogy emlékezetében felújul az Albert-hall egyik sötét zuga. Egyedül ül a páholyban, míg lenn, a nagyteremben, zsidongva kavargó a mulató közönség színes tömege, de itt fenn, a sötét páholyban, mintha külön volna az egész világtól. Emlékezetében a fülsiketítő zajon át megcsendül egy férfi szenvedélyes, komoly, halk hangja: «Nem lehet, drága, hogy mindennek vége legyen».

XII. FEJEZET.

A reggel tiszta volt, mint a kristály. Az ég szinte átlátszó türkisz-kék színben izzott. Jobbról enyhe bíborszínű dombok lágy vonala hullámozott tova. Mintha nem is dombok lánca, hanem széles fátyol lett volna, amely eltakarja a látóhatár titkait.

Rosemary kinyitotta hálósobája ablakait s kilépett az erkélyre. Tárt karokkal itta a mámorító levegőt, melyben lilium és napfű illata úszott. Az a gyönyörteljes érzés töltötte el, hogy tett valamit, kipróbálta erejét és teljesnek találta. Naniescu, amikor telefonon elmondta neki, hogy Fülöpöt le akarják tartóztatni, valósággal mentegetődzött. Kijelentette, hogy itt csak tévedésről lehet szó. Holnap reggel ő maga jön ki Kisimrére és megvizsgálja az ügyet.

Rosemary sokkal fiatalabb volt, semhogy naiv örömmel ne élvezte volna sikerét. Hogy Imrey Fülöp gróftot visszaadták és hogy anyja ismét karjai közé ölelhette, ez az ő műve, az ujságírói és a politikai világban kivívott helyzetének eredménye. Ez a tudat majdnem ép olyan mámorító volt, mint a ragyogó júliusi reggel illatos lehelete.

Pár perccel utóbb a háta mögötti szobából kávécsészék kellemes zörgését hallotta. Hátrafordult és szinte kedve lett volna megölelni a kis cselédlányt, aki oly vidáman gondoskodott róla. Olyan hangulatban volt, hogy megtudta volna ölelni az egész világot. A kis cselédlány azonban boldogságtól áradó rendes modorával ellentétben fel sem tekintett, amikor Rosemary a szobába lépett. Máskor sietett, hogy hazájának szép szokása szerint kezét csókoljon a méltóságos asszonynak. Ma csak lerakta a csészét. Rosemary úgy vette észre, hogy keze reszket, fejét pedig feltűnően félrefordítja.

- Mi baj van, Róza? - kérdezte Rosemary a maga legjobb magyar tudásával. Ismételt erdélyi tartózkodása alatt már megtanult valamit magyarul. - Miért nem jössz elém és kívánsz jó reggelt?

A nyájas hang és a válasz kötelessége ledöntötte Róza önuralmának korlátait. A kislány szeméhez emelte köténye csücskét s heves zokogásba tört ki. Rosemary azonnal mellette termett és átölelte a kislány vállát.

- Róza, Róza, mi baj van? Mondd meg, kis öreg. Beszélj már, miért sírsz?

De Róza csak tovább zokogott és zokogásának rohamai közt pityergő hangon mondta: - Méltóságos asszony!... Nagy baj van!... rettentő nagy baj.

Mivel sehogysem boldogult, Rosemary már-már kezdte elveszteni türelmét. Róza állandó zokogása s összefüggéstelen pityergése bántotta idegeit. Mint afféle gyakorlati angol nő, tréfásan megrázta a lányt.

- Mi bajod, Róza? - kérdezte. - Az Isten megáldjon, beszélj, mert megrázlak.

Ezt jobban megértette Róza, mint a nyájas kérdések egész halmazát.

Rózát, alighogy világra született, megrázta az édesanyja. Miközben növekedett, megmegrázta nénje, öreganyja, ángya, édesapja. Utóbb, amikor a kastélyban szolgálatba állt s ostoba vagy ügyetlen volt, megrázta a méltóságos grófné is. Nem ártott neki, sőt úgy hatott rá, mint valami elixir. Kissé felrázta lanyhult idegeit. Az angol méltóságos asszony fenyegetésére könnyeinek patakja egyszerre felszáradt, kötényével megtörölte orrát-szemét és egész érthető hangon így szólt:

- Fülöp gróf urat... elvitték.

Rosemary eleinte nem értette a dolgot. Nem hitt a fülének s arra gondolt, hogy talán nem jól ért magyarul. Valószínűleg félreérti Rózát, vagy bolondot beszél ez a lány. Rosemary megragadta a lány karját; ujjai belemélyedtek annak fiatal, kemény húsába.

- Mit beszélsz, Róza? - kérdezte. - Mi van a fiatal gróffal? Kik vitték el?

- A katonák - felelt szepegyve Róza.

- Miféle katonák? - Ez ugyan ostoba kérdés volt, Rosemary maga is érezte. A román katonákon kívül Erdélyben más katona nincs. De valahogy a dolog nem fért a fejébe. Időre volt szüksége, hogy a valóságot lassan-lassan megértse.

Róza most végre az angol hölgyre merte emelni tekintetét. Nagy, kék szeme még mindig könnyben úszott.

- A román katonák, méltóságos asszony - mondta. - Akik tegnap este itt jártak.

- De hisz azok el is mentek, Róza - magyarázta Rosemary megfontoltan és türelmesen. - Elmentek s Fülöp gróf urat itt hagyták. A gróf úr ép úgy pihenőre tért, mint mi. Még Antal szolgálta ki, mint rendesen.

- Igen, Antal szolgálta ki. De nem sokkal éjfél után a katonák visszajöttek. Feri, a kapuban örködő éjjeli őr, engedte be őket. A katonák ráparancsoltak, hogy zajt ne merjen ütni, hanem csak keltse fel a fiatal gróf úr komornyikját. Feri hát lábújjhegyen felment. A katonák megfenyegették, hogy ha lármát csap, elverik. Szegény Antalt majdnem kilelte a hideg. Mindig félénk ember volt.

- Tudom, tudom! - hagyta rá türelmetlenül Rosemary. - Mond tovább, lányom, mi történt azután?

- A katonák még azt sem engedték meg, hogy Antal felöltözzék. Ugy ahogy volt, ment át a fiatal gróf úrhoz. A katonák azt mondták, hogy ha valaki megmukkan, felgyújtják a kastélyt. Feri meg Antal úgy meg volt ijedve, hogy eszükbe se jutott volna lármát ütni. Fülöp gróf úr kiugrott az ágyból. Öltözködés közben a katonák ott álltak mellette. Nem engedték meg még azt sem, hogy a ruháján kívül az óráját, pénzét vagy egy sor írást magával vigyen. Feri azt mondja, hogy egy negyedóráig sem tartott az egész. A fiatal gróf urat magukkal vitték, de négy katona itt maradt. Feri meg Antalt lelökdösték a kerti házba s még egy órával ezelőtt is ott őrizték őket. Végre elhordták az irhájukat, mire Antal sietve rohant, hogy jelentse, mi történt. Ó, méltóságos asszony, ha látta volna a grófnét! Nem szólt semmit, nem is sírt, mégis végtelenül szívfacsaró volt. Istenem! Istenem! Mi lett belőlünk!

A lány tördelni kezdte a kezét s most már nem fékezve zokogását, hangos, éles jajgatással töltötte be a szobát.

- Nyugodj meg, Róza! Nyugodj meg! - mondta Rosemary egyszer-kétszer egész gépiesen. Végre megértett mindent: a cselet, a gyalázatos árulást s az egészben rejlő hideg kegyetlenséget. Állt a zokogó lány mellett, ökölbe szorított kézzel s mély ránccal homlokán. Most gondolkodni akart. Valamit tenni kell, még pedig hamar. De mit? Naniescuval beszéljen? Vajjon minő szerepet játszott a tábornok ebben az alávaló játékban? Rosemary mindig egyenesen gondolkodott s egyenesen is cselekedett; annyira egyenesen, hogy bele se tudta magát mások árulásába képzelni. Az ilyen egyenes gondolkodású embereket hívja a világ bolondnak. De Rosemary minden inkább volt mint bolond. A gonoszság ösztönszerű megérzése talán hiányzott belőle, annyi bizonyos, hogy ebben a pillanatban gondolni sem mert arra, hogy Naniescu is részes ebben az utálatos cselszövésben. Talán a fiatal tiszt vagy a helyi parancsnok táplált titkos haragot az Imrey-család iránt. De hogy Naniescu? Nem, semmikép.

Rózáat elküldte. A lány kerek vörös arca, kerek kék szeme és gömbölyű orra idegesítette. Tehetetlen bánatában szegény Róza olyan mulatságos volt, hogy valahányszor Rosemary ránézett, ellenállhatatlan vágya támadt nevetni. Ettől pedig Róza igazán megrémült volna. Hát inkább elküldte.

Pár perccel utóbb reggelire készen megjelent Gáspár. Rosemary csak egyetlen pillantást vetett rá, máris látta, hogy Gáspár is tud mindent.

- Mit szól a dologhoz? - kérdezte, miután reggeli csókra nyújtotta homlokát.

- Drágám - felelt a maga hűvös, angol modorában Gáspár - azt tartom, komoly hibát követ el, amikor beleveti magát ilyen Isten háta mögötti országok politikájába...

- Ez nem politika kérdése, Gáspár - vágott közbe tiltakozva Rosemary.

- Tudom, drágám, tudom. A maga meleg szíve azt parancsolja, hogy avatkozzék a dolgokba ott is, ahol az okosság azt ajánlaná, hogy hunyja be legalább egyik szemét. Nem is volna maga ily kedves, ha másképp cselekedett volna. De higgye el, drágám, nem bölcs dolog ez. Szép fejével nekirohan a falnak s végül is nem használ senkinek. Hagyja, hadd intézzék el ezek az emberek a maguk baját a maguk módján. Nem a mi fajtánk, mi nem értjük őket. Szilárd meggyőződése, hogy beavatkozásával csak árt. Bizonyosra veszem azt is, hogy a fiatal Imrey valami bolondot követett el. Hevesvérű emberek ezek a magyarok, kivált a fiatalja s nem szeretik a jelenlegi uralmat. De a hatalmon levő kormánynak minden joga megvan arra, hogy védje magát az összeesküvés és lázadás ellen, még ha mi, kívülállók, azt is gondoljuk, hogy ezek az összeesküvések hiábavalók és az elfojtásukra irányuló intézkedések túlságosan szigorúak. Hagyja őket magukra - fejezte be szavait Gáspár s könnyedén vállat vont. - Igyünk inkább egy csésze kávé.

Letelepedett a pamlagra s Rosemaryt is maga mellé próbálta ültetni. De Rosemary most nem volt szerelmes hangulatban. Józan esze azt súgta, hogy Gáspárnak igaza van - sajnos, mindig igaza volt! - Tudta, hogy Fülöp bolondot csinált - nagyon nagy bolondot - s tudta azt is, hogy ebben az esetben a parancsnok (vagy aki Fülöp letartóztatásáért felelős) teljesen jogosan járt el. Ő, mint az események pártatlan szemlélője, aki tisztára azért jött Erdélybe, hogy az igazságot és csakis az igazságot lássa, lelkiismerete szerint nem kovácsolhat tőkét ebből az esetből. Ő azért jött, hogy ne érzések alapján cselekedjék, hanem hidegen, minden előítélet nélkül ítéljen és rászolgáljon arra a hírre, hogy a mai időknek ő egyik legkiválóbb női újságírója. De most mégis meg akarta menteni Fülöpöt ostobaságának következményeitől. És mindenekelőtt tudni akarta, mi lett Annával.

- Nem hagyhatom el őket, Gáspár - mondta halkán. - Ez a kicsinyes zsarnokság felforralja bennem a vért.

Gáspár kissé türelmetlenül sóhajtott. - Tudom, drágám, tudom - ismételte határozatlan hangon.

Rosemary egyelőre nem bolygatta tovább a kérdést. Amit Gáspár mondott, abban igaza volt. Fülöp csakugyan kétségbeejtő ostobán viselkedett. Rosemary most korholta magát, hogy nem igyekezett hatni Annára s nem beszélte le arról, hogy unokabátyja terveihez eszköznek adja oda magát. Anna nevét megemlítette férje előtt is, de Gáspár mitsem tudva a lánynak a Balog-féle fűszeres boltban kifejtett veszélyes műveleteiről, természetesen nem gondolt arra, hogy Anna bárminemű veszélyben van.

- A baj az, - magyarázta Rosemary - Anna és Fülöp mint első unokatestvérek gyakran voltak együtt...

- Igazán? - mondta Gáspár. - Ha még úgy is van, csak nem gondolja, hogy a román kormány majd összefogdossa az egész Imrey-atyafiságot azért, mert Fülöp bajba került?

- Nem, nem - tiltakozott Rosemary bizonytalanul.

Annáról képtelen volt többet mondani. Anna bizalmasan kiöntötte előtte szívét: «Tudom, Rosemary, benned bízhatom» - mondta a gyermek s Rosemary nem csúfolhatott rá bizalmára. Még Gáspárnak sem szólt semmit s nem is tett célzást semmire. Ha a veszedelem megnő s maga Anna is veszélybe kerül, akkor talán. De most nem.

Rosemary valamicskét reggelizett, csak azért, hogy Gáspárnak kedvére tegyen. Férjének nagy, komoly szeme ugyanis egészen szomorú volt s ő nem akarta növelni aggodalmát. De gondolatai Elzánál tanyáztak.

- Nem tudom, olyan állapotban van-e Elza, hogy beszélhetnék vele? - tündött utóbb.

- Meg lehetne kérdezni - tanácsolta bölcsen a férfi.

Elzát Rosemary külsőleg egész nyugodtnak, higgadtnak találta. Ebben az asszonyban megvolt a józan ész és önuralom csodálatos adománya. Hogy mit szenved, nem tudhatta senki. Csak amikor Rosemary szeméből kiolvasta az igazi megértést és néma rokonérzést, válaszolt egy pillantással, amelyben annyi mély bánat s olyan szorongás élt, hogy Rosemary szívét előntötte a részvét. Pár óra alatt Elza húsz évet öregedett. Mihelyt kora reggel a románok távoztak, Antal a kerti házból megvitte a rossz hírt a kastélyba. A méltóságos grófné a hírt sajátosság közömbösséggel fogadta - így vélték a cselédek. Róza majd kisírta a szemét, a férficselédek dühöngtek, átkozódtak s fenyegetődztek, hogy vérét veszik valakinek, de a méltóságos grófné nem hullatott egyetlen könnyet sem. Amikor Antal befejezte előtte mondókáját, a grófné csak néhány kérdést tett. Milyen ruha volt a gróf úron? Vitt-e felöltőt? Milyen cipőt viselt? stb. De egyetlen könnye sem volt. A végén azt mondta: «Jól van, Antal, elmehetsz!» Ez volt az egész. Szinte nem is természetes. De ilyenek ezek a nagyúri dámák!... Az ember sohse tudja.

Soha senkise tudta meg, minő magasságba emelkedhet az anyai hősiesség. Szíve majd megszakadt, de Elza csak arra gondolt, amivel fiának használhat.

- Fülöp fiam nem követett el semmit - ismételte egyre. - Nem tehetnek vele semmit. Hangja elcsuklott, megragadta Rosemary kezét s úgy nézett angol barátnőjének mély szemébe, mint valami szegény, elgyötört állat, amely könyörületért esedezik.

- Úgy-e nem? - kérdezte. Rosemary nem merte szóra nyitni ajkát, csak a fejét rázta. Nem lett volna értelme, hogy megrendítse az anyai szívet és új terhet rakjon a súlyosan megviselt lélekre. Elza úgyis idejében megtud mindent. Ha már most tudná a valót, sem tehetne semmit.

Imrey Móric gróf szobájába zárkózva dühöngött, átkozódott s úgy járt fel s alá, mint ketrecében a vadállat. «Már ilyen a természete» - szokta mondani filozofikus nyugalommal, vállát vonogatva Elza. Ez az örmény vér. Szerencsére a ház valamennyi cselédje magyar volt, hűséges és titoktartó. Ismerték a gróftól jól. Ha rájött a természete, menekültek előle. De el nem árulta volna senki. Most azzal fenyegetőzött, hogy megöl minden románt, aki eléje kerül. Szerencsére ezt a fogadkozását nem hallotta senki, csak a cselédek, azok pedig tartották a nyelvüket.

- Móric nem tudja megérteni - magyarázta Rosemarynak Elza - hogy nekünk megadás a sorsunk. Ha innen kitesznek bennünket, akkor Fülöp egész örökségének vége. Fülöp vagyonát meg kell mentenünk mindenáron. Ha Fülöp jövőjéről van szó, akkor azt a kis büszkeséget feláldozni megéri. Ez a helyzet nem tarthat soká. Ha Móric békén marad, Fülöp egy hét múlva itthon lesz.

Aztán ismét a régi verset hajtogatta: - Hiszen nem követett el semmi bűnt. Nem tehetnek vele semmit. Nem igaz?

XIII. FEJEZET.

Naniescu tíz óra után megjött. Rosemary hallotta a kastély kapuja elé gördülő autó tülkölését és a tábornok megérkezését követő általános sürgést-forgást, rohanást, kiabálást. Látni nem látott semmit, mert parkra néző erkélyes szobája a ház másik oldalán volt. De valahogy a tábornok megérkezése után mintha a büszke kastély vesztett volna méltóságos nyugalomból. Kemény hangok visszhangzottak a galériás hallban s lábaknak majdnem aggresszív dobaja dübörgött végig a folyosókon.

Gáspár pár perccel előbb lement sétálni a parkba, közben Rosemary átöltözött. Most már sajnálta, hogy nem kérte meg férjét arra, hogy jöjjön vissza hamarosan és támogassa a

Naniescuval való beszélgetésében. Ez a gondolata azonban csak pillanatnyi gyöngeség volt. Az elmúlt években megszokta, hogy álljon meg a maga lábán, cselekedjék önállóan és külső segítség nélkül is határozzon gyorsan. Most tehát gondtalan vállvonással tovább folytatta az öltözködés fontos műveletét. Különös gonddal öltözött, aztán bíráló szemmel nézte meg magát a tükörben s meggyőződve arról, hogy Tarkington Rosemary ép olyan szép, mint Fowkes Rosemary volt, könyvvél a kezében leült boudoirjában és várt.

Néhány perc múlva jött egy cseléd és jelentette, hogy Naniescu tábornok őexcellenciája tiszteletét óhajtja tenni.

Friss mozdulatokkal és hódító arccal lépett be a tábornok. Kezet csókolt, leült a székre, amelyre Rosemary mutatott, aztán behízelgő hangon s gyalázatos angolsággal érdeklődött a lady egészsége, utazása és munkája iránt. Az első öt perc alatt egész kellemes, derült világfi volt, aki szokásos módon banális megjegyzéseket vált egy szemrevaló nővel.

- Hát lord Tarkington? - kérdezte. - Hol van a lord?

- Férjem egy-két perc múlva itt lesz - válaszolt Rosemary s igyekezett a társalgást a legfontosabb tárgyra terelni. - A lord mindenképpen beszélni akar önnel, tábornok úr, - Jelentéktelen, rövid szünet után Rosemary komolyabb hangon folytatta: - Biztosíthatom, hogy lord Tarkington ép úgy szívén viseli kedves házigazdám sorsát, mint jómagam.

- Persze, persze - válaszolt közömbösen Naniescu és jól ápolt kezével kicsinylő mozdulatot tett. - Bolond emberek ezek az Imreyék. Hát még az a fiatalember! Nem is képzelem, kedves asszonyom, mennyi bajunk van ezekkel a magyarokkal. Kicsit hóbortosak mind. Ahogy az önök festői nyelve mondja: Dongó bujt a kucsmájukba. Nem igaz?

A tábornok nevetett. Látszott rajta, hogy tréfája nagyon tetszik neki.

- Dongó bujt a kucsmájukba - ismételte s húsos fehér kezének taglejtésével kísérte szavait. Fogait összeszorította és utánozta a dongó zúgását. - Zzz! De - tette hozzá kurtán - a dongó nagyon kellemetlen is lehet. Nem igaz?

- Ön nagyon könnyen veszi a dolgot, tábornok úr - válaszolt a türelmetlenség árnyalatával Rosemary. - Higyje el, erre a boldogtalan Imrey-házaspárra nézve egyetlen fiuk hirtelen letartóztatása épen nem csekélység. Tegnap éjjel telefonon...

- Ó! Az a telefon! - szólt közbe a tábornok mesterkéltséggel sóhajtással. - Csodálatos találmány, nemde? De telefonon nehéz megérezni azokat a finom árnyalatokat, amik a beszélgetés lényegét teszik. Végtelenül kellemes volt tegnap éjjel telefonon hallanom az ön dallamos hangját. Nem számítottam rá s ép ezért nagyon élveztem. Olyan volt, mint valami láthatatlan helyről suhanó szellemhang, amely rózsás álmokba ringatja az embert.

Meg akarta fogni Rosemary kezét, de Rosemary szembetűnő idegességgel visszakapta. Naniescu halk torokhangon nevetett s őszinte csodálattal nézett a nő szemébe. Rosemary érezte, hogy indulatba kezd jönni. Türelmetlenségét csak az a tudat fékezte, hogy ennek a kellemetlen előkelőségnek feltétlen hatalma van szerettei felett.

- Tábornok úr - mondta nyugodt határozottsággal - bocsásson meg, ha nem tudok beleilleszkedni tréfás hangulatába. Kedves barátnóm egyetlen fiát letartóztatták valami olyan vétségért, amiről ő maga nem tud semmit s a letartóztatás olyan körülmények közt történt, amely teljesen minősíthetetlen, miután tudtommal az országban statárium nincs.

- Statárium valóban nincs, drága lady - hagyta helyben készséggel Naniescu s most már némi komolyság ült arcára - de szigorú polgári törvénykezés van, hogy az állam a megszállt területen oltalmazhassa jogos nemzeti érdekeit. Ám hagyjuk ezt. A múlt éjjel telefonon volt szíves engem tájékoztatni, hogy a fiatal Imrey grófot letartóztatták s én parancsot adtam a

szolgálatban lévő kapitánynak, hogy a grófot azonnal bocsássa szabadon. Miután szándékom volt ma délelőtt ide átjönni, szívesen függőben hagytam a dolgot addig, amíg magam vizsgálom meg az egészet.

- Imrey Fülöp grófot tegnap este tíz órakor bocsátották szabadon, de éjjélkor letartóztatták ismét. Még azt sem engedték meg neki, hogy szüleitől elbúcsúzzék és a szükséges ruhaneműekkel és pénzzel ellássa magát. Azt hiszem, tábornok úr - folytatta Rosemary hidegen - ez az ön parancsára történt. Legalább is tudott róla.

Egy pillanat töredékéig Naniescu habozott. Aztán cinikusan így szólt:

- Igen, tudtam róla. Mondhatnám azt is, hogy az én parancsomra történt.

Rosemary elfojtotta méltatlankodása kitörését.

- Nos? - kiáltott fel Rosemary forró hangon.

De Naniescu cseppet sem szégyenkezve, minden izgalom nélkül felelt:

- Hogy értsem ezt a kurta kérdést, asszonyom?

- Érezze felszólításnak arra, hogy igazolja eljárását - volt Rosemary merész válasza.

A tábornok nem felelt mindjárt, sőt sötét szemeit határozott évődéssel pihentette Rosemary arcán. A nő lassan elpirult. Egy pillanatra úgy érezte, hogy kettőjük közül ő van hátrányban. Helyzeténél fogva aligha követelhet magyarázatot olyan embertől, aki saját hazájában az uralkodó osztály tagja. Bármilyen nagyra tartotta is a saját hatalmát, józan ítélete megsúgta, hogy egy Naniescu állásában lévő ember sohasem fogja magát keresztkérdéseknek alávetni és nem engedi meg, hogy akármilyen befolyásos idegen is diktáljon neki. Lenyelte tehát méltatlankodását és elhatározta, hogy történjék bármi, a maga részéről nem ront tapintatlansággal Imreyék sorsán. Diplomatus eljárással, jókedvvel és ha kell, látszólagos kedvességgel sokkal többre mehet, mint fenyegetéssel.

- Tábornok úr - kezdte újra - tudom, megbocsátja, hogy rosszkedvűnek látszom. A legutóbbi órák alatt annyi bánatnak voltam tanuja, hogy idegeim kissé kimerültek. Tudom azt is, hogy nem az én hivatásom bírálni azokat az intézkedéseket, amiket a román kormány egy leigázott népre róni jónak lát. Mint független állam, Romániának teljes joga van védeni azt, amit érdekének tart, védeni úgy, ahogy jónak látja. Bocsássa meg azokat az örült szavakat, amelyek az imént kiszaladtak a számon.

Elbájoló modorban, amely még szépségénél is jobban megkapta az embert, Rosemary ki-nyújtotta kezét. Az udvarias román, akinek nagy, sötét szemeiben az évődésnek most nyoma sem volt, két kezébe vette Rosemary ujjait, meghajolt és megcsókolta finom ujjainak hegyét.

- Most pedig - folytatta határozott hangon Rosemary - miután lovagiasan bocsánatot kértem, engedje meg, hogy az emberiesség nevében teljes komolysággal szót emeljek Imreyék ügye mellett. Az a fiú csak tizenkilencéves.

A tábornok hátradőlt a székből s jól ápolt ujjáival selymes bajuszát kezdte simogatni. Szeme nem leplezte, mennyire élvezi azt a helyzetet, hogy egy ilyen kivételes szépségű nő könyörög előtte. Amint most Rosemary elhallgatott, a tábornok közönyösen vállat vont.

- Kedves lady - mondta - tapasztalatom szerint az olyan tizenkilencéves fiúk és lányok, akik lemondanak a szórakozástól és szerelmeskedés helyett inkább politizálnak, valósággal pestist jelentenek a társadalomra nézve.

- De hiszen Imrey Fülöp nem politizál - tiltakozott Rosemary.

- Biztos ön erről? - kérdezte a tábornok.

Kérdés közben szeme egész apróra szűkült s úgy szegeződött Rosemary arcára, mint két kis lángoló dárda. De bár a hirtelen kihívásra félelem nyilalt át Rosemary szivén, tekintete nyugodt maradt s habozás vagy pirulás nélkül bátran füllentette:

- Bizonyos vagyok.

Csak akkor érzett füllentése miatt lelkiismeretfurdalást, amikor észrevette, hogy a román nem hisz neki.

- A kis Heves Anna nem avatta bizalmába asszonyomat? - kérdezte a tábornok teljes udvariassággal.

- Hogy érti ezt?

- Csak ahogy mondom, kedves lady. Heves Anna és Imrey Fülöp két fiatal forróvérű gyerek, aki nekünk végtelen sok gondot okozott. Sokáig nem tudtunk nyomára jönni, hogyan jutnak az angol és az amerikai sajtóba azok a Románia jóhírnevének annyit ártó, veszedelmes cikkek. Most már tudjuk.

- Az önök kémrendszere, úgy látszik, még a cenzurájuknál is tökéletesebb - jegyezte meg keserűen Rosemary.

- Az bizonyos.

- Igen, de az is bizonyos, hogy mind a két gyerek - még gyerek.

- Előre mondhatom, hogy a bíróság ezt számításba veszi és enyhén ítéli el őket.

- Őket? - kiáltott fel Rosemary és új rémület szorította össze szívéét. Őket? Csak nem akarja azt mondani...?

- Mit, kedves lady? - kérdezte édeskésen.

- Hogy Anna is.

- Igen, Heves Anna, a néhai Heves báró lánya is, aki most elárúsítónő Balogh fűszeres boltjában. Sokat csodálkoztam, hogyan tudta ennyire lealacsonyítani magát. Most már értem.

- De... de - vergődött Rosemary és hiába igyekezett erőt venni hangján, amely reszketett a félelmes, aggasztó gondolatra - csak nem tartóztatták le Heves Annát? Az a gyermek nem tud semmit...

Naniescu tiltakozóan emelte fel kezét.

- Kedves lady - mondta nyugodt gúnnyal és olyan hangon, ahogy a makacs gyermekkel szokás beszélni -, engedje meg kijelentésem, hogy az Imrey Fülöp és Heves Anna elleni vádak nem feltevéseken, hanem tényeken nyugszanak. Heves Annát letartóztattuk és bíróság elé állítjuk, mert meggyőződünk arról - vegye tudomásul, csalhatatlanul meggyőződünk - hogy külföldi ujságokban való közlés végett olyan ujságcikkeket csempészett ki, amelyek rágalmazzák az ország kormányát. Angliában az igazságérzet, úgy tudjuk, nagyon szigorú. Be kell látnia, hogy nem volna rendjén, ha ön, lady, egyéniségének báját használná fel ellenem fegyverül s meg akarná lazítani kötelességérzésemet. Mint mindig, most is lábai elé teszem hódolatomat, de áruló volnék, ha gyönyörű szeme miatt megfeledkeznék arról, mivel tartozom hazámnak.

Hangjából fokozatosan eltűnt a gúny s miközben annyira előrehajolt, hogy térdeivel majdnem érintette Rosemary térdét, szemébe igyekezett fogni Rosemary pillantását. Hangja ismét hizelgő és gyöngéd volt. Rosemary visszariadt. Most kezdte kissé tisztán látni az igazat. Még most sem egészen. Csak a következő napokban akart meggyőződni arról, hogy ez a hazug mivoltában félig keleti ember milyen mértékben vakította el s mennyi volt kijelentéseiben a

puszta hizelgés. A tábornok arckifejezése, édes beszédje és a kifejezésteljes szemei mögött rejtődöz, alig titkolt gúny lerántotta szeméről a leplet. Józan esze egy pillanatra még küzködött az undor hulláma ellen. Ennek az embernek igaza, kétségtelen igaza van. Fülöp meg Anna nagy ostobaságot követtek el. Ami pedig még nagyobb baj, technikailag árulásban bűnösök. Ezt tagadni nem lehet. Rosemary nem tudta behunyni szemeit az előtt a tény előtt, hogy a két kedves gyerek élete ennek a simabeszédű hazugnak van a kezében. Egy pillanatra hevesen vágyódott Gáspár után, de a következő percben már félt, hogy Gáspár be talál toppanni. Jól tudta ugyanis, hogy Tarkington a maga tényekhez igazodó gondolkodásával föltétlenül Naniescunak ad igazat, ragaszkodni fog ahhoz, hogy a tábornok álláspontja jogos és feleségének azt fogja tanácsolni, hogy tartsa magát távol ettől a zavaros ügytől, amely pedig oly ellentétben van azzal az elnéző, sportemberhez illő móddal, ahogy az angol a legyőzött ellenséggel bánni szokott.

Egészen véve örült, hogy Tarkington nincs jelen. Gáspár bosszúsággal látná, hogyan harcol azért a két gyerekért. Pedig védelmébe kell vennie őket. Nem tehet másképp. Küzdenie kell minden hevületével, minden erejével s egész ékesszólásával.

«Az emberiség nevében!» - ez volt a fő érve és aggódva kereste a tábornok arcán az irgalom felcsillanó jelét.

- Olyan fiatal mind a kettő - könnyörgött.

De Naniescu csak mosolygott. Elégedett, kövér arcát Rosemary most szívből gyűlölte.

- Ön bizonyára nem szeretné - szólt Rosemary - ha a dologról az angol és az amerikai ujságoknak értesítést küldenék. Két gyermeket, az egyik még nincs tizennyolcéves, a másik még nem érte el a huszat, éjnek idején elhurcolnak ágyukból, bebörtönöznek s bíróság elé állítanak, csak azért, mert posta útján néhány cikket csempészték ki. Ha nem lesz velük elnéző...

- Ki mondja, hogy nem leszünk velük elnézők? - vágott közbe barátságos hangon Naniescu. - Az elnézés természetesen nem tartozik reám. Bírjuk nem én vagyok.

- Tábornok úr - válaszolt Rosemary - jó ideje vagyok Erdélyben, tudom, hogy mint katonai parancsnok ön itt a legnagyobb hatalom. Ebben az ügyben az elnézés csak becsületére válnék úgy önnek, mint az országnak, amelyet szolgál.

- De őszintén szólva, lady, nem látom be, mit tehetek itt én. Az ügy már nem az én kezemben van.

- Küldje azt a két gyermeket óvadék mellett haza, tábornok úr - javasolta Rosemary. - Angliában így tennének.

- Hogy szaporítsuk az árulókat? - válaszolt vállát vonva a tábornok - hogy fokozzuk gondjainkat, hogy ezek a dongók továbbra zümmögjenek és a dögvészes rágalmaik tovább is terjedjenek?

- Nem! - ellenkezett hévvel Rosemary. - Nem ezért, hanem, hogy két fiatal lélek végtelenül hálás legyen nagylelkűségéért és háláját azzal mutassa meg, hogy önnel együtt dolgozik az országért.

- Ó, micsoda nemes érzelmek, drága lady! - mondta sóhajtva Naniescu tábornok és összekulcsolta húsos, fehér kezeit. - Bár tudnám hinni, hogy valaha is ilyen érzések szállják meg azt a lobbanékony két fiatal lelket.

- Pedig higgye el, ilyen érzéseik lesznek, tábornok úr, higgye el - mondta Rosemary mohón. - Ha visszaküldi őket szüleikhez, akkor nem hagyom el Erdélyt addig, amíg ön személyesen is nem győződik meg arról, hogy józan eszükre térítettem őket.

- Nehéz feladat, drága asszonyom - mondta mosolyogva Naniescu.

- Nehezebb feladattal is megbirkóznék, ha arról volna szó, hogy nagylelkűségéért hálámat kifejezzem - válaszolt Rosemary s az ő ajkán is mosoly jelent meg.

- Szavak, drága lady - mondta a tábornok nyájasan - csak szavak!

- Tegyen próbára! - felelte kihívóan Rosemary.

A tábornok nem felelt nyomban. Ismét hunyorított, mint az imént s átható pillantása Rosemaryre feszült, míg nem a nő úgy érezte magát, mintha a tábornok nehéz szeme héjján keresztül valami ellenséges és mérgező elem érintette volna. Hátgerincén borzongás futott végig s a gyanakvásnak valami megmagyarázhatatlan érzése arra készítette, hogy hirtelen az ajtó felé pillantson, ahonnan Gáspár védelmező megjelenését várta. Nem félt, nem is sajnálta fellángolását s hogy a két gyermeknek védelmére kelt; de az a hirtelen határozatlan érzése támadt, hogy szakadék szélére került, szeme most ismeretlen mélységekbe mered s láthatatlan erők arra készítetik, hogy ugorják le.

Naniescu szeme ismét kinyílt s megjelent benne a szokott lágy kifejezés. A meglepedés apró sóhajával újra kényelmesen elhelyezkedett a szék vánkosán.

- Valóban boldog vagyok, drága lady - kezdte - hogy saját maga teszi meg azt az ajánlatot, melyet én megtenni alig mertem volna.

- Ajánlatot? Hogy érti ezt?

- Bizonyára azt akarta előbb mondani, hogy annak a súlyos áldozatnak fejében, amelyet tőlem kér, ön is tesz valamit?

- Áldozat? - kérdezte homlokát összeráncolva Rosemary. - Miféle áldozatról van szó?

- Meggyőződéseim feláldozásáról. Ennek a két fiatal árulónak ügyében, akiket ön, drága lady, gyerekeknek méltóztat nevezni, az én kötelességem szava igen komoly. *Tudom*, hogy ha módot adnék nekik újabb árulásra, helytelenül cselekednék. Oly bizonyosan tudom ezt - ismételte nyomatékkal - mint ahogy tudom, hogy nem hagyják abba aknamunkájukat. De...

A tábornok elhallgatott s nyilvánvaló tetszéssel nézte Rosemarynak rászegeződő, gyönyörű, mohó szemeit.

- De?... - ismételte Rosemary.

- De az ön kívánságára hajlandó vagyok meggyőződéseimet feláldozni, ha ön is megteszi a kedvemért ugyanezt.

Rosemary homlokán a ráncok kimélyedtek. - Azt hiszem, nem értem önt egész világosan - hangzott a válasz.

- Meg fog érteni mindjárt - jegyezte meg Naniescu. - Megmagyarázom. Ön, drága lady, amikor Erdélybe jött, úgy körülvette magát a szerencsétlen hazám ellen irányuló előítéletekkel, mint valami páncéllal. De igen, igen - folytatta a tábornok barátságosan s finom kézmozdulattal akadályozta meg a Rosemary ajkára toluló tiltakozó szavak kitörését. - Hajlandó vagyok elismerni, hogy amit néhány nap alatt itt látott, nem törte szét az előítéleteknek ezt az ércfalát. Sajnos, sajnos! - a tábornok itt a maga mesterkéltségén ismét sóhajtott. - Van az angolnak egy pompás mondása, amely pontosan illik erre az esetre: «A Kelet Kelet, a Nyugat Nyugat!» - mondja az angol. Ez a föld csakugyan Kelet s önök, nyugatiak, sohasem fognak úgy gondolkozni, mint mi. De eltérek a tárgytól. Ön kezd türelmetlen lenni. Elismerek mindent, aminek elismerését tőlem várja s most előadom a magam kis ajánlatát.

- Kérem - válaszolt Rosemary hidegen.

- Azok a gyerekek, ahogy ön nevezi őket - folytatta lassan, megfontoltan Naniescu, mellőzve mesterkélt modorát, mint fölösleges leplet, miután már nem kellett gondolatait titkolnia - azok a gyerekek végtelenül sokat ártottak azzal, hogy az angol és amerikai nyilvánosság előtt kormányunkról gyalázó cikkeket tettek közzé. Ezért megérdemlik a büntetést. Nem bánom, én elengedem a büntetésüket, ha ön, asszonyom, jóváteszi azt a kárt, amit okoztak.

- Én? - kiáltott fel megütődve Rosemary. - Hogyan?

- Ha cikksorozatot ír, amelyben egyszer s mindenkorra megcáfolja azokat a rágalmakat - mondta a tábornok hízelt hangon. Látva, hogy Rosemary ettől az ajánlattól úgy visszariad, mintha szeme közé vágta volna, cinikusan folytatta: - Ön, drága lady, élénk képzelőtehetséggel megáldott, nagyszerű ujságíró. A két fiatal áruló kedvéért ezzel a feladattal könnyen meg fog birkózni. Mondjuk, azzal kezdené cikkeit, hogy ha úgy tetszik, megállapítja az igazságot s elmondja, hogy kormányom hívta meg önt Erdélybe. Ennek a meghívásnak célja az volt, hogy személyesen járjon utána azoknak a zsarnoki tényeknek, melyeket mi a nemzeti kisebbségek ellen állítólag elkövetünk. Azután kijelentené, hogy kimerítő, pártatlan utánjárás után arra az eredményre jutott, hogy a valóságban ezek az ellenünk felhozott vádak mind alaptalanok, mert az idegen megszállással járó, néhány kikerülhetetlen szigorú büntetést leszámítva, az erdélyi nemzeti kisebbségek a legnagyobb szabadságot és azt a nyugalmat élvezik, melyet egy felvilágosult ország igazságos törvényei a polgároknak megadnak. Megírja azt...

A kitűnő tábornok ékesszólását itt hirtelen megakasztotta Rosemary váratlanul kitörő, gyöngyöző kacagása. A tábornok összeráncolta homlokát. Nem értette Rosemaryt s csak fölületesen ismervén a nőt, női hisztériára gondolt. Egyszer találkozott egy nővel...

Rosemary kacagásában volt is valami hisztérikus vonás. Mihelyt önuralmát visszanyerte, el is fojtotta jókedvét. Kacagása annyit jelentett, hogy az okos angol nőből sohasem hiányzó humorérzékekkel azonnal látta, milyen ostobaság volna, ha első érzését követve az ajánlatot méltatlankodással fogadná. Őszintén szólva, Rosemary nem tudta elképzelni magát mint a tragédiák felháborodott királynőjét, aki az arcátlan román ajánlatra színpadiasan dörgi el, hogy: «Soha!» Naniescu csodálkozva állapította meg hangulatának különös változását s nem tudta elképzelni, hogy az adott helyzetben mi készíti ezt a szép nőt a nevetésre. Nem is sejtette, hogy Rosemary a saját képzeletbeli másán nevet, amint hátravetett fővel, lángoló szemmel látja magát olyan mozdulatokkal, amelyek versenyeznek a tábornok elegáns és kifejező gesztusaival.

- Bocsásson meg, tábornok úr - mondta Rosemary egy pillanattal utóbb - de az ön ajánlata furcsa.

- Furcsa, asszonyom? - tiltakozott a tábornok. - Őszintén megvallva, nem értem...

- Higyje el - vágott közbe Rosemary - nem is értheti.

- Volna kegyes megmagyarázni?

- Nem - hangzott Rosemary könnyed válasza - nem magyarázom meg. Nem értené akkor sem.

- Akkor - szólt Naniescu hidegen - nem tehetek egyebet, mint hogy búcsút veszek és bocsánatot kérek azért, hogy drága idejét egy tökfilkóra volt kénytelen pazarolni.

A tábornok felállt és mélyen meghajolva, kézfogásra nyújtotta kezét, de Rosemary nem mozdult.

- Tábornok úr, addig nem mehet el, - mondta szilárdan - amíg végleges választ nem ad.

- Atdam, asszonyom, de szerencsétlenségemre válaszomat nevetségesnek találta.

- Csak nem kívánta tőlem komolyan, hogy...

- Hogyne kívántam volna komolyan, hogy aki két árulónak sorsa iránt érdeklődik, tegye jóvá azt, amit ők elkövettek. Soha életemben nem beszéltem komolyabban.

- Komolyan azt hiszi - folytatta Rosemary - hogy ráadom a fejem ilyen játéokra? Hogy olyan állítások alá írom nevemet, amiket igazolni nem tudok s amiket valójában hazugságnak tartok? Ohó, tábornok úr, minek képzeled ön az irodalommal foglalkozó angol nőt és az angol ujságírót?

Naniescu újjai hegyével megérintette mellét s aztán bocsánatkérő, széles mozdulattal tárta szét karjait.

- Tévedtem - mondta édeskedő hangon - alaposan tévedtem. Elismerem. Bocsásson meg és engedje meg, hogy távozzam...

- Tábornok úr...

- Parancsára, asszonyom.

- Mi lesz a fiatal Imreyvel és Heves Annával?

A tábornok vállat vont.

- Igazán sajnálom őket - mondta a tábornok kenetteljesen - de csak nem gondolja komolyan, hogy alkuba bocsátkozom ott, ahol hazám épségéről van szó. Hohó, drága asszonyom - folytatta nemcsak Rosemary szavait, hanem hangsúlyát is utánozva - minek képzeled ön a román tisztet és a román úriembert?

- Ön akart engem tisztességtelen cselekedetre bírni - viszonzta Rosemary - nem én önt.

- Bocsánat - tiltakozott a tábornok - én mindössze azt ajánlottam, hogy mielőtt a bűnösök kegyelmet kapnak, a kárt valaki a legegyszerűbb módon tegye jóvá. A bűncselekmény sajtó útján történt, tehát jóvátenni is csak sajtó útján lehet és csak oly befolyásos tényező segítségével, mint ön. Ajánlatomat nem fogadta el. Akkor ne is beszéljünk róla többet.

Még mielőtt Rosemary megakadályozhatta volna, Naniescu megfogta a kezét és ajkaihoz emelte. A nő úgy kapta vissza ujjai hegyét, mintha csalán érintette volna. Az a méltatlankodása, melyet az imént oly nehezen fojtott vissza, egy pillanatra fellobbant. Naniescu halk torokhangon nevetett.

- Gondoltam - mondta cinikusan - hogy a helyzet még sem egészen nevetséges. Most pedig - folytatta - engedje meg, asszonyom, hogy távozzam.

Ismét meghajolt, kezét szívére tette, sarkait összevágta és ép meg akart fordulni, amikor Rosemary szenvedélyes felkiáltással megállította:

- Tábornok úr, ez az utolsó szava?

- Az utolsó szó - válaszolt Naniescu a legnagyobb udvariassággal - az öné lady. Mindig szolgálatára állok. De - folytatta nagyon tagoltan és határozottan - engedje meg biztosítanom arról, hogy Imrey Fülöp és Heves Anna az árulás vádjával terhelten haditörvényszék elé kerülnek, hacsak a jövő hónap leforgása alatt valamelyik angol ujságban - mondjuk a Timesben - meg nem jelenik egy cikksorozat, amely az imént vázolt szellemben ismerteti a romániai állapotokat és az ön kitűnő nevét viseli. Hogy megmutassam, mennyire nagyrabecsülöm az ön személyét, a két vádlottal annyira elnéző leszek, amennyire csak kötelességem engedi. Megengedem azt is, hogy a két fiatal áruló ideiglenesen hazatérjen. Imrey Fülöp és Heves Anna egy-két nap múlva itt lesz. Bizonyos korlátok közt meglátogathatják ismerőseiket is. Azt hiszem, fölösleges hozzátennem asszonyom, hogy ön minden korlátozás nélkül

teljesen szabad, jöhet-mehet, amikor tetszik. Azon a napon, amikor a Timesben az ön nagyszerű cikksorozatának utolsó cikke megjelenik, Imrey és unokahúga kegyelmet kap attól a kormánytól, amelyet megrágalmazott.

A tábornok pillanatnyi szünetet tartott, aztán felemelte egyik jól ápolts, szőrös újját és színészi nyomatékkal hozzátette:

- De előbb nem!

Rosemary a hosszú beszédet arcizmainak egyetlen rándulása nélkül hallgatta végig. Állt helyén egyenesen, mint a fiatal fa s szilárdan nézett szembe a férfival, akit meg akart szégyeníteni, bár tudta, hogy ezt az igyekezetét nem koronázza siker. Az elferdült gondolkodás és romlottság e világában a szégyen és lelkiismeretfurdalás nem juthat szóhoz.

A félelem is nyilván egyike volt azoknak a bonyolult indítókoknak, amelyek ezt a szégyenletes «vagy-vagy»-ot diktálták. Hogy a román kormány milyen gyalázatos módon bánt el Erdéllyel, arról Rosemarynak még nem volt alkalma meggyőződni.

Rosemary lelkében az az erős gyanu is feltámadt, hogy Naniescu néha túllépi a maga hatalmi körét s inkább a bukaresti, mint a londoni vagy newyorki leleplezéstől fél. Most, amikor befejezte szavait és sötét szemei még mindig halvány gúnnyal pihentek Rosemary arcán, a nő nem állhatta meg, hogy a tábornok megszégyenítésére még egy utolsó kísérletet ne tegyen. Azt várta, hogy ép úgy megsebzí a tábornokot, mint ahogy a tábornok gúnyos udvariassága bántotta őt.

- Hogyan biztosít arról - kérdezte Rosemary csendesen - hogy ha én teljesítem a feltételeket, ön sem változtatja meg ígérését.

A tábornok zavartalanul mosolygott.

- Asszonyom, nem bízik bennem... No de természetes - mondta a tábornok kenetteljesen. - Minő biztosítékot kíván?

- Irjon egy levelet - válaszolt Rosemary hidegen - amelyben megszabja Imrey Fülöp és Heves Anna szabadonbocsátásának feltételeit és kijelenti, hogy ha én betartom a feltételeket, ön is állja szavát.

- Beéri ezzel? - kérdezte a tábornok.

- Ez kötné a szavát. Mert ha nem...

A férfi a szokott módján, halkán nevetett és vélt diadal csillant meg szemében.

- ...nők, angol nők, igazán csodálatosak - jegyezte meg. - Mindig üzletszerűek. Az önök szemében minden vagy fekete, vagy fehér, nemde?

- Jól is van az úgy - válaszolt Rosemary szárazon.

- Nos, akkor, asszonyom, holnapra a levelet megkapja - mondta a tábornok nyájasan. - Ígérem, hogy ami engem illet, ebben az érdekes szerződésben úgy lekötöm magam, hogy ön habozás nélkül teljesíteni fogja feltételeimet.

Rosemary az ablakhoz lépett, hogy egy kurta percre valami tisztát és üdítőt lásson. Közben Naniescu távozott és zajtalanul betette maga mögött az ajtót. Havannaszivar és kölni víz illata terjengett mögötte a levegőben és az intrikának valami különös atmoszférája, melyet Rosemary fullasztónak érzett. Kinyitotta az ablakot és mély lélekzettel szívta a tiszta kerti levegőt. Gondolatai még mindig zúr-zavarosan kavarogtak. Az egész helyzetet oly lehetetlennek találta, hogy szinte nem tudta elhinni. Ez képtelenség, ilyesmi nem történhetik. Ez nem modern, nem a XX-ik századba, a háború utáni időkbe való. Civilizált férfiak és nők nem

érintkeznek egymással úgy, ahogy neki kellett ezzel a sima szavú románnal. Volt valami középkori ebben a «vagy-vagy»-ban, ebben a zsákutcában, amelyből igazán nem volt kivezetőút.

Rosemary most fel s alá kezdett járni a szobában. Egyedül volt s így megengedhette magának, hogy ezen a kipróbált módon csillapítsa le feldúlt idegeit. Két mutatóujját halántékához szorította, mintha ösztökélni akarná kimerült agyvelejét. Kell valami kivezetőutat találnia. Ő brit alattvaló, angol főúr felesége. Őt nem lehet olyasmire kényszeríteni, ami ellen egész tisztességérzése tiltakozik. Sohasem vehetik rá arra, hogy nevét írja hazugságok alá, amikről egész biztosan tudja, hogy azok. Ezt nem! Nem erőszakolhatják arra, hogy megírjon egyetlen olyan árva sort, amit nem akar a nyilvánosság elé vinni.

Kényszernek nem enged. Ez elvitathatatlan, komoly, szilárd tény marad. De mi történik akkor? Akkor Fülöpöt és Annát árulás címén haditörvényszék elé állítják. A haditörvényszék elítéli őket - mire? Halálra? Nem! Nem! Nem! Halálra nem. Hisz Fülöp és a kis Anna még gyerekek, akiket ő ismer és szeret. Halálraitélni, agyonlőni, mint Cavell Edithet vagy Fryatt kapitányt? Ez háborús időkben történt! Most békevilágban élünk. A megértés már kezdi bontogatni virágát s a jóakarát szívet tár az emberek felé! Ez már béke. Ostoba, meggondolatlan gyermekeket nem lehet békeidőben árulókként agyonlőni!

Kop! Kop! - lüktetett Rosemary halántéka ujjainak hegyén. - Béke? Jó Istenem! Fülöp és Anna az emberi igazságszolgáltatás kezébe került, már pedig az emberi igazság a földnek ebben a félig elfelejtett zugában csak egy törvényt ismer - a bosszút! Fülöpöt és Annát elítélik, talán agyon is lövik, hacsak ő, Tarkington Rosemary kegyelmet nem szerez számukra az igazság, a becsület és - ki tudja, ezernyi ártatlan ember jóléte árán.

Amint ennek a rettenetes alternatívának szörnyősége lassan-lassan áthatotta elméjének legrejtettebb rekeszeit is, Rosemary vadul nézett szerteszét, mint egy törbe esett állat. Egyszerre csak térdei nem bírták tovább s a pamlag mellett térdreest. Kitért karjai a vánkosokra hulltak. Hátravetett fejével s elboruló szemmel a menyezetre meredt s most valóban hiszterikus roham kényszerítette arra, hogy nevéssen, nevéssen, míg nem nevetése sóhajtásba halt s kezeibe temetve arcát, könnyek záporába tört ki.

XIV. FEJEZET.

Rosemary, mint afféle nagyon nőies, nagyon fiatal teremtés, miután egy hosszú verset sírt, jobban érezte magát. Jobban lelkileg. Testileg fáradt volt, lázas, kimerült; szeme fájt, feje fájt, tagjai fájtak, de lelkileg jobban volt.

Csakhamar lábtraállt, hideg vízzel megnedvesítette szemeit, rizsponnal megdörzsölte orrát és kissé rendbehozta haját. Nem akarta, hogy csunya legyen, amikor Gáspár sétájáról visszatér és megtudja, mi történt.

De hol is marad Gáspár?

Rosemary szerette volna az egész helyzetet megbeszélni vele. Most már fölösleges titkolnia Fülöp és a kis Anna bolond összeesküvését. Nemsokára úgy is megtudja az egész világ. Jóbarát és ellenség egyaránt. Gáspár bizonyára tud majd segíteni, vagy legalább jótanácsot ad. Gáspár annyit tett a múltban a román kormányért, hogy most igazán tehetnek valamit neki viszonzásul s hálából.

Hála? Rosemary sajnálkozóan mosolygott magán, hogy ez a gyöngéd érzés Naniescu személyével kapcsolatban eszébe jut. Akárhogy is van, Gáspár majd kieszel valamit, valami kivezetőutat ebből a képtelenségnek látszó helyzetből. Mindaz, ami történt, valószínűleg csak

betetőzése egy tervnek, amelynek szálai visszanyulnak az Albert Hallban tartott művészbálig, amelyen Naniescu először ajánlotta, hogy utazzék le Erdélybe. Tervszerűleg csalták őt le ide, tervszerűen ejtették törbe Fülöpöt és Annát, akiknek veszélyes játékaikról bizonyára régóta tudtak és tervszerűleg használták fel őket arra, hogy révükön kényszerítsék őt, Rosemaryt, olyan cikkek írására, amelyek legyeznék a román bürokrácia hiúságát és port hintenének a hiszékeny olvasóközönség szemébe.

Mintha csak sejtette volna felesége óhaját, ebben a pillanatban belépett Gáspár s udvariasan, lovagiasan mentegetődni kezdett azért, hogy Naniescuval magára hagyta.

- Mintha álomban jártam volna - magyarázta sajnálkozva - elkószáltam a parkból. Egyszerre csak azon vettem magam észre, hogy a hegyoldalon vagyok s magára gondolok. A maga édes arca kandikált felém a fák közül úton-útfélen. Aztán eszembe jutott, hogy egyedül hagytam magát, talán szüksége van rám s én nem vagyok kéznél. Megbocsát, drága?

Leült a pamlagra Rosemary mellé, megfogta a kezét s egyenkint megcsókolta rózsás újjainak hegyét.

- Akármerre járok, szívem - mondta gyöngéden - mindig látom magát. Egész sétám alatt éreztem jelenlétét s észre se vettem, hogy a valóságban nincs mellettem. Nem haragszik? - kérdezte újra.

Rosemary mosolyogva fordult feléje. Arra gondolt, hogy nincs a világon még egy olyan kedves ember, mint Gáspár. Meleg, komoly szemei olyan imádattal pihentek rajta, hogy Rosemary, mint valami bizalommal teli gyermek, ösztönszerűleg közelebb húzódott hozzá. Aztán sebtiben elmondott neki mindent: Fülöp és a kis Anna letartóztatását, nemkülönben Naniescu hitvány ajánlatát.

Gáspár nem sokat válaszolt. Mintha nem is igen figyelt volna. Mialatt ő a kis Annáról, Fülöpről és Naniescuról beszélt, Gáspárnak mintha valami egyéb járt volna az eszében. Rosemary hiába várta tőle a méltatlankodás szavát, amikor elmondta neki Naniescu kiméretlen «vagy-vagy»-át. Közelről szemügyre vette arcát, kissé mesterkélten fáradt, finom, arisztokratikus vonásait és sötét szemeit, melyek olyan közel álltak egymáshoz, mint a sasé vagy a sólyomé. Gáspár nem szólt semmit. De mintha erősen gondolkozott volna. Mintha tünődött volna valamin, ami zavarta, gyötörte. Rosemary szerette volna tudni, vajjon mi bántja. Mikor pedig később kérdésekkel szorongatta, úgy tűnt fel, mintha csak az idegek és az akarat nagy megfeszítésével tudná magát a tényleges helyzetbe beleélni, de még ekkor is alig tudta felesége előadását követni. A tárgyhoz nem tartozó, furcsa kérdéseket tett s egyszerűen csak úgy találomra válaszolt. Egyre azt hajtogatta, hogy ha Rosemary tudott Fülöp és Anna kockázatos és ostoba vállalkozásáról, miért nem akadályozta meg?

- Az a lány okos - mondta majdnem ingerülten. - Meg vagyok róla győződve, hogy meghallgatta volna jótanácsát. Az ilyesmi nem egyéb, mint romantikus ostobaság. Használni senkinek sem használ s a legtöbbször nem a bűnösöket, hanem az ártatlanokat keveri bajba. Egyformán áll ez németekre, osztrákokra és magyarokra. Ezeknek a politikai cselszövéseknek semmi értelme.

A világosfejű, józan, eszes Gáspárnak most is igaza volt. De ha Rosemary szívesen is elismerte ítélete helyességét, mindjobban levette az a megállapítás, hogy Gáspárban nemcsak a rokonszenv, hanem az érdeklődés is teljesen hiányzik. Mintha Péter és Anna életéhez, szabadságához egyáltalán nem volna semmi köze. Most már nem mert tanácsot kérni tőle. Félt, hogy Gáspár azt találja mondani, teljesítse Naniescu kívánságát és írja meg azokat a cikkeket, amelyek ellen egész igazságérzete, becsületérzése és lelkének minden paránya tiltakozott.

Szinte hallani vélte Gáspárt, amint azt mondja:

- Cikkeiben egész közel járhat az igazsághoz, megteheti Naniescu kedvét és megmentheti azt a két zavaros fejű gyereket a saját meggondolatlansága következményeitől. Higgye el, így sokkal többet használ ennek a nyomorult országnak, mint amennyit Fülöp megfontolatlan cikkeivel használt.

Gáspár talán tényleg mondta is ezt. Rosemary nem tudta biztosan. A legutóbbi öt perc alatt lelke elszakadt testétől. Átszállt hegyeken és tengereken, keresztül a magyar alföldön és a hullámzó buzaföldeken a zsúfolt Albert-Hall egyik sötét kis zugába. A távolból, mintha ismeretlen szellemek muzsikája lett volna; lármás jazz-band zümmögött, kacagás és csevegés morajlott körös-körül, ékszerek csillogtak, fantasztikus ruhák, lengő legyezők olvadtak össze színes harmóniába. Rosemary szárnyaló képzelete most megpihent és elmerült emlékeinek birodalmában. Visszaidézte annak az éjtszakának minden pillanatát; minden részlete világos képhez hasonlóan állt szeme előtt; a Péterrel való tánc, aztán a páholy nehéz függőyei mögött Péterrel egyedül töltött negyedóra. Visszaidézte Péter arcának minden vonását, finom fehér kezét, amelyet mintha inkább arra teremtett volna az Isten, hogy ecsetet vagy tollat fogjon, nem pedig krikettlapdát; látta hullámos szőke haját, kedves fejét s átható, sötét szemeit.

Milyen rokonérzés áradna most feléje, ha Péter itt volna. Péter ítélete talán nem volna oly egészséges, mint Gáspáré. Rosemary érezte, hogy Péter nem mindig mondaná vagy tenné azt, ami helyes, megokolt és célszerű. Pétert inkább irányítaná a szíve, mint a feje. Megesnék, hogy ítéletében, tanácsában tévedne, súlyosan tévedne. De, Istenem, Péter olyan emberies volna, annyira tele volna sajnálkozással és megértéssel. Házassága óta Rosemary most először engedte meg magának, hogy Péterre gondoljon, vágyakozzék utána és meggyászolja mindazt, amit Péter jelentett volna reá nézve: az ifjúságot, közvetlenséget, melegséget.

A merengés világából Gáspár egyenes kérdése hozta vissza lelkét Kisimrére, az adott helyzet valóságába:

- Miért nem mondta el, drága, hogy Blakeney Péter Erdélyben van?

Gáspár ezt a kérdést egész szeliden, nyájasan tette fel. Rosemaryval szemben sohasem érvényesítette férji tekintélyét s hangjában a szemrehányásnak nyoma sem volt. De ez a kérdés Rosemary lelkét az Albert-Hall páholyából egy pillanat alatt Kisimrére hozta vissza. Összeráncolta homlokát, nagy zavarba jött s egyenesen Gáspár szeme közé nézett. A férfi is Sehol-országból egyszerre Kisimrén termett. Arcán még mindig valami zavart, tűnődő kifejezés ült, de tekintetében volt valami keménység, amelyet Rosemary ritkán látott rajta.

- Blakeney Péter? - ismételte Rosemary halkán. - Hogy érti ezt?

- Ne rémüljön meg, szívem, - mondta Gáspár s arcának komolysága mosolyra enyhült. - A dolog engem is annyira meglepett, hogy attól tartok, illetlenül viselkedtem... - Tarkington szünetet tartott s előrehajolva két könyökét térdére tette s figyelmesen nézegette kezeit, mintha nem akarna kellemetlen érzést támasztani Rosemaryben azzal, hogy egyenesen rámered.

- Egy perccel ezelőtt - folytatta a férfi - amint keresztül mentem a hallon, Naniescu tábornok a dohányzóból ép a külső előcsarnokba lépett. Nem vett észre. Ép azon gondolkoztam, hogy megszólítsam-e, amikor a tábornok egy fiatal tiszthez, úgy látszik, segéd tisztjéhez fordult és a következőket mondta neki: Telefonáljon azonnal Blakeney úrnak és mondja meg neki, hogy az ismert ügyben szeretnék vele ma délután öt órakor találkozni. Említse meg neki azt is, hogy azt hiszem, a dolog sikerül.

- Lehetetlen! - kiáltott fel önkénytelenül Rosemary.

- Magam is lehetetlennek tartottam - válaszolt Gáspár. - Ép ezért még egyszer végigmentem a hallban s pár szót váltottam Naniescuval. Úgy látszik, rosszkor tűntem fel, mert tisztán láttam, int a tisztnek, aki erre nem is sietett a telefonhoz, bár egy pillanattal előbb Naniescu azt parancsolta neki, hogy telefonáljon azonnal. Pár percig szóval tartottam a táborno­kot a hallban. A magával folytatott beszélgetésről nem tett említést és egy szóval sem célzott Péterre sem.

- Maga bizonyosan rosszul értette a nevet - vélte Rosemary.

- Eleinte magam is azt gondoltam, de később újabb bizony­sa­got szereztem. Naniescu feltűnően s meglehetősen esetlenül azon mesterkedett, hogy bevigyen magával az ebédlőbe, amelynek nagy szárnyas ajtaja tárva volt. Mihelyt az ebédlőben voltunk, betette az ajtót. Szerencsére a fülem éles s bár Naniescu nagyon hangosan beszélt, tisztán, hallottam, mi történik a hallban. A tiszt felhívta a kolozsvári Newyork-szállót, aztán csönd lett. El akartam válni a táborno­któl, mert fel akartam jönni magához, de Naniescu nem engedett. Össze nem függő tárgyakról állandóan csak beszélt, még pedig mindig kiabáló, emelt hangon. Kényszerített arra, hogy a szoba végében lévő ablakhoz lépjek, ahonnan a kilátást mutogatta. Rá akart venni, hogy menjek le vele egy fordulóra a parkba. A szerencse végül kedvezett: Hallottam, hogy a telefon cseng. Kisurrantam Naniescu mellől s ép kinyitottam az ajtót, amikor azt hallom, hogy a tiszt francia nyelven egész tisztán így szól:

- Ön az, Blakeney úr? Blakeney úr, őexcellenciája szeretne ön­nel beszélni...

- Ebben a pillanatban - folytatta Gáspár - Naniescu harsány kacajjal megfogta karomat és valami tréfás megjegyzést tett, amit azonban nem értettem. Olyan szem­betűnően igyekezett megakadályozni, hogy a telefonbeszélgetést halljam, viszont oly tisztán hallottam Péter nevét, hogy nem bántam, ha vissza is cipel a szobába. Tovább már nem próbáltam kifürkészni Naniescu, illetve Péter titkait.

- Képtelenség - tört ki hévvel Rosemary. - Péter nincs Erdélyben. Bizonyosra veszem. Erről említést tett volna. Megüzente volna. Naniescu valami más Blakeneyt hívott fel.

Gáspár vállat vont.

- Lehet - mondta nyugodtan.

- Bizonyosra veszem - erősködött Rosemary.

Gáspár nem beszélt a dolgról többet. Rosemaryt valósággal ingerültség fogta el, mert Gáspár meg volt győződve arról, hogy Péter Erdélyben van és ezzel a gyűlöletes Naniescuval valami titkos összeköttetésben áll. Hogy képzelhet ilyet? Péter! Péter, akinek az a gyönyörű magyar édesanyja volt. Péter! Ostobaság. Rosemary nem tudott nyugodtan ültő helyében maradni. Felugrott s ide-oda járkált, megigazította haját, ruháját s céltalanul izgett-mozgott. Most a világért sem tekintett volna Gáspárra és elhatározta, hogy egy szót sem szól többet. Gáspár elég korán rá fog jönni, hogy hibázott. Ha most Rosemary bármit is szólt volna, csak szavak, frázisok, kifejezések röppentek volna el ajkáról, amelyeket később megbánt volna biztosan.

Péter cselszövést sző egy románnal! Lehetetlen! Idegei rettenetesen szenvedtek, szinte jobban, mint a Naniescuval folytatott beszélgetés után. Nem tudott volna most Gáspárra nézni. Félt, hogy meggyülné azért, amit Péterről gondolt. Szerencsére felcsendült az uzonnára hívó harang. Gáspár felállt. Mintha neki is kő esett volna le szívéből, hogy a Péterről való beszélgetésnek vége.

- Nem akar benézni Elzához? - kérdezte a férfi.

- Elzához? - ismételte Rosemary. - Miért?

- Naniescu és kísérete a házban van - ismételte szárazon Gáspár. - Itt marad uzsonnára is. Nem tudom, jó néven veszi-e Elza?

- Elza is úgy gondolkozik, mint én - válaszolt Rosemary hevesen - és bizonyára azt tartja, hogy ha az az ember leül az ő asztalához, ez arcátlanság.

- De hisz Naniescu azt mondta nekem, hogy Fülöp és Anna hazajön.

- Igen, egy időre. Amíg én...

- Elzának erről nem kell tudnia semmit - vágott közbe sietve Gáspár. - Ezért gondoltam, hogy jó volna vele beszélni. Nem kell neki tudnia, hogy Fülöp szabadonbocsátása csak feltételes.

Rosemary úgy vélte, hogy egy időre kimerítették a tárgyat. Mint mindig, most is Gáspárnak volt igaza. Elzának nem kell tudnia semmit. Még nem.

- Menjek be hozzá most? - szólt Rosemary - Beszéljek vele?

- Azt hiszem, legjobb volna. Hadd halljon jó ujságot, szegény lélek.

- Szegényke! - Rosemary sóhajtott. Majd kissé hidegebben hozzátette - de mit csináljak én?

- Hogy érti?

- Azt kívánja tőlem, hogy egy asztalhoz üljek azzal a mézes beszédű románnal?

- Gáspár mosolygott. - Hogy akarja másképp megmagyarázni a helyzetet Elzának? - kérdezte.

Mindez új irányba terelte gondolataikat s Rosemary valósággal hálás volt Gáspárnak, hogy annyi meleg érzést mutatott Elza iránt. Gáspárnak igaza van. Elzának nem kell megmondani, hogy Fülöp és Anna szabadonbocsátása csak feltételes. Egy hónapig még ráér megtudni az igazat.

- Szóval tartja Naniescut addig - kérdezte Rosemary végül - amíg én Elzával beszélek?

Rosemary most ismét teljesen hideg és öntudatos volt. Gyönyörű ruhát viselt, nyaka körül egy sor hibátlan igazgyöngy, füleiben pedig gyémántfüggő csillogott. Igazi nagyvilági hölgy volt, aki szépségének teljes tudatában van. - Gyönyörű maga! - kiáltott fel majdnem önkénytelenül a lord és miközben tekintete az előtte álló tündöklő jelenségen pihent, mélyen ülő, sötét szemében hirtelen felragyogott a szenvedélyes csodálat.

Együtt léptek ki a szobából. Rosemary egy-két lépéssel férje előtt haladt. Még mindig nem tudott férjére nézni és amikor észrevette leplezetlen csodálattól égő tekintetét, félrefordította fejét. Engedelmeskedve Rosemary kívánságának, Tarkington lement a lépcsőn, hogy szóval tartsa Naniescut, míg felesége bement Elzához, hogy megvigye neki a jó hírt. De miközben Rosemary végighaladt a ház úrnőjének lakosztályába vezető csarnokszerű szép folyosón, gondolatai nem Elzánál időztek. Ajka szinte hallhatóan suttopta:

«Péter egy románnal szűri össze a levelet?

Micsoda képtelenség!

Gáspár örült!»

XV. FEJEZET.

Amint Rosemary Elza szobájába lépett, látta, hogy barátnője valahogy már tudja a jó hírt. Könnyek ültek kedves, nagy szemében, de nem a bánat és a gond, hanem a felindulás könnyei.

- Fülöp és Anna hazajön! - ujjongott, amint megpillantotta Rosemaryt.

- Kitől tudod? - kérdezte Rosemary.

- Naniescu tábornok üzenté meg a kapitányával. Öt perce tudom. Ó, drágám, micsoda öt perc volt ez...

Rosemary gyöngéd szeretettel csókolta meg Elza arcát. Úgy érezte, hogy most nem tud beszélni.

- Nem csodálatos? - folytatta Elza, miközben öltözetén az utolsó simításokat végezte. - Hát nem kedves ember ez a Naniescu? Igaz, hogy Fülöppel nem is tehettek volna semmit, mert Fülöp nem követett el semmi rosszat s azt hiszem, Anna sem. De tudod, drágám, manapság rettenetes tévedések szoktak történni. - Könnyedén tette hozzá: - Az életben gyakran tapasztaltam, hogy az emberek távolról sem oly kegyetlenek, mint amilyeneknek őket tartják. Mindenki könnyen hajlik arra, hogy hiányos feltevések alapján mondjon ítéletet. Az én jelszavam az, hogy ha módot adsz valakinek a helyes cselekedetre, akkor az illető majdnem mindig helyesen is cselekszik.

Szerencsére Elza ebben a pillanatban csupa aprósággal bibelődött, tett-vett a szobában és szembetűnően igyekezett megnyugtanni idegeit. Nem is vette észre, hogy megjegyzésére Rosemary nem szólt semmit.

- Mikorra várod Fülöpöt és Annát? - kérdezte végre Rosemary.

- Ma délutánra - válaszolt Elza és szavai valósággal örömkialtásként hangoztak el. - Móric is annyira boldog, hogy lement pár barátságos szót váltani Naniescuval, aki ma uzsonnára is nálunk marad. Nos - tette hozzá pár perc múltán, miután összeszedte kulcsait, gyűrűit, zsebkendőjét és végleg rendbe hozta frizuráját - menjünk mi is.

Rosemary egyetlen szó nélkül követte. Szinte fulladozott. Elza boldogsága neki a legkomolyabb megpróbáltatás volt, amelyen ezen a rettenetes hónapon keresztülment.

- Ó! majdnem elfelejtettem - jegyezte meg Elza, miközben a folyosón könnyű léptekkel a lépcső felé haladt. - Elfelejtettem a kisebb örömet a nagyobb, a legnagyobb öröm miatt - hírt hallottam Blakeney Péterről.

- Péterről?

- Igen. Kolozsvárott van a Newyork-szállóban. Lejött Erdélybe, hogy valami krikettmérkőzés vagy más ilyen bolondság dolgában tárgyaljon. Tudod, hogy Péter egészen bele van bolondulva ebbe a krikettbe. Ma reggel levelet kaptam tőle, de ép akkor minden gondolatomban Fülöpé volt. Mindjárt odaadom a levelet, olvasd el. Valójában nem is tudom, hogy mit ír, de ha csakugyan Kolozsvárott van, akkor látni fogjuk rövidesen.

Olyan vidáman csacsogott, mint valami madár. Egyszerre húsz évvel fiatalabbnak látszott, járása könnyű és ruganyos volt, szeme derült, hangja friss és tiszta. Rosemary szótlanul ismételte magában:

«Legalább három hétig nem szabad tudnia semmit. A dolgot mindenáron titokban kell tartanom. Szegényke elég korán fog megtudni úgyis mindent».

Rosemary titokban is tartotta. A legközelebbi három órára tisztára automata volt, aki csak a maga betanult szerepét játszotta. Alakoskodnia kellett Elza, Móric, a gyűlöletes Naniescu, sőt még Gáspár előtt is. A legkeservesebb volt a dolog Gáspárral szemben, mert tőle nem várhatott kiméletet. Gáspár nyájas, aggódó szeme állandóan arcán pihent, de ő a világeért sem árulta volna el, hogy Péterre gondol. A Péterrel való epizód óta valahogy minden rosszabbra fordult. Nem mintha egy pillanatra is elhitte volna, hogy Péter Naniescuval cimborál. Erről

nem lehetett szó. Péter azért jött, hogy krikettmérkőzést rendezzen és természetesen fel kellett keresnie Naniescut, engedélyt kellett tőle szerezni stb. Egész sereg ok szólt amellet, hogy Péter levelet is írt, amelyben elmondott mindent, de a levél elkallódott. Nem, nem! Szó se lehet arról, hogy Péter a románokkal egy követ fujjon. De Rosemary érezte, hogy Gáspár hiszi ezt és némileg sajnálja is őt Péter titokzatos árulása miatt. Gyűlöletes!

Alig tudta eközben elviselni Elza nagy boldogságának látását. Még Móric is féltette szokásos rossz kedvét s Naniescuval vidám megjegyzéseket váltott. Az idő ólomlábon cammogott. A végtelenbe nyuló uzsonna, a fekete kávé, a likőrözés, az üres csevegés, az állandó képmutatás csak nem akart véget érni. De az élet legkínosabb pillanatai is előbb-utóbb a multba vesznek s így amikor Rosemary már-már azt hitte, hogy nem bírja tovább, azon vette észre magát, hogy Naniescu és tisztársai búcsúznak.

Uzsonna után Gáspár egészen kedves volt. Rosemarynak elmondta, hogy átgondolta a dolgot s elhatározta, hogy mivel módja van rá, személyesen megy el Fülöp és Anna érdekében a királyhoz. A háború alatt és azóta nem egy jelentékeny szolgálatot tett Romániának és tudvalevő, hogy ezekben a balkáni államokban a személyes befolyás sokat számít. Szó ami szó, nem árt, ha kísérletet tesz és azonnal Bukarestbe utazik. Elzának és Móricnak, mintha hivatalos utazásról volna szó, már említette a dolgot. Elza grófné intézkedett is, hogy a fogat még elérje a délutáni kolozsvári express-vonatot. Rosemary szíve egyszerre hálával telt el; szinte haragudott magára, hogy bizalmatlan volt férje iránt. Szívvel-lélekkel tette meg az úti előkészületeket s szorongó lelkét abban a hitben ringatta, hogy Gáspár utazása szerencsés véget vet ennek a rettentő helyzetnek. Amikor az indulás perce elérkezett, nagy forrósággal és mély érzésekkel kívánt férjének szerencsés utat.

- Ha valami közbe nem jó - mondta a lord - két hét múlva itt leszek. A jó ujságot megtávira-
tozom. De ha nem is hall hírt felőlem, akkor is, mint mondom, két hét múlva itt leszek.

- Számolni fogom az órákat, amíg visszajön - válaszolt Rosemary.

- Addig is - jegyezte meg Tarkington nagyon komolyan - ne tegyen semmit, amit velem meg
nem beszél.

Rosemary mosolygott a logikának ezen a hiányán, amely annyira nem vallott férjére.

- Nem beszélhetek magával - mondta - mert hiszen nem lesz itthon.

- Tudom, tudom - válaszolt Tarkington. - Arra kérem, ígérje meg, hogy amíg vissza nem
jövök, úgy hagyja a dolgokat, ahogy most vannak. Nem szeretném, ha bármit is elmondana
Elzának, Fülöpnek vagy Annának. Ígérje meg.

- Nagyon szívesen - válaszolt Rosemary. - Isten látja lelkemet, nem szeretném, ha nekem
kellene tudtukra adnom a rossz hírt.

- Péternek sem árul el semmit - tette hozzá komolyan.

- Péternek?

- Ígérje meg, Rosemary, ígérje meg, hogy erről az egész siralmas ügyről Blakeney Péterrel
nem beszél.

Látva, hogy felesége habozik és óhajának kétségbeejtő komolyságán meg van lepve, újból
ismételte:

- Ígérje meg, Rosemary, hogy akármit hall, akármit lát, akármit tervez Elza vagy akárki más,
nem beszél róla Péterrel.

- De Gáspár - tört ki a nő - mire való ez? Ha akarja, megigérem, de őszintén szólva, nem értem, mért köti magát ehhez. És hozzá ilyen ünnepélyesen - tette hozzá kissé vidámabban, bár épenséggel nem érezte magát vidámnak. Aztán komolyabban folytatta: - Péterben úgy bízom, mint saját magamban.

- Tulajdonítsa a dolgot idegességemnek - mondta Gáspár halvány mosollyal - vagy ösztönnek, megérzésnek vagy pusztá féltékenységnek, esetleg jellemem gyöngeségének vagy aminek akarja. De igérje meg! Igérje meg, hogy mindaz, ami ebben a sajnálatos ügyben történt, kettőnk között marad. Mások csak beszéljenek, találgassanak, tervezgessenek. Igérje meg, hogy sohasem fog a dologról beszélni Péterrel. Igérje meg, mert különben minden fáradozással felhagyok, itt maradok, hogy magára vigyázzak. Nem bánom, akármit is csinál azzal a két gyerekkel Naniescu.

Követeléssel, fenyegetéssel, könyörgéssel kiprélte Rosemaryból az ígéretet, bár egész lelke tiltakozott ellene. Árulásnak érezte Péter ellen. Gáspár makacssága eltöltötte valami határozatlan sejtéssel, amiben volt némi félelem is. De Tarkington, mihelyt az ígéret kezében volt, ismét gyöngéd, kedves, szerelmes férjjé vált, mintha el akarná feledtetni előbbi ünnepélyes komolyságát. Átölelte feleségét s olyan mélységes vággyal nézett a szemébe, hogy Rosemary szinte szemrehányással illette önmagát.

- A jó Isten - suttozta lágyan, mintha csak magában beszélne - kegyetlen volt, amikor magát ilyen gyönyörűnek és kívánatosnak teremtette.

Hangulata most ismét megváltozott. Gyöngédsége szenvedélybe, heves, majdnem ősemberi szenvedélybe ment át. Úgy tartotta átölelve feleségét, mint aki a világ legnagyobb kincsét oltalmazza, nem pedig mint férj, aki érzékeny búcsút vesz hitvesétől.

- Rosemary, ha emiatt az ügy miatt elveszteném magát! - mormolta Tarkington.

A nő kacagni próbált és tréfálkozva válaszolt. - Elveszteni engem? - mondta. - Erre ugyan kevés kilátása van, akármilyen ügyről van szó. Naniescunak nincs meg fölöttem az élet és halál hatalma - tette hozzá komolyabban.

Volt most Gáspár modorában valami, amit nem tudott teljesen megérteni. Eddig kétszer látta férjét a vadállatiassághoz hasonló, kitörő szenvedély hangulatában s ő maga mind a kétszer teljesen tehetetlen volt vele szemben. Az az érzése támadt, hogy ha ilyen hangulatban merne férjével ellenkezni vagy kérését kereken megtagadná, Tarkington erőszakra vetemednék. Nem mintha Rosemary félt volna. Soha életében senkitől se félt. De mindig ura volt önmagának s ebben a pillanatban, amikor az a férfi tartotta erős karjai közt, akinek szerelmet és hűséget esküdött, úgy érezte magát, mint ókori rabszolganő urának markában.

- Rosemary, fog maga még szeretni engem valaha? - kérdezte a férfi szenvedélyes komolysággal. - Mondja, igen. Majd akkor, úgy-e, ha az itteni események feledésbe mennek s visszatérünk Angliába, hogy éljük a magunk életét s szerethetjük egymást szabadon. Szeretni fog akkor, Rosemary, úgy-e? Nem tudnék sokáig maga mellett élni, ha állandóan azt érezném, hogy nem az enyém egész lelkével. Magának olyan varázslatos szeme van - tündéréknek és sellőknek lehet a szeme ilyen - hogy bele lehet örülni. Eszemet veszteném, ha ebben a szempárban a szerelem lángját nem látnám fellobbanni soha.

Megcsókolta felesége szemét, száját, nyakát. Rosemary tiltakozott; kiabált volna, ha mert volna. Szerencsére valaki kopogott az ajtón s belépett az inas, hogy levigye a lord bőrröndjét. A kínos helyzetnek vége szakadt. Az inas távozása után a varázs megtört. Gáspár ismét az az udvarias, komoly, nagyvilági ember volt, amilyen máskor. Ami Tarkingtont illette, mintha az egész epizód nem is történt volna meg, míg Rosemary fogai vacogtak s tenyerét hideg verejték lepte el. Gáspár most fel-alá kezdett járni a szobában s úgy beszélt újra arról, hogy egy hét múlva biztosan visszajön, mintha nem is történt volna semmi.

XVI. FEJEZET.

Ugyanaz a fogat, amely Gáspárt Kolozsvárra vitte, visszahozta Fülöpöt és Annát. A kastély egyszerre úgy megtelt étellel, mint a májusi méhkas. Rosemary a fiatalokat csak egy pillanatra látta. Az ujjongó család bizalmas körében kissé idegennek érezte magát s szíve annyira nehéz volt, hogy valami ürüggyel szobájába vonult. Később azt üzente le, hogy feje fáj. Bármenyire is kedvesek és szeretetreméltók voltak ezek a jó emberek, Rosemary úgy találta, hogy az átélt rettenetes aggodalmak után most bizonyára vágyódnak egymás körére. Annyi beszélni valójuk lehet, hogy idegenek jelenlétét terhesnek érzik, még ha olyan szívesen látott vendégről is van szó, mint Rosemary. Első perctől kezdve tisztán látta, hogy Fülöp és Anna a szabadonbocsátás feltételeiről keveset vagy semmit sem tud. Fülöp vidáman beszélt rövid ideig tartó letartóztatásáról s egész könnyedén jegyezte meg, hogy Kisimrén szívesen él akár remeteéletet is. Amíg a mostani felhők el nem vonulnak, a kapun se lép ki. Teljesen átadta magát az anyai boldogság szemléletének s nézte, mint pihen a szerető anya szeme visszatért fián. Egészben véve inkább hasonlított valami iskolásgyerekhez, aki váratlan szerencséből elkerülte a büntetést, mint meglett férfihoz, aki tudatában van annak a halálos veszélynek, amely még mindig fenyegeti.

Késő éjszakáig elbeszélgettek. Rosemary még ébren volt s lefekvés előtt ép még egyszer átgondolta a dolgokat, amikor a kis Anna bekopogott hozzá. A lányka szeme beesett, arca komoly volt. Az az öröm, amely vonásain akkor jelent meg, mikor Imreyék meleg otthonába beköszöntött, teljesen eltűnt. Öregnek, sáppadtnak s kimerültnek látszott.

Rosemary kitárta karjait. Anna rohant hozzá s úgy csüngött rajta, mint a gyermek. Sokáig nem szólt Anna semmit. Fejét barátnője vállára hajtotta s vékony kis kezét Rosemary erős, jó kezébe tette. Olykor-olykor egy forró könnycsepp hullott Rosemary kezére. Anna csöndesen sírdogált. Rosemary várt, amíg a lányka megnyugszik és szava megjön.

- Az egész dolgot nem értem, Rosemary - voltak Anna első szavai.

- Mit nem értesz, kicsikém? - kérde Rosemary.

- A románok nem szoktak elnézők lenni, hisz' tudod? - válaszolt a lányka s mohó, gyors pillantással tekintett barátnője szemébe.

- A ti ügyetek más - jegyezte meg tétován Rosemary. - Mindaketten nagyon fiatalok vagytok.

Anna élénken rázta a fejét.

- Ezzel nem sokat törődnek - mondta Anna. - Elvégre ha fiatalok is vagyunk, tömérdek fáradságukba került, amíg kinyomoztak bennünket.

- Azt hiszem, téged ép tetten értek - vélte Rosemary.

Anna bólintott.

- Igen - hangzott a válasz. - Ez is olyan furcsa volt. Szokásos budapesti csomagjaim ép készen álltak. Fülöp kéziratát egy vetőmagos csomag fenekére tettem. Egyszerre hat román katona bejött a bolt irodájába s egyenesen odalépett, ahol a csomagok álltak. Mintha mindent tudtak volna. A tiszt megparancsolta, hogy a csomagokat bontsák szét. Természetes, hogy a kéziratot nyomban meg is találták.

- Nincs ebben semmi különös, Anna - jegyezte meg Rosemary. - Bizonyosra veszem, hogy a detektívek mind a kettőtöket már régóta figyeltek s végül meghúzták nyakatok körül a hurkot.

De Anna megint csak rázta a fejét.

- Nehéz elmagyaráznom, hogy mit is akarok mondani - kezdte és összeráncolta szép, egyenes szemöldökét. - Valami ösztönös sejtelemféle kapott meg, amikor a katonákat belépni láttam. Feltétlenül meg vagyok győződve, hogy nem a kormány rendes kémei jelentettek fel bennünket. Ezek sokkal ügyetlenebbek. Mi ketten nagyon óvatosak voltunk. Bizonyosra veszem - ismételte makacsul - hogy nem hivatásos kém jött titkunk nyomára.

- De hát akkor ki?

- Ez az, amit nem tudunk. Valami borzasztó érzés gyötör. Sohasem hittem a ma annyira divatos pszichikai ostobaságokban, de mostani érzésem épenséggel nem megszokott és annyira erős, hogy nem tudok ellene küzdeni. Az az érzésem, hogy egy szempár... egy szempár... figyel állandóan engem is, Fülöpöt is... kegyetlen szem, amely gonoszat kíván mind a kettőnknek s azt szeretné, ha valami meggondolatlan ostobaságot követnénk el, ami újabb bajba sodorna mindkettőnket és pedig véglegesen.

- Túl van feszülve az idegzeted, édes Annám - szólt gyöngéden Rosemary. - Nem is csoda! Mindnyájan tudjuk, hogy a kormány kémei úton-útfélen leskelődnek. Jövőre Fülöppel együtt okosabbnak kell lenned. Itt, Kisimrén, jóbarátaid közt vagy. Elza nénéd cselédei egytől-egyig magyarok s így tökéletesen megbízhatók.

Anna nem felelt. Szemét egyenesen előre szegezte, mintha látná azt a titokzatos szempárt, amely örökösen figyel. Rosemary ajkán az iszonyat önkéntelen kiáltása tört fel.

- Anna! - kiáltotta. - Csak nem gondolod, hogy én...

Még mielőtt a mondatot befejezhette volna, Anna átölelte.

- Ó, dehogy! Dehogy! - ismételte a lányka gyöngéden. - Kedves Rosemary, dehogy!

- Titkodról soha egyetlen lélekkel sem beszéltem, Anna - mondta Rosemary komolyan. - Becsületszavamra mondom, hogy míg le nem tartóztattak s minden nyilvánosságra nem jutott, még a férjemnek se szóltam egy szót se.

- Tudom, Rosemary, tudom - ismételte Anna. - Neked minden titkomat szívesen elmondom. Egész életemet s Fülöp életét is nyugodtan rád bízám.

- Másban nem bíztál senkiben?

- Egyetlen élő léleknek sem szóltam, csak neked és Blakeney Péternek.

- Péter tudta a dolgot?

- Tudta.

- Megírtad neki? - érdeklődött Rosemary. - Akkor értem. Leveledet a cenzor felbontotta és...

- Nem, nem. Levelet Péternek nem írtam. Tudod, Péter ép a letartóztatásom előtti napon érkezett Kolozsvárra. Azért jött Erdélybe, hogy krikettmérkőzést rendezzen a magyarok és románok közt. Én a kriketthez nem értek, de Péter ebben nagy szakértő. Nos, Péter a lakásomon egész váratlanul meglátogatott. Nagyon meglepett a dolog és végtelenül boldog voltam, mert Pétert igen-igen szeretem. Késő éjjelig elbeszélgettünk s valahogy elmondtam Péternek mindent. De kívülről és kívülről élő léleknek nem szóltam.

Rosemary egy pillanatra hallgatott. Nem is igen tudott volna, mit mondani. Anna fejébe vette, hogy valami titokzatos hatalom settenkedik körülötte s juttatta fogságba őt és Fülöpöt. De elvégre is egyre megy, hivatásos kém volt-e vagy alattomos áruló. A kettő közt végső eredményben különbség nincs. Anna rettegett, mert újabb feljelentéstől félt. Nem tudta, hogy szegény kis életét már eljátszotta s hogy ő már csak árva egérke, melyet a macska egy-két

pillanatra még szabadjára enged, de aztán újra elcsípi, hacsak barátnője, Rosemary, akiben egész lelkével bíz, meg nem vásárolja szabadságát és életét.

De nem az Annával foglalkozó gondolatok némították most el Rosemaryt s miközben Anna hideg, kis kezét erősen fogta, nem emiatt volt olyan mozdulatlan, mint egy érzéketlen tuskó. Anna nem szólt titkairól és terveiről senkinek Péteren kívül. Gáspár viszont kicsikarta tőle, Rosemarytól azt az ígéretet, hogy Fülöp és Anna ügyeiről Péternek említést sem tesz. Miféle összefüggés van Gáspár makacs követelése és a közt a másik iszonyatos gondolat között, amely - akárhogy is hesegette magától - úgy üldözte Rosemaryt, mint valami pokolbeli kísértet? Micsoda titokzatosság rejtőzik ennek a két gyermeknek feljelentése, szabadonbocsátása és az alternatíva mögött, melyet Naniescu felállított? Micsoda rejtett hatalom működik itt s fenyegeti őt magát szégyennel, a két gyermeket pedig halállal?

Rosemarynak valami a torkát fojtogatta. Hirtelen felállt, az ablakhoz sietett és kilépett az erkélyre. A sárga arcú, halavány hold fennjárt az égen s titokzatos, hideg fényével elárasztotta a parkot, a tavat és a távoli fenyőerdőt. Közvetlenül az erkély alatt egy bokor fehéren ragyogó, csillagos, viaszszínű tubarózsa hintette szét bódító illatát a balzsamos levegőbe. A sűrű bokrok háttérében, az árnyak közt lebegve két szentjánosbogár szállodogált céltalanul s szünet nélkül. Miközben Rosemary elnézte őket, arra gondolt, amit Anna ép az imént mondott, hogy két szem figyelni őt egyre, két kegyetlen erős szem, amely résen van és kémkedik folyvást.

Egyszerre Rosemary szájához kapta kezét s elfojtotta a torkából feltörő, éles kiáltást. Ugyanekkor ösztönszerűen visszalépett a szobába s gyorsan betette az ablakot.

- Mi az, Rosemary? - kérdezte Anna.

- Semmi, drágám, semmi - válaszolt Rosemary sietve. - A tubarózsa illata a fejembe szállt. Ez az egész.

Nem merte elmondani Annának, hogy mialatt a szentjánosbogarakban gyönyörködött s a levegő oly csendes volt, hogy a fűszál vékony pengéje se mozdult, sőt a nyárfák levele se rezgett, a babérbokrok közt valami remegést vett észre. Egy kéz félrehajtotta a babérfa magasabb ágait. A hold ezüstsugara ép a kézre esett s kirajzolta körvonalait. A kéz fölött pedig egy szempárt vélt látni, amely feléje meredt.

Igyekezett Annával könnyebb modorban csevegni, hogy eltöltse a nyugalomnak azzal az érzésével, amelyet önmaga élénken nélkülözött. Bizonyosra vette, hogy Anna valamennyire sejti a feje fölött lebegő veszedelmet, melyet ő elhárítani igyekszik; Anna csak azt nem tudhatta, hogy sorsa és övének sorsa bizalmas barátnőjének kezében van. Mit szól majd Anna s mit szólnak a többiek, ha megtudják? Pedig meg fogják tudni. Hogyan fog ő, Rosemary, szembenézni azzal a szemrehányással, még ha szóval nem is mondják ki, de amely üldözni fogja élete végezetéig: «Ha akartad volna, megmenthetted volna bennünket».

XVII. FEJEZET.

Ettől az órától kezdve ez a gyötrő sejtelem állandóan üldözte Rosemaryt. Nem hagyta nyugodni éjjel s követte lépteit nappal. Ha sétált a parkban s a lány nyári szellő megrezgette a karcsú jegenyék leveleit vagy az elvirult jázminbokrok lombjait, láthatatlan szellemek mintha ezt suttogták volna körülötte: «Add életedet és szabadságodat Fülöpért és Annáért! Életedet és szabadságodat a két gyerekért, akik nem is tudják, minő sors fenyegeti őket, csak bíznak benned és szeretnek». Ha benn volt a házban s étkezés közben vagy családi körben látta Elza ragyogó boldogságát, a fiával mulató Móric korlátlan, sőt lázas vidámságát, Anna tünődő

merengését, ezeknek a szívéhez ölelt, jóságos lényeknek szemei mintha tele lettek volna szemrehányással az iránt, aki megmenthette volna őket, ha - akarta volna.

Ilyenkor Rosemary nem bírta tovább s felszaladt szobájába s ő - a mai kor legegészségesebb, legegyszerűsebb gondolkodású asszonya - térdre borulva kérte az Istent, hogy szakítsa végét ennek a kínszenvedésnek. Szakítsa végét s tegye őt a föld alá vagy akárhová. Csak ne legyen kénytelen tovább játszani ezt a szerepet s ne lássa azokat a mosolygó arcokat, azt a boldogságot, azt a megelégedést. Tudta, hogy ennek rövidesen pusztító tragédia lesz a vége. Nem akart itt lenni, amikor beteljesül az idő, pár hét, pár nap, talán pár óra múlva.

Az órák lomhán, ólomlábakon követték egymást. Kisimrén mindenki boldog volt, nem sejtett, nem tudott semmit. De Rosemary napról-napra jobban érezte, hogy nem sokáig tud uralkodni magán. Néha-néha már alig bírta s úgy érezte, hogy mindent el kell mondania a család valamelyik tagjának, Elzának, Móricnak vagy a gyerekeknek. Tudniok kell a valót. Van olyan perc, amikor az orvos látja, hogy betege nem épülhet fel s köteles a legnagyobb kimélettel elárulni az igazat. Most Rosemary kötelessége volt megmondani: «Nem tudjátok, nem is sejtitek, de el vagytok ítélve. Fülöp és Anna halálra, Elza és Móric pedig a halálnál is súlyosabb örökös bánatra. Tűzhányó tetején éltek. Néhány - tizennyolc, tizenkilenc, húsz - nap múlva a láng kitör, a föld megremeg s minden, amit ezen a világon szerettetek, romba dől. Elpusztultok. Igen. Mindnyájan. És akkor megtudtok rólam mindent. Hogy megmenthettem volna benneteket, de nem tettem. És gyűlölni fogtok, ahogy még nem gyűlölték nőt ezen a világon. És én elvonulok abba a vadonba, amelyet világnak neveznek. És elorsvaszt a szomorúság és a végtelen bánat!»

Rosemary többé nem látta azokat a titokzatos szemeket, amelyek a kis Annával való beszélgetés estéjén a babérfa alól meredtek feléje. Mint aféle okos nő, nem gondolt vele sokat. Túlfeszült idegeinek játéka is lehetett.

Gáspár visszatérésének ideje közelgett. «Két hét múlva itt leszek» - mondta mielőtt elutazott s Rosemary tudta, hogy ha valami váratlan eset közbe nem jő, Gáspár betartja szavát. De hírt nem küldött s az első hét multán Rosemary hírt nem is várt. Rosemary még saját magának sem ismerte be, hogy reményt nem is táplált. Gáspár megígérte, hogy táviratozik, ha valami végleges döntésről hall, így tehát az, hogy semmiféle hírt sem küldött, rosszat jelentett. Gáspár tudta, hogy ő mennyire aggódik. Ha valami jó híre lett volna, egyetlen óráig sem késett volna vele.

A tizedik napon történt, hogy Péter megjött a kastélyba. Negyvennyolc órával előbb bejelentette érkezését s ettől a pillanattól kezdve a padlástól a pincéig izgalommal telt el az egész kastély. Mindenki valami előkészületben serénykedett, mindenkinek volt valami terve. Tennisz, kirándulás, tánc. Péter nagyszerű táncos volt. Bonchidáról berendelték a legjobb cigány bandát. Meghívták Keletyét Hajduból, Fehéréket Hengerről és remélték, hogy némi rábeszélésre eljön Sarolta néni is, aki magával hozza Máriát. Szó esett színházi előadásról, élőképről, tenniszversenyéről, sőt angol módra krikettmérkőzésről is. Péter mindenben elsőrangú volt. Rosemaryval nagy tanácskozást tartottak a tenniszversenyéről és a krikettmérkőzésről, mert ezekben szigorúan be akarták tartani az angol szabályokat. A tánc, a színelőadás és a piknikek háború előtti magyar módi szerint játszódtak volna le, már pedig ez a legszebb, legvidámabb dolog volt, amit Rosemary valaha látott.

Hogy Rosemary mennyire vágyott látni Pétert, csak akkor vette észre, amikor szemtől-szemben állt vele. Hogy mennyi reményt épített fel Péter pusztja jelenlétére, közelségére, azt is csak később vallotta be magának. Alig pár órája volt Péter a házban, amikor Rosemary észrevette, hogy Péter megváltozott. Nem hátrányára, de - megváltozott.

Fiatalabbnak, fiúsabbnak és sok tekintetben angolosabbnak tűnt fel. Volt egy idő, amikor Péterből nagyon kiütött a magyar vonás, hangulatai hirtelen változtak, a legnagyobb nem-törődömségből a viharos tiltakozás haragjába lendült, máskor szertelen szerelmekbe esett; - mindez nagyon emlékeztette Rosemaryt Péter székely őseire, azokra a hatalmas és marcona vezérekre, akikről szeretett olvasni s akik halálukig verekedtek a törökkel, míg Európa többi országa a muzulmánok közeledtének már pusztá hírére megremegett.

Péter most inkább az átlagos fiatal angol atlétákhoz hasonlított, aki nem tulságosan beszédes, nagyon nyugodt, nem árul el érzést vagy izgalmat, nadrágzsebre vágott kézzel negyedóráiig gondolkodva el tudja nézni cipője hegyét s közben elszív rengeteg cigarettát. Eleinte nem látszott ilyennek. Késő délután jött meg s Rosemary ép lenn a kövezett udvaron volt, amikor a kapucsarnok alatt sebes ügetéssel, habos szerszámmal berobogott a két szép szürke. Nagy forróság volt s az utakat magasan belepte a por. Péter, aki maga hajtott, a bakon ült, mellette a kocsis, míg az inas a párnás ülésen foglalt helyet. Amint a kocsi megállt, egyszerre olyan ujjongás, olyan rivalgás tört ki, az inasok úgy rohantak tartani a lovakat s leszedni a málhát, a lovak úgy fujtak, ziháltak és dobogtak, hogy a nagy kavarodásban Rosemary alig látta Pétert, aki leugrott a bakról, a kocsisnak odadobta a gyeplőszárat, aztán teljesen elveszett az ölelő karok erdejében.

Csak ebéd után, amikor egy kis friss levegőre az egész társaság kivonult a parkba, talált Rosemary módot arra, hogy Péterrel pár percre egyedül legyen. Odabenn rettentő meleg volt s a szüntelenül kacagó, csevegő, kedves társaság lármája nyomasztóan hatott. Szerencsére mindenki úgy gondolta, hogy kellemesebb lesz künn a parkban s nagy diskurálás, nevetgél és közben úgy tódultak ki a zöldbe, mint kas alól a csirkék. Rosemary kissé a többiek előtt haladt s egy ösvényre tért, melynek örökzöld szegélye mögött szinte tobzódott a színek tengere; a késői lilium, a kulcsvirág, a kokárdarózsa és a dália.

Rosemary nem hallotta a közeledő Péter lépteit. Kisimrén ebédre nem volt szokás estélyi ruhát öltetni, így Péter tenniszcipőt viselt, melynek gummitalpa a kavicsozott, sima úton a legkisebb neszt sem keltette. Rosemary ép lehajolt, hogy egy csomó pávaliliumot közelebből vegyen szemügyre, amikor egyszerre valami csodálatos jóérzés szállta meg lelkét. Mintha csónakból lépett volna ki, melyet eddig ide-oda hányt a haragos tenger s most hirtelen szilárd talajt érzett volna lába alatt. Az első szavak, melyek megütötték fülét, tisztára a könnyű szívű, bolondos Péterre vallottak.

- Maga az, kis tündér? - kezdte Péter. - Alig tudom elhinni, hogy magát látom.

Rosemary nem fordult meg mindjárt, hanem egy ideig tovább nézte a liliumok élénk foltjait, azután a tőle telő legközömbösebb hangon így felelt:

- Mért nem tudatta velem hamarabb, Péter, hogy lejön Erdélybe? - Nem jelezte egyáltalán - folytatta hidegen. - Másoktól hallottam, hogy itt van.

- Kitől? - kérdezte Péter.

- Azt hiszem, Gáspár említette elsőnek - hangzott a válasz. - Őneki Naniescu ujságolta.

Csak most tekintett Rosemary Péterre. Fel kellett rá néznie, mert bár ő is magas volt, Péter fiatal óriásnak is beillett. Ebben a pillanatban Rosemary nem találta úgy, hogy Péter megváltozott. Ép olyan volt, mint otthon: az arca kisfiús, szürke szeme mosolygó s szőke haja olyan hullámos, mintha süttette volna. Péter letekintett barátnőjére s hirtelen így szólt:

- Ugy látszik, maga nem boldog, Rosemary!

Rosemary természetesen kacagott s azt felelte: «Ne beszéljen bolondokat». Hogyne volna boldog ilyen kedves, jó emberek közt? Életében se látott ilyen jóbarátokat és ekkora vendégszeretetet. Péter vállat vont. Flanellnadrágjának zsebébe dugta két kezét s cipője hegyét tanulmányozta.

- Jó - szólt aztán könnyedén. - Ha nem akarja megmondani, hát nem mondja. Legyen. De engedje meg a következőket: Ha kissé bolond is vagyok, olyan számár még sem vagyok, hogy ne látnám magában a különbséget. Megsoványodott. Amikor megjöttem s kezet fogtunk, keze forró volt s a szeme...

Péter hirtelen elhallgatott, majd mintha valami jelentéktelen dologról volna szó, megkérdezte:

- Hol van Gáspár?

- Elutazott... - kezdte Rosemary, de nyomban el is harapta szavát. Amikor megigérte Gáspárnak, hogy Fülöp és Anna ügyéről Péternek egyetlen szót sem szól, nem gondolta, milyen nehéz lesz ezt betartani. Megszegné ígéretét, ha most Péternek elmondaná, hogy Gáspár Bukarestben van? Péter tudni akarná, miért ment Bukarestbe. És még egy sereg kérdést tenne fel, amelyre Rosemary ígéreténél fogva nem adhatna választ.

- Üzleti ügyben ment el - mondotta a nő röviden.

Habozása csak egy-két pillanatig tartott. Bizott abban, hogy Péter nem vett észre semmit. Ép ezért, amikor Péter azt kérdezte: Budapestre? - Rosemary habozás nélkül válaszolt: Igen, Budapestre. Derülten tette hozzá: A hét végére itt lesz. Nem is képzelem, Péter, mennyire hiányzik Gáspár, ha oda van! Talán ezért is látszom soványnak s forró a kezem.

- Talán - felelt Péter kurtán.

A társalgás most elakadt s Rosemary úgy érezte, hogy az a boldog érzése, amely Péter közeledtére meglepte, teljesen eltűnt. Az est még az imént oly tikkasztó volt, hogy lélegzettel is alig győzte, most meg egyszerre valami hideg futott végig testén. Kissé hátrább, az édes alkonyati szellőben Fülöp hangja csengett vidáman, bizalmasan. Hallatszott Imrey Móric dörmögő mély nevetése és Elza boldog, kis kacaja. - Szegény Rosemary megborzongott.

- Menjünk? - kérdezte. - Vagy bevárjuk a többieket?

- Menjünk - válaszolt Péter, majd a maga félszeg, fiús módján hozzátette: - Inkább.

Egymás mellett haladtak tovább. Rosemary, hogy épen mondjon valamit, a kriketmérkőzés iránt érdeklődött. Ez megoldotta Péter nyelvét. Szaggatott, merev beszédmodora egyszerre eltűnt és összevissza csevegett mindent. A kriketmérkőzésnek előreláthatólag nagy sikere lesz. Nem tartja Rosemary nagyszerűnek az egész ötletet? Mennyi mindent szószátyárkodnak manapság a Nemzetek Szövetségéről vagy minek is hívják! Péter véleménye szerint semmi sem hozza a népeket könnyebben össze, mint a jó, kemény krikett- vagy footballmérkőzés. Meg kell az embereket értetnünk egymással, - ez volt Péter jelszava. Persze, ezeket a jámbor fiúkat itt arra is meg kell előbb tanítani, mi illik a sportban, mi nem. A vesztesnek nem szabad boszankodnia. Péter majd ügyel erre. Az öreg «hogy is hívják» - tábornok nagyon helyes fiú. Ő járt Péter kezére, hogy a román csapatot össze lehessen hozni s útlevelet szerzett nekik Hódmezővásárhelyre, ahol a mérkőzés lesz. Hódmezővásárhely Magyarországon van, de az «öreg hogy is hívják» - Péter itt Nániescut értette - hangsúlyozta, hogy szívesebben veszi, ha a román csapat megy át Magyarországra, mintha a magyar csapat jön át román területre. Péternek egyre ment. A mérkőzés pompás lesz. A román csapat kapitányságát ő vállalta, míg a magyar csapatot Payson vezeti. Ismeri Rosemary Payson? Nagyszerű fiú. Felesége is bájos asszony. Payson a háború alatt a légi szolgálatban igen kiváló munkát végzett s most a lefegyverzést ellenőrző katonai bizottsághoz van beosztva. Budapesten lakik. Gáspár bizonyára

találkozik is vele. Payson különben repülőgépen jön le Vásárhelyre. Ez külön érdekessége lesz a dolognak, nem igaz? Jó, hogy közvetlen Vásárhely mellett igen alkalmas repülőtér van. Paysonnal jön a felesége is. Nagyon szeret repülni. Elragadó pár, úgy-e? Péter különben egész sereg üdvözlő táviratot kapott s a jó, öreg Plum Warner is mulatságos levelet írt. Ismeri Rosemary Plum Warnert? Az volt aztán krikettjátékos! Plum Warnernak még nem akadt párja. Tudósa volt a krikettnek. Nos, az itteni fiúk meg fogják tanulni, hogy a krikett a leg-szebb sport a világon. Nem igaz, Rosemary?

Rosemary rövid válaszokat adott, ahol erre Péter beszéde közben ép alkalma nyílt. De nem állhatta meg, hogy Péter lelkesedésén itt-ott ne mosolyogjon. Olyan fiatalos, angolos, alapos és kedves volt Péter, hogy nem lehetett különb. De valahogy a nyugalomnak azt a meleg érzését, azt a tiszta örömet, amely az imént Péter közelségére lelkében támadt, nem tudta visszaidézni s tünődve kérdezte magában, vajjon csakugyan Péter változott-e meg s lett-e fiatalabb vagy ő maga lett öregebb. Ebben az önbizalommal telt, pongyola beszédű, fiatalos atlétában hiába kereste azt a hangulatai szerint változó, szeszélyes, de mindig elragadó Pétert, akinek viharos széptevése egyszer le is vette lábáról.

Rosemary megpróbálta a csevegést komolyabb térre terelni. - Mit szól Annához? - kérdezte átmenet nélkül.

- Gyöngécskén fest - válaszolt könnyedén Péter. - Szegény kis bogár! Ha maga hazautazik Angliába - folytatta komolyabban - vigye magával. Végtelenül jót tenne neki. Legalább nem foglalkoznék mindig saját magával.

- Anna nem jönne - válaszolt Rosemary komolyan.

- Azt hiszi?

- Nézze, Péter, - mondta Rosemary s ingerültség fogta el, hogy Péter még ott is, ahol Annáról van szó, ennyire megőrzi látszólagos közönyét - maga tudja, hogy Anna nem jönne. Először is azért, mert nem jöhet.

- Gondolja, hogy anyja nem engedné?

- Nem ezt értem - válaszolt határozottan Rosemary. - Nem erre céloztam.

- Hát? - kérdezte Péter, majd amikor Rosemary megütődve haragosan elhallgatott s ajkait úgy összeszorította, mintha attól félne, hogy ajkáról akarata ellenére szavak röppennek el, Péter egyet rántott széles vállain s bőbeszédűen válaszolt:

- Ó, azt hiszem, maga az öreg - hogy is hívják - Naniescura és gyülevész népségére gondol. Nem hinném, hogy Naniescu bajt okozna. Jó fiú az; hiszen úgy Fülöpöt, mint Annát hazarendelte. Azt tartom, neki egészen mindegy, hogy ezek ketten itt vannak-e vagy külföldön. A külföldi élet mind a kettejüknek használna. Legalább okosságot tanulnának a kis majmok!

Szünetet tartott s Rosemaryra tekintett. Miután Rosemary makacsul hallgatott, megkérdezte:

- Ugy-e, igazam van?

- Talán - válaszolt nehéz sóhajjal Rosemary.

- Gondolkozzék ezen egy kicsit - folytatta Péter. - Bizonyosra veszem, hogy maga meg tudna Naniescuval egyezni. Az öreg végtelen bámulattal van maga iránt.

Fonákul ment minden. Pedig hogy szerette Péter a kis Annát. «Csókolja meg helyettem» - mondta Londonban Rosemary eljegyzésének napján. Saját tervei, úgy látszik, most minden más kérdést elméjének legfélreesebb zugába üttek. A krikettmérkőzést nyilván sokkal fontosabbnak tartotta, mint a Fülöpöt és Annát fenyegető veszélyt. Rosemarynak most már eszében sem volt, hogy megszegje Gáspárnak tett ígését. Nem is akart többé Péterrel

Annáról és Fülöpről vagy arról a kínos alternatíváról beszélni, amelyet Naniescu eléje tárt. Péter - ez a Péter - úgy se értené meg. Gáspár sem értette meg, de legalább másképp értette félre. Rosemary most belátta, milyen igaza volt Gáspárnak, amidőn ígéretére kényszerítette. Nem volt-e Gáspárnak mindig is igaza? Gáspárt valami ösztönszerű érzés vezette, de nem a féltékenység, amellyel pedig Rosemary gondolatban olyan könnyelműen meggyanúsította.

Egyszerre az a vágya támadt, hogy szabaduljon Pétertől, ettől a Pétertől, akit nem ismert s akiben nem is bízott. - Bemegyek a házba - mondta váratlanul. - Az esti harmat kezd leszállni. A cipőm nagyon vékony.

Gyorsabban kezdett lépkedni. Az est árnyai már lassan szétterültek. Rosemary az imént még nem is vette észre, milyen sötét van. Az örökzöld szegélyek mögött a bokrok vonala úgy állt, mint egy erős fal. Az út másik oldalán a pázsit, melyen nagy csomókban zöldelt a pampaszfű és illatoztak idegen égitájak különös fáí, már-már a sűrűsödő árnyakba veszett. A pázsiton túl csillogtak a kastély lámpavilágai. A társalgó előtti veranda olyan volt, mint egy széles aranyfolt, melyet csak az oszlopok hosszú egyenes vonalai szakítottak meg itt-ott. Hold nem járt az égen, de a csillagok végtelen sokasága tündöklött. A virágágyakon a színek tobzódása homályba borult, csak néhány fehér virág, a virginiai dohányvirág, a Madonna lilioma, néhány viola törte meg az éjszaka szétterített palástját.

A kastély irányából hangosan kiáltották: «Halló!» Péter derült hangon válaszolt. Valaki ezt kiáltotta: «Megyünk befelé».

- Megyünk mi is! - válaszolt Péter.

Ekkor Péter hirtelen riadt mozdulatot tett, egy pillanat alatt átugrott a sövényen s eltűnt a bokrok közt. Nagy meglepetésében Rosemary mint a cövek megállt. A bokrokból rémült kiáltás hangzott fel, majd Péter szitkozódása hallatszott, aztán magyarul s a kalendárium minden szentjei nevében valami nyomorult ember könyörgött kétségbeesetten irgalomért. A következő pillanatban a levelek közt megvillant Péter fehér flannelnadrágja s utóbb természetnek egész nagyságában feltűnt ő maga is. Félig taszigálva, félig rángatva egy rongyos ingbe s cafatos nadrágba öltözött szájalmas alakot lökdösött maga előtt. A fülöncsípett atyafi széles karimájú kalapja alól rémes üvöltés tört fel.

- Mi az? - kiáltott Rosemary.

- Én is ezt szeretném tudni - volt Péter válasza. - Meglátam a bokorban ezt a csirkefogót s kicsit megráztam a fülét. Őkelme, úgy látszik, nem szereti ezt. Mi, barátom?

Ujból megrázta foglya fülét, mire az olyat ordított, hogy a halott is felébredt volna.

- Ne bántson, méltóságos úr! Kenyerüljen meg rajtam! Nem tettem én semmi rosszat! Eskiszem a szipsiges szűz Máriára, nem csináltam semmit.

Az atyafinak most sikerült a fülét kiszabadítani Péter erős kezéből. Nyomban futóra vette a dolgot, de Péter elkapta vállát s most kissé keményebben bánt el vele.

- Engedje az útjára ezt az embert, Péter - kiáltotta méltatlankodva Rosemary. - Nincs joga így bánni vele.

- Nincs? Majd mindjárt meglátjuk! - válaszolt Péter udvariatlanul. - Most pedig, barátom - szólt magyarul a lábainál vonagló, lerogyott emberre - figyelj ide. Érezted a lábam erejét, hát tudhatod, mit kapsz, ha nyomban el nem mondod, mit kerestél éjnek idején a méltóságos gróf úr parkjában?

A csirkefogó az első pillanatban szólni sem tudott. Nagy, hangos nyögések rázták meg magas, vézna testét. Két kezével hátgerince tövét tapogatta s térdeit behajlítva torz mozdulatokkal igyekezett jobb vállát Péter kezéből kiszabadítani.

- Péter! - kiáltotta ismét Rosemary. - Engedje el ezt a szegény embert. Okvetlenül engedje el. Különben meggyűlölöm magát.

De Péter kemény hangon csak ennyit válaszolt: - Ha maga nem volna itt, Rosemary, megmutatnám, hogyan szoktam én az ilyen akasztófáralókkal elbánni. Most pedig - ripakodott foglyára - ne üvölts itt nekem. Mit kerestél a bokorban?

- Csak a méltóságos grófnéval akartam beszélni - hápogta végül az atyafi nagy nyögések közt, melyek szinte elfojtották szavát. - Üzenetet hoztam neki.

- Azért hozod ezt az övedben, mi? - kérdezte Péter s kirántott valamit az idegen övéből, de Rosemary nem láthatta, mi az. A titokzatos holmit orra alá dugta a selmának, aki erre ismét a szenteket kezdte emlegetni.

- Sok rossz ember jár az úton, méltóságos úr. Könnyen elbánnak az ilyen szegény cigánnyal.

- Ki küldi azt az üzenetet a grófnőnek? - kérdezte Rosemary.

- Nem tudom, kérem szépen. Ép gallyat szedtem a kerekreتي erdő szélén, amikor egy finom, lovas úr megszólított és kezembe nyomta a levelet. - Vidd ezt át Kisimrére a méltóságos grófnénak - mondta. - De a saját kezébe add és csak akkor, ha egyedül van.

- Hol a levél?

- Itt van, kérem szíven - válaszolt a cigány s megtapogadta övét, amely összefogta rongyos nadrágját derekán, aztán kivett valami lepecsételt borítékhoz hasonlító mocskos, gyűrött papirost. Péter ki akarta kapni kezéből, de Rosemary közbelépett.

- Péter - mondta komolyan s kezét oltalmazón nyujtotta a cigány elé - ez az ember azt a parancsot kapta, hogy a levelet ne adja másnak, csak Elzának.

- A fickó hazudik - szólt Péter nyersen.

A pázsitos tulsó oldaláról most Fülöp hangja hallatszott.

- Mit csináltok annyi ideig?

- Fülöp, ott az édesanyád? - kiáltotta válaszképen Rosemary.

- Itt van! Ép megyünk befelé.

- Mondd meg neki, várjon egy percig.

- Mi történt? - kiáltott Elza.

- Semmi, kedves Elza - válaszolt Rosemary. - Küld be a többieket és várj meg engem. - Aztán a cigányhoz fordult s jóindulatúan így szólt: - Gyere mellettem, de meg ne próbálj szökni. Ha nyugodtan mellettem maradsz, akkor a méltóságos úr nem bánt.

Együtt haladtak hárman a pázsitoson keresztül a kastély felé. Rosemary ment elöl, mellette a cigány, aki lopva aggódó pillantásokat vetett hátrafelé. Hátral ballagott Péter.

A kastély közelében megpillantották a lépcsőn lefelé lépkedő Elzát. Rosemary megparancsolta a cigánynak, hogy várjon, maga pedig sietett Elzához. Néhány rövid szóban elmondta, mi történt. Erre Elza a cigányhoz lépett s így szólt: - Én vagyok Imrey grófné. Add ide azt a levelet.

A cigány nagy alázatosságában majdnem hétrét görnyedt.

- Azt parancsolták - mondta még mindig szinte remegve - hogy csak akkor adjam oda a méltóságos grófnénak, ha egyedül van.

Rosemary ösztönszerűleg Péter felé fordult. Nagy meglepetésére azt látta, hogy Péter a veranda lépcsőin felfelé halad. Két kezét zsebre vágta s valami dalt fütyörészett.

A cigány, akit pár perccel előbb még úgy meggyötört, többé nem érdekelte. Rosemary kissé türelmetlenül kiáltott utána:

- Péter!

Péter megállt s letekintett Rosemaryra. - Halló! - mondta hűvösen.

- Azt hiszi, helyénvaló Elzát itthagyni ezzel az emberrel?

Péter egyet rántott vállán. - Miért ne? - mondta nevetve.

Aztán Elza felé kiáltott:

- Elza néném, ha ez a csirkefogó komiszkodni merne, csak kiáltson. Jó?

Elza jókedvűen nevetett.

- Nem szoktam én félni - mondta. - Most azt szeretném tudni, mi van azzal a titokzatos levéllel.

Rosemarynak kedve lett volna vitába szállni. Nem tudta megérteni, hogy Péter miért vette az egész dolgot olyan hányi-veti módra. Miután azonban Elza most játékos mozdulattal félretolta őt az útból, Péter pedig nyugodtan folytatta útját a lépcsőn, Rosemary komoly hangon csak ennyit mondott: - A közelben leszek, Elza. Csak kiálts.

- Tudom, tudom - válaszolt még mindig nevetve a grófné. - Csak nem gondolod, hogy félek egy cigánytól?

Elza várt néhány pillanatig. Mihelyt Rosemary eltűnt, a cigányhoz fordulva így szólt:

- Egyedül vagyok. Add ide azt a levelet.

XVIII. FEJEZET.

Rosemary lassan haladt a veranda lépcsőin felfelé. Nem találta illendőnek, hogy Elza titkait firkéssze, viszont jónak látta a közelben maradni. A lépcsőalján, ahol állt, látta a társalgó nagy ablakának támaszkodó Péter széles vállait. Valahonnan a házból, a lépcső alól, de felülről is, énekszót és kacagást hallott.

Néhány perccel utóbb, a kavicsos uton megzörrentek Elza léptei. Nyomban rá Elzával együtt haladt a verandán felfelé. Elza nem szólt semmit s Rosemary nem faggatózott. Látta, hogy Elzát nagyon foglalkoztatja valami. Azt is nyomban megállapította, hogy Elza kezében levél nincs.

Péter félreállt, hogy a két hölgynek utat adjon a társalgóba. Ő sem kérdezett semmit s Elza nem sietett felvilágosítást adni. Mintha a titokzatos cigány esete nem is történt volna meg. Később Péter zongorához ült s csárdást játszott Fülöp és Anna lába alá. Pompásan táncoltak mind a ketten s gyönyörű látvány volt elnézni őket, amint a pattogó magyar muzsikánál ringottak, hajladoztak, forgolódtak. Péternek a muzsika a vérében volt. Rosemary nem is sejtette, hogy ilyen jól játszik. Maga Péter ép oly tűzbe jött, mint a két táncos s egyre gyorsította a tempót, míg nem a kis Anna könyörületért esedezett s maga Fülöp is szívesen tartott szünetet. Rosemary egyidőre elfelejtette gondjait s élvezte úgy a két szórakozó ifjú lélek örömét, mint Péter játékát. Milyen kár - gondolta magában nem először - hogy Péter elfecsérli egész művészi tehetségét, nagy talentumát és csak krikettnek szenteli minden idejét. Közelebb huzódott a zongorához s figyelte Péternek a billentyűkön elfutó karcsú ujjait s

eközben szeme egy pillanatra a zongora melletti sarokra esett. Egy kis asztalon cigarettatárcák, hamutartók s gyújtóskatulyák vegyes gyűjteményében egy kis pisztoly hevert.

Péter elfogta Rosemary szemepillantását, amelyben most néma kérdés égett. A férfi csak vállat vont és mosolygott. Szája szögletében hosszú szipkába dugott cigaretta libegett, de ez nem akadályozta abban, hogy mormolva így ne szóljon:

- Nos, nem volt igazam, amikor annak a csirkeforgónak elláttam a baját?

Rosemary a zongora mellől Elza felé nézett. A grófné mint mindig, most is békésen ült férje mellett s anyai gyönyörrel legettette szemét Fülöpön. Ép mosolygott s olykor-olykor egy szóval Mórchoz fordult. De Rosemary mégis úgy látta, hogy gondolatai a távolban járnak s egy ízben elkapta Elza kedves, nagy szemének pillantását, amint kutató, kíváncsi tekintete ép rajta pihent.

Egy órával utóbb Rosemary a szobájában volt s már vetkőződni kezdett, amikor kopogtak az ajtón. Elza lépett be. Nyájas mosolya még mindig az arcán ült, de szemében gond tükröződött.

- Bejöhetek egy pillanatra, drágám? - kérdezte.

Rosemary kényelembe helyezkedett, aztán leült barátnője mellé a pamlagra. Elza megfogta Rosemarynek mind a két kezét, simogatta, aztán csevegni kezdett Fülöpről és Annáról, a táncról, a tervezett kirándulásokról, piknikekről és hasonlóról. Rosemary hagyta, hadd csevegjen. Most ő vizsgálta behatóan Elza arcát. Hogy valami nyugtalanította kedves, jó lelkét, tisztán látszott. Mintha lelki erőit gyűjtögette volna, mielőtt kiönti panaszát, amivel jött. Nem lett volna értelme, hogy Rosemary ajtóstól rontson a házba, ennél fogva megbeszélte Elzával terveit, az adandó ebédeket, a meghívandó vendégek jegyzékét, aztán szó esett Anna jövőjéről és Rosemary pár megjegyzést tett Péterről.

Péter révén aztán szóba került a főtárgy.

- Hol láttátok meg azt a cigányt? - érdeklődött Elza.

- A bokrok közt bujkált - válaszolt Rosemary - a virágsövény mögött. Én nem is láttam. Péter vette észre, nyomban galléron csípte és kihozta az útra.

- Furcsa, hogy nem ment a cselédek ajtajához és nem kérte, hogy vezessék elém.

- Péter is ezt furcsállotta. Nagyon elbánt a szerencsétlen flótással.

- Sajnálom - mondta tünődve Elza s elgondolkozva simogatta Rosemary vékony újjait. - Az a cigány igazán üzenetet hozott.

- Tudom - válaszolt Rosemary. - Levelet hozott.

- Nem, nem levelet - mondta Elza és egyenesen Rosemary szeme közé nézett. - Tudod, ezek a cigányok különös emberek. Sokszor megvan bennük a jövőbelátás és jóslás különös adománya. Ez az ember is...

Elza egy pillanatra habozott, tekintete ide-oda révedezett, aztán ismét gépiesen simogatni kezdte barátnője kezét.

- De levelet hozott, kedves Elzám - erősítette Rosemary. - Láttam a kezében.

- Ó, ez csak ürügy volt, mint az a história a lovasemberről is. Elmondta nekem, hogy Újlakról jött gyalog, mert mindenképen beszélni akart velem. Újlak szülőfalum, ott született kedves jó bátyám és Péter anyja is. Sógorasszonyom még ma is ott él. Ott született Anna és a kis Mária is. Újlak volt apám és nagyapám otthona és nemzedékeken át számos ősöm bölcsője. Hát innen jött ez a cigány.

- Azért, hogy beszéljen veled?

- Azt mondta.

- No és mit mondott? - kérdezte Rosemary.

- Hogy látomása volt. Álmában megjelent előtte apám és ráparancsolt, hogy azonnal keljen útra és keressen fel engem. Mondja meg nekem, hogy akiket a legjobban szeretek a világon, halálos veszedelemben vannak.

Rosemary meg sem mozdult, csak nézett egyenesen Elza szeme közé. Majd mikor Elza, mintha pár szó választ várna, szünetet tartott, Rosemary így szólt:

- Ezt mondta a nyomorult?

Elza bólintott, s így folytatta:

- Arcodról látom, drágám, hogy igazat mondott nemcsak ebben, hanem másban is.

- Mit mondott még?

- Azt mondta, hogy az az idegen, aki házunk falai közt él, tudja ezt a veszélyt és megerősítheti az ő szavait. Hát, való igaz, drágám, csak rá kell néznem szép arcodra, le lehet olvasni róla, hogy az a rongyos cigány igazat mondott. Álma sugallatára jött el hozzám és beszélt velem. Kérdezni nem akartam tőle semmit. Ez a cigánynépség sokat hazudik s pár garasért hosszú meséket mond. De miközben a cigány szavairól beszámoltam, figyeltem a szemedet és most tőled akarom hallani az igazat. Miféle veszedelem fenyegeti Fülöpöt?

- Drága Elzám... - dadogta Rosemary.

- Én anyja vagyok - szólt közbe szelid, nyugodt mosollyal Elza. - Tudnom kell mindent. Nekem Fülöp az egész világom. Ha te tudod, hogy Fülöpre valami veszedelem vár, el kell mondanod.

Rosemary még mindig küzdött magával. Egyik pillanatban Isten vezérlő segítségét kérte, a másikon kitoró könnyeit igyekezett visszafojtani. Elza nyugodtan folytatta:

- Tudom, nehezedre esik - mondta s mint valami jóságos anya megveregette Rosemary arcát - de jobb lett volna, ha mindjárt szólsz. Mióta a gyerekek hazajöttek, nagyon-nagyon boldog hetet éltem át, de ha most visszagondolok rá, érzem, hogy sohasem tudtam szabadulni valami tétova gyanutól. Kissé nyugtalan voltam mindig. Valahányszor Fülöp megcsókolt, alig tudtam megállni, hogy ne sírjak.

Elza egész különös, álmatag modorban beszélt s kerek kék szemét valahová a távoli ürbe szegezte. De most mintha visszatért volna az álmok birodalmából a valóság földjére, ismét Rosemaryre tekintett, bátorítóan mosolygott reá, aztán egészen nyugodt, szinte üzletszerű hangon így szólt:

- Nos, mondj el mindent. Úgy-e, Fülöpöt és Annát csak ideiglenesen bocsátották szabadon? Erről van szó?

Rosemary bólintott; félt, hogy hang nem fér ki torkán. Elza ajkáról halk kiáltás röppent el, de azért egész szilárd hangon faggatta tovább Rosemaryt:

- Mi ellenük a vád?

- Fülöp néhány cikket írt - válaszolt Rosemary gépies, automata-hangon - angol és amerikai lapokba. Ezeket a cikkeket Anna küldte el fűszeres csomagokban, amelyeket Balogh fűszeres boltjából adott postára.

- Tudok ezekről a cikkekről - válaszolt Elza egyszerűen. - Erdélyben mindenki hallott róluk, de nem tudtam, hogy Fülöpnek és Annának köze van hozzájuk. Akkor hát - folytatta s mintha valami fojtogatta volna torkát - állam elleni árulás vádja alatt állnak?

- Igen!

- És haditörvényszék elé kerülnek?

- Igen.

- És ha bűnösöknek mondják... ki őket... az ítélet... halál?

- Ó, dehogya! Dehogya! - Rosemary térdre esett, úgy ölelte át barátnőjét, könnyben uszó arcát feléje fordította s élénken, merészen tiltakozott az ellen, amiről pedig tudta, hogy igaz. Elza nagy, kerek szeme könnytelen volt; talán kissé dúlt arckifejezéssel, de egész nyájasan tekintett a gyönyörű arcra, amely a szeretet és rokonérzés egész világát árasztotta feléje. Aztán gyöngéden, de szilárdan kibontakozott Rosemary karjaiból.

- De, drágám - kérdezte nagyon nyugodtan - ha a dolog így áll, miért engedte Naniescu haza a gyerekeket? Miért halasztotta el a tárgyalást és elítélésüket?

Rosemary lehorgasztotta a fejét.

- Nem tudom - mondta.

Elza Rosemary álla alá feszítette kövérkés újját és kényszerítette barátnőjét, hogy emelje fel szemét.

- Ne füllents, drágám - korholta enyhén. - Mondd meg az igazat.

- Igazat mondtam, Elza - makacskodott könnyein keresztül Rosemary.

- Ha mondd, elhiszem. De az egész dolog nagyon titokzatos. Mire vár Naniescu? Miért játszik két gyerekkel úgy, mint a macska az egérrel? Tudod, Rosemary, mit mondott a cigány a végén?

Rosemary rázta a fejét.

- Azt mondta, hogy a házamban élő idegen nőnek van rá módja megmenteni fiamat a haláltól. Van rá módod, Rosemary?

- Nincs, nincs! - tiltakozott erőlesen Rosemary. - Ha módom volna rá, csak nem gondolod, hogy Fülöp és Anna megmentésén kívül mással is törődnék?

Elza bólintott.

- Igazad van, drágám - mondta szeliden. - Nem is hittem ezt. De mikor a cigány ezt mondta, nem állhattam meg, hogy ne reménykedjem, mert a többi, amit mondott, mind igaz volt.

Ekkor Elza hirtelen két keze közé fogta Rosemary arcát és oly izzó forrósággal nézett szemébe, mintha fiatal barátnője lelkének mélyéről akarna valami titkot feltépni.

- Esküdj meg, Rosemary - mondta s gyöngéd hangja most rekedt és nyers volt - esküdj meg, hogy a világon semmi nincs, amit Fülöpért megtehetnél!

Rosemary viszonzva Elza tekintetét szilárd hangon válaszolt:

- Esküszöm, hogy nincs módomban megmenteni Fülöpöt és Annát. Ha volna, megtenném.

Elza még most sem fakadt sírva. Csak ült nyugodtan, nagy, kerek, száraz szemmel, szájának egyetlen rándulása nélkül. De amint ott ült sugárzó, hullámos, aranyhajjal, csak halántéka körül látszott néhány szelid, szürke csík, ült merev, szép arccal s térdein pihentette puha, fehér

kezét: egész megjelenésében annyi kétségbeesés és tragédia volt, hogy Rosemary alig tudta elfojtani a gyötrelmek feltörő kiáltását.

- Akkor hát nem tehetünk semmit - mondta a befejezett tények megállapításának hangján Elza.

- Ne mondd ezt, drágám - tiltakozott Rosemary. - Gáspár Bukarestben van, ahol személyesen beszél a királlyal. A román kormány, mint tudod, hálával tartozik férjemnek. Bizonyosra veszem, hogy sikerül hatnia a legfőbb tényezőkre s kiskorúsága miatt úgy Fülöp, mint Anna kegyelmet kap.

Elza lassan rázta a fejét.

- Magad sem hiszed, drágám - jegyezte meg. - Ez a két gyerek elkövette azt a megbocsáthatatlan vétket, hogy magyarnak született és szembeszállt a szülőföldjén dühöngő zsarnoki hatalommal. Maga a király elnéző lesz, bizonyosra veszem, de Bukarestig messze az út s az ottani hivatalnokok nem ismerik ezt a szót: Irgalom.

- De mi, Elzám, ismerjük ezt a szót: Remény - mondta szilárd hangon Rosemary és felállt. - A reményt nem adjuk fel. Fülöp és Anna Isten kezében van s mi ketten oly forrón és kitartóan fogjuk kérni Istent, hogy Isten bizonyosan megsegít bennünket. Tudom - tette hozzá nagy meggyőződéssel.

Elza felállt s azzal az anyai gyöngédséggel, melyet Rosemary iránt mindig érzett, karjai közé ölelte barátnőjét.

- Jó éjt, drágám - mondta békésen. - Sokáig fennmarasztottalak. Jó éjt. Imádkozz mindnyájunkért.

- Elza - szólt Rosemary - ígérd meg, hogy a reményt nem adod fel. Gáspár holnap megjön. Lehet, hogy jó hírt hoz. Ígérd meg, hogy remélsz.

Elza arcán bágyadt mosoly jelent meg.

- Megigérem - mondta - hogy hitemet nem adom fel.

Rosemary gyöngéden megcsókolta a grófnét. Aztán szobája ajtajáig kísérte, ott még egyszer megcsókolta, majd ünnepélyes komolysággal mondta:

- Kedves Elza, hidd el, ha életemet adhatnám azért a két gyerekért, szívesen odaadnám. Ha meg tudnám őket menteni, megmenteném. De nincs rá módom s így nem tehetek egyebet, Istenre bízom őket.

Elza meleg szeretettel viszonzta Rosemary csókját.

- Kedves, jó Rosemary - mondta halkán. - Feküdj le, drágám. Nagyon fáradt lehetsz.

Elza szobájába sietett. Rosemary pedig egyedül maradt az éjtszakában.

XIX. FEJEZET.

Ami a legnagyobb szeget ütötte Rosemary fejébe, az a cigány volt.

Micsoda titok rejtődzik a parkban bujkáló, revolveres csavargó mögött? Ő volt az a szempár, amely az Annával való beszélgetés éjtszakáján Rosemaryt figyelte? Honnan tudta meg ez az ember Fülöp és Anna ideiglenes szabadonbocsátásának történetét?

Itt valami titok lappang. Valami nyugtalanító, félelmes titok, amelynek szálait nemcsak a román kormány kémrendszere vagy más titkos szervezete mozgatja.

Rosemary egész éjjel ezen a titkon tünődött. Egész éjjel küzdött, hogy megszegje e ígétét s Péter elé tárja-e a tényeket. Szerette volna még Gáspár visszatérte előtt megtenni ezt. Gáspárnak fel kell őt oldania - okvetlenül fel kell őt oldania a tett ígét alól, amely Péterrel szemben ilyen fonák és kellemetlen helyzetbe hozta. Már hajnalodott, amikor végre Rosemary elaludt. Azzal a félig eltökélt szándékkal hunyta le szemét, hogy elmond Péternek mindent.

Másnap reggel, amikor lement a lépcsőn, az egész házat nagy felfordulásban találta. Szolgák rohantak ide-oda, Elza nagyban tanácskozott a szakácsnéval, Móric pedig a hallban hangosan kiabálva osztogatta ellenmondó parancsait.

Amint Rosemary megjelent, az öröme valósággal harci üvöltésével fogadták. Nem mult el egy perc, máris az izgalom forgatagába sodródott. Fülöp és Anna maguk mellé ültették a pamlagra s úgy ők ketten, mint Móric és Elza egyszerre árasztották el mondanivalójuk tömegével. Rosemary megtudta, hogy Hajduból eljönnek Keletyék, Hengerről pedig Fejérék. Valószínűleg átnéz Sarolta néni is s magával hozza Máriát; Keletyék elhozzák Poltyékat és Fejéréket bizonyosan elkisérik a Kékesy-fiúk. Bonchidáról kocsin szállítják át a legjobb bandát, amelynél egész Erdélyben nincs különb. Lesz körülbelül 10-12 táncos pár és a mamákkal, papákkal együtt lesznek vagy negyvenen. A legtöbb vendég megjön délre s így délután már egy kis teniszjátékra is sor kerül.

Gond és aggodalom nyoma sem látszott ragyogó, kedves arcukon. Elza ép olyan izgatott volt mint a többiek, mindössze az bántotta, hogy a csuka, amit vacsorára a halastóból kifogtak, nem kövér.

- Alig nagyobb egy jókora aranyhálnál - jegyezte meg Rosemary előtt tragikus hangon s kék szeme tele volt nyugtalansággal, mintha a csuka kérdésén kívül nem bántaná a világon semmi.

Rosemary minden erejével azon volt, hogy az örömteljes készülődés vidám hangulatát ne rontsa meg. Csodálatosképen sikerült is neki. Mindössze csak mosolyognia, itt-ott bölintania kellett és hébe-hóba ezt kellett mondania: «Nagyszerű!» Rosemary az egész jelenetet fellebbenő és eltűnő álomképnek tartotta volna, ha nem ismerte volna ezeket az embereket gyermekkorától kezdve. Sokat foglalkozott furcsa lelkületükkel, amely semmibe sem vette a veszélyt és még a fenyegető halál küszöbén is szenvedélyesen hódolt a szórakozásnak. Őszintén csodálta Elzát, aki tegnap még könnytelen szemmel, mereven, mint a kétségbeesés élő szobra ült szobájában. Vajjon minő gondolatok rejtőznek most sima, fehér homloka mögött? Minő tervek? Micsoda remények? És miért olyan vidám a kis Anna? Hiszen mindent tud. Sejtí a jövőt. Aggodalmait feltárta. Szólt arról a szempárról, amely állandóan figyel s amely feszült erővel azt akarja, hogy kövessen el valami ostobaságot, amivel jóvátételtenül tönkreteszi magát. Elza és Anna! Micsoda példái az önfegyelmzésnek és akaratnak. Rosemary szinte azt hitte, hogy talán történt valami, ami megnyugtatta őket s a veszély már elmúlt.

Csak Elza került Rosemary pillantását. A rendszerint oly kedves, nyugodt, állhatatos lélek most egy árnyalattal nyugtalanabb volt, mint egyébként és szeliden csengő hangjában néha fojtott izgalom reszketett.

Az előkészületek nagy zivajában elbágyadva, Rosemary végül felugrott és kacagva jelentette ki, hogy ebből a nagy lármából menekülnie kell egy kis friss levegőt szívni a parkban. Amint a verandán végiment, elhaladt Péter mellett, aki egy nyári heverőszéken ép könyvet olvasott. Rosemary közeledtére Péter fölemelte szemét a könyvről. Rosemary odaszólt a férfinak: - Vigan vannak, nem igaz?

- Elza valami örült tervet forgat a fejében - válaszolt Péter. - Legyen mindenképpen rajta, hogy tervéről mondjon le.

Rosemary megütődött. Egy pillanatra megállt, de aztán válasz nélkül haladt a napsütésben fürdő veranda lépcsőin a park virágai közé.

XX. FEJEZET.

Rosemary az időről egészen meglepődve elsétált a parkon túl és szerteszét bolyongott az erdőben. Amikor utóbb az idő múlásának tudatára ébredt, órájára pillantott; tizenkettő felé járt az idő. Miután a kastélyban a lunch félegykor szokott lenni, jól ki kellett lépnie, hogy idejében haza érjen.

A virágos kertben feltűnt neki, hogy a kastély milyen csöndes. A verandához közeledve különösképpen nem hallott zajt, izgatott hangokat, nevetést s éneket.

A családot a verandán találta. Együtt volt Móric, Elza, Fülöp és Anna. Csak Péter hiányzott. Rosemary első pillantásra kitalálta, mi történt: Elza az egész családnak elmondta, amit a cigánytól hallott. Móric úgy ült a széken, mintha révületben élne, barna arcát vörösség öntötte el, haja zilált volt s nagy, fekete szeme úgy meredt maga elé, mintha elméje nem volna ép.

Fülöp fel és alá járt a verandán, míg Anna az egyik oszlopnak támaszkodva kezeit összekulcsolva, kissé kipirulva nyugodtan állt a helyén s úgy nézett körül, mint egy kis mártír. A két gyerek inkább izgatottnak, mint ijedtnak látszott. Anna arcán idealizmus lángolt, látszott rajta, hogy még nem mondott le teljesen az életről s még mohón vágyott szenvedni az ügyért. Viszont Fülöp kemény harcosra emlékeztetett, akit még nem kényszerítettek térdre s aki keresi a módot, hogy visszavágjon.

Elza kerek, kék szeme nyugtalanul vándorolt egyik arcra a másikra.

Szeme száraz volt, szorongó, de ma nyoma sem volt benne annak a tragikus kétségbeesésnek, amely előző este olyan szívhezszólón meghatotta az embert.

Rosemarynak ez a gondolat kapta meg agyát: «Tudnak mindent. Elza elmondta nekik». Második gondolata ez volt: «Elzának valami terve van. Péter szerint valami örültség, amellyel meg akarja menteni Fülöpöt és Annát». Kíváncsi volt, vajon beavatják-e a tervbe őt is.

- Remélem, nem késtem el a lunchról - mondta kissé lihegve, mivel nagyon sietett. Aztán odavetve megjegyezte: - Hol van Péter?

- Nagyban csomagol - válaszolt Elza.

- Csomagol? - ismételte meglepetve Rosemary. - Csak nem megy el?

- De igen - mondta Elza. - Ma este utazik.

- Tegnap még nem szólt arról, hogy ilyen hamar itt hagy bennünket. Ma reggel sem említette.

- Azt hiszem, tegnap még maga se tudta - válaszolt Elza. - Körülbelül egy órája valami telefonüzenetet kapott. Azt mondja, el kell mennie.

Most Anna mintha felébredt volna álmadozásából. Rosemary ép mellette állt. A lányka gyöngéden megfogta Rosemary kezét s így szólt:

- Elmondom, kedves Rosemary, mért utazik el Péter. Egyik krikettjátékosa telefonált neki, hogy Vásárhelyen a szálláskérdés körül nehézségek vannak. A románok nem épen népszerűek Magyarországon - tette hozzá halvány kis mosollyal - s azt hiszem, a szállodások nem

akarnak nekik szobát adni. Péter kénytelen volt megigérni, hogy elutazik Vásárhelyre és rendbehozza az ügyet.

- A krikettmérkőzés után természetesen visszajön - tette hozzá megnyugtatóképpen Elza. - Meglehetősen kellemetlen neki, hogy folyton csak csomagolnia kell.

Rosemary nem érdeklődött tovább. A dolog roppant rejtélyesnek látszott. Hogy Elza a gyerekeknek és férjének mindent elmondott, kétségtelen volt. Rosemary valószínűnek tartotta, hogy Péter is tud mindent és ismeri, de helyteleníti Elzának valamelyes tervét. Bizonyára Fülöp és Anna elmeneküléséről van szó. De ha Péter a tervet helyteleníti, hogyan utazhat el ilyen válságos pillanatban s hagyhatja magára Elzát, aki félőrült férjével a nyakán, kémektől körülvéve, bolond gondolatokon töri a fejét? A dologról azonban most senki sem beszélt semmit. Valósággal megkönnyebbülésképpen hatott, amikor megszólalt a harang s a kis társaság fölemelkedett, hogy a verandáról az ebédlőbe vonuljon.

Péter már az ebédlőben várakozott. Elza a maga figyelmes, előzékeny módján érdeklődött, hogy mennyire van a csomagolással s nem segíthet-e neki. De Péter kijelentette, hogy nincs szüksége semmire, csak a kocsi, amely estére Kolozsvárra viszi.

Rettentően boszankodott, hogy el kell utaznia. Nagyon sajnálta, hogy nem vehet részt a bálon s nem találkozhat ismerőseivel. Móric és Elza próbálták rávenni, hogy maradjon, de Péter kitartott elhatározása mellett. - El kell mennem, Elza néném. Nem is képzeli, milyen bonyodalmak származnának abból, ha ezekkel a románokkal Vásárhelyen nem bánnának illő módon. Jóságos Isten! - tette hozzá mókás szörnyűködéssel - még újabb háború támadna a dologból. Az én hibámból!

Rosemary még sohasem látta Pétert ilyen jókedvűnek, ilyen beszédesnek. Mintha sejtelve sem lett volna arról a tragédiáról, amely Elza megindítóan derült beszélgetése és Móric komor hallgatása mögött sötétlett. Szünet nélkül csevegett, főleg a krikettmérkőzésről és főleg Fülöphöz, aki kétségbeesett igyekezettel adta az érdeklődőt. Rosemary is megtette, ami tőle telt, de szíve mélyén aggódott és tépelődött. Annak a bizonyos telefonüzenetnek komolyságában nem hitt.

Néha-néha megpróbálta elkapni Elza pillantását, de egyszer sem sikerült. Elza kerülte barátjánője szemét. Valószínűleg nem akarta elárulni tervét, azt az örültséget, amelyet Péter annyira helytelenített, hogy inkább elutazott. Talán amióta a cigány elmondta álmát, nem bíznak benne ezek a nyíltszívű, kedves emberek? Vagy talán természetes következménye ez a tartózkodás a végső veszély érzésének, amikor az ember nem bíz senkiben, semmiben?

Rosemary úgy találta, hogy a titok egyre mélyebb. Pétert nem tudta megérteni sehogy.

Ebéd után Elza és Anna gyakran el szokott üldögélni a tó végén álló, téglából épített kis lugasban. Rosemary attól tartva, hogy jelenléte fölösleges, most egy könyvvel erre vette útját. Nagy volt a forróság, a levegő megült s a tubarózsa és a heliotróp illata szinte kábított. Az örökzöldsövény mögött egy szultánvirág-ágyon egész sereg nagy lepke tanyázott. A késő nyári délután végtelen csöndjében tisztán lehetett hallani szárnyuk halk rezzelését. Olykor-olykor gyors, rövid hullámokban elverődött Rosemary füléhez a falu életének valami nesze is vagy a parkban dolgozó kertészek szerszámainak éles csengése. A nyári lak közelében egy ember az útszéli fűvet sarlózta. Rosemary közeledtére az ember föltekintett, aztán gyorsan odébb állt. Görnyedt, szikár alakjában, mocskos ruhájában, barna arcszínében Rosemary felismerni vélte az előző esti cigányt. Elzára vallana, gondolta magában Rosemary, ha birtokán adott volna kenyeret a nyomorult fickónak.

Amint Rosemary észrevette, hogy Elza és Anna ép a lugasban üldögélnek, ösztöne azt súgta, hogy legjobb lesz pár rövid üdvözlő szóval tapintatosan tovább menni. De Elza behívta.

- Kedves Rosemary, gyere, ülj le mellénk - mondta. - El akarunk mondani mindent.

Mindent! Rosemary egyetlen szó nélkül a kis épületbe lépett. Anna nyomban kerti széket tolt maga és Elza közé. Rosemary leült. Kicsit aggódott, kicsit félt és kíváncsiság töltötte el, vajjon mit eszelt ki ez a két rajongó lélek. Vajjon megtenné-e ő is, amit ezek tenni szándékoznak? Elza azonnal megragadta barátnője kezét és simogatni kezdte.

- Kedves Rosemary, tegnap arra kértél, hogy ne adjam fel a reményt, úgy-e?

Rosemary helyeslően bólintott.

- Megigértem, hogy bízni fogok - folytatta Elza nyugodtan. - Nos, nyugodt is voltam egész éjszaka s ez erős próba volt. Hajnalban visszatért szívembe a remény s egyszerre szeretettel teltem el az egész világ iránt.

Rosemary gyöngéden megszorította Elza kövérkés fehér kezét. - Drága! - mondotta suttogva.

- Nagyszerű tervünk van, kedves Rosemary - ujságolta diadalmasan Elza. - Fényes terv! Fülöp és Anna holnap éjtszakára teljes biztonságban Magyarországon lesz.

Rosemary sejtette, hogy miről van szó. Annára pillantott, aki izgatottan és alig észrevehetően bólintott.

- Elza néném, mondj el mindent Rosemarynak - tanácsolta Anna - az elejétől fogva. A világon senkiben sem bízhatok úgy, mint Rosemaryban.

- Hát hallgass ide, drágám, - kezdte Elza. Eleinte nyugodtan beszélt, de utóbb fokozatosan izgalom vett erőt hangján, hangja reszketett, forróságában elrekedt és angol nyelven egyre nehezebben tudta magát kifejezni.

- Az egész dolgot a krikettmérkőzés teszi lehetségessé. Ezért őszinte hálát adok Istennek és Blakeney Péternek. Amint ma reggel talán már elmondtam, Péter krikettjátékosai holnap mindnyájan jönnek a bálra. A következő napon Vásárhelyen kell lenniök, hogy megvívják a mérkőzést. Ide magukkal hozzák holmijukat és bál után három automobilon, amelyet Naniescu tábornok kormányzó maga bocsát rendelkezésükre, körülbelül éjfél tájban útrakelnek. Vásárhely Magyarországon van, ép a határon túl. Az út négy-öt órát tart, miután egy jódarabot levágnak és Kolozsvárt elkerülik. Két automobilon maguk a játékosok utaznak; fiatal román tiszték és jobb családból való fiatalemberek. Naniescu tábornok erre az útra természetesen valamennyinek díjmentes útlevelet adott. Szerencsére útlevelet állítottak ki négy kísérő szolgának is. Ez a négy ember a harmadik automobilon megy egész Vásárhelyig. Nos, a szolgák közül kettő, akit maga a helybeli rendőrpáncsnok választott ki és aki az útlevelet már meg is kapta, hűséges emberünknek, János molnárnak két fia. Ez a két legény kénytelen-ségből a román hadseregben szolgált, de szíve mélyén magyar maradt és értünk meg Fülöpért képes bármire.

Elza szünetet tartott. Kerek szeme mohón kutatta Rosemary arcát. Bár Rosemary már sejtette, mi következik ezután, izgalma ép olyan feszült volt, mint Elzáé. Megragadta barátnőjének gömbölyű, fehér kis kezét és Elzáról Annára pillantott. Minden pillantása egy-egy néma kérdés volt.

- Sejtetted a többit, úgy-e? - érdeklődött Anna.

Rosemary bólintott: - Sejttem - mondta - de azért csak folytasd.

- Ma, kora reggel, elküldtem Jánosért - mesélte tovább Elza. - Mindössze annyit mondtam neki, hogy Fülöp és Anna nagy veszélyben van, mindenáron el kell kerülniök innen. János nyomban megértett mindent. Mi, magyarok, itt a megszállt területen értjük egymást. Tudjuk, hogy a veszély állandóan ajtónk küszöbén leskelődik. János igen okosan viselkedett és

készségesen mellém szegődött. Csak nagyjában vázoltam előtte tervemet, a részleteket már ő eszelte ki. A malom körülbelül egy kilométernyire van ide. Utolsó ház a faluban. Mihelyt az első két automobil a krikettjátékosokkal elhajt, Fülöp és Anna nyomban leszalad a malomba, ahol János átadja nekik két fiának ruháját. Gyorsan átöltözködnek mind a ketten. Közben a harmadik automobil elmegy azért a másik két emberért, aki mint szolga szintén Vásárhelyre megy: egyik az itteni sváb korcsmáros öccse, a másik pedig egy román szatócs fia. Ezek eljönnek a malomba. János beszólítja őket s valami bikaölő erős italt ad nekik. Mind a kettő iszákos. Mihelyt az ital alaposan a fejükbe szállt, János kiviszi őket az autóra. Valószínű, hogy az autóban tüstént elnyomja őket a legmélyebb álmom. Ekkor száll fel a kocsira Fülöp és Anna. Paraszt ruhát fognak viselni és kezükben lesz az a két útlevelel, amit János két fia Naniescutól kapott. Körülbelül reggel öt órára érkeznek Vásárhelyre. Magyar földön már nem fenyegeti őket veszély. Drága Rosemarym! Biztonságban lesznek!

Rosemary hallgatott. Első pillanatra a terv olyan könnyűnek, olyan egyszerűnek tetszett, hogy szinte csodálkozott, miért nem jutott mindez Gáspárnak vagy Péternek eszébe. Csodálkozott azon is, miért mondta ezt a tervet Péter örülségnak és miért kérte őt Péter arra, hogy ha hatni tud Elzára, beszélje le róla. Mire gondolt Péter, amikor ezt mondta? Mitől félt? Kémektől, természetesen. Szegény ember és kém mindenütt akad Erdélyben. Fülöp és Anna csak azt teszi kockára, amit eddig is kockáztatott: életét.

Rosemary csak ült szótlánul. Újjait Elza puha, meleg keze köré kulcsolta s gondolkozva meredt maga elé. Képelete előre kifestette Fülöp és Anna menekülését az ellenséges, kegyetlen földről abba az országba, amely szabadságot és életet jelent. Lelki szemeivel szinte látomást látott, amely lassan lebegett tova az előtte elterülő tó vizén, majd a tó egyszerre széles poros országúttá változott, amelyen egy autó repült az élet és a szabadság felé.

Mindez megoldásnak látszott. Valami megoldást kell is találni. Hála Isten, tanácsaival, ötleteivel Gáspár is segíteni fog. Elza most tovább beszélt. A maga furcsa angol nyelvén, amelybe egyre jobban belebonyolódott, úgy csevegett tervéről, mint ahogy a gyermek szokott valami várt boldogító eseményről. Fejtegette a részleteket. Hálával szólott János hűségéről és két fiáról, akik apjuk ökrös szekeren teszik meg az utat a határig, a határon pedig gyalog, erdőkön és hegyeken mennek át, ahol nem kell félniök attól, hogy román őrszem akad útjukba. Vásárhelyen találkoznak Péterrel és a krikett-társasággal. Itt visszakapják útleveleiket és miután megmentették Fülöp és Anna életét, vidáman térnek a többiekkel haza. Hát nem nagyszerű?

Rosemary csak bólogatott s időről-időre megszorította Elza kezét. A kis lugasban, amelyet majdnem tetejéig befutott a heliotrop, sőt karcsú indái az ajtófélfát is átölelték, nagy volt a forróság s tikkadt a levegő. A méhek s a nagy lepkék úgy zümmögtek-zizegtek, hogy neszük valami nagyon távoli poros úton robogó autó elhaló zúgásának hallatszott. E neszek közepette Rosemary állandóan hallotta a zörgő kerti seprűt, amellyel valaki a lugas és a tó betonpartja közt az utakat tisztogatta. Rosemary azon vette magát észre, hogy egyre azt nézi, mint lendül a seprű az úton jobbra-balra; két kezet látott, két vékony, barna kezet, amely a seprű nyelét fogta s végül felismerte a mélyen görnyedő cigány magas, szikár alakját. Valahogy rendjénvalónak tetszett, hogy ez az ember most ép azt az ösvényt söpri, amelyen Elza, Fülöp és Anna pár perc múlva lépkedni fog. Rendjénvalónak tetszett, mert a cigány volt az, aki elmondta Elzának, amit ő, Rosemary, elmondani nem mert. Most nagyon kevés titok lebegett a cigány körül; rongyos, piszkos napszámos volt, mint annyi más. Vajjon ösztön vagy sugallat vitte ezt az embert arra, hogy szülőfalujából eljöjjön ide és beszéljen Elzával? Rosemarynak szinte kedve lett volna elmondani neki, hogy figyelmeztetése már meghozta a maga gyümölcsét és hogy a méltóságos grófné, akinek látomását elmondta, már megtalálta a sötétségből kivezető bizalom és remény útját.

- Ó, nincs semmi baj. Hisz angolul beszéltünk az egész idő alatt.

Elza mondta ezt halk kacajjal. Rosemary felébredt álmaiból. Álmodozása közben mondhatott valamit a cigányról, akivel gondolatai foglalkoztak.

- Mondtam valamit? - kérdezte.

- Igen, kedves Rosemary - válaszolt a kis Anna. - Jó pár percig nagyot hallgattál, azután egyszerre azt mondtad: «A cigány, a cigány». Így, kétszer. Olyan furcsa volt.

- Azt gondoltam - szólt közbe Elza - hogy attól félsz, a cigány meg talál hallani valamit. Magyarországon a cigányok nem szoktak tudni angolul. Már azért sem, mert iskolába sem igen járnak.

Elza egész gondtalannak látszott.

- Tudom - mondta - tervemet te is helyesled.

Rosemary alig hallotta Elza megjegyzését. Csak álmodott tovább s látta, amint az autó a poros úton száguld előre. Kétségtelen, hogy helyeselte a tervet ő is. Olyan egyszerű, olyan könnyű volt az egész. Csak azon csodálkozott, miért nem helyeselte a dolgot Péter.

- Mit szól mindehhez Blakeney Péter? - kérdezte Rosemary utóbb.

- Péter? - Elza tágra nyitotta szemét.

- Igen. Elmondtad neki tervedet, nem igaz?

- Ó, dehogy! Dehogy! - hangsúlyozta Elza. - Nem szóltunk senkinek, csak neked. Péter elutazik. Miért avattuk volna be tervünkbe őt?

- Azt gondoltam... - mormolta Rosemary.

- Böven lesz időnk elmondani neki mindent akkor - szólt vidáman Anna - ha Fülöppel beköszöntünk a vásárhelyi szállóba.

Milyen különös! Péter tudta, mi készül, mert hisz ő említette, hogy Elza valami örült tervet forgat a fejében és maga kérte Rosemaryt, hogy igyekezzék lebeszélni Elzát. Péter tudta, pedig neki senki sem szólt semmit. Újabb titok járult a titkok tömegéhez, amelyek oly gyötrő sejtelmekkel töltötték el Rosemaryt. Újabb titok vette körül Péter megváltozott egyéniségét s ennek a titoknak is része volt Péter közömbös, beszédes természetében, amely annyira nem vallott a régi Péterre.

Rosemary most vágyva-vágyott látni Gáspárt, a kedves jó Gáspárt, akinek egyéniségében titok nem volt. Vágyott erős kezére, amely ki fogja vezetni a szövevények zavaros és ijesztő hálózatából. Még jó szerencse, hogy megtartotta Gáspárnak tett ígését. Most, hogy ez a sejtelmes, új félelmet keltő titok is Péter személyéhez fűződött, elrémült volna, ha mindent elmondott volna neki. Pedig minő méltatlan ez a gondolat s ez a félelem mégis! Félni Pétertől? Bizalmatlansággal lenni Péter iránt? Még nemrégén akár mártíromság árán is esküt mert volna tenni arra, hogy Péter hűséges, becsületes és igaz. Angol úriember. Angol sportsman. Blakeney. A mai idők vörös Pimpernelje! Mi van ennek a gyűlöletes idegen iga alatt nyögő, szerencsétlen országnak a levegőjében, hogy ezt a tiszta lelket is megfertőzi a csel-szövények romlott lehelletével.

XXI. FEJEZET.

Amikor félórával utóbb Rosemary a pázsiton keresztül a kastély felé ballagott, nevetett azon, hogy gyanuval tudta illetni Pétert. Pétert! Egek Ura! Micsoda tévedés!

Igazán komolyan tudta hinni csak egy pillanatra is, hogy Péter ezekkel az álnok románokkal egy követ fuj barátainak és rokonainak üldözésére és elvesztésére? Még gondolatnak is fonákság! Képtelenség! Akármit is gondol, akármitől fél is Gáspár, ő, Rosemary, áruló volna, ha egy pillanatra is ilyet tenne fel Péterről.

Bizonyos, hogy Péter megváltozott. De e változástól Gáspár gyanujáig... Gáspár ébresztette fel a gyanut Rosemary lelkében akkor, amikor ígéretére kényszerítette, arra az ígéretre, hogy Péterrel az ügyekről nem beszél. Máskülönben soha egy pillanatra sem...

Tiszta sor, hogy még a gondolat is képtelenség! Péter és álnokság! Péter és ravasz macchia-vellizmus! Péter és kétszínű játék, melyet bevallani nem mer! Ha már a baráti érzésnek nem is, de a józan belátásnak nyomban vissza kellett volna utasítania ennek a lehetőségnek még a sejtelmét is.

- Halló, Rosemary!

Péter hangja visszaszólította Rosemaryt a valóságba. Szinte nem is tudva, hol van, felhaladt a veranda lépcsőjén. Hála az égnek, tépelődése után most már nyíltan szemébe mert nézni Péternek. A fiatalember rendes szokása szerint zsebretett kézzel állt a helyén s szájában az elengedhetetlen cigaretta füstölgött. Rosemary fáradt és tikkadt volt. A nap izzó sugarakkal tűzött le a pázsitosra s ő napernyő nélkül haladt rajta keresztül. Jóleső kis sóhajjal telepedett le a kerti székbe, melyet Péter tolt eléje.

- Azt hiszem - kezdte váratlanul - magának is elmondták azt a bolondságot, amit csacsi fejükben forgatnak.

Fejével a lugas felé intett, melynek virágos bejáratából kicsillan a napfényre Elza fehér ruhája. Rosemary nem válaszolt. A szék kényelmét élvező nyugalmában Péter szavai úgy hatottak rá, mint valami hideg zuhany. Hát igaz! Péter tudja. Bár Elza és Anna nem szólt neki semmit, mégis tudja. Hogyan? Rosemary most egy világért nem adta volna, ha megkérdezhetette volna, de Gáspárnak tett ígérete teljes súlyával lelkére nehezedett s megkötötte nyelvét.

- Nem mondja meg? - kérdezte Péter.

Az egész dolog magyarázata tulajdonképpen nagyon egyszerű volt. Elza, Móric, sőt Anna is nem voltak ép példaképei a titoktartásnak. Rendszerint hangosan szoktak beszélni s ha valami terv vagy esemény fölött izgalomba jöttek, akkor azt tárgyalták itt is, ott is, nem is hederítve arra, hogy valaki esetleg kihallgathatja őket. Péter egész akaratlanul is értesülhetett Elza tervéről. Rosemary bizonyosra vette, hogy véletlenül szerzett róla tudomást. De valahogy teljes bizonyosságra vágyott s szeretett volna ép oly föltétlenül bízni Péterben, mint ahogy bízott akkor, amikor Péter a lehető legszeszélyesebb s udvarlásában a legszertelenebb volt. Miért nem árulta el Péter Elzának, hogy ismeri tervét? Ahelyett, hogy megbeszélte volna Elzával vagy másvalakivel a dolgot, miért játszotta a tudatlant s miért utazik most el olyan ürüggyel, amelyen mindenki átlát?

Rosemary gyűlölte ezt a titkolódzást! Félt tőle! És főleg haragudott magára azért az ígéretért, melyet Gáspárnak tett s amely lehetetlenné tette, hogy Péterrel nyíltan beszéljen.

- Tehát nem mondja meg? - ismételte Péter s hangja sajtáságosan nyers volt, rendes, dallamos hangjától egészen elütő. Péter hangját akármelyik énekes megirigyelhette volna. Gyönyörű, hajlékony, mélytónusú hangja volt Rosemary képzeletére a multban ép hangja is különösen hatott. Most csak a fogai közül, azt az utálatos, hosszú szipkás cigarettát a szája szögletébe vágva beszélt. Rosemary adta a jókedvűt:

- Uram Isten! - kiáltott halk kacajjal. - Olyan szigorú hangon beszél, mint valami zordon apa. Még utóbb papucsot vesz elő és elnászpárol.

Pétert nagyon könnyű volt megnevetetni. Most is nevetett s arcáról a sötét vonás egy pillanatra eltűnt.

- Ne mókázzon, Rosemary - mondta a régebbi bizalmas hangon. - Mondja meg, mit beszélt magával odalenn Elza nénénk?

- Ugyan, maga bolond fiú! Nem beszélt semmi olyant, amiről érdemes volna beszámolni.

Péter arcán a bosszúság sötét vonása ismét megjelent.

- Talán bizony ruhákról beszéltek másfélóra hosszat?

- Nem épen ruhákról - válaszolt Rosemary hidegen. - A holnapi bálról volt szó.

- Az ördögbe! - mondta erre Péter s sarkon fordult, mintha egyetlen szó nélkül faképnél akarná Rosemaryt hagyni. Rosemary erre a mozdulatra nem számított. Nem akarta, hogy Péter elmenjen. Még nem. Gondolatban most teljesen méltányos volt Péter iránt, viszont föltétlenül el volt szánva arra, hogy Gáspárnak tett ígéretét nem szegi meg, de nem akarta Pétert ma elengedni addig, amíg tőle valami magyarázatot nem kap. Lehet, hogy nem látja Pétert hetekig, hónapokig, évekig. Visszahívta.

- Péter! - kiáltotta.

Az ifjú visszafordult s Rosemaryhoz lépett. Változó fényű, mély szemében amely néha a cornwalli tengerpart vizéhez hasonlított, máskor meg magyar őseinek lobogó sötét szemét juttatta az ember eszébe, még mindig valami különös ingerültség élt. De miközben szeme Rosemaryn pihent s a kerti kalap gyöngyszínű árnyában sugárzó szép arcról végigsiklott pihenő, karcsú testének vonalain egészen formás, fehér cipője hegyéig, szeméből a bosszúság eltűnt. Rosemary, amint feltekintett, észrevette szemének lenyüggő villanását, amely rabul ejtette már akkor, amikor azon az emlékezetes júniusi estén a folyó partján megsemmisülve s elolvadva hevert Péter karjai között. Az Albert-Hall páholyában ugyanez a forró pillantás fájdalmas sajnálkozással töltötte el lelkét.

- Mit akar mondani, Péter? - kérdezte Rosemary ostobán, amint megesik olykor, ha a lélek zavart s a józan ész uralomra int.

- Semmit - felelte Péter kurtán. - Azt hiszem, maga akar valamit.

- Péter - válaszolt Rosemary - miért olyan furcsa maga velem? Már szinte azt kell hinnem, hogy valamivel megsértettem. Alig akar velem beszélni. Ha mégis beszél, akkor olyan nyers, olyan rideg, mintha... mintha... Nem is tudom... - mondta hadarva s hangja kissé reszketett. - Úgy állunk egymással szemben, mintha valami történt volna közöttünk. Mintha ellenségek lennénk.

Péter nevetett, de nevetése mesterkéltnak, keserűnek hangzott.

- Ellenségek! - ütődött meg a férfi. - Ó, Istenem, dehogy!

- De valami történt - erősködött Rosemary. - Nem is tudom elmondani, hogy maga mennyire megváltozott.

- Hát igen - mondta Péter röviden - valami történt akkor, amikor maga Gáspár felesége lett.

- Nem erre gondoltam, Péter. Eljegyzésem után is találkoztam magával Londonban. Akkor maga még nem változott meg. Itt, Erdélyben, látszik egészen másnak.

- Meg kell vallani, hogy ami itt történik, meg is viseli az ember idegeit - jegyezte meg Péter és vállat vont.

- Elnézőnek kell lennie, Péter - mondta gyöngéden Rosemary. - Az egész ház olyan gondban van.

- Gondban?

- Természetesen. Ezt maga is tudja. - Rosemary hangjában méltatlankodó szemrehányás csengett. - Hogy is kérdezheti ezt?

- Azért kérdeztem, mert nem tudtam. Maga azt állítja, hogy az egész ház nagy gondban van. Mióta én itt vagyok, azt látom, hogy itt mindenki ujjong, táncol, mulat és azon töri a fejét, hogyan táncolhatna s mulathatna még többet. Ha pedig magától kérdezek valamit, maga füllentésekkel traktál.

- Péter!

- Bocsánatot kérek - mondta az ifjú hirtelen előzékenységgel. - Nem akartam modortalan lenni. De emlékszik rá - folytatta s hangjában ismét valami nyersség érzett - maga azt mondta nekem, hogy Gáspár üzleti ügyben Budapestre utazott.

- Nos? - érdeklődött Rosemary.

- Nos, tudva azt, hogy maga természettől fogva őszinte, nem értem, miért mondta nekem ezt a fölösleges hazugságot. - Majd, miután Rosemary hallgatott, hozzátette:

- Nem mondaná meg, Rosemary?

- Maga bolondokat beszél, Péter - felelt Rosemary makacsul. - Nincs mit mondanom.

- Akkor ez azt jelenti, hogy Gáspár engem vagy nyíltan megbízhatatlannak mondott, vagy olyasformát sejtetett, mintha megbízhatatlan volnék.

Rosemary tiltakozott: - Ó, dehogy!

- Akkor hát - érvelt tovább a férfi - maga nincs irántam bizalommal.

- Ez ismét bolondság, Péter. Itt bizalomról vagy bizalmatlanságról nincs szó. Nem is értem, mit akar ezzel. Maga áztat engem, amikor úgy viselkedik, mintha nem tudná, mi történik ebben a házban. Ha Elza néni nem beszélt magával nyíltan, akkor nem az én dolgom felvilágosítani magát. Máris többet mondtam - tette hozzá, amint Péter szemében észrevette a mohó kérdést - mint amennyit mondani jogom van. Elza most jön Annával a pázsiton át. Ha többet akar tudni, kérdezze meg őket.

Rosemary hirtelen felkelt s bement a kastélyba. Sértve érezte magát, haragos volt s kissé szégyenkezett. Sérteni Péter sértette meg, haragos Gáspárra volt s ami a szégyent illeti, magát szégyelte. Péter igazat mondott. Hazugságokkal, fölösleges hazugságokkal traktálta ezt a jóra való fiút. Gáspár kényszerítette erre, ő az oka, hogy nem volt egészen becsületes Péterrel. A jelenlegi helyzet gyötrelmes, végtelenül gyötrelmes. Péternek kellett volna megvalósítani Elza tervét. Az ő segítségével tízszeresen megnőtt volna annak a valószínűsége, hogy Fülöp és Anna megmenekülése sikerül. Rendkívül sajnálatos volt, hogy Péter nem adhatott Elzának tanácsot s hogy közönséges, átlátszó ürüggyel el kellett utaznia, amikor barátai és ismerőseit veszély fenyegette s még nagyobb veszélynek rohantak eléje.

Utoljára s kettős erővel szállta meg a kísértés, hogy szegje meg Gáspárnak tett ígéretét, lépjen egyenesen Péter elé s mondjon el neki mindent. A társalgó közepén megállt s tárt üvegajtón át kinézett. Péter még mindig a verandán állt. Valahonnan egy botot kerített s nótát dudorászva egy tenniszlabdát ütögetett. Rosemary pillantását éles szeme nyomban észrevette.

- Halló! - kiáltotta vidáman.

Rosemary határozott léptekkel az ajtó felé haladt. A szemöldökfa alatt megállt s komoly hangon így szólt:

- Péter, ne menjen még ma Vásárhelyre. Szentül meg vagyok győződve, hogy nem kell okvetlenül elutaznia. Azt a szobakérdést telefonon is rendezheti. Különben is... - Rosemary egy pillanatnyi szünetet tartott, majd még komolyabban folytatta: - Várjon huszonnégy óráig. Menjen a bál után.

Péter nem tekintett barátnőjére. Egész figyelmét a bot és a tenniszlabda kötötte le. Most eltalálta a labdát s nézte, mint repül az a pázsiton át. Erre ledobta a botot a földre és Rosemaryhoz fordult.

- Sajnálom, - mondta könnyedén - de már megigértem, hogy elutazom.

Rosemary ajkáról türelmetlen sóhajtás röppent el. Egy percnyi habozás után Rosemary megfordult s indulni készült.

- Nem játszanánk egy tenniszpartit? - kiáltotta utána Péter. - Indulásom előtt még épen volna rá idő.

Az a kísértése, hogy nyíltan beszéljen Péterrel, most már teljesen elmúlt. Mi értelme is volna ennek a felelőtlen fiúnak bármit is elmondani? Gáspár helyesen cselekedett. Igaza volt Elzának is. Csak ő, Rosemary, volt ostoba. Bebizonyosodott, hogy emberismerete, amely annyi büszkeséggel töltötte el, tisztára hiúság. Volt még annyi önuralma, hogy látszólag egész könnyedén vetette oda Péternek:

- Köszönöm, Péter, de meglehetősen fáradt vagyok.

Aztán szobájába sietett.

XXII. FEJEZET.

Rosemary csak akkor látta Pétert megint, amikor az már indulóban volt. Valahogy az az utolsó jelenet, amikor Péter a bottal a tenniszlabdát ütögette és nagy nemtörődömséggel tenniszezni hívta őt akkor, amikor egész rokonságának sorsa forgott kockán, Rosemary lelkében ellenszenvet keltett. Érezte, hogy többé sohasem esik kísértésbe s nem gondol arra, hogy megszegje Gáspárnak adott szavát. Csak most érezte, mennyire igaza volt Gáspárnak, amikor ragaszkodott ahhoz, hogy a kisimrei kastély lakóinak életével összefüggő komoly eseményeket ne beszélje meg olyan közömbös, üresfejű, felelőtlen, fiatal majommal, mint Péter.

Felment tehát a szobájába s valami különös fejfájással, amelynek okáról számot adni nem tudott, hallgatta azt a morajló zajt, amely mindannyiszor betöltötte a kastélyt, valahányszor vendég jött vagy ment. Nem tudta rászánni magát, hogy Péternek «Isten hozzád»-ot mondjon. Elza megemlítette, hogy Péter a jövő hét vége felé visszajön. Rosemary, aki most nem szívesen vizsgálta önmagát, nem tudta volna megmondani, vajjon örül-e vagy sajnálja, hogy Péter olyan hamar visszatér.

A nap hátralevő része, valamint a végtelenül hosszú est háztartási kérdések, ebédek, vacsorák s a bál megbeszélésével telt el. Ebben Fülöp és Anna is egész lélekkel résztvett. Mintha nem is törődtek volna azzal, mit hoz rájuk a végzetes holnap. Maga Elza úgyszólván bámulatos volt. Kedves, élénken sürgő-forgó, de mintha az ebédek rendjének összeállítása és a vendégszobák szellőztetése lett volna legnagyobb gondja a világon.

Amikor mindenki pihenőre tért, Anna bekopogott Rosemaryhoz s leülvén melléje a pamlagra, úgy fogta kezébe angol barátnője kezét, mintha annak vékony újjain át akart volna erőt és bátorságot önteni a saját lelkébe. Rosemary futó célzást tett a család sajátságos egykedvűségére, hogy mindennapi, apró ügyeket nagy fontossággal tárgyalnak akkor, amikor életről s talán halálról van szó. Anna kedves nyugalommal így válaszolt:

- Mi, magyarok, már ilyenek vagyunk. Mi az életet olcsónak tartjuk. Talán azért, mert a történelem hosszú évszázadai alatt megszoktuk, hogy életünket áldozzuk a hazáért. De meg aztán van bennünk valami keleti fatalizmus is. Nem a szabadakaratot tagadó mohamedanizmus fatalizmusa, hanem a keresztény hité, amely azt vallja, hogy Isten mindent jól rendelt s az ő akarata ellen harcolni hiábavaló.

- Pedig még sem vagytok igazán vallásos nép - jegyezte meg Rosemary.

- Olyan vallásosak vagyunk, mint a gyermekek - válaszolt Anna. - Kétség nélkül elfogadjuk, amire bennünket tanítanak s a mindenható Istenben őszintébben, feltétlenebbül hiszünk, mint a nyugat elmékedő népei.

Rosemary hosszan elgondolkodott ezeken a szavakon s tünődött még Anna távozása után is. Talán igaza van Annának. Gyönyörű részlete az Újszövetségnek az, ahol az isteni Mester lelkére köti tanítványainak, hogy olyanok legyenek, mint a kisdedek. Anna szavain elmélkedve, Rosemary arra gondolt, vajjon ennek a népnek gyermeki hite nem nyitja-e meg könnyebben az Ég királyságát, mint a vizsgálódóbb, rationalisabb vallások, amelyek megegyezést jelentenek a téveteg emberi ész és az emberi értelemmel fel nem fogható isteni titkok között.

Ami a következő napot illette, valóságos zuhatagban árasztotta el a házat a vidám csevegés, a vendégek érkezése és üdvözlése, a séták, a tennisz, az étkezések, a véget nem érő beszélgetés és a szakadatlan kacaj. Amint Rosemary reggel felkelt, elhatározta, hogy igazi egyéniségét tárja fel a mai egész napra. Nem lesz az a fájószívű Rosemary, akit ellentétes kötelességek, szorongás, kínos elhatározás és bánat gyötör, hanem az a «kedves lady Tarkington», az a «drága Rosemary», akinek ez a melegszívű, vendégszerető, csodálatos nép ismerni szokta. Velük fog nevetni, játszani s velük együtt pár órára félreteszi az élet minden gondját.

El fog felejteni mindent. Kacagni és csevegni fog. Ez az erőfeszítés javára fog válni s ha majd eljön az az óra, amikor szereteteinek sorsát eldöntik, amikor talán egyetlen szótól, egyetlen mosolytól függ Fülöp és Anna élete, akkor elég erős lesz arra, hogy eljátsza szerepét abban a tragikus komédiában, amelyet a megtört szívű, kétségbeesett anya kieszelt.

XXIII. FEJEZET.

Csodálatos szép nap volt. Az idő ragyogott. Mindenki sugárzott a jókedvtől. A szakács felülmulta önmagát. Általánosan elismerték, hogy a tengeri rák à l'Américaine tökéletes, a Charlotte Russe Créole pedig páratlan volt.

A tenniszlabda egész délután röpdösött. A pályán kávé, fagyaltot s hűtőket szolgáltak fel. Öt órakor Bonchidáról megjöttek a cigányok s ettől kezdve a muzsika nem szünetelt. Rosemary ezen a napon látta, mire képes a cigánykitartás. A tizenkéttagú banda attól a perctől kezdve, hogy megérkezett, játszott apró megszakításokkal egész éjfélig, amikor az idő megszűnt s a sors lengetni kezdte hosszú ingáját.

De öt órától éjfélig a zene állandó volt. Mialatt a vendégek megérkeztek, mialatt teniszeztek, krocketeztek, kávéztak, sétáltak, flirtöltek, öltözködtek, vacsoráztak és táncoltak, zene szólt egyre.

Vacsora után a kolozsvári helyőrségből néhány automobilon átjöttek a fiatal román tisztok. Köztük volt a tizenegy krikett-játékos is. Nagyon büszkék voltak, szinte angolnak és igazi sportembernek érezték magukat s nagyra voltak azzal, hogy a nevezetes mérkőzésre őket választották ki. A legtöbbje jóképű fiú volt, de viselkedésükből nem hiányzott a hódítóknak a leigázott fajjal szemben való fennhéjázása. Elza grófné tökéletes háziasszonynak bizonyult, Móric azonban az idegenek kurta üdvözlése után a bálterem egyik sarkába vonult s barátaival társaságában csillapította le dühét. Elza még a bál előtt figyelmeztette urát, hogy fékezze magát s a fia iránti aggódó szeretet, valamint a veszedelem tudata valóban némi önuralmat kölcsönzött a grófnak. Rosemary ép úgy csodálta Móric grófot, mint a többieket, jól tudta ugyanis, minő áldozatot jelentett Imreynek, hogy házáat a románok előtt megnyitotta.

Újlakról átjött Anna édesanyja és huga is. Az anya kemény, önző, ellenszenves nőnek látszott. Egyéni bajai, birtoka legnagyobb részének kisajátítása nyilvánvalóan minden szelíd nőies érzést kiöltek belőle. Látszott rajta, hogy sejtelve sincs arról a veszedelemről, amely lánya feje fölött függ s Rosemarynak az volt az érzése, hogy ha tudná, se törődne vele sokat. Sötét szeme s színtelen, lapos arca csak egyetlen egyszer lágyult el, akkor, amikor a háború előtt elhunyt férjéről emlékezett meg.

Az üldözésekről, megalázásokról, apró zsarnokoskodásokról csak egyszerű vállvonogatással beszélt. - A románok a világ szennye - mondta a maga érzéstelen, nyugodt modorában. - Műveletlen parasztok hordája; a disznótól nem lehet mást várni, mint rőfögést. Hálás vagyok az Úristennek, hogy Béla mindezt nem látja.

A fiatal lányok serege, mely a maga libbenő, szökkenő mozgásával úgy megtöltötte a szép kisimrei kastélyt, mint egy raj vidám színekben csillogó pillangó, a politika bajaival nem sokat törődött. Az ő szemükben a román tisztok csak táncosok voltak s értéküket aszerint állapították meg, mennyire tudják a legújabb táncokat. A mamák és papák vagy bridget játszottak, vagy a gyönyörű táncterem falai mentén sorakozó székekben üldögélve békésen gyönyörködtek gyermekeik táncában.

Rosemary, aki a köteles önfegyelemről egy pillanatra sem feledkezett meg, külsőleg ép oly vidám volt, mint bárki más. Részrehajlás nélkül táncolt a magyarokkal és a román tisztekkel egyaránt, és szakértelemmel csevegett a kriketről a mérkőző csapattal. De mintha a levegő villamossággal lett volna tele. Túlfeszült érzékei előtt néha szinte úgy tünt fel, mintha hallaná a párkák rokkájának zörgő kerekét, az orsó pergését és a nyisszanó ollót, amely elvágja az Imrey-család sorsának fonálát.

Pontban éjfél előtt a román krikett-csapat tiszt tagjai két autóra ültek, hogy azon tegyék meg Vásárhelyig terjedő, kilencven és néhány kilométeres utat. Rosemary azon vette magát észre, hogy gépiesen «szerencsés utat» kíván mindegyiknek s úgy számolja őket végig, mintha tekebábuk volnának. Valami láthatatlan köd libbent szeme elé, amelyen keresztül ezek az egyébként jóképű, fiatal gyerekek mintha rávigyorogtak volna s bajuszuk olyan borzasnak látszott, mint a mese csizmás kanduré.

Elza asszony csodálatos elevenséggel sürgött-forgott körülöttük, még az utolsó pillanatban is mindenféle finom falatot, gyümölcsöt, süteményt, csokoládét, palackborokat rakott az autókba s takarókat, vánkosokat kölcsönzött a tisztoknak.

- Az út hosszú - mondta, miközben sorra kezet fogott a tisztekkel, akik összeütötték sarkukat, megpengették sarkantyújukat és kijelentették, hogy az estély végtelenül kellemes volt. - Éhesek lesznek, mire Vásárhelyre érnek - tette hozzá - s a vendéglők még zárva lesznek. Jól fog majd esni egy pohár bor és egy falat házi sütemény.

A búcsúzás pillanatában Rosemary ép Imrey Móric mellett állt. Hallotta, hogy Móric a fogai közt ezt morogja:

- Hogy akadna a torkotokon!

De egyébként Móric is bámulatosan viselkedett. Kezet fogott a románokkal. Torz arccal ugyan, de még mosolygott is. Jó utat kívánt mindegyiknek. Ki volt oktatta alaposan s teljes tudatában volt annak a veszélynek, amely Fülöpöt és Annát fenyegetné, ha most nem uralkodnék magán.

Ő is intézkedett, hogy bőséges elemőzsiát tegyenek a kocsikba. A pincéjében volt négy üveg francia vörös bor. Kötötte magát ahhoz, hogy a fiatal tisztek ezt is vigyék magukkal. - Azt akarom, hogy jobban játsszák azt a bolond krikettet - mondta. - Ezt a bort különben egy csöppet sem szeretem.

Az a négy ember, aki mint szolga a csapattal tartott, elrendezte a takarókat s elrakta a kocsikban a bort, gyümölcsöt s édességet. Rosemary látásból ismerte János molnár két fiát. Jókötésű, kemény legény volt mind a kettő, abból a hősi magyar fajtából, amely szívesen teszi életét is kockára földesurának gyermekeiért.

Anna, aki higgadtságára ugyancsak éberén vigyázott, úgy libegett a vendégek közt, mint egy kis tündér. Halványkék ruhát viselt s a külső homályban alig lehetett karcsú alakját kivenni; csak keskeny, fehér arca világított, mintha alabástromból metszették volna. Mikor egyik tiszttől, aki táncosa volt, elbúcsúzott, némi szemrehányással jegyezte meg:

- Igazán nem szép, hogy tegnap telefonáltak Blakeney Péternek és elvitték tőlünk. Nem tudom elhinni, hogy a szobák dolgában nehézségek lettek volna a szállodással. Egy napig még igazán itt hagyhatták volna nálunk mulatni.

A fiatal román elképedt.

- Nem értem a dolgot, kisasszony. Nem volna szíves megmagyarázni?

- Ó, nincs itt mit magyarázni - válaszolt könnyed kacajjal Anna. - Mindnyájan haragszunk magukra, hogy telefonon Pétert Vásárhelyre menesztették.

- Bocsánat, kisasszony, de Blakeney úrnak mi semmiféle üzenetet sem küldtünk. Sőt ellenkezőleg, valamennyien azt reméltük, hogy Blakeney urat itt találjuk.

- De hát a vásárhelyi szobák?... - ismételte Anna.

- A vásárhelyi szobák kérdése réges-rég rendben van. A dolog a lehető legsimábban ment és...

- Kedves Anna - szólt most közbe sietve Rosemary - Péter nem mondta, hogy azt a telefonüzenetet ki küldte. Csak annyit említett, hogy telefonüzenetet kapott. Lehet, hogy ép Vásárhelyről, valamelyik szállodástól. Nem állította...

Hogy Rosemaryt mi készítette a közbeszólásra, maga sem tudta volna megmondani. Talán valami vak ösztön, valami ismeretlen kényszer, hogy védje és oltalmazza Pétert a bizonytalan és csúf gyanu ellen, amelyet tisztán átgondolni még nem is volt ideje. Anna derült hangon folytatta:

- Igaz, nem mondta. Akárhogy is van, ha találkozik Péterrel, pirítson rá, mert nagy bolondság volt tőle elutazni. Sokat mulasztott. Mondja meg neki, hogy Mária még soha ilyen jól nem táncolt s a cigányok fölülmulták önmagukat.

A fiatal tiszt összezsapta bokáját és megigérte, hogy az üzenetet át fogja adni.

- De Blakeney urat ma még nem látjuk. Amint tudja, a mérkőzés csütörtökön lesz. Blakeney úr úgy egyezett meg velünk, hogy Vásárhelyen szerdán este találkozunk, ma pedig még csak kedd van.

- Ha nem iparkodsz, - szólt most a tiszthez mókásan egyik barátja - szerda lesz, mire elindulunk, te fecsegő vénasszony.

Végre újabb búcsúzások és kézlengetések után a két automobil elindult és nagy kanyarulattal kirobogott a kapun. Rosemary körülnézett. Szeme Elzát kereste. Elza egészen nyugodt volt s kedves, gömbölyű arcán mosoly ült. Nyilvánvalón nem tudta, hogy valami igen meglepő dolog történt, ami úgy ütötte Rosemaryt főbe, mint valami nehéz kalapács. Elza nem hallott semmit. Az ő lelke nem is volt itt, hanem messze künn az országúton járt s egy automobilt látott, amely teljes sebességgel rohant a határon át, a szolgaság földjéről a magyar szabadság felé. Anna és Fülöp nevetgélve csevegtek, Móric pedig átkokat dünyögött. Senki sem vett észre semmit. Csak Rosemary világa, a hűség és barátság gyönyörű világa omlott össze. Péter nem mondott igazat. Péter kétszínű játékot játszott. Itt hiába minden szépítgetés, hiába minden remény. Most már nem lehet tenni egyebet, mint tovább tapogatózni a titkok szövevényében, amely egyre mélyedt-mélyedt, mígnem szinte megfogható anyaggá vált, mint valami sűrű, sötét köd, melyben suttagó s kacagó szellemárnyak suhannak tova. Suttagtak és kacagtak, mert Péter nem mondott igazat és mert ő, Rosemary, lábai előtt zavaros halomba látta omlani reményeit, bizalmát, eszményeit. Péter azt állította, hogy a krikettsapat szobáinak ügyében Vásárhelyre utazik, holott ez nem volt igaz. Rosemary kibuvót keresett Péternek, mert a világért sem akarta, hogy a románok Pétert hazug embernek tartsák. Szükség esetén mosolyogva védelmezte volna s homályosan valami szerelmi ügyet sejtetett volna, amelyet Blakeney úr titokban akart tartani. Erre a gondolatra Rosemaryt majdnem rosszullet fogta el s érezte, hogy egész védőbeszédje rosszul sült volna el. Ha Péter tegnap nem Vásárhelyre ment, akkor hol van? Miért ez a titokzatosság? Ezek a hazugságok?

Miért van ez? Istenem, miért?

A hallban Rosemary egy nyugodt zugot keresett, leült s egy pillanatra gondolkodott. De gondolkodni ép most nem tudott. Uton-útfélen ez a rettenetes kérdés meredt eléje: Miért hazudott Péter? Kis idő múltán le is tett arról, hogy törje a fejét. A Párkák orsója pergett, ollójuk csattogott. Ő, Rosemary, csak egy parány volt magasabb erők kezében, neki tovább kellett játszani szerepét.

Egy negyedóra hosszat ült a sötétben s próbálta megfejteni a rejtélyt. Talán több is elmúlt. Visszatérve a bálterembe, azt találta, hogy a társaság tagjainak száma nagyon megfogyott. A román tisztek elmentek mind s távozott egy nagyobb társaság is, amely Kolozsvár közelében lakott. Csak páran maradtak, akik távol laktak s vonaton már útra nem kelhettek, autót tartani pedig a leigázott fajnak meg volt tiltva. Inkább Kisimrén maradtak tehát s másnap reggel szándékoztak hazatérni. A fiatalság újra megkezdte a táncot, a cigányok a legújabb fox-trottot húzták. A mamák és papák közül egyik-másik már fáradtan bóbiskolt.

Mindezt Rosemary egyetlen pillantással szemébe ölelte.

Most Elzát kereste. De Elza és Móric nem volt a teremben. Fülöp és Anna is eltűnt.

XXIV. FEJEZET.

Néhány perc múlva Elza visszatért. Amint a terembe lépett, az ajtó mellett várakozó Rosemarynak suttagva odaszólt:

- Minden rendben van. Elmentek.

Elza még egyre csodálatosan viselte magát. Egész nyugodt volt s békés mosoly ült arcán. Csak kerek, kék szemeiben ragyogott valami szokatlan fény és ezüstös, szép haja lógott kissé ziláltan sima, fehér homlokára. Rosemary figyelte a most kezdődő jelenetet. Ilyet még nem

látott. Mintha nem is lett volna valóság. Mintha a teremben lévők csak bábuk lettek volna s némajátékot játszottak volna.

Való emberek nem viselkedhettek így.

Román a teremben már egy sem volt. Csupa magyar ült együtt, nem sok, de mind erdélyi, annak a boldogtalan, megszállt területnek lakói, amelyen többé-kevésbé mindenki rabszolga volt; lesujtott emberek, akiknek egy pillanatra sem volt szabad megfélemezniük arról, hogy a legyőzött fajhoz tartoznak s igába kell hajtani nyakukat. Rokonok vagy bizalmas jóbarátok voltak valamennyien. Rövid idő múltán kezdtek észrevenni, hogy Fülöp és Anna nincs jelen. Eleinte kérdezősködtek. Hol van Fülöp és Anna? Elza nem felelt semmit. Csak szeme pillantásával, szempillája remegésével, ajkának rezdülésével válaszolt. Szólni nem szólt semmit, de feltűnő volt, mennyire megérti mindenki.

Rosemary minden arcot szemügyre vett s látta, hogy itt egymás szívéből olvasnak. Kérdést nem tett senki. Tudomásul vették a helyzetet. Fülöp és Anna elment. Elmentek, mint azok a megszámlálhatatlanok, akiknek csendes éjszakákon kellett elhagyni otthonukat s amily gyorsan csak lehetett át kellett szökniük a határon, hogy megmeneküljenek a haditörvénytől, üldözéstől, kellemetlenkedéstől vagy épen a haláltól.

Késő volt. Éjfél rég elmúlt. A cigányok lementek vacsorázni. A mamák és papák kijelentették, hogy ideje volna pihenőre térni. A fiatal lányok megköszönték Elza néninek a nagyszerű multságot, a fiatalemberek kezét csókoltak. Az öregebbek közül páran azt suttozták. «Jó szerencsét!» Mások azt mondták: «Csak legyen nyugodt, rendben lesz minden!» Fülöpről és Annáról nem kérdezősködött senki. Egyetlen megjegyzés sem hangzott el. Tudtak s megértettek mindent.

Parancsok adódtak ki, hogy a kocsik másnap reggel kilenc órára álljanak elő. Azzal a született jóízléssel, amely mögött látszólag a szórakozás mohó szeretete rejtőzik, mindenki azon volt, hogy a bánatos házat minél előbb megszabadítsa jelenléte terhétől.

Féltizenkettőre a bálterem, a hall, a fogadószoba üres volt. Elza a lépcső alján várakozott, míg az utolsó szolga is távozott. Ezután Rosemary segített barátnőjének eltenni az arany evőeszközt az erős építményű, hatalmas pohárszékbe. A készlet hatszemélyre szóló, rendkívül nagyértékű s művészi becsű darabból állt. Minden darabot vászonba és zöld flanelba göngyöltek. Ezt Elza maga végezte. Rosemary látta, hogy párnás, fehér keze nem reszket s minden darabot a szokásos gondossággal tesz félre. Csak amikor ezzel végzett s csak a lámpák kioltása volt hátra, mondta fel Elza nyugalma a szolgálatot. Egyik székbe rogyott, feje hátraesett a vánkosokra s ólmos sápadtság szállt arcára és ajkaira. Rosemary gyorsan egy kis cognacot öntött pohárba s barátnője mellé térdelve szájához emelte. Rosemary kedvéért Elza ivott pár csöppet. Halvány mosoly lebbent arcára.

- Ne aggódj, kedves Rosemary - mondta. - Egész jól érzem magam.

Mindjárt fel is ugrott s némi aggodalommal jegyezte meg: - Meg kell néznem, hogy van szegény Móric.

- Gyere azután a szobámba - mondta Rosemary - és pihenj egy kicsit a pamlagomon. Tudom, aludni még úgy sem tudsz.

- Jó - válaszolt Elza. - Ha Móric elaludt, jövök. Azt hiszem, elalszik nyomban, mihelyt, a fejét lehajtja. Magamról nem mondhatom ezt. Én ma éjjel aligha alszom. Holnap kora reggel Vásárhelyről telefonüzenetet kell kapnunk. Fülöppel titkos üzenetben állapodtam meg. Ha minden rendben van, akkor Blakeney Péter nevében azt fogja telefonálni, hogy Magyarországon az idő gyönyörű s a krikettmérkőzés előkészületei pompásan sikerültek. Ha majd ezt az üzenetet megkaptam, akkor alszom.

Beszéd közben fáradtan felhaladt a lépcsőn. Rosemary közvetlenül mellette lépkedett, hogy ha Elza elájulna, karjai közé fogja.

- Nem is mondok még jóéjszakát - szólta Elza, amint hálószobája ajtajához ért. - Te csak fekédj le, Rosemary, mindjárt jövök.

Rosemary szobájába vonult, lebontotta haját és éjjeli köntöst öltött. Tudta, hogy hiába fekszik le, aludni nem tud. Most várni kell. Várni, figyelni, imádkozni és azt a két fiatal lelket Isten kegyelmébe ajánlani. Figyelni, imádkozni, szemet az óra két mutatójára szegezni s képzeletben követni a mai éjszakai kísérlet minden részletét. Elza kieszt drámájának minden hőse most már a malomban van. Fülöp és Anna már paraszti ruhába öltözött s János molnár kirakta az asztalra a két poharat és a pálinkát, amellyel a sváb korcsmáros öccsét és a román szatócs fiát holtrészegre fogja itatni. Ott lesz az öreg Rozi, a molnár felesége is, annak a két fiúnak anyja, aki életét kockáztatja Fülöpért és Annáért. Rozi majd bizonyosan tenni-venni, buzgólkodni fog, de természetesen sejtelve sem lesz arról a drámáról, melynek függőnye az ő kis házában gördül fel s amelynek két hőse az ő két fia. Jánosnak volt annyi esze, hogy a feleségének nem mondott el semmit. Ő, az apa, beleegyezett mindenbe, sőt ő ajánlotta fel fiainak segítségét. Ha az anya tudott volna valamit, tiltakozott volna. Sírt is volna bizonyosan és megingatta volna két fia elhatározását.

Most az autó megáll a malom előtt s János molnár megkéri az autó utasait, hogy jöjjenek be a házba, igyanak egyet. Ráveszi a soffört is. Igyanak legalább egy kortyot, Vásárhelyig hosszú az út. Itt a kastélyban az idő ólomlábakon jár. Nem így a malomban, ahol János mulatságos történeteket mesél s kínálgatja vendégeit. Istenem! Milyen lassan mozog az óramutató! Csak fél órája, hogy Elza eloltotta a lámpákat s máris az egész kastély sötétségben van. Minden hang elnémult.

Csend van. Csak az óra ketyeg s néha mintha a Párkák ollója csattogna, hogy ha bármi rosszul menne, ha a legkisebb hiba történnék vagy ha bárki megbízhatatlannak vagy hazugnak bizonyulna, elvágja két fiatal élet fonálát. Talán többet is.

Rosemary megborzongott, bár az éjszaka forró volt. Nem tudott békén ülni a helyén. Néha szinte úgy érezte magát, mint a lélekzetet se tudna venni. Kiment az erkélyre és hallgatódzott. Az éjszaka oly csendes volt, hogy úgy érezte, hallania kell a motor zúgását, amikor a fél kilométernyire eső malomtól útnak indul. Messze, valamelyik domboldalon róka vonított és egy zsupfedeles szérú felől bagoly szomorú huhogása hallatszott.

A falu toronyórája felet ütött. Fél egyet. Egy óra mult azóta, hogy Rosemary a bálteremben észrevette Fülöp és Anna hiányát. A falu szélén, valamelyik házban kakas kukorékolt. Két óra mulva pirkad a hajnal s az automobil napfölkelte előtt Vásárhelyen lesz. Rosemary a nagy csöndben valami zúgást, aztán valami berregést hallott. A zúgás lassan elhalt s a csönd vette át birodalmát. A csönd tökéletes volt.

- Elindultak!

Ezt Elza mondta Rosemary füle mellett. Rosemary nem is hallotta félénk kopogását. Elza a szobába surrant s most hallgatódzva az ablak mellett állt. Nyugodt hangjában inkább diadal, mint izgalom érzett. Rosemary megfogta barátnője kezét. Egész hideg volt. Saját két keze közt dörzsölte melegre.

A verandán egy kerti szék állt és szanaszét néhány párna hevert. Rosemary leültette Elzát, majd összeszedett egy csomó vánkost és Elza lába alá rakta, kezét simogatta és Elza kezeihez szorította bársonyos fiatal arcát.

Az éjszaka rendkívül szép volt. A sápadt hold sárgásan és titokzatosan ragyogott az égboltozat megszámlálhatatlan csillagai között. A virágágyakban aludtak a virágok, az estike

bezárta arany szirmait, a bíborszínű pentstemon homályba rejtette ragyogását, csak a heliotrop és a nikotiana hintette szét nehéz illatát a csöndes éjszakában és a fehérpettyes árvácskák világítottak, mint megszámlálhatatlan apró tükörcsík, amelyekben mintha a csillagok fénye verődött volna vissza.

- Elaludt Móric? - kérdezte kis idő múltán Rosemary.

- Igen - válaszolt Elza. - Adtam neki aszpirint. Idegei kissé megnyugodtak, azután elszunnyadt.

- Nem csuknád le a szemedet, Elza és próbálnál egy kicsit aludni? Már késő van nagyon és attól tartok, rosszul fogod magad érezni holnap, ha nem pihensz rendesen. Sok mindenem átestél ma.

- Mindjárt, drágám - mondta Elza nyugodtan. - Azonnal el tudnék aludni, mert nagyon fáradt vagyok. De most még nem. Ha nem vagyok terhedre, szeretnék kissé itt maradni. - Majd, amint Rosemary gyöngéden megsimogatta térdeit, Elza így folytatta: - Szeretem a virágok éjszakai illatát. Ilyenkor illatuk mintha egész más volna, mint nappal. - Majd minden összefüggés nélkül megjegyezte:

- A soffőr csak egyetlenegy helyen tévesztheti el az utat. Ez egy kis idővesztést jelentene, de még így is, azt hiszem, már közel vannak a határhoz.

- Intézkednél, hogy hírt kapjal? - kérdezte Rosemary.

- Mihelyt Vásárhelyen a postahivatal kinyílik, Fülöp telefonál.

- Előbb nem kapsz hírt?

- De igen. Szóltam Jánosnak, mondja meg a soffőrnek, hogy ha Vásárhelyről nyomban visszatér ide, ezer leit kap; ha nyolc óra előtt kerül vissza, kétezer üti a markát.

A falusi toronyóra most hármát ütött. Elza elcsöndesedett, de Rosemary nem gondolta, hogy barátnője alszik. Keze nagyon hideg volt s lélekzete gyorsabban járt, mint rendesen. Rosemary nesztelenül felállt, az ágyról levette a paplant és Elza térdei köré csavarta. Elza nem mozdult. Finom kerek arca a hold báyadt világában nagyon fehérnek látszott s haja elvesztve aranyló fényét, úgy csillogott, mint az ezüst.

Rosemary visszatért szobájába s leheveredett a pamlagra. A levegő zárt volt s kissé fülledt. Annyira fáradtnak érezte magát, hogy nyomban mély álomba merült. Egyszerre felriasztotta valami. Rosemary kinyitotta szemét. A szoba tele volt a hajnal aranyfényével. Felugrott és az ablakhoz sietett. Elza nem volt az erkélyen. De áttekintve a korlátot, azt látta, hogy Elza a veranda lépcsőin halad lefelé.

- Elza - kiáltott utána halkán. - Várj!

Elza helyeslően bólintott, mire Rosemary úgy ahogy volt, hálóköntösben, papucsban, vállaira omló hajjal lesietett a lépcsőn. Elza türelmesen várt s karját Rosemary karjába öltötte.

- Aludtál egy keveset, úgy-e, drágám - mondta Elza. - Nagyon örülök.

- Hát te, Elza? - érdeklődött Rosemary.

- Ó, egészen jól aludtam - válaszolt Elza a maga nyugodt egyszerű módján. - Aztán jött a hajnal és a hold az öreg akácfák mögött lepihent.

- Egészen elfelejtettem megnézni az órát - jegyezte meg Rosemary.

- Fél öt volt, amikor kijöttem a szobából... Most benéztem egy pillanatra Mórichoz. Még alszik.

- Hála Isten. Jó hírekre fog ébredni.

Rosemary alig tudta megállni, hogy hangjában el ne árulja izgalmát. Két-három óra múlva ennek a rettenetes feszültségnek vége lesz. Nem mert Elzára nézni, mert érezte, hogy a szegény asszony egész teste reszket. Elza arca hamuszínű volt, szemhéjai megdagadtak és szeme alatt vörös foltok tüzeltek. De külsőleg egész nyugodtnak látszott s amikor a harmatos pázsitra értek, Elza hátraszegett fővel, szemellátható gyönyörrel szívta be az édes reggeli levegőt.

- Sajátságos - mondta - hogy az ember tud aludni, amikor olyasmi történik, mint ma éjjel.

- Halálosan fáradt voltál, Elza és a levegő csodálatosan balzsamos és enyhe volt. Azt hiszem - folytatta gyöngéden Rosemary - hogy Isten leküldte néhány angyalát, azok legyezték szárnyukkal álmodat.

- Talán - válaszolt fáradt mosollyal Elza.

- Elsétáljunk az örökzöld sövényig?

- Igen. Szívesen. Még úgyis el kell ölnünk néhány órát.

Az ébredő falu életének friss hangjai töltötték be a levegőt. A róka és a bagoly elhallgatott, de két kakas válaszolgatott egymásnak szorgalmasan. A házak felől marhabögés, mekegés, ugatás hallatszott. Az állatok munkára sürgették az embereket.

Amint Elza és Rosemary léptei megzörrentek az út kavicsán, valahonnan előkerült Mufti, a nagy juhászkutya és Károly, az agár és örömeik eláradó bőségében játékosan ugráltak a két kedves nő körül, akik megrövidítették nekik a magányos reggel óráit.

- Menjünk, nézzük meg a moharózsákat - ajánlotta Rosemary. - Kíváncsi vagyok, most is olyan édes-e az illatuk, mint éjszaka.

Elmentek az örökzöld ösvény végéig, ahol egy virágban pompázó nagy rózsafa tövében két-három fészek moharózsa virult.

- Gyönyörűek - mondta Elza. - Ezek a legkedvesebb virágaim. Sokkal jobban szeretem, mint azokat a csodálatos új rózsákat, amik a kertészeti kiállításokon díjat szoktak nyerni.

Lehajolt, hogy belehelje a rózsák illatát, de ekkor nagyon messziről valami zúgás hallatszott, amely egyre erősebbre nőtt. Egy pillanatra Elza nem mozdult. Kissé lehajolva s arcát a rózsák közé temetve állt a helyén. Majd finom alakja felegyenesedett és megragadta Rosemary kezét.

- Az autó - mondta kissé rekedten. - Menjünk!

Az örökzöld ösvény vége, ahol most álltak, körülbelül egykilométernyire volt a kastélytól. Meg kellett kerülniük a kastélyt és át kellett haladniuk még az udvaron is... Az autó zúgása egyre erősebbre vált, majd elhalkult és teljesen megszűnt. Az autó megállt. De nem a kapu előtt, amely még mindig zárva volt. Rosemary és Elza a lábuk előtt ugráló két kutyával már az udvarban voltak. Az autót nem látták.

- Nem mégy odébb, Mufti! Károly, ne ugrálj annyit! - ismételte gépiesen Elza.

Nagy siettében Elza kissé lihegett. Rosemary rohant Feri éjjeli őr szobája felé, hogy kinyitassa a kaput. Feri hallotta a kutyák ugatását, a méltóságos grófné hangját s már szobája ajtajában állt. Csodálkozva kérdezte magában, vajjon mi hozta a hölgyeket ilyen korán a kapuhoz.

- Gyorsan, Feri, nyissa ki a kaput! - kiáltott feléje Rosemary.

Pár percig tartott, amíg Feri a kulcsot a kapu zárjába illesztette. Egy örökkévalóságnak is beillett.

A falu felől hangos kiabálás, izgalmas, riadt sikoltozás és futó emberek zaja hallatszott. Egy-egy jajveszékkelő női hang hasított a nyugodt reggel némaságába.

- Szaladjon előre, Feri, gyorsan - suttogta Rosemary az őrhöz. - Gyorsan nézze meg, mi az.

Rosemary karonfogva haladt Elzával, de Elza most kiszabadította karját és nem sokkal maradt a vágató Feri mögött. Amint a kis akácost elhagyták, eléjük tárult a falu egyetlen utcája. Az utca végén, körülbelül egy félmérföldnyire a sváb korcsmáros háza előtt, automobil állt s körülötte tíz-tizenkét paraszt álldogált lármásan, élénk taglejtésekkel. A házak kapuja kinyílt és férfiak, nők, gyerekek rohantak megnézni, mi történt. Amint a méltóságos grófnét és az idegen grófnét megpillantották, meghökkenve állottak meg. A grófné ilyenkor a faluban? Ilyesmi még nem történt. A férfiak megbökték kalapjuk szélét, az asszonyok alázatos «kezét csókolom»-ot mondtak, a gyerekek pedig ujjukat szájukban felejtve, tágranyitott szemmel bámulták a hölgyeket. Néhány bátrabb gyerek a hölgyekhez szaladt és megcsókolták kezüket. Elza semmit sem látva, semmivel sem törődve, csak sietett előre. Rosemary közvetlen mellette haladt. A korcsma közelében Feri rákiáltott az emberekre, hogy adjanak utat. De mihelyt az automobil megpillantotta, megfordult és sietett vissza Elzához. Két kezét összetéve kiáltotta:

- Méltóságos grófné, ne jöjjön ide! Ne jöjjön közelebb! Szerencsétlenség történt. Egy ember...

Elza összeszorított ajakkal félretolta az őrt. Rosemary most újra megfogta barátnője kezét. Egyik karjával átölelte derekát, a másikkal pedig kezét fogta szorosán. Bárhogy iparkodott, Elza most nem tudta kiszabadítani magát.

A következő pillanatban mind a ketten az automobil mellett álltak. Az autó nagy, meglehetősen ütött-kopott, sötétszürkére festett, bőrpárnás turakocsi volt. Utolsó szegéig ellepte a por. A hátsó ülésen nem ült senki, de a korcsmáros épen most fellépett a soffőr mellé az első ülésre. A soffőr mintha aludt volna. Pizkos katonaruhájában, szemére huzott hegyes sapkájában úgy ült a helyén, mint egy rakás rongy. A korcsmáros arcán döbbenet futott végig. Megfogta a soffőr kabátját s kinyitotta a mellén, de ugyanekkor kezét szájához emelte, hogy elfojtsa kiáltását. A soffőr fejről legurult a sapka, jobbkarja pedig az autó oldalára hullott. Egy közelben álló ember nem véve észre, hogy két hölgy is van jelen, izgatottan kiáltotta:

- Jóságos Egek! Ez az ember halott! Agyonlőtték!

XXV. FEJEZET.

Higgadságát senki sem őrizte meg annyira, mint épen Elza. Maga Rosemary is alig tudta elfojtani kiáltását. A korcsmáros úgy ugrott le a gépről, mintha ostorcsapás érte volna; a parasztok hadonásztak s a halál jelenlététől megilletődve, fojtott hangon magyarázkodtak. Rosemary Elzára pillantott s barátnője kezét még szorosabban a saját dereka köré fűzte. Elza arca fakó volt, ajka szintelen s még nagy, kék szemében is mintha kialudt volna a fény. Jéghideg keze Rosemary erőtadó újjai közt is egyre reszketett. De a gazdák és béresek szemében egész nyugodtnak látszott. Egy-két pillanattal utóbb a beszélgető, hadonászó parasztokhoz fordult és egész nyugodtan kérdezte:

- Ki látta meg a gépet elsőnek?

- Én hallottam zúgását, méltóságos grófné - válaszolt a korcsmáros - amikor a házamtól nem messze megállt. Akkor...

- Én azt láttam, hogy egy katona ugrott le a gépről - szólt közbe izgatottan egy fiatal béres. - Nyomban futóra vette a dolgot...

- Jó - szólt Elza hidegen. - Maguk ketten - mondta s a korcsmárosra meg a béresre mutatott - jöjjenek be velem és mondják el, mit láttak. Gyere be te is, drágám - vetette oda Rosemary felé.

Aztán Feri felé fordult:

- Jó lesz, ha valamelyiktek elszalad a csendőrségre. A csendőröknek már itt kellene lenniök.

Azzal belépett a korcsmába. A korcsmáros meg a béres követte. A parasztok egyrésze betelve a halott soffőr látványával vagy megriadva a szerencsétlen ember összeroskadt testétől, a korcsmaajtóban gyűlt össze. Rosemary egy pillanatra elmaradt s szemügyre vette a poros, nagy gépet, mintha a titok megfejtését keresné. De a gépben nem talált egyebet, mint néhány párnát és a halott soffőrt, akinek feje előrehullt, karja pedig a gép oldalán csüngött lefelé. Első pillanatban Rosemary megborzongva fordította félre a fejét, de aztán szinte akarata ellenére ismét az összeomlott testre és az élettelenül lecsüngő karra szegezte szemét. A soffőr kabátjának újjából vékony sugárban csepegett a vér a földre.

Ekkor egyszerre a halott ember lankadt kezéből valami fehér papirdarab hullott Rosemary lába elé. Rosemary nyomban lehajolt és felvette. Szerencsére a parasztok ép nem néztek arra, Feri pedig a csendőrök után járt. Amit Rosemary felemelt, egy «Lady Tarkington»-nak szóló levél volt. Felszakította a borítékot és elolvasta:

A kísérlet, asszonyom, nagyon ügyetlen volt. Amint látja, nem vezetett jóra. Két védenca kezemben van. Most már mindössze két hete van hátra, hogy megírja azokat a cikkeket, amiket kívántam.

A levél alatt Naniescu neve állt. Rosemary zsebetette a levelet, aztán maga is bement a korcsmába. A falubeliek szétváltak előtte, aztán ismét az ajtóban zsúfolódtak össze, hogy valamit halljanak. Rosemary a hosszú, alacsony szobát a legfülledebb, legrosszabb szagú helynek találta, amelyben valaha is járt. Nagyon sötét volt, a fény a két apró, zárt ablakon csak alig hatolt át s az ablakok üvegjét sűrűn belepte a por. A friss levegő csak az ajtón keresztül talált volna utat, de az ajtót most elállta a verejtékes testű emberek tömege. A szoba mestergerendájáról hagyma- és kukoricakötegek lógtak alá s a szoba egyik sarkában, amely nyilvánvalóan söntésül szolgált, egy sereg üveg és egész halom cinkorsó állt. A szoba levegőjében a pizok, a hagyma és a pálinka szaga keveredett össze. De Elza, aki a korcsmárossal és a béressel egyik asztal mellett ült, mintha észre sem vette volna a rettenetes szagok vegyülékét. Ép a bérestől kérdezett valamit. Úgy látszott, ez a béres volt az egyetlen, aki az autónak a faluba való megérkezését látta.

- Tetszik tudni, méltóságos grófné - mondta a saját fontossága tudatában a béres - láttam, hogy az automobil odakünn megáll. A soffőr mellett egy katona volt.

- Az a katona is az első ülésen ült? - kérdezte Elza.

- Ott. Az vezette a kocsit.

- Hát a másik ember?

- Hát kérem, méltóságos grófné, én eleinte nem is tudtam, hogy az a soffőr, mert csak egy halom rongynak látszott.

- Mi történt azután?

- Az történt, hogy amikor az autó lassított és megállt, a katona leugrott róla. Átlépte a rongyhalmazt és kiszállt.

- Azután?

- Megfogta a halott embert és az ülés sarkába ültette. Azután amilyen gyorsan csak tudott, elszaladt.

- Merre?

- Amerről jött. Körülbelül félkilométernyire egy másik autó várt rá.

- Egy másik autó?

- Igen. Azt én láttam, de hallottam, hogy zúg és megáll. A katona egyre futott. Amint a másik autóhoz ért, felugrott s eliramodott Kolozsvár felé.

Az ajtóban álló tömegeből most kilépett egy másik ember s önként elmondta, hogy körülbelül félkilométernyire a falu végétől, ő látta a másik gépet. Látta a futó katonát s látta azt is, hogy a gép elrohant. Mintha egy másik katona is lett volna a gépen.

Most megérkezett a korcsmába két csendőr s a maga közömbös, hanyag modorában megkezdte a nyomozást. Eleinte tudomást sem vettek a két kastélybeli hölgyről, csak a fejük fölött diskuráltak, demokratikus módon. Az egyik végül kurtán megkérdezte Elzát:

- Látta elhajtani az autót?

- Nem! - válaszolt Elza.

- Tud valamit a dolgról?

- Nem!

A csendőr erre nyersen azt kérdezte:

- Hát akkor mit keres itt?

Elza kissé elpirult, de azért egész udvariasan válaszolta: - A kastélyban mindnyájan azt hittük, hogy hírt hallunk a molnár két fiáról. Azt gondoltuk, hogy ezen a gépen mentek éjszaka Vásárhelyre s most azt fogjuk hallani, hogy épségben megérkeztek.

A csendőr gunyosan mosolygott és vállat vont.

- Annyira törődnek maguk a molnár két fiával - mondta durva kacajjal - hogy kora hajnalban ott hagyják értük az ágyat?

A csendőr köpött egyet, sarkon fordult, aztán a falubeliek elé lépett.

- Most - mondta egész jókedvűen - mindnyájan menjetek haza. A hatóságok majd utána járnak a dolognak. Nektek nincs hozzá semmi közötök. Megértettétek?

A két csendőr vállára kapta szuronyos fegyverét s úgy zavarta ki az embereket a korcsmából, mint a birkanyáját. Az emberek zugolódás nélkül engedelmeskedtek, legfeljebb a vállukon rántottak egyet s csak annyit mondtak: Furcsa időket élünk. De hát nem a mi dolgunk.

A csendőrök elhagyták a korcsmát. Künn az egyik megtámasztotta a halott soffőr testét és melléje ült, a másik elfoglalta a vezető helyét s a következő pillanatban a titokzatos gépkocsi eltűnt az utca fordulója mögött, a csendőrség felé.

Amikor a tömeg utolsó tagja is odébb állt, Elza felemelkedett s fehér arccal, tágranyilt szemmel Rosemaryhoz fordult.

- Itt már nem tehetünk semmit - mondta. - Gyerünk haza.

Bólintott a korcsmáros felé, aztán egész súlyával Rosemary karjára támaszkodva kilépett az utcára. Félhat volt, az utcát elöntötte a felkelő nap fénye. A levegőn Elza összehúzta égő,

fáradt szemét. Rosemary át akarta ölelni barátnője derekát, mert érezte, hogy a szegény nő az ájuláshoz van közel, de Elza némán és konokul visszautasította kezét. Büszkesége nem engedte meg, hogy gyöngeségét elárulja a falusi házak közt, melyeknek ablakai mögött román földművesek figyelhették lépteit.

- Színre nagyon alázatos ez a népség - jegyezte meg, mintha Rosemarynak valami ki nem mondott kérdésére felelne. - Méltóságos grófnénak neveznek, csókolgatják a kezemet, de szívük mélyén gyűlölettel vannak tele s örülnek, ha megalázva látnak.

A faji büszkeség még a legnagyobb gond és a legsúlyosabb szerencsétlenség e percében is küzködött a szorongás külső kifejezéseivel és végül győzött is. Elza szilárd léptekkel és emelt fővel vonult végig az egész falun. Csak akkor szólalt meg, amikor már saját otthonának kapuja bezárult mögötte, de első gondolata ekkor is férjének szólt.

- Hogyan mondjam el Móricnak? - suttogta félig-meddig magában. - Istenem, hogy is mondjam el?

Amint Rosemary a hallban azt látta, hogy egyedül vannak, átölelte barátnője derekát s maga mellé vonta egy alacsony pamlagra.

- Drága Elzám - mondta gyöngéden - sírd ki magad. Meglátod, jól esik.

Elza csak fejét rázta.

- A sírás még nem hozza vissza sem Fülöpöt, sem Annát, - mondta komolyan.

Nagy, kerek szeme megindító kérdéssel meredt Rosemaryre. Valami ösztönszerű érzése azt sugta, hogy angol barátnője tudna segíteni s még most is tudna valamit tenni Fülöpért. Rosemary könnyben úszó szemmel csak rázta a fejét. Elza halk kesergéssel a váncosok közé temette arcát, majd vonagló zokogás rázta meg vállait s a fájdalom apró kiáltásai törtek fel néha ajkán. Rosemary most a világért sem nyult volna hozzá. Hagyta sírni. Talán így is volt a legjobb. A közelben nem volt senki, már pedig a könny néha enyhülés. Elzának az elmúlt két órán át tanusított nyugalma és egykedvősége természetellenes volt, amely egyképen megviselte szívét, idegzetét és elméjét. Az emberi kitartásnak is van határa s Elza ezt a határt elérte.

Amikor Elza a fájdalom leghevesebb kitörésén túlesett, Rosemary figyelmesen így szólt: - Nem engednéd meg, hogy én mondjak el mindent Móricnak? A legnagyobb óvatossággal járnék el. Félek, hogy te ezt a feszültséget nem bírod ki.

De Elza már felállt. Megtörülte szemeit, kissé megnedvesítette zsebkendőjét, azután eltüntette arcáról a sírás nyomait.

- Nem engedhetem, drágám - mondta könnytelen, lüktető zokogással, amely megrázta elgyötört testét - semmi áron. Móricot én ismerem. Tudom, hogyan kell vele bánni. Szegény, szegény Móric! Olyan nehezen fékezi magát. De én tudom, mit kell neki mondanom. Te csak menj, fürödj meg - folytatta, gyöngéden kiszabadítva magát Rosemary karjai közül - és öltözködj fel. A fürdő fel fog frissíteni. Mielőtt Móriccal beszélek, én is megfürdöm. Róza egy félóra múlva hozza a reggelidet. Nem lesz késő?

Nem felejtett el semmit, gondja volt mindenre, Rosemary fürdőjére, a reggelire, minden egyes vendégére. Hogy vendégek is vannak a házban, arról Rosemary egészen elfelejtkezett. Fél hétre járt az idő. A vendégek mindjárt ébren lesznek. Mindnyájuknak kell fürdő, reggeli, kiszolgálás. Elza nem felejtett el semmit. Hála Istennek, most eléggé lekötötték gondjai.

- Menj csak fel, drágám - mondta Rosemarynak. - Én egészen rendben vagyok. Miattam ne aggódj!

Egy-két cseléd a dolga után járva keresztülhaladt a hallon. Elzának mindegyikhez volt valami figyelmeztetése, valami parancsa.

- Mondd meg a szakácsnak - szólt Antalhoz - hogy jöjjön fel. Te pedig addig ne menj be a méltóságos gróf úr szobájába, amíg nem hívlak.

Rosemary még pár pillanatig a hallban időzött, míg nem makulátlan fehér ruhában, magas vászonsapkáját a kezében tartva, jött a parancsért a szakács. Elza azonnal hosszú tanácskozásba kezdett vele a reggeli kalácsról. Rosemary végül lassan felment a lépcsőn. Szinte nem is vette észre, egyszerre a szobájában találta magát, az ódivatú, csinos szobában, melyben nagy ágy állt s keresztöltésű, himzett függönyök díszítették az ablakokat. Szépséget és békét lehelt itt minden. A nyitott ablakokon becsattogott a madárdal. Rigó rikkantott, vörösbecgy csicssergett, verebek száza csiripelt s a mesterséges tó egyik vizililiomának nagy levelén egy kis zöldbéka kuruttyolt. Békés, csendes volt minden. Pedig, egek ura, minő tragédia bontogatta sötét szárnyait a kastély négy fala között!

Rosemary egyideig a nyitott ablakban állva, szemlélte az eléje táruló gyönyörű látványt, a jól ápolt, tiszta kertet, a virágágyakat, az árnyas parkot, a messzeségben magasló erdős hegyeket, a tölgyeseket és fenyveseket, melyeket ép most öntött el a kelő nap aranya.

Hirtelen eláradó érzéssel Rosemary ott, ahol állt, a nyitott ablak mellett térdre esett, kitérta karjait a láthatatlan s megfoghatatlan Mindenható felé s szívéből könnyörgés tört fel, melyet a végső kétségbeesés kényszerített ajkára:

- Uram Istenem! Mondd meg, mit tegyek!

XXVI. FEJEZET.

Ha Rosemary a távolba látott volna!

Azt látta volna, hogy abban a pillanatban, amikor ő kétségbeesésében a minden bajok orvosához fordult, Imreyék kolozsvári házában egyik teremű szobájában Naniescu tábornok és barátja, Kervoisin, reggeli mellett üldögélt. Kervoisin az éjtszaka jött meg s a tábornoknak volt vendége. Az éjtszakai pihenés után most házigazdájának társaságát s a gyönyörű lakosztályok pazar fényűzését élvezte. A román kormány valóban figyelmes volt, amikor ezt a palotát Erdély katonai kormányzójának rendelkezésére bocsátotta.

Élvezte Kervoisin azokat a gondokat is, melyekkel barátja, mint kormányzó, ebben a letörhetetlen országban küzdött. A jóbarátok gondoljaiban mindig van valami, ami szórakoztatja a filozófust. Már pedig Kervoisin filozófus volt. Azért jött Erdélybe, hogy tanácsot adjon barátjának; a tanácsadó nehéz szerepét Kervoisin mindig végtelen titoktartással és a legnagyobb tapintattal töltötte be. Most is, miközben a pompás kávét szürcsölte, a rokonézés minden jelével hallgatta Naniescu beszámolóját arról, hogy tömérdek baja van egy nyakas ujságíróval, aki nem akarja megtenni azt, amit tőle vár.

- Csak arra kértem - panaszkolta a tábornok -, hogy írjon a Timesbe pár cikket, mellyel igazolna bennünket az angol és amerikai nyilvánosság előtt. De hát ön tudja, milyenek a nők. Sohase látnak az orrukon túl. Ez meg, a fenébe, oly makacs, mint az öszvér. Eddig a helyéből sem tudtam kimozdítani.

Naniescu befejezte reggelijét s illatos havannaszivart tartva ujjai közt, szőrös, vastag kezének mozdulataival kísérté szavait.

Kervoisin mosolygott. - Szüksége van ezekre a cikkekre? - kérdezte. - Komolyan?

- Komolyan - válaszolta Nanieiuciu. - Kormányom kezd bizalmatlan lenni irántam. Mostohán bánik velem. Eleinte teljesen szabad kezem volt. «Erdélyben több összeesküvés ne legyen» - ezzel az utasítással küldtek ide. - «Gondoskodjék arról, hogy minden simán menjen. Hogy milyen úton-módon teremtet rendet, az az ön dolga.» Nos - folytatta a tábornok elkeseredett hangon - minden rendben ment, amíg ez az ostoba Imrey-gyerek cikket nem kezdett küldözgetni Angliába. A kormány magatartása egyszerre megváltozott irántam. Mint tudja, azok a cikkek meglehetősen mérges kis írások voltak.

- Tudom, bár mindig az volt a véleményem, hogy ön azoknak a cikkeknek tulságos jelentőséget tulajdonít. Istenem! Az idegen megszállásnak mindenütt kikerülhetetlen következménye az elkobzás, üldözés, sőt okkal-móddal a kivégzés is. - Kervoisin kevés mézet csurgatott kenyerére s megtöltötte kávéscsészéjét. - Higyje el - folytatta vállat vonva - az angol és amerikai közvéleményre nézve közömbös, hogy itt mi történik. Londontól vagy New-Yorktól Kolozsvár nagyon messze van. Egyideig a közönség még érdeklődik, néhány ember méltatlankodik is, akad képviselő, aki ezt is zavarkeltésre használja fel s a parlamentben interpellál, de elvégre is önök szövetségeseink. Tudjuk, hogy az önök ügyeit nem kell nagyon nyíltan piszkálgatnunk. Az olyan emberre, aki a parlamentben kellemetlen kérdéseket bolygat, egyet legyintenek, mintha azt akarnák mondani: Ostoba fráter!

- Mindezt tudom - válaszolt Nanieiuciu kissé türelmetlenül. - De, sajnós, kormányom nem így gondolkodik. A kormány a hiúságában érzi magát bántva, ha angol lapok támadják s ilyenkor reám önti ki dühét.

Kervoisin pár pillanatig nem szólt semmit, aztán jóindulatúan megjegyezte: - Most már értem a helyzetet.

- Szó van már lemondásomról is - tette hozzá kurtán a tábornok.

Kervoisin mosolygott. - Nem szívesen mondana le? - kérdezte.

- Természetes, hogy nem. Egymillió leu évente ebben a nyomorult országban egész vagyon. Aztán akad mellékes is.

Kervoisin befejezte reggelijét. Csészéjét és tányérját félretolva, két könyökével az asztalra támaszkodott s merően nézte barátját, miközben vékony ajka körül gúnyos mosoly játszott.

- Tehát - mondta - ezt a kis tervet azért eszelte ki, hogy igazolja magát a kormány és világ előtt, úgy-e bár? A gyönyörű Unónak lángoló cikket kellene írnia az angol és amerikai olvasók számára a csodálatos erdélyi kormányzatról. Nemde?

- Erről van szó. Ön nem helyesli?

- De igen. Ám a dolog idáig nem sikerült, úgy-e? - tette hozzá Kervoisin alig észrevehető mosollyal.

- A végén sikerülni fog - válaszolt Nanieiuciu. - Amint tudja, itt van most barátunk Kervoisin parancsoló kézmozdulata hallgatásra kényszerítette Nanieiuciu.

- Pszt! - vágott közbe Kervoisin. - Ne említsük nevét, még itt sem.

- Itt nyugodtak lehetünk.

- A falaknak is van füle - válaszolt a másik. - Még ebben a tökéletesen kormányzott országban is. Barátunk egész munkája kárba veszne, ha személyét felismernék. Én őt Tizenegyesnek mutattam be. Maradjon is Tizenegyes.

- Remélem, bízhatunk benne - tündött Nanieiuciu. - Ön kijelentette, hogy megbízható ember. De, hm! - tette hozzá megvető mozdulattal - ezekben az angolokban csak félve lehet bízni.

- Ebben lehet - jegyezte meg Kervoisin kurtán. - A világháború alatt a legjobb kémünk volt.

- A háború alatt igen. Akkor a Tizenegyes úgy gondolkodhatott, hogy midőn önöknek kémiszolgálatot végez, az egész antantnak tesz szolgálatot. De most? Itt? Őszintén szólva, nem értem ennek az embernek indítóokait. Gazdag, előkelő s kedvünkért, akik elvégre nem vagyunk se inge, se gallérja, rettenetes kockázatnak teszi ki magát.

- Ne féljen, kedves barátom, nem is olyan rettenetes az a kockázat - vélte Kervoisin mosolyogva. - A magyarok gyűlöletére olyan okai lehetnek, amiket mi nem ismerünk. Arra aligha van oka, hogy önt szeresse. A románok azonban a szövetségesekhez tartoznak s az angol közönség, mihelyt megtudja, hogy a Tizenegyes az önök szolgálatában áll s működése a volt ellenség ellen irányul, munkáját nem tartja föltétlenül gyűlöletesnek. De hagyjuk ezt. Én azt hiszem, a Tizenegyest nem az a pusztító vágy irányítja, hogy önnek szivességet tegyen, hanem egészen más.

- Még pedig?

- Mindenekelőtt a pénz. A Tizenegyes nem olyan gazdag, mint ön véli. Költséges szórakozásai vannak. De ez nem minden. Én, barátom, jobban ismerem az angolokat, mint ön. Biztosíthatom, hogy a Tizenegyes sportnak tekinti munkáját. Sport vagy kaland kedvéért az angolok bizonyos fajtája megtesz, vállal, kockáztat mindent. Százötven évvel ezelőtt megvolt a Vörös Pimperneljük, aki a francia forradalmi kormánynak ugyancsak sok borsot tört az orra alá. Most megvan a Tizenegyesük. Ezt is az a szellem hevíti, mint amazt, de egyik a jót szolgálja, másik a rosszat. Követi a kaland nyers vágyát. Száz egynéhány év előtt a regényesség fényköre vette körül a Vörös Pimpernel alakját, míg a Tizenegyest idegen kormány szolgálatában álló, megfizetett, alávaló és hitvány kémnek tartjuk. De higgye el, hogy sok angol, sőt angol nő is, ha ismerné, megbocsátana neki, mert a sport iránti lelkesedésbe burkolja tetteit. A sport az egyetlen vezető eszme, melyet az angolok általánosan elismernek.

Kervoisin elővette cigarettatárcáját, nagy gonddal kiválasztott egy cigarettát, kicsucsorított szájában megsodorta a végét és rágyujtott. Naniescu közben elgondolkodott. - Lehet, hogy igaza van - mondta végül. A tábornok nem volt boncoló eszű ember; a titokra nézve, mely oly határtalan zavarba ejtette, készségesen elfogadta Kervoisin magyarázatát. Különben is a dolog mozgató okával nem sokat törődött. Akármi is vezette a titokzatos kémeket, az egész ember nagyon hasznavehető volt s Imrey Fülöp, Heves Anna és a makacs újságíróknak ügyében néhány pompás ötlettel szolgált.

Kervoisin egyideig szótlanul dohányzott, majd így szólt:

- Barátunk nem igen jön. Csak nem esett baja!

- Nem eshetett - válaszolt Naniescu. - De innen Kisimrére az út két óra s ugyanannyi visszafelé. Bocsásson meg egy pillanatra - folytatta a tábornok és felállt. - Megnézem, nem jött-e valami hír az irodába. A Tizenegyesnek megmondtam, hogy ha Kisimrére ér, telefonozzon.

Az irodában újságot nem tudtak. Kisimréről üzenet nem jött. Mialatt Naniescu a késedelem miatti dühében a sárga földig összeszidta irodájának teljesen ártatlan személyzetét, a kapu felől egy ember közelgett, aki gyűrött katonasapkát s a nagy meleg ellenére is hosszú, piszkos, kopott katonaköpenyt viselt. Az idegen áthaladt az udvaron s most a főbejárat első lépcsőjére tette lábát. Naniescu az ablakból észrevette, eléje sietett a hallba, ahol a legnagyobb előzékenységgel fogadta.

- Rendben van minden? - kérdezte sietve.

- Rendben - felelt az idegen röviden. - Természetesen.

- Kervoisin fenn van - folytatta Naniescu. - Jöjjön, mondjon el mindent.

Kettesével ugrotta át a lépcsőket. A katonaköpenyes ember lassabban követte.

- Itt a Tizenegyes - jelentette Naniescu, amint az idegent bevezette a szobába, ahol Kervoisin egyre-másra fogyasztva a cigarettát, türelmetlenül várakozott. A francia azonnal felállt s néhány üdvözlő szó lebegett ajkán. Amint megpillantotta az idegent, szava elállt, homlokát összeráncolta s arcán zavar tükröződött. Arca azonban nyomban fel is derült. Örömmel szólott:

- Ó! Sohasem ismertem volna meg!

- Nem valami szépen festek, úgy-e? - jegyezte meg a vendég, aki erre barátságosan megrázta Kervoisin kezét, majd ledobva magáról a nehéz kabátot, fáradtan süllyedt egyik székbe.

- Egy csésze kávé? - kérdezte Naniescu.

- Köszönöm - válaszolt a másik.

Megitta kávéját, aztán Kervoisin tárcájából cigarettára gyujtott. Igazi csavargónak látszott. Arcán és nyakán kocsikenőcs és korom nyoma feketéllett, kezét gépolaj szennyezte be, haja pedig csapzottan, ziláltnan lógott szemébe. Kéthetes szakáll és bajusz borostázta állát és ajkát, ruhája pedig - ha ugyan ruhának lehetett nevezni - egy rongy volt.

- Tizenegyes - szól meggyőződéssel Kervoisin - ön igazán művész. Sokféle álruhában láttam barátunkat - folytatta Naniescuhoz fordulva - de mindig más volt és mindig meglepett.

- Ön hízeleg uram - válaszolt alig észrevehető mosollyal a Tizenegyes.

- De attól tartok, hogy ön nagyon fáradt - jegyezte meg előzékenyen Kervoisin. - Mondtam is mult éjjel a tábornok úrnak, hogy erre az útra kiküldhette volna valamelyik alárendeltjét is.

- Szeretek munkámmal magam végezni - felelt a Tizenegyes röviden.

Naniescu felemelte szőrös, kövér kezeit és ámulattal kiáltotta:

- Ezek az angolok megfizethetetlenek.

- Tehát befejezettnek vehetjük a munkát - érdeklődött a francia.

- Igen - válaszolt a Tizenegyes. - Kolozsvártól körülbelül ötkilométernyire, az országúton fogtuk el az autót. Az őrszem rákiáltott a sofförre, hogy álljon meg, de úgy látszik, a sofförnek más parancsa volt, mert élesen jobbra fordult s el próbált iramodni. Erre lelöttem.

- Ezek az angolok - álmélkodott udvariasan Naniescu - csodálatosak!

Kervoisin kissé felráncolta szemöldökét s alig csodálkozott.

- Sajátkezűleg? - csak ennyit kérdett.

- Igen - válaszolt a másik. - Az őrszem az út túlsó oldalán állt, de én sejtettem a történendőket s körülbelül kétszáz méterrel feljebb vártam lóháton.

- És - kérdezte elismeréssel Naniescu - a sofför meghalt?

- Természetesen - felelt mosolyogva amaz. - Nem volt valószínű, hogy elhibázom.

Naniescu csak mosolygott s egyre ismételte:

- No nézd, ezek az angolok.

- Az autó hátsó ülésén két ember - folytatta a Tizenegyes hidegen - részegen aludt. Imrey Fülöp meg a lány az első ülésen ült. Lovamat az őrszemre bíztam s magam ültem a kormánykerék mellé. Nem sokkal két óra után a kolozsvári börtön előtt álltam meg, kihívtam a börtönigazgatót s a három férfit meg a lányt őrizetére bíztam.

- Helyes, helyes! - szólt közbe pergő nyelven Naniescu s Kervoisin felé fordult. - A börtönigazgató megkapta utasításait. Minden készen állt. Azóta a börtönigazgató már tisztelgett is nálam. Imrey Fülöp és Heves Anna külön-külön cellában van. Azt a két tökrészes mamlaszt vonaton Vásárhelyre vitték. Nem tudtak a történekről semmit, ennél fogva nem volt rá ok, hogy fogvatartsuk őket.

- Egyáltalán nem volt - hagyta helybe szárazon a Tizenegyes. - Helyesen mondta, tábornok úr, tökrészes mamlaszok voltak. A molnárnak és két fiának legközelebb látjuk el a baját, ha ugyan a másik őrzőnek sikerült a két gazfickót elcsípni. Én egyszerre két helyen nem lehettem, így talán átszöktek a határon. Ez már nem az én dolgom, hanem az öné.

- Természetesen - helyeselt derülten Naniescu. Kervoisin kissé türelmetlenül kérdezte:

- Mi lett a halott soffőrrel és az autóval?

- Visszavitem Kisimrére - válaszolt megfontoltan a Tizenegyes. - Ez volt a legjobb módja, hogy tudassuk a kisimreikkel, mi történt. A tábornok úr is így látta jónak.

- Öné volt ez a pompás ötlet?

- Az enyém, - felelt röviden a Tizenegyes.

A festéken és kormon keresztül, most hirtelen valami embertelen kegyetlenség torzította el a Tizenegyes arcát. Széthuzódó vékony ajka vörös foghúsára feszült s éles, fehér fogai megvillantak, akár a farkasé. Az a levél jutott eszébe, melyet ő mondott tollba Naniescunak s melyet ő szorított a halott soffőr újjai közé, hogy az a nyakas asszony olvassa. Szemei majdnem eltűntek előreugró, festett szemöldöke és a szemhéjjaira nehezedő festék rétege alatt, újjai pedig kinyitlak, majd meg összezárultak, mint egy ragadozó madár karmai.

Egy-két pillanatra a Tizenegyes iszonyatos volt. Kervoisint, akinek szeme ép ráesett, kellemtelen borzongás fogta el. Naniescu tekintete másfelé járt. Az egész jelenet csak pár szempillantásig tartott. A következő percben a Tizenegyes újra hátradőlt a székből, fáradtak, piszkosnak, rosszkedvűnek látszott, de nem volt rajta semmi természetellenes, legfeljebb az, hogy egyik pillanatról a másikra milyen különösen meg tudja változtatni egész egyéniségét.

- Hogy került ide vissza? - kérdezte rövid szünet után Kervoisin.

- Még egy autóm volt, melyet egy katonasoffőrrel együtt a tábornok úr bocsátott rendelkezésemre. A soffőrnek azt a parancsot adtam, hogy maradjon a nyomomban s Kisimrétől félkilométernyire álljon meg.

- Útközben nem állította meg senki?

- Senki.

- Kisimréről még akkor került vissza, amikor az egész falu aludt?

- Nem mondhatnám. A kastélybeli hölgyek fenn voltak.

- Látták is önt?

- Nem. Én már az autóban ültem s hajtani kezdtem visszafelé, amikor észrevettem, hogy kilépnek a kastély kapuján.

- Képzelem, mennyire nem szeretne volna, ha meglátják - szólt közbe vigyorogva a tábornok.

- Nem ismertek volna rám válaszolt nyugodtan a Tizenegyes.

- No, no - jegyezte meg a tábornok tréfálkozva. - Van ott egy szempár, amelyik állítólag nagyon éles.

- Akárhogy is van - szólt a Tizenegyes hidegen - nem látott más, csak egy falusi tökfilkó. Kár a dolgról beszélni.

Különösképen Naniescu tábornok, aki egyébként parancsoló természetű, hetyke ember volt, most meg sem ütődött a veszedelmes játékot űző ember fölényén. Ellenkezőleg jóízűen nevetett s kövér kezét majdnem szeretettel tette a kém vállára.

Kervoisin udvariasan ezzel a barátságos kérdéssel fordult a Tizenegyeshez:

- No és most mihez kezd, kedves barátom?

- Kiveszi azokat a cikkeket Unóból - vágott közbe Naniescu oly mohón, hogy a másinak még felelni sem volt ideje. - Erről nem szabad megfeleledkeznünk.

- Nem valószínű, hogy megfelelkezzem róla - felelte a Tizenegyes szárazon - miután tízezer font sterlinget kapok értük. Azt hiszem, ennyit meg is érnek - tette hozzá és szokásos mosolyával Naniescu felé fordult.

- Remélem - válaszolt a tábornok, lassan tagolva a szavakat - mihelyt Imrey Fülöp és Heves Anna letartóztatása köztudomásúvá válik, az éretlen fiatalságnak elmegy a kedve minden összeesküvéstől. Ha ezt is számítjuk, akkor azok a cikkek úgy a kormánynak, mint nekem, megérik a pénzt.

- Kevesebért ezt a piszkos munkát el sem végeztem volna - mondta a Tizenegyes hűvösen.

Kervoisin mosolygott, ahogy már a filozófus szokott mosolyogni olyan emberi gyöngeségeken és ostobaságokon, amelyekhez semmi köze sincs. Majd ezt kérdezte:

- Mikor szándékozik, kedves barátom, visszatérni a civilizációhoz, a tiszta ruhához és a fürdőhöz?

- Nyomban - hangzott a válasz - mihelyt nincs rám szükség.

- No, no - szólt tökéletes udvariassággal a tábornok - szolgálatára sokáig szükségünk lesz. Én szívesen hagyok mindent az ön kezében.

- Mikorra kívánja azokat a cikkeket?

- Mondjuk, egy hét múlva.

- Meglesz - mondta közömbösen a Tizenegyes és felemelkedett a székről. Bólintott Kervoisin felé, aki nyájasan válaszolta: «Viszontlátásra, kedves barátom!» Aztán megfordult és menni készült. Naniescu követte.

- Kikísérem - mondta vendégszerető gazdához illően - nehogy a lépcsőn valakivel találkozzék. Ebben a ruhában - tette hozzá a maga olajos, torokhangú nevetésével - a találkozás kellemetlen lenne.

- Köszönöm - mondta a Tizenegyes hidegen s magára öltvén piszkos, ócska katonakabátját, az ajtó felé tartott. Naniescu megelőzte s maga nyitott neki ajtót.

- Remélem, a lunchot Kervoisinnal és velem költi el.

- Köszönöm, nem hinném - hangzott a válasz.

- Talán Vásárhelyre igyekszik vagy Kisimrére megy?

A Tizenegyes szokásos rövidséggel mondta:

- Ez az én dolgom.

Kervoisin, aki még mindig cigarettázva ült a helyén, halkan nevetett. Ez a jelenet akármelyik filozófusnak gyönyörűségére lett volna. Naniescu egy pillantást vetett feléje és vállat vont. Mintha szinte hallotta volna a tábornok megisméltató frázisát: «Ezek az angolok megfizethetetlenek».

A két férfi kilépett az ajtón. Kervoisin csak ült és fujta a füstöt. Vértelen ajkán még mindig mosoly tanyázott, a filozófus mosolya, aki meglátja a humort akkor is, amikor kevésbé éles elme csak fonákjára fordult, szomorú helyzetet lát. Halkan ezt mormolta magában:

- Ezek az angolok igazán különösek!

Emlékezete felidézte azt a kegyetlen, farkasszerű kifejezést, amely egy pillanatra eltorzította a kém arcát. Úgy látszik, nemcsak a sport tulzó és ferde szeretete vitte az angolt ebbe a piszkos munkába.

Vajjon mi? Gyűlölet? Szerelem? Talán. Szenvedély? Bizonyosan.

- Nem értem - tünődött Kervoisin.

Miután pedig nemcsak francia, hanem filozófus is volt, ebben az új problémában mélyen elmerült.

XXVII. FEJEZET.

Rosemary a messzeségbe nem látott s mialatt szép kisimrei szobájának nyitott ablakában térdelt, a sejtelmes távol jelenetei nem lebbentek szeme elé. Lelkét olyan szorongás öntötte el, hogy egy időre szinte érzéketlenné vált. Utóbb úgy, ahogy volt, ruhástul az ágyra vetette magát. Halálos fáradtság bénította meg tagjait. Nem volt ideje sem érzésre, sem szenvedésre. Még rokonérzésének forrása is mintha kiapadt volna. Nem tudott Elzára s Móricra gondolni, sőt értük érezni sem. Emlékezetéből még mintha Fülöpöt és Annát is kitörülte volna a reggeli fuvallat. A saját magán való végtelen sajnálkozás egy pillanatra elfojtotta minden más indulatát. Reménytelen zsákutcában látta magát s még annyi ereje sem volt, hogy két kezével verni tudta volna a falat, amely oly könnyörtelenül bezárta.

Feküdt egy óránál tovább, mialatt a kastély életre támadt és élete észrevétlenül zajlott tovább. Jóval utóbb tudta meg, hogy a vendégek, amint előre megegyeztek, kilenc óra után valamennyien útra keltek. Elza lekísérte őket, gondoskodott kényelmükről, elbúcsúzott tőlük s vendégszeretően meghívta őket jövőre. Csodálatos nő ez az Elza! Rosemary mindezt nem látta, csak utóbb, amikor Elzával ismét találkozott, tudott meg mindent. Most még Rosemary úgy feküdt, mint a tuskó, nem gondolkodott, nem is érzett. Tudatában csak a végtelen önsajnálkozás élt s ezt a tudatot roppant megalázónak találta, mert bénult érzékeivel nem tudta kideríteni forrását. Miközben vakon, süketen, némán feküdt, azt sem tudta, hogy szenved; azt sem tudta, hogy él.

De a kóros álomnak ez az állapota volt gyengeségének egyetlen jele. Ez a gyöngeség épenséggel nem vallott rá. Amint utóbb öntudatával az érzés ereje is visszatért, szégyenkezett rajta. Szerencsére a dolognak tanuja nem volt. Elza két kezében égett a munka, a búcsúzkodó vendégek pedig csak azon igyekeztek, hogy diszkréten, tapintatosan viselkedjenek s elhagyván a balsorsverte házat, az utolsó pillanatban ne rójjanak tulságos terhet a ház szenvedő, aggódó asszonyára. Természetesen nem tudták, hogy az előző éjszaka izgalmas eseményeit minő tragédia követte; de nem is kérdezősködtek, mert jól tudták, hogy a jó hír úgymint futótűzként terjed el. Elza merev arcáról, kifejezéstelen szeméről talán sejtették is, hogy valami nincs rendben.

Szó ami szó, elmentek s távozásuk után a ház elcsendesült nagyon. Rosemary csakhamar megfürdött, felöltözködött, aztán lement, hogy megkeresse Elzát. A kis Róza együgyű, gömbölyű arcáról nem tudott leolvasni semmit. A lány úgy járt a dolga után, mintha nem történt volna semmi különös. De amikor Rosemary már lefelé készült s odabólintott a lány felé, Róza hirtelen, izgatott lihegéssel azt kérdezte:

- Ugy-e, méltóságos asszony, Fülöp gróf és Anna bárónő most már Magyarországon van?

Rosemary bólintott. - Reméljük - mormolta.

Jóideig várt a hallban, remélve, hogy Elza is lejön. De negyedóra múltán Antal rohant le a lépcsőn s egyenesen a telefonhoz sietett.

- Mi baj, Antal? - kérdezte Rosemary.

- Beteg a méltóságos gróf úr - felelt az inas szaporán. - Orvosért telefonálok Kolozsvárra.

- Mi baja?

- Nem tudom, méltóságos asszony, a grófné nem mondta meg, de azt hiszem a szíve. A gróf úr elájult és...

Míg Antal a telefontal bajlódott, Rosemary céltalanul bement a társalgóba, onnan pedig kilépett a verandára.

Móric beteg! Új csapás veri ezt a boldogtalan asszonyt. Önsajnálkozásnak ebben a házban igazán nincs helye. A szeretet, vonzalom és részvét minden rezdülte Elzát illeti meg. Ő is ép úgy egyedül áll, mint Rosemary. Két nő, mindegyik a maga külön terhével gyöngye vállán. Elzát a határtalan bánat és szorongás, Rosemaryt a rettenetes felelősség gyötörte. Elza tehetetlen volt, csak virrasztani és imádkozni tudott. De Rosemary választhatott a várakozás és a cselekvés között. Egyik oldalon állt az érzés: Fülöp, Anna, Elza és Móric, akiket ismert és szeretett. Másik oldalon a kötelesség a milliónyi ártatlan, ismeretlen anyák, apák, feleségek iránt. «Mi közöm az ismeretlen milliókhoz?» - lázadozott az érzés. «A keveset áldozd fel a sokért» - hangzott a kötelesség parancsa. Szív és elme került itt közvetlen összeütközésbe s nem akadt, aki tanácsot adjon, aki segítsen, csak Isten, s Isten hallgatott. A Végtelennek színe előtt az emberek dolgai hiábavalók.

A nap későbbi szakában Kolozsvárról automobilon megjött az orvos, s a beteg megvizsgálása után Elza kísérte le a hallba. Reggel óta Rosemary véletlenül most látta Elzát először s látása megrendítő volt. Elza megöregedett, haja elvesztette fényét, szeme a tüzét, arca olyan volt, mint az ólom s még pompás alakja is megroskadt. Elza düledt szemű, riadt öregasszonynak látszott, akinek háta mögött, mint kézzelfogható valóság, felemelt ostorral áll a balsors és veri, veri szüntelenül, míg végre szegény, erőtlen vállalai meggörnyednek s a szenvedés elüzi arcáról a fiatalság utolsó nyomát is.

Amint az orvos távozott, Elza visszatért Rosemaryhoz.

- Szegény Móric - mondta - Hallottad?

- Valami baj van? - kérdezte Rosemary.

Elza egy pillanatig habozott, majd így szólt:

- Idegrohama volt. Volt már régebben is. Most azután jött ez a rémes, lesujtó hír. A doktor azt mondja, hogy állandóan figyelemmel kell tartanunk és őriznünk kell minden izgalomtól.

- Elmondtad Móricnak, mi történt?

- El. Ez volt a roham oka. Az orvos megkérdezte tőlem, hogy a legutóbbi napokban Móricot nem izgatta-e fel valami nagyon?

- De közvetlen veszély nincs, úgy-e? - érdeklődött Rosemary.

- Az orvos azt mondja, nincs. Biztosat ő sem tud. Ha Fülöppel megtörténnék az, amitől mindnyájan rettegünk, azt hiszem, Móric nem élné túl.

Elza megengedte Rosemarynak, hogy a társalgóba vezesse. Leült az egyik pamlag vánkosaiba, Rosemary pedig melléje telepedve átkarolta vállait.

- Drágám - mondta Rosemary - nem tehetnék valamit?

- Nem tehetsz, kedvesem, semmit. Mit is tehetnél? Csak parányok vagyunk. Tehetetlenek. Nekünk csak szenvedés jutott. Azt hiszem, a jó Isten akarja, hogy egyesek szenvedjenek, mások meg boldogok legyenek. Részünket el kell viselnünk. Ez talán különösnek és igazságtalanságnak látszik, de nem tehetünk róla. - Elza szaggatott rövid mondatokban beszélt s árnyalatnak, dallamnak nyoma sem volt színtelen hangjában.

- Nem vagyok terhedre? - kérdezte Rosemary, szerető szemmel fürkészve a kifejezéstelen, merev arc mögött rejtőző gondolatokat. Elza nagy, kerek szemmel fordult barátnője felé s tekintetében egy pillanatra megvillant valami gyöngédség.

- Nem vagy, drágám - mondta. - Igazán nem tudom, mitévő lettem volna ma reggel, ha ott nem vagy és nem támogatsz. Siralmas és nyomasztó lehet itt neked az élet. Megtetted azt a hosszú londoni utat s itt a szomorúság házába toppantál.

- Ha most elküldenél innen - jegyezte meg Rosemary - annyira vágyódnék utánad, hogy megszakadna a szívem. De igazán nem tudom, nem volnál-e most szívesebben egyedül...

- Egyedül? Ha te is elhagynál, akkor volnék igazán egyedül. Most, hogy a gyerekek nincsenek itt... s Móricot se igen szabad zavarnunk, nagyon elhagyatott lennék.

Rosemary kissé megszorította barátnője kezét.

- Gáspár nemsokára megjön - mondta Rosemary. - Bizonyosra veszem, hogy most nem szívesen látod.

- Ó, dehogy - válaszolt Elza gyöngéden. - Lord Tarkington nagyon kedves ember. Mellette legalább társaságod van. A doktor Kolozsvárról két ápolónőt küld Móric mellé, de te már tudod, hogy Móric milyen. Türelmetlen, ha nem vagyok vele. Így hát nem igen látjuk majd egymást. De vigasztalásomra lesz, hogy itt vagy a házban.

- Angyal vagy, Elzám. Örülök, hogy nem küldesz el. Ha elküldenél, sem mennék messzire. Talán Kolozsvárra. Amíg a reménynek csak egy szikrája él, nem tudnék távol élni. Szívem mélyén - folytatta komolyan - meg vagyok győződve, hogy Isten nem engedi meg ezt a rettenetes igazságtalanságot. Valaminek történnie kell. Meglátod. Meglátod.

- Csoda volna - mondta Elza komoran.

- Isten nagyobb csodákat is művelt - válaszolt Rosemary szilárdan.

Néhány merengő pillanat multán Elza megjegyezte:

- Igazság, majd elfelejtem - milyen ostoba is vagyok - ma reggel, amikor még ágyban voltál, telefonüzenet jött számodra Tarkington lordtól.

- Gáspártól?

- Azt üzenté, hogy ma délután megérkezik.

- Honnan beszélt?

- Nem tudom és bolond fővel nem is kérdeztem. Amikor megértettem, hogy lord Tarkington beszél, megkérdeztem, hogy ne küldjek-e eléje kocsit Kolozsvárra. Mindössze annyit

hallottam, hogy «nem, nem», akkor a telefonösszeköttetés megszakadt. Ezek az ügyes telefonos kisasszonyok néha ép a beszélgetés közepén szakítják meg az embert. Úgy örülök, drágám - folytatta Elza gyöngéden - hogy lord Tarkington megjő. A kedvedért - tette hozzá - de a magam kedvéért is.

Elza felállt s búcsúzólul megcsókolta Rosemaryt.

- Még egy-két apróságot kell elintéznem lunch előtt - mondta. - Lord Tarkington egyébként azt mondta, hogy valószínűleg csak délutánra lesz itt.

Azzal ment tovább, egy bokor kulcs csörgött oldalán s látszólag egész derült volt. Rosemary csakhamar hallotta hangját, amint szólította a cselédeket, parancsokat osztott vagy rosszul végzett munkája miatt megszidott valakit. Bámulatatosan viselte magát, bár járásából a ruganyosság eltűnt, háta öregesen meghajolt, hangja elvesztette érces csengését s hajának gyönyörű ragyogása odavolt.

XXVIII. FEJEZET.

Késő délután Gáspár észrevétlenül s távirati bejelentés nélkül megérkezett. Már negyedórája a kastélyban volt, amikor a kertben sétáló Elza és Rosemary megtudta a hírt. A két nő sietett üdvözlésére. Gáspár addig a társalgóban türelmesen várt. Rosemary úgy találta, hogy fáradtnak látszik vagy legalább is megviselte az utazás.

A lord megcsókolta előbb Elza kezét, aztán a feleségéét, de egyebet nem tett. Rosemary ismerte urát. Tudta, hogy Gáspár nem szeret csókolózni mások előtt. Elza nem is lepődött meg a férj és feleség közti hideg, szertartásos üdvözlésen. Csak pár kérdést tett, aminő már ilyenkor szokás: «Hogy utazott, kedves lord Tarkington?» «Nem ennék valamit?»

Gáspár udvariasan válaszolt. Elmondta, hogy Kolozsvár után az első állomáson, Apahidán, egy pohár frissítőért leszállt a vonatról s kivel találkozott a vasúti étkezőben mással, mint Naniescu tábornokkal, aki automobilon járt valami dolga után. Amikor megtudta, hogy ő Kisimrére tart, felajánlotta neki, hogy hazaviszi. A szíves ajánlat kapóra jött, mert már unta a vasúton való utazást. Csak kézi poggyásza volt, ezt egy-kettőre áttették a tábornok kocsjára. Most tehát itt van s örül, hogy végre hazaért.

Elza megkérdezte, hogy hol van poggyásza és az autó.

Gáspár elmondta, hogy az autót a sofförrel együtt a korcsmában hagyta. Naniescu csak Kolozsvárra utazott, Kolozsvárott az autót és a soffört rendelkezésére bocsátotta nemcsak a mai napra, hanem addig, amíg ő és Rosemary használni akarja. A sofför mindjárt át is hozza a poggyászt s átadja Antalnak.

- Az autónak jó hasznát látjuk - folytatta feleségéhez fordulva Gáspár - így hát örömmel elfogadtam. Az öreg Naniescu figyelmes.

Tarkington természetesen nem tudhatta, hogy távolléte alatt mi történt, mégis Naniescu nevének említése bántotta Rosemary fülét. Férje szeméből máris kiolvasta, hogy útja balsikerrel, teljes balsikerrel járt s csak most ébredt világos tudatára annak, mennyi reményt fűzött Gáspár kísérletéhez s valahányszor Elzát vigasztalta, ez a remény milyen melegen áthevítette szívét. Most már remélni, hinni nem volt miben.

Rosemary mindig nehezen tudott kiszabadulni Gáspár heves öleléséből. Így járt pár pillanattal utóbb is, amikor Elza azt ajánlotta neki, hogy vezesse fel férjét szobájába. Ölelésének majdnem vad erejével Gáspár szinte elfojtotta lélekzetét.

- Gáspár! - mondta fulladozó hangon egyszer-kétszer. - Gáspár, kérem!

- Úgy szomjaztam magára, Rosemary - mondotta a lord. - Istenem, tíz napig voltam a maga csókjá nélkül.

Merőn felesége szemébe nézett s tikkadt hangon mondta:

- Valósággal a pokolban éltem.

Rosemary mosolyogni próbált: - De miért, kedves Gáspár? Hiszen nem várhatjuk az élettől, hogy hátralevő napjainkban mindig, mindennap együtt leszünk.

- Nem tudom, kicsikém, hogy maga mit vár az élettől, de azt tudom, hogy ha megint elküld, ebből a pokolból nem kerülök vissza élve.

- De hisz nem én küldtem el magát, Gáspár - vetette ellen Rosemary kissé idegesen. - A bukaresti utazás tisztára a maga ötlete volt.

- És teljesen hiábavaló volt - mondta vállát vonva Tarkington.

Rosemary sóhajtott és sóhajtása olyan volt, mint valami csendes zokogás.

- Nem lehetett tenni semmit? - kérdezte Rosemary.

- Semmit.

- Hát a király?

- Közömbös. Bízok Naniescu ítéletében, hazafiságában és igazságszeretetében.

- Akkor hát egyáltalán nem lehet már tenni semmit - mondta Rosemary álomszerű, komor, lassú hangon.

Rosemary izgalommal várt arra a pillanatra, amikor elmondhatja, hogy a legutóbbi huszonegy óra alatt mi történt. De most rettenetesen fáradtnak érezte magát. Szinte az összeomlás határán volt. Nem hitte magát elég erősnek arra, hogy el tudja mondani a remény és kétségbeesés hosszú történetét. Gáspár most leültette a pamlagra és néhány vánkost rakott a feje alá. Azután maga is leült felesége mellé egy alacsony székre.

- Nos, kicsikém, mondjon hát el mindent - kezdte Gáspár nyugodtan.

- Miért gondolja, Gáspár, hogy mondanivalóm van? - válaszolt a nő.

- Nem ismerem-e imádandó arcának minden vonását? - mondta a férfi. - Szeme pillájának minden rebbenését? Még mielőtt kezét megérintettem volna, már tudtam, hogy valami baj van. Most már egész bizonyos vagyok benne.

- Kedves, jó barátom - suttogta Rosemary s férje kezében nyugtatta újjait. Milyen csodálatos ember is ez a Gáspár! Milyen bámulatosan megért mindent s szerelme milyen önzetlen, holott ő cserébe oly keveset nyújt. Tarkington lehajtotta fejét és csókkal illette felesége csuklóját.

- Jól sejtette - mondta Rosemary. - Valami nagyon nincs rendben.

Aztán beszámolt mindenről. A lord megjegyzés nélkül hallgatta végig. Rosemary már egész mondókáját elmondta, de Tarkington még egyre lehajtott fővel fogta felesége újjait s újból csókolgatta csuklóját.

- Nem lehet tenni semmit! - ismételte Rosemary s valami fájdalmas kis rekedtség érzett hangjában.

Tarkington nyugodtan s határozottan jegyezte meg:

- Az egyetlen, drágám, amit tenni lehet, teljesíteni Naniescu kívánságát.

Ez ellen azonban Rosemary heves méltatlankodással tiltakozott, mire a lord sóhajtva folytatta:
- Tudom, tudom. Maga, édes, hevülékeny lélek, aki ezeknek a jó embereknek ügyét meg-gondolatlanul teljes melegséggel a szívébe zárta. Nem akarom magát befolyásolni, természetesen...

- Meg is ígérte, hogy nem fog - válaszolt a nő.

- Tudom, tudom! Maga nem is volna olyan elragadó, ha néha oktanul nem cselekednék. De felteszem a kérdést, kinek ártana azzal, ha megírná Naniescunak a cikkeket?

Ez a kérdés ismét fellobbantotta Rosemary méltatlankodását.

- Hogy kérdezheti ezt? - pattant férjére. - Azzal kezdem, hogy elriasztanám ettől a szerencsét-len néptől azt a kis rokonérzést is, amit Imrey Fülöp a külföldön cikkeivel keltett. A magyar-ság egyetlen barátja sem emelhetné fel többé szavát ennek a népnek érdekében soha. Naniescunak és a hozzá hasonló gondolkodású embereknek egyszerre szabad keze volna. A tábornok ezt jól tudja. Nemcsak ő, hanem az ingadozók, az önzők és közömbösek is a jövőben a Timesre mutathatnának és azt mondhatnák: «Zsarnokság? Ostoba beszéd! Lenn járt Erdélyben egy független női ujságíró, akinek minden módja megvolt arra, hogy megismerje az igazságot s aki hosszú cikksorozatban az egész világnak feltárta, hogy Erdély kormányzata az egyenlő elbánás és jóakarát példaképe». Elzához hasonlóan az anyák hiába jajgatnának azon, hogy fiaikat elszakítják tőlük, hogy családokat száműzetésbe kergetnek, apákat, fiútestvéreket meggyilkolnak, az elnyomatást, elkobzást, kegyetlenkedést büntetlenül üzik s mindezt azért, mert egy gyáva nő az igazság leple alá rejtette való érzéseit.

Rosemary egész szenvedélyes kitörése alatt Gáspár nem szólt egyetlen szót, sőt az érzés vagy indulat egyetlen jelét sem árulta el. Csak olykor-olykor villant sötét szeme csodálattal gyönyörű feleségére, aki lángoló arcával s kissé zilált hajával, méltatlankodásában most kívánatosabbnak látszott, mint nyugodt lelki állapotában bármikor.

Amint Rosemary lélekzetvétele végett elhallgatott, Tarkington lassan megrázta fejét.

- Igazán azt hiszi, drágám, - kezdte lassan - hogy pár cikkel, még ha olyan ismert személyiség is írja, mint maga, állandóan befolyásolhatja az angol és amerikai közvéleményt? Édes szívem, ha ezt akarja elérni, akkor dolgoznia kell agyvelejének és akaratának minden pará-nyával, örökösen felszínen kell tartania a kérdést, s addig kell vernie az átlagos ujságolvasó hájas koponyáját, amíg át nem itatta teljesen. Naniescu igen sokat vár a maga cikkeitől, de az én véleményem szerint ezeknek a cikkeknek hatása alig tart tovább, mint az utolsó cikktől számított egy hétig. Akkor valami emberbarát vagy más valaki megírja az ellenkezőt s ezt megcáfolni maga már nem lesz köteles. Nem igaz? Közben Fülöp és Anna szépen elutazik Erdélyből s Elza Móriccal ugyancsak valahol Magyarországon telepszik le, hogy bevárja a jobb időket. Megmenti két szeretett, ifjú lény életét s megszabadítja jó szüleiket a legrette-nebb gondtól.

Gáspár szavai közben Rosemary nem tudott egyebet tenni, csak a férfira meredt. Csavaros gondolkozásán elámult. Hogy érvelésében volt némi józanság, nem lehetett tagadni, de hogy férje így megalkudjék az igazsággal és becsülettel, Rosemaryt elrémítette és felháborította. És még a férfiak merik vádolni a nőket, hogy becsületézésük gyöngé! Rosemary az első pillanattól kezdve úgy elutasította Naniescu ajánlatát, mintha valami tisztátalan tárgyat érintett volna. Még gondolatban sem foglalkozott vele soha egy pillanatra sem. Még ma reggel, amikor először érezte magát a kétségbeesés szakadékának szélén, ma sem gondolt rá. Gáspár ellenben nemcsak foglalkozott vele, hanem meghányta-vetette lehetőségeit, a «pro» és «contrá»-t, amelyet cáfolhatatlan logikával és nem minden gúny nélkül most eléje tárt. Még most is, amikor Rosemary nem tudta leleplezni iszonyatát, férje csak mosolygott, nyájasan,

türelmesen, mintha valami makacs gyermekkel volna dolga, akit észére kell téríteni. Amint most a méltatlankodás Rosemarynak szavát vette, Tarkington megveregette kezét s ezt mondta:

- Meg fogja gondolni. Bizonyosra veszem! - Azzal felállt s fejét hátravetve, két kezét hátul összefogva sétálni kezdett, amint már szokása volt, ha valami bántotta vagy aggasztotta.

- Meg fogja gondolni - mormolta ismét.

- Soha! - válaszolt Rosemary hevesen.

- Még van rá tíz napja.

- Soha! - ismételte szilárdan.

Gáspár síma, sötét arccal s kifürkészhetetlen mosollyal pár pillanatra ránézett, aztán vállat vont.

- Meddig állja még az anya könnyeit és apa kétségbeesését? - kérdezte.

- Ha Elza tudna mindent - mondta makacsul hátravetve fejét - ő maga követelné tőlem elsőnek, hogy maradjak szilárd.

- Próbálja meg! - válaszolt kurtán a férfi. Majd amikor Rosemary méltatlankodva és szemrehányóan még csak nem is felelt, nyersen folytatta: - Már megpróbálta? Tudja Elza azt, hogy fiának élete teljesen a maga kezében van?

Rosemary rázta a fejét.

- Nem - mormolta.

Gáspár fanyarul nevetett. - Akkor csak azt ismétlem, amit az előbb mondtam. Menjen és számoljon be Elzának mindenről. Majd meglátja, hogy nem ugyanazt mondja-e, amit én.

Tarkington most abbahagyta sétáját, egy-két pillanatra feleségére nézett, aztán ismét melléje ült. Egy másodpercre, úgy látszott, mintha meg akarná fogni a kezét vagy át akarná ölelni, de akár megérezte Rosemary, akár nem, olyanforma mozdulatot tett, mintha kissé visszahúzódott volna. Valami különös fény, rejtett tüzek vulkánja villant meg a férfi mély, fekete szemében s mintha fékezni akarná saját mozdulatait, térdei közt szorosán összefogta kezeit. Különös volt, hogy amikor a következő pillanatban ismét megszólalt, hangjában gyöngédség, sőt majdnem alázatosság csengett.

- Sajnálám, drágám - mondta nyájasan - ha megbántottam volna. Isten látja lelkemet, inkább darabokra tépetném magam a kínpadon, semhogy megbántsam. De a dolgok odáig jutottak - folytatta keményebb hangon - hogy mint barátja és természettől fogva rendelt védelmezője, kötelességem, sőt jogom kivezetni ebből a zsákutcából. Ez az átkozott eset utóbb még tönkreteszi az egészségét, sőt, amitől Isten ments, megzavarja elméjét.

- Ez a zsákutca, amint helyesen nevezte, nem zavarja meg elmémet, ha maga, Gáspár, nem igyekszik jónak feltüntetni a rosszat és rossznak a jót.

Még mielőtt Rosemary megakadályozhatta volna, Tarkington hirtelen letérdelt melléje, két kezével átfogta kezeit s mélyszégyen szerellemmel, átható könyörgéssel tekintett szemébe. Hangjából minden keménység eltűnt.

- De, gyermek - mondta hévvel - nem látja be, nem érti meg, hogy maga téveszti össze a jót a rosszal? Mi jót ér azzal, ha az a két szerencsétlen, fiatal oktondi a legsúlyosabban bűnhődik ostobaságáért? Azt akarja, hogy soha ne legyen egyetlen békeséges perce? Azt akarja, hogy örökké üldözze két fiatal lény szelleme, akiket könnyen megmenthetett volna? Azt akarja, hogy örökké fülében csengjen minden átka ennek a boldogtalan családnak, amely mindig úgy fog gondolni magára, mint fiúk gyilkosára? Őszintén szólva, drágám, a maga Timesben

megjelenő cikkeinek mindössze annyi lenne az értelme, hogy hízeleg Naniescu hiúságának. Akik Angliában és Amerikában komolyan tanulmányozták az erdélyi kérdést, egy hajszálnyival sem tartják az erdélyi román gazdálkodást jobbnak vagy rosszabbnak csak azért, mert egy női újságíró - elismerem, kitűnő újságíró - véletlenül azt írja, hogy ebben a megszállt országban minden a leggyönyörűbb rendben van. Gondoljon a Timesnek a ruhrvidéki francia megszállásról és a pfalzi rémuralomról szóló cikkeire. Elejét vették ezek a cikkek annak, hogy még magának a Timesnek olvasói is ne csatlakozzanak Franciaország Barátainak Ligájához s a lehangosabban ne hirdessék Poincaré úr céljainak önzetlenségébe vetett hitüket? Maga, drágám, tulságos nagy jelentőséget tulajdonít a sajtónak. Románia és Erdély nagyon-nagyon messze van Londontól és Manchestertől. Az emberek nem igen törődnek azzal, hogy Romániában és Erdélyben mi történik. Néhányan talán törődnek. De akármit is ír maga, ép ezek ragaszkodnak véleményükhöz legjobban.

Rosemary nem tudta kezeit Gáspár erős ujjai közül kiszabadítani, így némán tűrte a helyzetet. Fejét hátrahajtotta a vánkosokra s következetesen kerülve férje pillantását, szemét a mennyezetre szegezte, mintha valami rejtett írást keresne, amely pár rövid szóban megmondja neki, mit tegyen. Miközben Gáspár fogta kezeit, valósággal bebörtönözött léleknek érezte magát, aki hiába feszül neki láthatatlan ketrece rácsának. Mintha bilincsben s kényszer alatt állt volna, nem tudta látni s megélni szeme előtt a becsületnek azt a rideg parancsát, amely cselekedeteit eddig irányította. Gáspár hosszan szólott; eddig még soha ilyen hosszan, ilyen komolyan, ilyen kérlelhetetlen logikával nem beszélt. Rosemary, aki eddig kristálytisztán látta cselekvésének irányvonalát, most hirtelen eltelt kétséggel, amely kínzóbb volt, mint eddigi lelki gyötrelmei bármikor. Ez a kétség marcangoló, kegyetlen, iszonyatos volt. Hogyan küzdhesse le a «megalkuvás» baljós szörnyetegét, ha az egyetlen ember, akiben bízhat, a megalkuvás mellett van. Hogy ez is lehetséges, arról nem is álmodott. Gáspár most a megalkuvást nemcsak lehetségessé, hanem ami rosszabb, parancsoló szükségletté tette.

Rosemary úgy érezte, hogy szeme megtelik könnyel. Fáradt volt s képtelennek érezte magát a vitára. Félt Gáspár érveitől, mert tudta, hogy igazaknak kell elismernie. Véglegesen reménytelen volt minden. Gáspár elvesztette rokonérzését, Péter pedig... Péter...

Egész öntudatlanul mormolhatta ezt a nevet, mert Gáspár hirtelen, hangosan szitkozódva felugrott.

- Ha még egyszer szájára veszi ennek a gatzickónak a nevét - itt félbeszakította szavait s újból fel-alá kezdett járni a szobában. Ajkát úgy összeszorította, mintha attól félt volna, hogy akarata ellenére törnek ki rajta szavai.

- Gáspár! - kiáltott fel Rosemary. - Miért gyűlöli Pétert ennyire?

- Gyűlölöm? - válaszolt élesen a férfi. - Gyűlöli az ember a kigyót vagy a férget?

- Ez igazságtalan beszéd - jegyezte meg Rosemary. - Maga kényszerített arra az ígéretre, hogy nem bízom meg Péterben. De most végtelenül sajnálom, hogy nem beszéltem vele s nem kértem segítségét. Péter félig-meddig tagja az Imrey-családnak. Ha módja lett volna rá, segített volna.

Gáspár hátravetette fejét s nyers, gúnyos nevetésben tört ki.

- Péter? - kiáltott fel. - Blakeney Péter segített volna. Egek Ura! Nem tudja, gyermek, - mondta s újra leült Rosemary mellé - hogy Blakeney Péter nem egyéb, mint a román kormány fizetett kémje. Én megmondtam. Én figyelmeztettem. Emlékszik, amikor maga még azt se tudta, hogy Blakeney Péter Erdélyben van, ő Kolozsvárott már érintkezésben állt Naniescuvval. Én óvtam magát, amennyire csak tőlem telt. Sokat nem mondhattam, mert... mert... Tarkington elhallgatott, talán mert érezte, hogy Rosemary szeme különös kihívó tekintettel

pihen rajta. Pár pillanattal utóbb hidegen folytatta: - Hát Fülöpöt és Annát ki jelentette fel? Ki tudott az ő dolgokról más, mint maga és Blakeney Péter? Az utolsó este még figyelmeztettem magát, hogy Péterben ne bízzék s távollétem alatt ne beszéljen velem a dolgokról. Bizonyos maga abban, egészen bizonyos, hogy Péter a szökés tervéről nem tudott semmit? Bizonyosan tudja, hogy...

- Gáspár! Hallgasson! - kiáltotta Rosemary s nagy erőfeszítéssel félretolva Gáspárt, felállt. Menekülni akart Gáspár elől. Nem akarta tovább hallgatni, mert Gáspár minden egyes szava töviseként hatolt szívébe s minden egyes szavát igaznak érezte. Amit Gáspár mondott, azt láthatatlan, gonosz szellemek már régóta sugdosták fülébe s rettenetes gyanujukkal régóta kínozták. Elverte magától ezeket a fekete gondolatokat, küzdött ellenük minden erejéből, de mihelyt az egyik kísértő szellem elhallgatott, elfoglalta a helyét a másik. Rettenetes szavaikból félelmetes és megdönthetetlen vád alakult ki Péter ellen. De Rosemary be nem vallotta volna ezt a világeért sem, legalább most nem, senki előtt sem, még Gáspár előtt sem.

- Nem hiszem - mondta szilárdan. - Pétert egész életemben ismertem. Amivel őt maga vádolja, az iszonyú. Lehet, hogy az események különös találkozásából a látszat ellene szól, de...

- Különös találkozásából - vágott közbe nevetve Gáspár. - Igaza van, kedves Rosemary. Csakugyan különös találkozása a véletlennek, hogy ennek a háznak tulajdonosa Blakeney Péter.

- Hogy érti ezt?

- Úgy, hogy Blakeney Péter a román kormánytól opciót szerzett a kisimrei kastélyra és birtokra.

Rosemary meglepésében összeráncolta homlokát.

- Gáspár, volna szíves világosan megmagyarázni, mit akar mondani?

- Olyan világosan beszéltem, édes szívem, hogy világosabban már nem lehet. Ugy látszik maga még nem tudja, hogy ha Fülöp és Anna haditörvényszék elé kerül és a törvényszék hazaárulás címén elítéli őket, akkor ezt a birtokot a kastéllyal együtt elkobozzák és az állam javára eladják. A volt tulajdonosokat pedig kiűzik az országból.

Rosemary megremegett. - Nem tudtam - mondta halkán. - Ezt igazán nem tudtam.

- Pedig így van. Közben pedig azok, akik tudtak a dolgokról, szemet vetettek erre a gyönyörű kastélyra és tündéri parkjára. Barátunk, Naniescu jött arra az ügyes gondolatra, hogy az opciót a legmagasabb ajánlattevőnek eladja. Ugy látszik, a szerencsés ember Blakeney Péter volt. Arra az esetre, ha unokaöccsének elítéltetése és valószínű kivégzése után a birtok és a hozzátartozó belsőségek piacra kerülnének, Blakeney Péter az első opcióért pár száz leit már le is fizetett.

- Honnan tudja? - kérdezte Rosemary hidegen.

- Naniescu barátunktól.

- És maga elhitte?

- Kénytelen voltam elhinni. Naniescu megmutatta az opcióról szóló szerződést. Alatta állt a név: «Blakeney Péter».

- Ha Péter ezt csakugyan megtette - jegyezte meg Rosemary hidegen - akkor csak azért tette, hogy végső eredményben Elzának biztosítsa a birtokot.

Gáspár gyöngéden mosolygott. - Maga hű barátnő, drága Rosemary - mondta.

- A Péter elleni vád oly szörnyű - mondta Rosemary - hogy szinte lehetetlen.

- Bár magam is lehetetlennek tudnám tartani - válaszolt sóhajtva Gáspár. - Sajnos, amióta Péter Kolozsvárra érkezett, csak úgy zuhog mindenféle csapás ennek a szerencsétlen családnak a nyakára. Adná Isten, hogy csak a véletlenek különös találkozásáról volna szó. Igazán szeretném megérteni, hogy az a két gyerek és szüleik, de jó magunk is hogyan kerültünk erre a rettenetes útra, amelynek végén csak káosz áll. De - folytatta szokott gyöngéd, türelmes hangján - nem háborgatom tovább. Amit akartam, elmondtam. Felfogásomat maga elé tártam. Talán tulságos önző szempontból néztem az ügyet. Fáj a szívem, amikor ilyen boldogtalannak látom magát s mindent meg tudnék tenni, hogy magát ebből a lehetetlen helyzetből kiszabadítsam. Most, pedig, drágám, bocsásson meg és gondolja át a dolgot az én szempontomból is. Az Imrey-család nekem se ingem, se gallérom. De maga mindenem. Drágább, mint az egész világ.

Rosemary ép a nyitott ablak mellett állt. Az ég szürke volt, a hegyek tetején nagy felhők gomolyogtak. A domboldalon a fenyők úgy álltak, mint szellemőrök a ködben. A hőség nyomasztó volt. A távolból tompa mennydörgés hallatszott. Az ablak alatt viruló tubarózsák nehéz, kábító illatot szórtak szét a közelgő vihartól füledt levegőbe. Rosemary roppant fáradtnak érezte magát s életében először töltötte be valami bátortalanság. Igazságra törekedett, a teljes igazság kedvéért minden érzését elcsitította s a végén az igazság tévedésnek vagy legalább is a képzelet hiúságból született játékanak bizonyult. De elvégre is igaza van Gáspárnak? Igaza szokott lenni mindig. Gyakorlatias angol volt, akinek gondolkodásában az érzés nem játszott szerepet. Szerelme is, bár mély volt, nem volt érzés. Rosemary erre már régen rájött. Nem érzés, hanem elemi szenvedély volt. Életfelfogása azonban nem épült sem érzésre, sem szenvedélyre. Nyíltan vette szemügyre a dolgokat, mint az angolok egy fajtája, amely megveti az érzést s amelynek megdönthetetlen végső érve: «Ez a helyes!»

De magasságos egek! Mi a helyes teendő most? Rosemary betegnek és bágyadtnak érezte magát. A forróságtól és a tubarózsák illatától feje fájt, szeme égett. Gáspár szólt valamit, de nem is hallotta s férje közelségét csak akkor érezte, amikor Gáspár megfogta kezét és ajkához emelte.

XXIX. FEJEZET.

Néhány perccel utóbb különös dolog történt.

Gáspár elhagyta a szobát, Rosemary pedig kihajolva az ablakon, a közelgő vihart figyelte. Nem hallotta, hogy Gáspár, mielőtt megcsókolta a kezét, mit mondott, de elméje megrögzítette s mint a gramofonlemez, magába véste, mert most, a távolban guruló mennydörgésen keresztül néhány szava egészen tisztán visszhangzott:

«Papírra vettem néhány ötletet. Ha jónak látja, használja fel s öltöztesse festői nyelvezetébe. Az egész pár olyan gondolat, amit Naniescu a Timesben szívesen látna. Azt hiszem, megállapításaimban szembetűnő lehetetlenséget nem fog találni».

Azzal valamit letett az asztalra. Emlékezetében valami zizzenő hangot hallott. Elfordulva most az ablaktól, az asztalon megpillantotta a zizzenő valamit. Féltucatra való papírlap volt, teleírva Gáspár apró, tiszta betűivel. Mint a holdkóros, Rosemary az asztalhoz lépett s kezébe vette a papirokat. Az est árnyai már belopakodtak a szobába s az ég nehéz felhői kioltották a nap végső sugarait is. Rosemary a papirosokkal kiment az erkélyre. Az az érzése támadt, hogy olvasás közben vihartelt, tiszta levegőnek kell körülötte lennie. Nem lökte félre irtózáttal Gáspár feljegyzéseit. Nem zárta be fülét a szavak csengése elől. Nagyon jól tudta, mi van a papirokon megírva s elszántan leült, hogy elolvassa végig.

Rövid jegyzeteiben Gáspár Erdély politikai és gazdasági viszonyait meglepő világossággal festette le. Az a tiszta, érzéstelen látás, amellyel a megszállt ország kormányzatát szemlélte, szóvirág és stílusművészet nélküli írásában is megnyilvánult. Bár nyilvánvaló jóindulattal volt az uralmon levő kormány iránt, ezt a jóindulatot enyhítette az egészséges logika és a megszállt területek lakói iránti türelem bizonyos mértéke. Rosemary nagy figyelemmel kétszer is elolvasta a jegyzeteket. Minden mondatban szinte hallotta Gáspár hangját és érezte jelenlétét. Amikor az olvasással végzett, letette a papirokat az ölébe, összekulcsolta rajtuk két kezét és hosszan, némán ült a helyén. Kétkelkedett a saját ép eszében. Gáspár az imént azt mondta, hogy ez a rettenetes probléma még el találja borítani elméjét. Talán már meg is történt s a felhőkön át nem tudja megkülönböztetni a jót a rossztól.

Az est leszállt. Lent a kert homályba olvadt. A homályon keresztül csillagos, fehér virágok kandikáltak feléje s nyugalmmal szinte gunyolódtak a lelkében duló viharon. A felhők közelebb húzódtak s mint az ólom csüngtek a hegyek fölött. A sötét őrszemként álló fenyőfák a szél egy-egy hirtelen rohamában megremegetek. A völgy fölött, az égen olykor megvillant egy távoli villám visszatükröződő fénye.

A szobába bejött Róza és felgyújtotta a lámpát. Szorgoskodva jegyezte meg, hogy jó volna, ha a méltóságos asszony bejönne az erkélyről, mert már csöpörög egy kicsit s a vihar nemsokára kitör. Rosemary csak ekkor vette észre, hogy haja és ruhája nedves. Nagy, kövér cseppek hullottak.

Bement a szobába s egész gépiesen utitáskájába zárta a papirokat. Rózától megkérdezte, mennyi az idő és vajjon az ebéd a rendes időben lesz-e. Igen, ma is nyolc órakor lesz, most még csak hét óra. Róza megkérdezte, hogy a méltóságos asszony átöltözik-e.

Az est hátralevő része úgy telt el, mint egy álom. Az asztalfőn Elza ült s nagyban beszélgetett Gáspárral, jobban mondva Elza tömérdek kérdést tett, melyekre Gáspár erőltetett vidámsággal válaszolt. Móric, úgy látszott, jobban érezte magát. Az orvost ma éjjelre ismét várták, de Móric máris sokkal nyugodtabban viselkedett, megivott egy kevés tejet s aludt is egy órát. Elza nagyszerűen uralkodott magán, csodálatos volt, mint mindig s a gyümölcs mellett hosszan tereferált. Ő öntötte be a kávéit is, kínálta a likőrt és a cigarettát. A vendégszeretet kötelességeit mindig szentnek tartotta s ép úgy nem mulasztotta volna el, mint ahogy a jó katolikus nem hanyagolja el vallási köteleit. Az a tény, hogy mindez erőfeszítésébe került, az egészszet parancsoló kényszerrel ruházta fel, de ép ez valamennyire vigasztaló is volt.

Este tíz órakor Rosemary ismét a szobájában találta magát. Gáspár, amikor jóéjt kívánt, gyöngéden megcsókolta. Csak mikor magára maradt, ébredt Rosemary tudatára annak, hogy ettől a csóktól mennyire félt. Eső verte az ablakot, rettentő mennydörgések tolultak egymásra s a percenkint következő villámok tüzeiben az ég mintha mindannyiszor meghasadt volna. A majdnem tropikus vihar alatt a hőség szinte tűrhetetlen volt. Rosemary elbocsátotta Rózát, aztán lebontotta haját, amely nedvesen lógott homlokába és nyakába s csak éjjeli köntösben, papucsba bujtatott lábbal íróasztalhoz ült s elolvasta Gáspár jegyzeteit mégegyszer.

Aztán kéziratpapirost vett elő s töltőtollat fogva írásba kezdett. Gáspár jegyzeteit maga elé tette s ahogy Gáspár mondta, az egészszet a saját ismert festői nyelvére ültette át. Egyes részleteket kibővített, másokat jobban megvilágított, de mindig Gáspár megállapításai alkották a saját állításainak hátterét.

Hat óra hosszat dolgozott. Szakadatlan írói munkában sohasem töltött ily hosszú időt, mindazonáltal még csak nem is gondolt arra, hogy fáradt. A vihar sokáig dühöngött, de nem is hallotta. Csak a hőség gyötörte. Olykor-olykor zsebkendőjével végigtörölte homlokát.

A vihar elült s amint a hajnal lassan oduiba kergette az éjtszakát, a természetben nagy lett a csend. A felhők közül kikandikált a tűnő hold s az átlátszó éterben halványan úszott tovább. A

madarak sorra ébredtek, megrázták nedves szárnyukat és párjukat hivogatták. Rosemary csak akkor kelt fel az asztal mellől, amikor az utolsó sorral is végzett. Ekkor összeszedte kéziratait, kapocccsal összefűzte, Gáspár jegyzeteit külön rendezte és mindkettőt utitáskájába zárta.

Ezután kendőt kanyarított nyakába és kitérte az ablakot. A szoba órája ötöt ütött. Kerek hatóra hosszát írt. Feladatával készen volt. Most Elzának kell döntenie. Ebben Gáspárnak igaza volt, mint mindig. A döntés Elza kezében van, mert az ő fiának élete s az ő családjának jóléte forog kockán. Erdély elnyomott népe az ő rokonsága. Gáspárnak igaza van. Döntsön Elza.

Rosemary teleszívta tüdejét a reggel friss levegőjével, azután lefeküdt s egészségesen, mélyen aludt, míg Róza a reggelivel be nem jött.

Amikor utóbb megjelent szobájában Gáspár, Rosemary mosollyal tudta üdvözölni, amely nem volt egészen mesterkéltné. Viszonozni tudta csókját s beszámolt arról, mit végzett.

- A cikkek készek - mondta. - Megcimeztem a borítékot is s a kísérő levélben arra kértem a Times szerkesztőjét, hogy közölje cikkeimet minél előbb. De mielőtt a cikkeket postára teszem, odaadom Elzának, hogy olvassa el. Döntse el ő, hogy elküldjük-e. Magának, kedves Gáspár, igaza volt - tette hozzá s nyíltan, szilárdan férje szeme közé nézett: - Elza dolga döntenie.

XXX. FEJEZET.

Kora délután Rosemary egyedül volt Elzával. Reggel a kastélyban járt az orvos, megnézte Móricot s véleménye nagyjában megnyugtató volt: a beteg állapota javul. Ha nyugalomra vigyáznak, komplikációtól tartani nem kell. Idősnek még nem idős és élete mindig mértékletes volt. A fontos az, hogy tartsanak tőle távol minden nyugtalanságot és izgalmat, úgy most, mint a jövőben.

Elza beszámolt Rosemarynak az orvos utasításairól.

- Ugy most, mint a jövőben! - ismételte azután fáradt kis sóhajjal. - Az orvos természetesen nem ismeri a helyzetet. Talán jó is lett volna megmondani neki, milyen jövő vár szegény Móricra.

Az éjtszaka folyamán a két apáca megjött. Reggel Rosemary egy pillanatra látta is őket. Széles, fehér főkötőjükben olyanok voltak, mint kiterjesztett szárnyú galambok s posztótalpú cipőjükben nesztelenül jártak, mint az árnyak. Mind a kettő nagyon kedves, igénytelen, végtelenül szelíd nő volt, telve gyöngéd részvétellel és jóakarattal a beteg iránt, aki roppantul felizgult, mihelyt körülötte tenni-venni s buzgólkodni kezdtek.

Lunch után Rosemary rábeszélte Elzát, hogy sétáljanak egyet a kertben. Az égboltozat most kezdett derülni. Sem a reggel, sem a kora délután nem váltotta be a hajnal ígéretét. Ólmos, nehéz viharfelhők lógtak a hegyeken s elhaló, tompa dörgések a vihar visszatértét sejtették. De három óra tájban a felhők szétváltak s a halvány nap ezüst sugarai szeszélyes fénnel árasztották el a parkot és a kertet. Nagy meleg volt. Rosemary a lugasba vezette barátnőjét s leültette. Elza nyugtalankodott. Úgy tűnt fel, mintha nem szívesen volna egyedül Rosemaryval. Egyre-másra eszébe jutott valami: Móric! A szakács! Az istálló! - De Rosemary tartóztatta.

- Hallgass, ide, kedves Elzám - mondta komolyan. - Két percre egész figyelmedet szenteld nekem.

Nagy, kék szemét Rosemaryra emelve Elza, mint engedelmes gyermek, így felelt: - Igen, Rosemary. Miről van szó?

Rosemarynak papírok voltak a kezében. Azok az újságcikkek, amiket éjszaka írt. Keze kissé reszketett, de hangja szilárd volt.

- Arra kérlek - kezdte Rosemary - olvasd el nagy figyelemmel, amit itt irtam. Újságcikkek ezek, amiket Naniescu tábornok angol és amerikai lapokban szeretne látni. Majd átolvasás után megérted, miért. Megjelenésüket annyira kívánja, hogy amelyik napon ezek a cikkek napvilágot látnak, Fülöp és Anna teljes kegyelmet kap, Kisimrét nem veszik el tőletek s ha jönnek látjátok, egy időre el is utazhattok, amíg minden elcsitul s jobb napok virradnak.

Kezébe nyomta Elzának a kéziratokat s menni készült.

- Itt hagylak, hogy nyugodtan olvashass - mondta.

De Elza kerek, kék szeme rámeredt.

- Nem értelek, drágám - mondta tétován.

- Nagyon természetes, hogy nem értesz, Elzám - válaszolt szeliden Rosemary. - Ha elolvasod, megértesz. Annak a cigánynak igaza volt. Módomban áll megmenteni Fülöpöt és Elzát, de csak bizonyos mértékig, mert csak te döntheted el, szabad-e élnem ezzel a hatalommal vagy sem. Isten áldjon meg, kedves!

Átkarolta Elzát s gyöngéden megcsókolta. Hála isten, most már minden önsajnálkozása, minden tépelődése eltűnt. Egész szeretete, sajnálkozása, minden gondolata Elzát vette körül. Így kellett lennie. Elzának kell döntenie. Az övéiről, az ő fiáról van szó!

A pázsitoson áthaladva, Rosemary visszafordult a lugas felé. Elza a levegőbe meresztve szemét, ült a helyén. Magatartásának minden vonása elárulta lelki zavarát. A kézirat a kezében volt s idegesen ütögette vele térdeit. Szegény Elza! Rosemary fájó szívéből mély sóhajtás tört fel.

XXXI. FEJEZET.

Rosemary aznap többé nem találkozott Elzával. Estebéd előtt Róza egy kis levelet hozott a ház asszonyától: «Móric nagyon nyugtalan - írta Elza. - Nem mozdulhatok mellőle. Kérlek benneteket, bocsássatok meg, ha az ebéden nem veszek részt».

Az est hangulata komor volt. Gáspár alig beszélt, Rosemaryt pedig valami kedvetlenség töltötte el. Tarkington arcán volt valami alázatos vonás, ami boszantotta. Természeténél fogva nem szeretett lelkiismeretfurdalást látni, már pedig Gáspár modora olyan volt, mintha sajnálta volna, hogy őt elhatározásra kényszerítette. Rövid válaszokat adott tehát férjének, mire Tarkington alig, hogy az ebéd véget ért, megirandó fontos levelek ürügyével a dohányzóba vonult. Rosemary az est javarészét olvasással töltötte, de idegei állandó feszültségben voltak s a ház nagy csendjében egyre-másra titokzatos hangokat vélt hallani.

Amikor később Gáspár bekopogott hozzá, hogy jóéjt kívánjon, Rosemary megsajnálta. Gáspár szomorúnak és boldogtalannak látszott, holott Rosemary belátta, hogy férjének legkevésbé sem szabad megszenvednie a helyzetet, mert neki ebben része nincs. Szegény Gáspár! Ő, a felesége, vitte akarata ellenére ebbe a zsákutcába, amely nyugodt, vagyonos angol úrhoz méltó lényét teljesen megzavarta és külső megjelenését is eltorzította. Miután tehát viszonzta utolsó csókját és látta, mint megy Gáspár lassan fölfelé a lépcsőn, öreg ember módjára húzva lábait, utána szaladt, belékarolt és meleg, gyöngéd mosollyal nézett szemébe. Az a hálás pillantás, amellyel Gáspár válaszolt, átmelegítette Rosemary szívét. Most végre nem érezte a megosztott kötelesség súlyát. A dac egy pillanatában - csak erről volt szó - sorsát Tarkington Gáspárhoz kötötte, elfogadta tőle azokat a pazar adományokat, melyeket vagyonnal vásárolni

lehet s melyekkel Gáspár oly szertelen bőségben árasztotta el. Cserébe Gáspár csak szerelmét kérte és bár az a szerelem, melyet Gáspár adott és kért, nem érte el Rosemary álmainak ragyogó eszményét, de hűséges és szíves volt, ennél fogva Rosemarynak nem volt joga szeszélyeket állítani férje boldogságának útjába.

Talán különösnek tetszett, hogy ezek a gondolatok abban a pillanatban jutottak eszébe, amikor rettenetes gond és kínzó aggodalom gyötörte lelkét. Talán azért jutott eszébe, mert akarata ép ezen a napon hozta élete legnagyobb áldozatát. Rosemary mindig önállóan cselekedett, önállóan ítélte; magas színvonalú tökéletes életet, igazságos gondolkodást tűzött maga elé és aszerint is élt. Ma azonban cserben hagyta egy elhatározását s bár amit végzett, saját műve volt, mégis más kezébe adta magát. Tudta, hogy helyesen cselekedett, ám büszkesége meg volt alázva s hogy büszkeségének hizelegjen, a Gáspár iránti új kötelességeket tűzte maga elé és elhatározta, hogy eszerint is él.

Napok múltán borzalommal fordult el ennek az estnek gondolataitól. Látta Gáspár szenvedélyének egész mélységét s mint látomások hosszú sora, elébe tűntek a vigasztalan végtelen évek, amelyeken át Gáspár iránti minden kedveskedése csak önmagán tett erőszak és minden csókja hazugság lenne.

Belátta, hogy a maga elé tűzött kötelességek új mértéke szerint igen nehéz lesz élnie. Soha sem szerette Gáspárt, csak remélte, hogy valamikor talán szeretni fogja. De a végzetes estén ráeszmélt arra, hogy az az érzés, amely mostani közönyét felváltja, inkább lesz a gyűlölet.

Most, hogy végre egyedül volt, nem tudott pihenni. A közelgő vihar moraja egyre nőtt. Nyugaton, a felhők ölében, hegyről-hegyre közelebb rohant a vihar. Már egy-két élénk villanás hasította meg az eget. Olykor-olykor erős szélrohamok száguldtak végig a völgyön s zúgva, sipolva rázták meg a fákat. A jegenyék meghajtották fejüket s a vén akácfák görcsös ágai recsegve borzongtak a szélben. Tűrhetetlen meleg volt s a levegőben kén szaga érzett. Bár Rosemary nyakában csak egy vékony csipkekendő volt, nem tudott lehűlni. Állt a nyitott ablak mellett s várva-várta, hogy teljes erejéből kitörjön a fergeteg, amely huszonnégy óra óta közel vagy távol, de állandóan dühöngött. Az a sejtése támadt, hogy ha a természet fülledtsége viharba tisztul, akkor saját érzéseinek tűrhetetlen, nyomasztó súlyától is megmenekül. Gondolatai Elzánál jártak. Maga elé képzelte a szerencsétlen asszonyt, aki most súlyos elhatározás előtt áll s bármelyik megoldást választja, szíve szakad meg belé. Elza, a külsőleg jelentéktelen, elkényeztetett, puha bábú, akinek mintha minden gondja csak az ebédek és a cselédek lettek volna, valójában hősi nő volt, erős és kitartó; büszke, de nem hiú; szerető szívű, de nem gyöngé, szóval: egyéniség, aki a női nemnek minden szép, nemes tulajdonságát magában hordta. Abból az anyagból volt gyúrva, amelyből a mult idők vallási vértanúi. Rosemary előre látta, hogy csak rettenetes vívódás árán jut döntésre. Ha végül is győz szívében az igazság és jog parancsa, lelkiismeretfurdalása ép oly sorvasztó lesz, mint amennyire nagyszerű volt bátorsága idáig.

Szegény, szegény Elza! Rosemary kitekintett a viharba s mintha látta volna barátnője kedves, gömbölyű arcát, melyet most eltorzított a gond s nagy, gyermeki szemeit, melyeknek tekintetét most megzavarta a megoldásra váró szörnyű feladat nagysága. Miközben Rosemary a dühöngő vihart figyelte, minden villám fényében egy-egy arc jelent meg előtte. Először Elza; aztán a fekete szemű Fülöp, a lelkes idealista; a lemondó, szelid Anna; majd Móric, a család feje, a törzs, melynél erősebbek voltak az ágak; végül Péter. És Péter jelenléte betöltötte az éjtszakát. Ott állt a göndörhajú, fényes szemű, flanelruhás fiú, aki élete harcait krikettütővel és tréfálkozva harcolja végig. Látta Pétert, amint a belga harctér poklából szabadságra kerül haza s majdnem példátlan vitézségéért a királytól olyan nagy kitüntetésben részesül, hogy kisfiús szerénységében szinte szégyenkezik miatta. És látta Pétert, annak a régmult júniusi estének szerelmes Péterét és szinte vállain érezte erős karjait. Szenvédélyes,

tüzes szavaival ép versenyt dalolt egy fülemüle. Péter csókja akkor feltárta előtte a mennyek kapuit. És legvégül látta a titokzatos, cselszövő Pétert, aki a bánat és szerencsétlenség áradatában valami láthatatlan erővel dolgozik. Az ég dörgésében Rosemary akaratlanul is hallotta Gáspár figyelmeztető szavait: «Bár én is tudnék a véletlenekben hinni»; majd pedig: «Péter megérkezése óta csak úgy zuhog mindenféle csapás ennek a szerencsétlen családnak a nyakába». Végül az a rettenetes vád, amely ellen nem tudott tiltakozni: «Nem tudja, hogy Blakeney Péter fizetett kémje a román kormánynak?» A menny dörgésében ezek a borzalmas szavak visszhangzottak. Egyre hangosabbra váltak, mert a vihar mind közelebb jött, sőt a rettenetes szavak visszhangja túlharsogta, még az ég dörgését is.

Egyszerre a vihar teljes erejéből kitört. A fülsiketítő dörgések áradata s egymásra következő villámok zuhataga oly sűrű volt, hogy a kert egy pillanatra szinte nappali fényben tárult Rosemary szeme elé. Minden részlet, minden fa, levél, virág, a tó vizének minden hulláma, sőt a kerti utak minden kavicsszeme éles fényben uszott. És ebben a pillanatban Rosemary azt látta, hogy az egyik úton, alig ötven méternyire az ablaktól, ott áll Péter és néz fel őreá. Egyetlen, széles villanás alatt elfogta a férfi szemének sugarát. Péter sötét ruhában volt s fején krikettsapkát viselt. Az egész csak egy pillanatig tartott, de látta biztosan.

Aztán sötétség borult a kertre s bár időről-időre villám hasította meg az éjszaka fekete fátyolát, Rosemary többé nem látta Pétert. Amikor később a vihar megszűnt s Rosemary fáradtan pihenőre tért, azt álmodta, hogy a Péterrel szemben táplált minden gyanúja igaztalanoknak bizonyult. Azt álmodta, hogy néhány évvel fiatalabb s egy csónakon Péterrel együtt ring a vízen; a parton fülemüle csattogja édes dalát. Azt álmodta, hogy hallja, mint verődik a víz az alacsony parthoz, érzi a mezők illatát és látja a méz-szinű hold hosszú arany vonalait a parti nádason. Azt álmodta, hogy Péter csókkal illetve ajkát s neki szabad volt csókját viszonozni.

XXXII. FEJEZET.

Amikor Rosemary másnap reggel felébredt, szentül meg volt győződve, hogy éjszakai látomása csak a képzelet szüleménye volt. Róza félrehúzta a függönyöket, kinyitotta a belső ablakot s Rosemary megpillantotta a borongó, szürke eget. A vihar elült, de az eső még csöndesen hulldogált. Rosemary a krikettmérkőzésre gondolt, melyet a rossz idő miatt bizonyára el kellett halasztani, nagy csalódására egész sereg embernek, de különösen Péternek, aki egész szívvel csüngött a mérkőzés sikerén.

Reggeli alatt Gáspár elmondta, hogy a kolozsvári ügynökétől levelet kapott s a levél szerint a tegnapi kitűzött krikettmérkőzést a rossz idő miatt elhalasztották.

- Steinberg azt írja - tette hozzá Gáspár - hogy hallomása szerint a krikettpálya csupa víz. Úgy látszik, a határon túl a vihar még nagyobb volt. Megszakítás nélkül dühöngött huszonnégy órán át s még a levél megírásának pillanatában is tartott. Steinberg szerint, ha az idő hamarosan nagyon meg nem javul, akkor a mérkőzésből egyáltalán nem lesz semmi, mivel Paysonnak és csapata több tagjának hétfőn reggel Budapesten kell lennie, ilyenformán Vásárhelyről már vasárnap útra kell kelnie.

Miután Rosemary egyetlen szó nélkül, leverten az ablakra szegezte szemét, Gáspár kis idő múltán folytatta:

- Azt hiszem, a csalódás általános, mert az idő nem igen javult meg.

Rosemary csak annyit felelt: «nem igen», amivel a beszéd tárgya ki volt merítve. Valahogy bántotta a mérkőzés elhalasztása s egyre az a makacs gondolat tolakodott agyába, hogy ha a mérkőzést elhalasztották, akkor Péternek módja volt tegnap Kisimrére jönni, ennél fogva az, aki tegnap éjjel a viharban a kerti úton állt, testileg is Péter lehetett.

Mért ázott bőrig a kertben, miért nem jött be inkább nagynénje házába? A kimerült és kedveseget Rosemary nem tudott ezzel a kérdéssel megbirkózni.

Kis idővel tíz óra után, amikor Rosemary lement a hallba, Elzával akadt össze, aki felöltözve s útra készen ép távozni készült a házból. Még fáradtabbnak, öregebbnek, betegebbnek látszott, mint tegnap. Nyilván nem aludt megint egész éjjel. De azért nagyon gyöngéden csókolta meg barátnőjét. - Gyere a dohányzóba, drágám - szólt. - Valamit akarok mondani.

Rosemary követte a dohányzóba s Móric állapota iránt érdeklődött.

- Nem aludt - válaszolt Elza. - Elméje néha elbolyong. Testileg úgy látszik, mintha nem volna rosszabbul, sőt, mintha erősebb volna. Reggelijét is elég jóízűen fogyasztotta el. Csak maradna nyugton.

Kinyitotta kis kezításkáját s kivette a Rosemarytól tegnap kapott kéziratokat.

- Figyelmesen elolvastam, kedvesem - mondta - de ezt az áldozatot nem kívánom tőled. Sem Móric, sem Anna családja nem fogadná el tőled a gyerekek szabadságát ezen az áron. Még maguk a gyerekek is visszautasítanák.

Tökéletesen szilárd kézzel Rosemary felé nyújtotta a papirosokat. - Tessék, kedvesem - mondta. - Köszönöm, hogy rám bíztad a döntést. Nem bocsátottuk volna meg, ha tudtunk nélkül közölted volna ezeket a cikkeket.

Rosemary fogta a kéziratokat s velük Elza kezét ajkához emelte. Nem tudott szólni, csak csókolni tudta ezt a puha, fehér kezét, amely a legnagyobb hősiességgel kész volt bálványozott fiát is feláldozni az emberiség és az igazság eszméjéért.

- Elza - mondta végül Rosemary halkán - gondoltál mindenkire? Móricra s Anna anyjára is?

- Anna - válaszolt szeliden Elza - Fülöpöz kötötte sorsát. Anyja keményszívű asszony, de saját népének árulója nem lesz soha. Ami szegény Móricot illeti, tünő elméjének utolsó paránya is elveszne, ha erről beszélnek vele. Akár beteg Móric elméje, akár egészséges, ezen az áron nem vásárolná meg fia életét. Isten a tanum rá, hogy eleget szenvedünk, de hogyan hordjuk az élet terhét a jövőben, ha tudjuk, hogy gyávaságunk miatt apák és anyák egész seregének ugyanezt a sorsot kell elviselnie. Ezek az ördögi gonosztevők itt akadálytalanul folytatnák munkájukat... talán nem sokáig... de folytatnák. Senki sem állná útjukat, senki sem bírlná tetteiket. Anyák ép úgy szenvednének, mint én, anyák, apák és hitvesek, talán épen barátaink. Nem, nem, drágám - mondta és fejét rázta - ez nem megy, ez lehetetlen.

Félretolta Rosemary kezét, amelyben még mindig ott fehérlettek a végzetes papirok. Félretolta és becsukta szemét, hogy ne lássa azt, ami Fülöpnek az életet jelenti.

- Elutazom Sarolta nénihez - mondta kis idővel utóbb. - Azt hiszem, el kell mondanom neki is mindent. Azután felkeresem Fülöpöt és Annát. Csak nem állják útját, hogy lássam saját édes fiamat. Látnom kell Fülöpöt s előre tudom, mit fog mondani. Ezeket a papirokat elpusztíthatod. Vesd a tűzre. Helyesen tetted, hogy mindenbe beavattál. Véleményemet most legalább tudod.

Az ajtón kopogtak. Antal lépett be s jelentette, hogy a kocsis a kapu előtt áll. Elza elindult, hogy áthajtasson először Újlakra, Anna anyjához, aztán Kolozsvárra, hogy meglátogassa Fülöpöt.

- Csak késő éjjel jövök vissza - mondta s búcsúzóul megcsókolta Rosemaryt. - Neked meg az uradnak elkészítettem mindent. Móriccal is minden rendben van. Az egyik nővért, az idősebbet, már megkedvelte s a doktor is átjön még délelőtt. Móriccal nem lesz semmi baj.

Elza ruhája és fátyola megsuhant. Parányi szép keze kissé reszketett, de szeme száraz volt és nagy gyöngédséggel pihent Rosemaryn.

- Jól tetted, hogy mindenbe beavattál - voltak utolsó szavai. - Mondd meg Tarkington lordnak, hogy nem haboztam egy pillanatra sem.

Elment s Rosemary a félelmes papirokkal magára maradt. Tűzbe dobja őket? Igen. Azt teszi. Mindig tudta, hogy Elza igazi hős módjára fogja viselni magát. Népét nem áldozza fel még fia megmentése kedvéért sem. Különös volt, hogy Elza ép ellenkezőleg gondolkodott, mint Gáspár. Hazafias eszmék vezették s bár épenséggel nem volt nagytehetségű nő, megértette, hogy Rosemary cikkei milyen hatalmas eszközt adnának népe ellenségeinek kezébe.

Tűzbe vesse cikkeit? Igen. Ez lesz a legjobb. A kétségek fejezete érjen véget. Amit ő jónak látott, Elza is helyben hagyta. Minden egyéb csak szofizma és látszólagos érv. Kezét most úgy égették ezek a papirok, mintha maró mérget érintett volna. Rosemary felment szobájába. Gáspár cigarettázva várta. Amint feleségét megpillantotta, különös fény gyült fel szemében.

- Beszélt Elzával? - kérdezte a férfi.

- Honnan tudja?

- Nem volt nehéz kitalálni - hangzott a válasz. Aztán így folytatta: - Elza is úgy gondolkodik, ahogy maga?

- Teljesen! - válaszolt Rosemary.

A férfi ajkáról türelmetlen, gyors sóhajtás röppent el. - Sajnálom - mondta. - Mit csinál most cikkeivel?

- Természetesen tűzbe dobom. Nem vehetem hasznát.

Gáspár mintha egy-két pillanatra elgondolkodott volna, aztán így szólt: - Azt hiszem, mielőtt Elza véglegesen döntött volna, meg kellett volna beszélnie a dolgot Anna anyjával.

- Ép ebben a járatban van most - mondta Rosemary.

- Átkocsizott Újlakra?

- Át. Azután elmegy Kolozsvárra és meglátogatja Fülöpöt. Jó volna - folytatta Rosemary - ha maga vagy én telefonálnék Naniescunak s megkérnök, engedje meg Elzának, hogy beszéljen a gyerekekkel.

- Nagyon helyes - hagyta rá Tarkington. - Jobbnak tartanám, ha maga telefonálna.

Élénken figyelte Rosemary arcát. Rosemary letérdelt a nagy porcellán kandalló mellé, amely minden erdélyi úriházból elengedhetetlen kellék s kinyitni igyekezett a kandalló ajtaját. A kézirat kezében volt.

- Mit csinál, édesem? - kérdezte a lord.

- Kinyitom a kandalló ajtaját - válaszolt Rosemary. - Aztán, ha lesz szives egy szál gyufát adni...

- Olyan sürgős? - kérdezte mosolyogva Tarkington.

- A rosszat legokosabb elpusztítani minél hamarabb.

- Elvben igaz. De ez esetben...

- Nos?

- Talán mégse volna helyes Anna anyja miatt.

- Hogy érti ezt?

- Maga mondta, hogy Elza még nem beszélt Anna anyjával.

- Még nem. De Elza bizonyosra veszi...

- Erről nem lehet bizonyos senki - vágott közbe gyorsan Tarkington. - Tudhatja, milyenek itt az emberek. Elza, elismerem, nagyszerű nő, de a nők igen szeszélyesek. Saját mértékével Elza nem mérhet magánál gyöngébb jellemet. Ehhez nincs joga. Heves Saroltának ép annyija van a kockán, mint Imrey Elzának. Belátom, Móric nincs olyan állapotban, hogy véleményét ki tudná fejezni. De Anna anyja más. Nem volna méltányos, ha *fait accompli* elé állítanék.

Rosemary pár pillanatig nem válaszolt, majd önszántából becsukta a kandalló ajtaját és lassan felállt.

- Talán igaza van - mondta.

Gáspár kinyújtotta kezét. Rosemary félrehuzódott, de férje megkapta ruháját és magához húzta.

- Ne büntessen meg, édes - könyörgött gyöngéden s Rosemary szemeibe igyekezett nézni, de Rosemary szándékosan a földre szegezte tekintetét. - Ne büntessen azért, mert nem egészen a maga szemével nézem a világot. A porba is szívesen lefeküdnék, hogy taposson rajtam, de a gondolat szabadságának jogát nem tagadhatja meg tőlem.

Rosemary fejét rázta, de még mindig elfordult férjétől.

- Szabad megnéznem, mit írt? - kérte a férfit.

Rosemary szó nélkül átnyújtotta a kéziratot. Tarkington egy pillantást vetett a borítékra, aztán az egészet belső kabátzsebébe csuszította.

- Talán akad még egy-két ötletem - mondta nyájas mosollyal - valami olyas, amit maga a kompromisszum csunya szavával nevez. Nem tehetek róla, kedves Rosemary, de én még mindig azt tartom, hogy maga ezt az ügyet felhős magaslatról nézi. Szálljon le a földre, édes és vizsgálja meg az egészet gyakorlati szempontból.

Most sikerült elkapnia Rosemarynak mind a két kezét s hirtelen, kemény mozdulattal térdre kényszerítette feleségét. Rosemary halkán sikoltott, mert csuklója megfájdukt; a következő pillanatban a férfi átkarolva a nő vállait nyaka és álla közé temette arcát. Rosemary igyekezett félretolni a lordot.

- Ne, ne, Gáspár - mondta. - De kérem!

Tarkington nyersen, kurtán nevetett.

- Most ne? - válaszolt. - A csókra mindig van idő, édes! Ha tudná, mennyire szomjazom a csókját! - Fogta Rosemary vállait s beesett, fekete szemének oly eleven lobogásával nézett hitvesére, mintha le akarná tépni a lelkére boruló fátyolt, hogy leleplezve s meztelenségében szégyenkezve álljon előtte.

- Ha csak egy kicsit szeretne - mormolta fogai közt. Megcsókolta feleségét egyszer, kétszer, míg nem Rosemary ajka egészen kiszikkadt és elsápadt. Aztán oly hirtelen engedte el a nőt, hogy az elvesztette egyensúlyát s majdnem egész hosszában elterült a földön. Ő maga felállt s pár pillanatig nézte heverő hitvesét, de még csak kísérletet sem tett arra, hogy felsegítse. Csak nézte vergődését, nevetett és vállat vont.

- Tünődve kérdelem néha magamban - mondta kemény, száraz hangon - minek is él az ember. Mennyivel könnyebb volna lefeküdni és meghalni. Milyen hűhót csinálnak itt két fiatal teremtésért, akik olyan szerencsések, hogy elhagyhatják a világot, még mielőtt gyűlölettel telnének el iránta. Nem tudják, mennyivel könnyebb meghalni, mint élni. Mennyivel jobb is! Nekem jobb volna! De mindenképp jó volna, drágám, ha magát láthatnám holtan, mert akkor nem sértegethetne tovább, mint ahogy sérteget és fog is sértegetni még sírom mélyén is.

Kirontott a szobából s becsapta maga mögött az ajtót.

Rosemary nagynehezen felállt. Testileg-lelkileg megtaposva, megsebezve érezte magát. Sohasem találta Gáspárt oly visszataszítónak, mint most. Az az aggodalma, hogy egy napon meggyűlöli férjét, rettenetes valósággá vált. Borzalmas volt, hogy Gáspár kiolvasta titkos gondolatait; lelke feltárult előtte egész meztelenségében és szégyenében. Gáspár most már tudta, hogy hűtlen volt az oltár előtt tett esküjéhez s ahhoz az ígéretéhez, hogy szeretni és becsülni fogja. Tudta, hogy Péter iránti szerelme nem halt meg s őtöle azért fordult el, mert Péter közelségére, szerelmére, csókjaira vágyik. Rosemary előre látta, hogy ennek a tudatnak birtokában Gáspár pokollá teszi az életet. Gáspár szerelme annyira testi volt, hogy türelmet és megértést nem ismert. Ép úgy meg fogja gyötörni, mint ahogy gyötördik ő maga és szerelme könyörtelenebbé teszi, mint volt a középkori kínzómester vergődő áldozata iránt.

Mikor árulta el magát? Nem tudta. Nem ma, az bizonyos. Ma csak megerősítette a tényeket, de nem leplezte le. Gáspár már régóta tudott mindent s a valóság tudatának első perce óta gyűlölte Pétert. Gyűlölte egykori barátját s kedve lett volna addig gyötörni Rosemaryt, amíg őszintén nem sóhajtja: Ó, sokkal könnyebb meghalni, mint élni.

XXXIII. FEJEZET.

Félórával utóbb.

Rosemary azt hitte, hogy Gáspár még mindig szobájában van. Mindenképpen igyekezett közeléből elkerülni s vágyott ki a szabadba. Még esett s az ég szürke volt, mint a piszkos tej. Irtózott a Gáspárral való találkozástól, ennél fogva egy ideig élénken figyelt, nem hallja-e valahonnan Gáspárnak neszt. Móric lakosztályai felől, a folyosó végéről, halk moraj verődött hozzá. Lenn, az ebédlőben a cselédek terítették lunchre s edények csörögtek. Különben csend volt. Gáspár szomszédos szobája felől egyetlen hang sem hallatszott, Rosemary tehát gyorsan leszaladt a lépcsőn.

A hallba ért s ép ki akart lépni a kertbe, amikor a dohányzó felől különös zaj ütötte meg fülét. Mintha odabenn birkóztak volna. Képtelenségnek látszott, de úgy hangzott. Megállt és fülelt. Egész tisztán hallott valami elfojtott kiáltást, valami káromkodás-formát. Mintha megismerte volna Gáspár kemény hangját. Nyomban a dohányzó ajtajához szaladt és benyitott.

Gáspár a földön hevert s ép feltápáskodni igyekezett. Kábultnak látszott s kissé nehezen mozgott. Keze a gallérját szaggatta, mintha fulladoznék, ruhája rendetlenül lógott rajta, sápadt arca foltos volt, szeme vérben úszott. Rosemary mindazonáltal férje láttára nem sikoltott fel. Valami más látvány bénította meg tagjait s szorította el torkát. A kertre nyíló nagy ablak tárva volt s Rosemary belépésének pillanatában az ablak könyöklőjén Péter ugrott át. A következő pillanatban az ablak alatt már el is tűnt s Rosemary még hallotta a homokon ropogó, futó lépteit, amint sietve a főkapu felé rohant.

Néhány perc multán Gáspár visszanyerte hangját és használni tudta tagjait.

- Kiáltson a szolgálknak! - hápogta rekedten. - Megszökik a gyalázatos kutya.

De Rosemary meg se tudott mozdulni. Csak állt az ajtóban s a nyitott ablakra meredt. Gáspár felállt, néhányat lépett s felesége mellett elhaladva az ajtó felé támo­ly­gott. Kiáltani akart, de a szavak megakadtak torkán. Ismét felemelte kezeit s gallérját kezdte tépni, majd megingott s hanyatt esett volna, ha Rosemary gyorsan, erős karral el nem kapja s a legközelebbi székhez nem vezeti. Gáspár félig ájultan rogyott a székbe. Az ebédlőből egyik szolga ép áthaladt a hallon. Rosemary odakiáltott neki, hogy hozzon egy kis cognacot.

- A lord rosszul van! - mondta. - Gyorsan, Sándor!

Mihelyt Sándor a cognacot átadta, Rosemary kiküldte a szobából. Szerencsére a verekedés zaját nem hallotta se Sándor, se a többi szolga. Rosemary nem tudta volna, mit mondjon nekik. Letérdelt férje mellé és pár csöpp cognacot csöpögtetett szájába. Nyilvánvaló volt, hogy Tarkington nem sérült meg, csak megijedt. Az ijedtség még akkor is szemében ült, amikor magához tért.

- Csak nem engedték el? - voltak első szavai.

- Kit, Gáspár? - kérdezte Rosemary nyugodtan. Felállt s karját kínálta férjének.

- Azt a kémkedő gazembert - felelt Gáspár dühös szitokkal. - Blakeney Pétert.

- Hogy érti ezt?

- Maga nagyon jól tudja, hogy értem. Maga is látta a gazfickót. Megmondtam, hogy kiáltson szolgálakért. Talán cimborál vele, hogy nem tette?

Rosemary hidegen felelte:

- Amikor átmentem a hallon, valami verekedés zaját hallottam. Benyitottam ide s magát a földön találtam. Csak annyi lélekjelenlétem volt, hogy gyorsan cognacért küldtem. Mi történt itt még?

- Mi még? - válaszolt torz fintorral Tarkington s felemelkedve a tükörhöz lépett, hogy rendbe hozza ruháját. Rosemary a tükörből is látta arcát, amely még fakó volt a szenvedéstől. Mialatt megigazította gallérját s megkötötte nyakkendőjét, szeme felesége tükörképére meredt. Rosemary figyelte s azt látta, hogy Tarkington arca lassankint megváltozik. Színe visszatér, szeme összeszűkül s meghatározhatatlan kifejezés ül vonásaira. Talán nem is vette észre, hogy Rosemary figyel; bizonyos volt, hogy Rosemary még sohasem látta ilyennek ezt az arcot. Ajkai szétfeszültek, éles, fehér fogai megcsillantak s valami farkas-kegyetlenség lebbent szájára. Az egész csak egy pillanatig tartott. Mire Tarkington feleségével ismét szembe fordult, már ismét uralkodott magán s a szokásos, előkelő unalom árnyékolta be arcát.

- Igazságtalan voltam, amikor azt mondtam - szólt hidegen - hogy talán cimborál azzal a csirkefogóval. Bocsánatot kérek.

- Nem volna jobb - válaszolt Rosemary hasonló fagyos hangon - ha elmondaná, mi történt?

- Blakeney Péter az ablakon belopódzott ide. Ép háttal álltam az ablaknak s nem hallottam semmit, mert belemerültem a maga kéziratába. Hátulról támadott rám. Birokra keltem vele, de ő fiatalabb, erősebb, hát letepert. Kitépte kezemből a kéziratot és ép abban a pillanatban ugrott ki vele az ablakon, amikor maga belépett.

Rosemary egyetlen izomrándulás nélkül hallgatta Tarkingtont végig. Mintha kövé vált volna, úgy állt a szoba közepén. Csak a szeme élt s oly merő kérdéssel szegezte tekintetét Gáspárra, hogy az, mintha nem állná szeme tüzeit, ösztönszerűleg elfordult.

- Ez történt, kedves Rosemary - mondta hirtelen nyájassággal. - Szemrehányást érde­mek, hogy el hagytam rabolni a kéziratot. Tudom, életemmel kellett volna védenem. Most talán, mint afféle gyáva ember, nagyot estem a maga szemében. De a támadás egészen váratlanul

ért. Az ember nem igen számít rablásra fényes nappal, szolgálkkal megrakott házban. Bocsásson meg... - Tarkington pillanatnyi szünetet tartott, majd szárazon hozzá tette: - Nem egyszer figyelmeztettem, hogy Blakeney Péter ellenünk dolgozik. Most láthatja.

Rosemarynak végre megjött a szava, de hangja oly színtelen és távoli volt, hogy maga is meglepőnek találta. Mintha a föld alól jött volna. - Biztos maga abban - mondta lassan - hogy Blakeney Péter volt az, aki... aki... ezt tette?

- Maga nem biztos benne? - kérdezte a lord nyers kacajjal.

Rosemary a gúnyos kérdésre nem felelt. Külsőleg meg se rezzent.

- Bizonyos arról, hogy magával vitte a kéziratot?

Tarkington vállat vont. - Egészen bizonyos vagyok - válaszolta.

- Mit gondol, mit csinál vele?

- Eladja Naniescunak.

- Fülöp és Anna szabadulása fejében?

Gáspár egy-két pillanatra merően nézett feleségére. Szája szögletében satirikus mosoly jelent meg. Kivette zsebéből szivartárcáját, gondosan kiválasztott egy szivart, rágyújtott s elfújta a gyujtót. Csak ekkor válaszolt.

- Aligha. Hiszen ép ő játszotta Fülöpöt és Annát a románok kezére. Sokkal valószínűbb, hogy pár ezer fontért eladja.

A vágás most talált. Rosemary alig tudta elfojtani a tiltakozásnak ajkán feltörő kiáltását. De erőt vett magán s hidegen csak ennyit mondott:

- A kéziratot természetesen vissza kell szerezniük.

Gáspár ismét vállat vont.

- Azt meg lehetett volna tenni nyomban. De jó magam tehetetlen voltam, maga pedig csak velem foglalkozott s így nem küldhette a szolgálakat a tolvaj után.

- Akkor még nem tudtam, hogy a kéziratról is szó van.

- Most már tudja - válaszolt a férfi - de még mindig nem hívja a szolgálakat.

- Ez nem a szolgálak dolga. Magától várom, hogy a kéziratot szerezze vissza.

- Tőlem? - válaszolt éles nevetéssel Tarkington. - Túlságos sokat vár hitvestársi hűségemtől. Ismeri nézeteimet. Érthetőbb volna, ha a gyalázatos kémjének azt kívánnám, hogy járjon szerencsével.

- Gáspár - mondta Rosemary komolyan - vissza kell szereznie azt a kéziratot.

- Hogyan, kedves Rosemary? Láthatja, hogy Péter barátunk ép oly fortélyosan fürge, mint őse, a Vörös Pimpernel. Máris tíz percnyi előnye van... A faluban bizonyára autó várta. Nem hall semmi motorzúgást?

- Bármilyen áron, de meg kell próbálnia, Gáspár - mondta Rosemary s határozott könyörgés csengett szavában. - Naniescu tábornok...

- Ebben a tekintetben ne ringassa magát illuziókban, drágám, - vágott közbe gyorsan Tarkington. - Mihelyt Naniescu azokat a cikkeket megkapja, külön futárt röpít velük Európán keresztül. Ne felejtse el, hogy a kézirat mellett volt a Times szerkesztőjének szóló kíséző levél, amelyben maga a rögtöni közlést kéri. Ma, lássuk csak - mondta tünődve - úgy-e, szombat van. Azt hiszem, az első cikket a Times szerdai számában már látni fogjuk.

- Nem bánom, akárhogy, de meg kell tennie, Gáspár - mondta türelmetlenül Rosemary. - Ha nem segít, megcsinálom magam.

- Mit tudna itt tenni, drágám?

- Elsősorban táviratozom a Timesnek, aztán még ma este visszautazom Londonba.

- Erélyes terv - jegyezte meg a férfi szárazon. - De nem hiszem, hogy sikerülne.

- Megakadályozza?

- Én nem. De Naniescu. - Mintha nem is tartaná érdemesnek tovább vitatkozni, elfordult s menni készült. Elmenőben még odavetette: - Naniescu és Péter.

Rosemary erre a végső, gúnyos szóra nem felelt. Gondolatai zűrzavarosan kavarogtak, de az elméjében viharzó, gomolygó zavar ellenére megmaradt elhatározása mellett. Táviratozni fog a Timesnek. Aztán nyomban útra kel Londonba. Még ha Naniescu a táviratot el is fogja, idejében Londonba ér és elejét veheti a közlésnek. Bármilyen nagy is a tekintélye az ujságírói világban, nem valószínű, hogy olyan jelentékeny ujság, mint a Times, azonnal közölje cikkeit. Igen, van ideje bőven. Naniescuék egész összeesküvése mégis csak kissé lomha s végső eredményében hiábavaló.

Összeesküvés! Rosemary alig tudta ezt elképzelni. Ha most gondolkodni tudna, szíve annyira megfájdulna, hogy az egész világ pusztasággá válnék szemében. Péter többé nem része életének. Ki fogja törölni emlékezetéből. Erre az eredményre kell majd jutnia, ha mindent mérlegelni tud, talán majd a vonaton, amikor egyedül utazik Európán keresztül, hogy sietve megsemmisítse Péter művét, azt a szégyenletes alávalóságot, amely még egy páriának is szégyenére válnék. Kémnek, pénzzel beszennyezett gonosz kezeknek munkáját kell megdöntenie. Rosemary erre a gondolatra szinte rosszul lett. Igen, ez az összeesküvés hiábavaló. Meghiúsítására van idő bőven. De nagyon hitvány, gaz dolog ez s ennek Péter a tette.

Péter!

A világ többé nem lehet szép és ragyogó. Ez az egész dolog annyira förtelmes, hogy tisztátlanságával beszennyez mindent, amire eddig Rosemary mint jóra, szépre, szentre tekintett. Saját maga is szeplőssé vált. Teste tisztátalan, mert egykor odaadón s engedelmesen pihent Péter karjai közt s ajkai gyönyörrel élvezték Péter csókjának édességét.

Rosemary fogta magát s elment a falu postahivatalába. Megírta a Times szerkesztőjének szóló táviratát s megkérdezte, el lehet-e küldeni a táviratot azonnal. Hogy némileg serkentse a póstáskisasszonyt, egy százalékos bankjeggyel adott szavainak nagyobb nyomatókat. A kisasszony mosolyogva hálálkodott s megígérte, hogy a táviratot öt perc alatt elküldi. Rosemary erre távozott a szurtos kis hivatalból. Amint alakja a széles falusi utcán eltűnt, a póstáskisasszony felcsengette a kolozsvári Imrey-palotát és Naniescu tábornokot kérte a telefonhoz.

XXXIV. FEJEZET.

A póstáskisasszony felolvasta Naniescunak Rosemary táviratát, mire a tábornok tüstént kijelentette, hogy a táviratot vissza kell tartani. A hallgatót visszaakasztva, a tábornok meglepetést tükröző arccal eltűnődött. Kisimrén történt valami, ami a gyönyörű Unot nagy zavarba hozta. A helyzet úgy fest, mintha Tarkingtonné csakugyan megírta volna azokat a cikkeket, melyekre Naniescunak annyira szüksége volt, hogy a kormány pénzéből hajlandó lett volna értük tízezer font sterlinget fizetni. Úgy látszik, Tarkingtonné a cikkeket el is küldte, de aztán megbánta.

A dolog rejtélyes volt. Még Kervoisin, a tapasztalt diplomata, sem látott tisztán. Azt tanácsolta: Várjunk.

- Tizenegyes barátunk rövidesen úgyis megjön - mondta. - Majd ő megfejti a rejtélyt.

De aki aznap délután az Imrey-palotában jelentkezett, nem a Tizenegyes, hanem Blakeney Péter, a rossz idő miatt elmaradt krikettmérkőzés rendezője volt. Úgy a tábornok, mint Kervoisin nagy örömmel fogadta. Ez a kedves, váratlan, örvendetes látogatás bizonyára a krikettel függ össze. Milyen kár, hogy a mérkőzésből nem lett semmi. Ember tervez, eső végez.

A tábornok nagyon előzékeny volt. - Parancsol Blakeney úr szivart s egy pohár *fine*-t. Nem? Miben állhatok rendelkezésére? Készséggel járok kezére bármiben, kedves Blakeney úr. Mindnyájan hálásak vagyunk azért a szíves érdeklődésért, melyet ön fiatal atlétáink iránt tanusított. A fiúk évek multán is kellemesen fognak visszaemlékezni arra, hogy egy ily kiváló angol bajnok támogatta játékukat.

Péter hagyta beszélni. Sajnálta megakasztani szavainak áradatát s kíváncsian várta azt a pillanatot, amikor majd Naniescu udvarias ömlengése komikus meglepetésbe, aztán csodálkozásba és örömbe megy át.

- Elmondjam tábornok úrnak - kezdte, amint szóhoz jutott - miért jöttem?

- Miért ne? - válaszolt édeskésen a tábornok. - Várom minden szavát, kedves Blakeney úr.

- Helyes - mondta Péter lassan, franciául, miután Kervoisin angolul nem tudott. - A következőkről van szó. Lady Tarkington néhány cikket írt, amelynek megjelenését ön, tábornok úr, nagyon óhajtja. Úgy-e bár, így van?

Naniescu hátradőlt a székben s vastag, vörös ajkain keresztül pár pillanatig szótlánul fujta a füstöt, de alig tudta elfojtani meglepetését.

- Cikkek? - kérdezte végül látszólagos közönnyel. - Miféle cikkekről beszél, kedves barátom?

- Azokról - felelt Péter hasonló közönnyel - amikért tábornok úr szívesen fizetne főkémjének egész halom pénzt.

Naniescu azzal a kezével, amelyikben a szivart tartotta, mozdulatot tett, majd újjával lepeckelte a nadrágjára hullott hamut.

- Ó! - mondta ártatlan képpel. - Ön azt állítja, hogy lady Tarkington ilyen cikkeket írt?

- Igen.

- Akkor a lady bizonyára megengedi, hogy megnézzem kéziratát. Lady Tarkington tudja, hogy írásai mennyire érdekelnek.

- Nem, tábornok úr - szólt Péter szárazon. - Lady Tarkington nem kívánja, hogy lássa kéziratát.

- Ó! Szabad aziránt érdeklődnöm, honnan tudja ezt?

- Ne kutassuk, hogy honnan, de véletlenül tudom, hogy lady Tarkington ezeket a cikkeket csak kísérletképen írta. Mihelyt megírta, meg is bánta s tűzre akarta vetni az egészet.

- Nagyon érdekes. De bocsássa meg, kedves Blakeney úr, ha azt kérdem, mi köze önnek mindehhez?

- Megmondom - válaszolt Péter hidegen. - Véletlenül megtudtam, hogy ön nagy összeget hajlandó fizetni ezekért a cikkektől, ennél fogva azt gondoltam, hogy megelőzőm az ön főkémjét és üzletet kötök önnel.

- De hogy lehetne erről szó, kedves fiatal barátom, ha a kézirat nincs önnél.
- A kézirat nálam van, tábornok úr - mondta Péter hidegen.
- Hogy jutott hozzá? Szabad kérdezni?
- Szabad. Ma reggel lady Tarkingtontól elloptam.
- Micsoda?!

Naniescu akkorát ugrott, hogy majdnem kifordult a székből. Ujjai közül a szivar kiesett, az asztalon álló pohár pedig felborult s tartalma kifolyt. Még Kervoisin is megrezsent s pirosság borította el kifejezéstelen halvány arcát. A kisimrei postáskisasszony jelentéséből Naniescu sejtette, hogy valami váratlan dolog történt, de erre még sem számított.

Végigmérte Pétert, összeráncolta homlokát s igyekezett visszanyerni méltóságát, amely erősen kockán volt. Péter nevetett. Nagy udvariatlanság - gondolta magában a tábornok. - De hát ezeknek az angoloknak nincs modoruk.

- Bocsássa meg, hogy mosolyogtam, tábornok úr - mondta teljes tisztelettel Péter.
- Folytassa a mondókáját - válaszolt Naniescu mogorván. - Sose törődjék a modorral.
- Nem is törődhetem, uram - viszonzta Péter - mert nincs. Mondókámat sem folytathatom, mert már elmondtam.
- Nem mondta még el, honnan tudja, hogy lady Tarkington ezeket a cikkeket megírta. Honnan tudja, hogy ezekre nekem szükségem van. Hogy jutott ahhoz, hogy «ellopja» őket - ön használta ezt a szót, kedves Blakeney úr. - És hol vannak a cikkek ebben a pillanatban?
- Azt hiszem - válaszolt Péter hidegen - mindebből csak az utolsó kérdés érdeklí tábornok urat. Lady Tarkington cikkei ebben a pillanatban zsebemben vannak s mellettük van az a kísérlével is, melyben a lady arra kéri a Times szerkesztőjét, hogy közölje a cikkeket minél előbb. Ebből láthatja, tábornok úr, hogy ajánlatom teljesen komoly.
- A cikkeket előbb el kell olvasnom.
- Természetesen - mondta Péter s kivette zsebéből a kéziratot. - Tessék.

Naniescu kinyújtotta húsos kezét s kifejezésteljes, nagy szemében felgyulladt az izgalom. Péter átadta a kéziratot, de odavetőleg megjegyezte: - A kísérlével nélkül tábornok úr nem láthatja hasznát.

Ez a megjegyzés csiklandozta Kervoisin humorérzékét, mert a francia valami furcsa, száraz hangot hallatott, amely nevetésnek is beillett. Naniescu mintha nem hallott volna semmit. Miközben a kéziratot szétbontotta, puha fehér keze reszketett. Hátradőlt a székből s olvasni kezdett. Izgalma csak hangos lélekzésén és szivarja ideges rágásán látszott.

Kervoisin hallgatott. Cigarettaival kínálta meg Pétert s miközben a fiatal angol rágyújtott és jóízűen fújta a füstöt, a francia félig lezárt szempillái alól élénken vizsgálta. Élesen metszett, ráncos arcán a rejtély megfejtésének igyekezete látszott. Egyetlen hang sem zavarta meg a kis komédia szereplőire boruló csöndet, csak egy ódivatú óra ketyegett s a papír zizzent meg olykor, amikor Naniescu fordított. A tábornok időről-időre bólintott s elégedetten mormolta: «Helyes! Nagyon jó». Egyszer átpillantott barátjára és megkérdezte: - Nem olvasná el ezt, Kervoisin? - De a francia csak vállat vont s finom gúnyos mosollyal azt felelte: - Ó, kedves barátom, ha maga meg van elégedve...

Péter nem szólt semmit. Várt türelmesen, látszólag egész közömbösen s egyik cigarettát a másik után szívta.

Naniescu végigolvastva a kéziratot, gondosan összehajtotta, letette maga mellé az asztalra és rátette a kezét.

- Mennyit akar ezért? - kérdezte.

Péter hidegen felelte: - A kisimrei birtok telekkönyvi bekebelezését nevére.

Naniescu egy-két pillanatra Péterre bámult, aztán hátraszegte fejét s úgy nevetett, hogy könnyek szöktek szemébe.

- Maga csodálatos ember, barátom - mondotta. - Az a birtok megér ötvenezer font sterlinget.

- Az opciót ötezer fonttal már megváltottam - jegyezte meg Péter - a többi pedig, gondolom, kikerül tábornok úr zsebéből.

- Nem az én zsebemből - igazította helyre Péter szavait sietve a tábornok - hanem a kormányzóból. Kisimrét az állam javára fogjuk eladni.

- Nem óhajtja tábornok úr megvenni ezeket a cikkeket az állam javára?

- Annyit ezek a cikkek nem érnek - válaszolta Naniescu kurtán.

- Jó. Akkor ne is beszéljünk róla többet. Sajnálom, hogy alkalmatlankodtam tábornok úrnak.

Péter, mintha menni készülne, felállt s a kéziratok felé nyult.

- Ne bolonduljon - vágott közbe a tábornok. - Adok jó árat, de egy ötvenezer font értékű birtok,... a fenébe... kicsit mégis sok volna.

Péter mosolygott. - Tábornok úr, ön túlságosan egyszerűen veszi a dolgot - mondta. - Elismerem, ez nagy ár, de én nem akarok üzletet kötni. Én csak eladni jöttem. Ha ön nincs megelégedve...

- Csak lassan, lassan, hebehurgya fiatal barátom. Mondtam én, hogy nem vagyok megelégedve, vagy elutasítottam az ajánlatot? De sok mindent meg kell még itt fontolni.

- Mit?

- Teszem azt, honnan tudjam én, hogy az az angol ujság ezeket a cikkeket csakugyan lady Tarkington sajátkezű munkájának tekinti-e?

- Említettem, hogy lady Tarkington a cikkekhez kísérőlevelet írt, melyben arra kéri a Times szerkesztőjét, hogy közölje cikkeit minél előbb.

- Mutassa - szólt Naniescu.

- Szívesen.

Péter kivette zsebéből a levelet, de mielőtt a tábornoknak átadta volna, szárazon megjegyezte: - Szabadna addig felfrissíteni emlékezetemben a cikkek tartalmát?

A két férfi tekintete az asztalon keresztül találkozott. Naniescu bosszúsán elpirult, míg Péter arcán lefegyverző mosoly ült. Úgy ült a helyén, mint egy diák, aki agyaggolyóért bélyeget cserél. A helyzet izgatta Kervoisin képzeletét. Halkan kuncogott és megjegyezte:

- Igaza van, kedves barátom. Ezek az angolok csodálatosak.

A megjegyzésre a tábornok nem vesztette el bosszús arckifejezését, sem Péter a maga kellemes mosolyát. Péter tovább tartotta kezében Rosemary kéziratát, míg a tábornok tovább olvasta a levelet.

De olvasásközben Naniescu arcáról a bosszúság lassan elröppent s érzéki, vastag ajkaira megelégedett mosoly telepedett.

- Szó se róla - mormolta - nagyon jó, nagyon jó.

Az utolsó sor után Péterre emelte szemét.

- Nos, Blakeney úr - mondta röviden - mi az utolsó ár?

- Megmondtam, tábornok úr. A kisimrei birtok telekkönyvi átírása.

- Ön tréfál.

- Soha életemben komolyabb nem voltam.

- De, a fenébe, ember, ha azt a birtokot átruházom önre, hogyan szabadulunk az Imrey-családtól?

Péter vállat vont és még egyre mosolyogva ezt felelte: - Tábornok úr, ez nem az én gondom, hanem az öné.

- De hiszen Imrey grófné önnek nagynénje.

- Mi köze ennek a dologhoz, tábornok úr?

- Hogy mi köze hozzá? Mi köze?... - Naniescu hápogott a csodálkozástól. Jókora csirkefogó volt ő maga is, de ilyen könyörtelen arcátlanságot még nem látott. Kervoisin felé fordult és szempillantása mintha azt kérdezte volna: - «Hát látott már valaha ilyen akasztófára való gazembert?» - Ám Kervoisin arca kifürkészhetetlen volt. Éles, szürke szeme nyilvánvaló megütődéssel pihent Péteren.

- Ön tehát azt akarja - kérdezte a tábornok, amint lélekezethez jutott - hogy az Imrey-családot otthonából kitegyem?

- Tábornok úr nem először tesz ilyet, nemde? - válaszolt Péter lekötelező mosollyal.

Naniescu csodálatosképen nem jött ki sodrából. Akarta ezeket a cikkeket nagyon és úgy gondolkodott, hogy ha ez az esztelen üzlet létrejön, akkor sem kell saját zsebébe nyúlnia. De ez a zsaroló fiatalember felháborította. Talán hivatásbeli büszkeségét sértette, hogy még saját magánál is romlottabb, megvásárolhatóbb emberrel akadt össze. Naniescu a rablásban és fosztogatásban nem ismert határt, de a saját rokonságát még sem rabolta volna meg. Ellenben ez a lekötelező mosolyú, pompás, fiatal atléta, úgy látszik, a legkisebb habozást s a leg-halványabb lelkiismeretfurdalást sem ismeri. Diadal volna ennek fölébe kerekedni. Sajnos, a kéziratot még nem adta ide, a puszta levéllel pedig nem mehet sokra.

A tábornok, amint hátradőlve ült a székben és kicsucsorított szájjal füstkarikákat fújt a levegőbe, gyorsan ellibbenő, gyönyörű álmat élt végig. Ezek a cikkek ép azok voltak, amikre szüksége volt. Ragyogóan, hallatlan meggyőző erővel voltak megírva. Micsoda feltűnést fognak ezek kelteni. Minden betűjük tökéletesen igazolja Erdély kormányzatát. Az ország virágzó. A nép elégedett. Csak elenyésző kisebbség zugolódik minden ok nélkül. Ó, ha ezek a cikkek a Timesben, a gyönyörű Uno aláírásával megjelenének. Naniescu lecsukta szemét, úgy élvezte káprázatos álmát. Látta magát, amint külön meghívóra megjelenik Bukarestben, a király személyesen mond neki köszönetet, a kormány pedig megjutalmazza busásan. És ennek a tündöklő eredménynek egész ára csak az, hogy ennek a fiatal gazembernek átadjon egy birtokot, amely azé a bolond Imrey Móricé.

Egyetlen tollvonással valósággá tehetné az egészet. Nem csoda, hogy Naniescu tábornok, amint valami hirtelen papirzörgés felébresztette álmából, hangos szitkozódásra fakadt. A fiatal csirkefogó ép nagyközönyösen zsebre vágta a kéziratot.

- Megálljunk! - kiáltotta a pillanat hevében Naniescu. - Elfogadom... - De szavát elharapva hozzátette: - Elvben, természetesen.

- És a valóságban? - kérdezte Péter a legkisebb jele nélkül annak, hogy a kéziratot elő szándékoznék venni.

- Jó, jó! - türelmetlenkedett a tábornok. - Hogy az átok verje meg, ezek a dolgok időbe telnek...

- Ó, dehogyan - mondta Péter röviden. - Mindössze arra van szükség, hogy adjon hivatalos elismervényt 45.000 font sterlingről, mint a kisimrei birtok vételárának hátralékos részletéről. Az angol konzul és az ügyvéd majd elvégzi a többit.

- Mikorra akarja ezt az elismervényt?

- Azonnal.

Naniescu még egyszer, utoljára barátjához fordult. - Mit szól hozzá, Kervoisin?

De a francia kifürkészhetetlen maradt. Nézte a cigarettája végéről felfelé kígyózó füstöt és csak időről-időre vetett egy-egy gyors, meghatározhatatlan pillantást arra a magas, atlétai alakra, aki ilyen megvetést érdemlő üzletet kötött. Amikor Naniescu közvetlenül hozzája fordult, csak vállat vont, jelezve, hogy ő az egész dologban teljesen érdektelen. Péter viszont a türelmetlenség legkisebb jelét sem árulta el. Óserejű nyugalommal kezdte begombolni kabátját.

- Ha úgy tetszik, gondolkozzék a dolgon - mondta hűvösen. - Néhány órára még fenntartom ajánlatomat.

- Nem! Az ördög vigye el magát! - kiáltott fel Naniescu s felugrott. - Várjon meg itt. Öt perc múlva megkapja az elismervényt.

Aztán pusztá szokásból egész sereg nyelven káromkodva kisietett a szobából.

XXXV. FEJEZET.

Péter szeme találkozott Kervoisin kutató, ravasz pillantásával. Az ifjú kedvesen, jóízűen nevetett.

- Ugy-e, azon jár az esze, uram - kérdezte - hogy micsoda hallatlan csirkefogó vagyok?

Kervoisin vékony ajka ferde mosolyba görbült. - Nem vagyok meggyőződve, hogy csirkefogó - mondta. - De őszintén bevallom, magaviseletét nem értem.

- Nagyon hizelgő, uram. Nemde, érthető, ha az ember megkíván egy gyönyörű birtokot és a legolcsóbb módját választja annak, hogy szert tegyen rá. Nagyjában ugyanezt csinálták a hódító nemzetek a háború után. Miért ne tehetnék ezt egyes személyek is?

- Miért ne? Valóban. De én a kérdésnek nem erre a részére gondolok, mert nem hiszem, hogy ön ellopta lady Tarkington kéziratát s ha ellopta, azért lopta volna el, hogy barátunkkal a kisimrei birtok tárgyában ezt az üzletet megkösse. Lehet, hogy tévedek, de nem olyan embernek látszik, aki pusztá nyereségért ilyen hitványságot elkövessen. Inkább hiszem azt, hogy ön egész rokonságát, fiatalját-öregjét, kellemetlen eshetőségektől akarja megóvni.

- Nagyon jó véleménnyel van rólam, uram.

- A kérdés most az - tűnődött Kervoisin - vajjon hálásak lesznek-e azért, amit tett vagy gyűlölni fogják-e azért, amit e cikk közzlése népükre nézve jelent. Lady Tarkington, úgy látszik, nyilvánosságra akarta hozni cikksorozatát, azért írta meg. De valami eltéríthette szándékától. Vagy saját meggyőződése vagy Imreyék kívánsága.

- Lehetséges - mondta Péter s a teljes közömbösség kifejezésével vállat vont.

- Erre ön, kedves barátom, mint valami fölösleges *deus ex machina* megjelenik s nyélbe üti az ügyet a saját szakállára, ha ugyan nem az övükére.

- A latin mindig gyöngé oldalam volt - jegyezte meg Péter lekötelező mosollyal. - Ha ön így látja, legyen így.

Kervoisin pár pillanatig hallgatott. Mintha cigarettájának szálló füstje rendkívül érdekelte volna.

- Nem értem - mormolta kis idő múltán.

- Ne törődjék a dologgal, uram. Nem érdemes.

- Az ifjúság érthetetlen előttem. Régen volt az, amikor magam is fiatal voltam. Tünődöm azon, hogy az ifjúság két legnagyobb indulata közül melyik irányította az ön cselekedetét.

- Két legnagyobb indulat?

- Igen. A szerelem vagy gyűlölet.

Miután most Péter hallgatott, Kervoisin folytatta: - Bizonyára tudja, hogy mi franciák mindenben az asszonyt keressük. Itt sem kell messze mennünk. Úgy látom, hogy a szerelem ezzel a kalanddal nem sokat nyer, viszont a gyűlölet....

Hirtelen elhallgatott, kemény szeme összeszűkül s ajka szélén mosoly jelent meg.

- Ó! Azt hiszem, értek mindent.

- Akkor ön többet ért, mint én - válaszolt elismeréssel Péter.

Kervoisin még tovább is folytatta volna a beszélgetést, amely fölöttébb érdekelte, ha Naniescu nem lépett volna most nagy garral a szobába. Hivatalosnak látszó hosszú okirat volt a kezében, melyet hanyagul az asztalra dobott.

- Nézze meg, kedves Blakeney úr - mondta röviden. - Azt hiszem, rendben van.

Péter fogta az okmányt s egész terjedelmében végigolvasta. Elismervény volt negyvenötezer font sterlingről, mint a román korona kisimrei birtokának teljes áráról. Az alján Naniescu cifra aláírása díszelgett, ellen volt jegyezve s le volt pecsételve. Kijelentette az okmány azt is, hogy a vételt annak rendje-módja szerint be fogják vezetni a telekkönyvbe s úgy az adásvételi szerződést, mint a telekkönyvi kivonatot egy hónap alatt átadják Blakeney Péternek vagy törvényes megbizottjának.

Minden rendben volt. Péter összehajtotta az elismervényt, de mielőtt zsebre tette volna, így szólt:

- Az egésznek természetesen az a feltétele, hogy Imrey Fülöp és Heves Anna teljes kegyelmet kap s nyomban elhagyhatja az országot. Ez volt az eredeti megállapodás tábornok úr és lady Tarkington között.

- Azon a napon, amikor a Timesben az utolsó cikk megjelenik, elhordhatják az irhájukat - jegyezte meg Naniescu mogorván. - Gondom lesz arra is, hogy az a bolond Imrey Móric és felesége ugyanakkor elhagyják az országot. Minél előbb szabadulok tőlük, annál jobb.

- Bizonyosra veszem, hogy sikerül megszabadulnia tőlük - vélte Péter szeliden. - Talán jó volna mindjárt ki is állítani az útleveleket. Természetesen későbbi kelettel. Legalább nem kellene tábornok urat újból háborgatnom.

- Ön nagyon szives. Mondjuk, mához egy hétre az útlevelek a földszinti irodában bármikor rendelkezésére állnak. De ismétlem, ha csak egyetlen cikk is elmarad, az egész megegyezés semmis.

- Helyes - hagyta rá Péter. Minden rendben lévén, Péter tárcájába tette az elismervényt s átnyújtotta a tábornoknak Rosemary kéziratát.

- A kísérőlevél önnél van - mondta egyszerűen.

Naniescu bölintott s a leplezetlen megnyugvás könnyű sóhajával eltette a kéziratot. Rossz kedve eltűnt. Kezdett valóra válni álma: A bukaresti út, a király köszönete, a hálás kormány jutalma. Naniescu békességben volt az egész világgal. Szívére tudta volna ölelni még Pétert is.

- Kedves Blakeney úr - mondta édeskésen - úgy-e bár, úgy válunk el, mint a legjobb barátok.

- Mint a legjobbak - felelt Péter.

- Ha majd kezébe veszi a kisimrei birtokot, remélem, igénybe veszi szolgálataimat.

- Nem fogom elmulasztani, tábornok úr.

- Lesz rá gondom, hogy ez mielőbb bekövetkezzék. Igazság, hogy el ne felejtsem - folytatta némi habozással Naniescu - a butorokra és a kastélyban található egyéb holmikra a vásár nem vonatkozik, természetesen.

- Világos.

- Nem bánja, ha ezek Imreyéknél maradnak, úgy-e bár? Rossz benyomást keltene... ha mi... hm...

- Valóban - hagyta rá Péter.

- Meg voltam győződve, hogy osztja felfogásomat - válaszolt kenetesen Naniescu. - Mit tehetünk még az ügyben?

- Addig, amíg hírt nem adok magamról, hagyjanak mindent úgy, ahogy van. Az angol konzul majd intézkedni fog nevemben.

- Helyes - mondta tökéletes jólelkűséggel a tábornok. - Akkor tehát, kedves fiatal barátom, tovább nem is tartóztatom. Kívánom, hogy sok, hosszú és boldog évet töltsön ebben a gyönyörű országban.

- Köszönöm.

Péter nem fogott kezét egyik férfival sem, de szeme találkozott Kervoisin szemével s barátságosan bölintott a francia felé. Közvetlenül a távozás előtt Naniescuhoz még így szólt:

- Bizonyára tudja, hogy lady Tarkington valószínűleg még ma egyenesen Angliába óhajt utazni.

- Tudom, kedves barátom - válaszolt Naniescu szívélyesen. - Meg is tettem az intézkedéseket. Kedves öntől, hogy emlékeztet rá.

Amikor végre Péter végleg távozott, a tábornok fáradtan, verejtékezve, kimerült idegzetten vetette magát egyik székbe s felkiáltott:

- Eláll szemem-szám, hogy ezek az angolok milyen csodálatosak!

Töltött magának egy pohár *fine*-t s egy hajtásra kiitta.

- Hát látott valaha ilyen elvetemült fiatal gazembert?

De Kervoisin nem szólt semmit, csak gondolataiba merült s szúrós, szürke szemét az ajtóra szegezte, melyen át Péter eltűnt. Naniescu zsebkendőjét vett elő, megtörölte gyöngyöző homlokát és gallérja körül a nyakát.

- Egész betegnek érzem magam - mormolta. - Kedves barátom, ilyenek az angolok! Ön nem ismeri őket annyira, mint én. Ha pénzről van szó, azt hiszem, eladnák apjukat, anyjukat, nővérüket, feleségüket.

Kervoisin nem válaszolt mindjárt. Kis idő múltán hirtelen azt kérdezte: - Mit szándékozik tenni, hogy a szép Uno keresztül ne húzhassa számításait?

Naniescu elégedetten nevetett.

- Hogy mit teszek? - válaszolta. - Máris megtettem mindent, kedves barátom. Futárok ma este lady Tarkington kéziratával és levelével útra kel Londonba. Hétfő estére Londonban lesz. Kedden felkeresi a Times szerkesztőjét. Nyilvánvaló, hogy lady Tarkington küldöncének fogják tartani. A kísérőlevélre választ fog kérni s a választ azonnal megtáviratozza. Majd aztán meglátjuk, hogy állunk.

Megivott még egy pohár *fine*-t s folytatta:

- Valószínű, hogy a szép Uno már becsomagolt s a ma esti expresszrel el is indul. De...

Naniescu szünetet tartott. Kinyújtotta lábait, nézegette lába hegyét és szívta szivarját. Arcán az öntelt meglepedés kifejezése ült. - Azt hiszem - mondta - ön meg lesz lepve, hogy mi mindent tettem már. Meg lesz lepve a gyönyörű Uno is - tette hozzá és szép, fekete szemével ravaszul kacsintott.

- Mi van a Tizenegyes barátunkkal? - kérdezte Kervoisin szárazon.

A tábornok mesterkélt mosollyal mondta:

- Azt hiszem, Tizenegyes barátunk lesz meglepve legjobban.

XXXVI. FEJEZET.

Kisimrén a nap ólomlábon járt. Jött a lunch, aztán a hosszú délután, majd az ebéd. Az idő mult, de Elza még mindig nem tért vissza.

Rosemary útra készen állt. Utitáskája be volt csomagolva. Nagyon kevés holmit vitt magával, mert az volt a terve, hogy mihelyt Londonban végez, visszatér. A világért sem hagyta volna most Elzát magára gondoljaival sokáig. A faluból küldött táviratra nézve nem ringatta magát csalódásban. Bizonyosra vette, hogy a táviratot elfogták s Naniescu nem engedte továbbítani. Rosemary úgy gondolta, hogy mihelyt a határ tulsó oldalán lesz, újabb táviratot meneszt Londonba. Ilykép elejét veszi annak, hogy a cikk-sorozatot elszietve közölgék, harminchat óra múlva pedig maga is Londonba érkezik.

Péter szégyenletes cselekedetét most már nemcsak egész hitványságában, hanem sikertelenségében is látta. Mit is képzel Péter tulajdonképen? Azt hiszi, hogy Fowkes Rosemary a történeteket tisztára a véletlen rosszindulatú játékanak tulajdonítja s békésen megnyugszik.... elküld egy táviratot, amit szépen elfognak? Micsoda balga feltevés! Micsoda elhibázott számítás! Ő angol állampolgár. Angol útlevele van. Nincs a földnek olyan hatalma, amely megakadályozná, hogy ha úgy látja jónak, Londonba vagy akár a föld tulsó felére utazzék. Nem állhat útjába senki. Még Gáspár sem. Sőt Gáspár legkevésbé.

De Elza csak nem akart megjönni. Az idő lassan, de biztosan mult. Nyolc óra... kilenc óra... tíz óra. Ha Elza félóra alatt meg nem jön, akkor ő csak holnap utazhatik el. Budapesten át naponta csak egy vonat megy, az éjféλι expressz. A többi vonatnak a Keleti Expresszel összeköttetése nincs.

Már pedig addig nem utazhatik, amíg Elza kívánságát nem ismeri. Elza dönt, nem ő. Elza pedig Anna anyjától még mindig nem tért vissza. Nem sokkal tíz óra után Rosemary átküldte Rózát Móríchoz, hogy kérdezze meg, beszélhetne-e vele. Remélte, hogy Móríc tud valami bizonyosat Elza terveiről. Rosemary úgy találta, hogy Móríc, amióta nem látta, nagyon megváltozott. Jó színben volt, de egész arckifejezése, sőt megjelenése is különösen hatott. Arcán az örmény vonás jobban kiütött, szeme feketébb, nyugtalanabb, szája vörösebb és teltebb, orra mintha hajlottabb és keskenyebb lett volna. De beszélni nagyon nyugodtan és értelmesen beszélt. Elza miatt nem aggódott, mert ma estére nem is várta vissza.

- Kolozsvárra ment - mondta - hogy megnézze Fülöpöt és Annát. Lehet, hogy sok időbe telt, amíg a gyerekek meglátogatásához szükséges engedélyt megkapta. Úgy volt, hogy azután Újlakra utazik. Azt hiszem, be akar számolni Saroltának, hogy Anna hogy van. Szegény kis lány, szegény kis lány! - sajnálkozott Móríc s rázta a fejét. - Hát nem sajnálni való? Olyan helyes kis teremtés. Aztán az én Fülöp fiam, az én Fülöpöm...

Kezdett elkalandozni a tárgytól s beszédje érthetlenné vált. A soros ápoló nővér intett Rosemarynak, hogy jobb lesz, ha elmegy. Rosemary azonnal felállt.

- Hát, kedves Móríc - mondta - nem fárasztom tovább. Azt hittem, tud valami bizonyosat Elzáról. De ha ön nem aggódik, akkor szentül meg vagyok győződve, hogy minden rendben van.

- Igen, rendben van minden. Elment a gyerekeket megnézni. Aztán átkocsizik Újlakra. Nagy út ez a lovaknak...

- Éjtszakára Elza talán Kolozsvárott marad?

- Nem tudom. Nem tudom. Előbb Kolozsvárra megy a gyerekekhez... aztán átmegy Újlakra. Nagy út a lovaknak... Éjtszakára Saroltánál marad. Keményszívű nő ez a Sarolta. De Anna nagyon helyes lány.... Az én Fülöpöm... az én Fülöpöm...

Elméje elkalandozott. Beszéde közben egyenesen maga elé meredt. Rosemary próbálta elmagyarázni, hogy fontos dolog miatt egy-két napra el kell utaznia s azt hitte, hogy ma este útra kelhet, de addig természetesen nem indulhat, míg Elzával nem beszélt.

- Ó, elutazik, kedves lady Tarkington? - kérdezte nyugtalan, fekete szemének hirtelen csillanásával a beteg. - Bár mehetnék magával én is. Úgy únom ezt a helyet s most, hogy Fülöp nincs itt... De, hogyan megy ma este, kedves lady Tarkington?

- Nem szeretnék addig menni, amíg Elzával nem beszéltem.

- Nem, nem mehet addig. Csak egy jó hintóm van. Mindent elszedtek tőlem, lovat, marhát, kocsit, automobilt... Nem tudom Kolozsvárra vitetni addig, amíg Elza a hintón haza nem jön. Még egy pár lovam volna, de kényelmes hintóm nincs. Mindent elszedtek tőlem. Nemsokára házamból is kiforgatnak...

- A hintó miatt ne legyen gondja, kedves Móríc. Férjemnek van egy kölcsönautója és egy katona-soffőrje. Eljutunk Kolozsvárra egész szépen.

A nővér most már parancsolóbb modorban intett. Rosemary melegen elbúcsúzott a betegtől.

- Ha majd egészen felépül - mondta - számítok rá, hogy Elzával ellátogat hozzám Angliába. Jót fog tenni a levegőváltás. Gáspár is nagyon örülne.

De Móric csak a fejét rázta és maga elé meredt. - Kedves lady Tarkington - mondta - ebből nem lesz semmi. - Könnyek gyűltek lassan szemébe s leperegtek arcán. Rosemary fájó szívvel utolsó jó éjszakát kívánt.

Már csak egy mód volt arra, hogy Elzával beszéljen: Telefonon felhívni Kolozsvárról, ha ugyan valamelyik ottani szállodában van. Rosemary kérésére Gáspár tett kísérletet. Telefonált a Pannóniába és a New-Yorkba. Elza csak ezen a két helyen szállhatott meg. Igaz, hogy mikor a román kormány a kolozsvári Imrey-palotát birtokába vette, két-három szobát az Imrey-családnak tartott fenn, de csöppet sem volt valószínű, hogy Elza Naniescu tábornokkal egy födél alatt töltsé az éjszakát. Mind a két szállóból azt válaszolták, hogy a méltóságos grófné nincs ott. Újlakon sajnálatosan telefon nem volt.

Nem lehetett tenni semmit.

A várakozás második napja még kínosabb volt, mint az első. Megvirradt a reggel, de Elzáról hír nem jött. Rosemary gondját még a barátnéjáért való aggodalom is növelte. Az aggodalom és ez a váratlan bizonytalanság valósággal gyötrelme volt.

Viszont Gáspár nagyon kedvesen viselkedett s igyekezett mindenben kezére járni feleségének. Már az első nap felajánlotta, hogy elkíséri Kolozsvárra. Eleinte Rosemary tiltakozott, de Gáspár annyira elszomorodott s annyira megalázva látta magát, hogy Rosemary megbánta elutasító kijelentését s békítő hangon mondta:

- Nagyon kedves magától, hogy el akar kísérni, de higgye el, magam is tudok vigyázni magamra.

- Nem is kételkedem - felelt sóhajtva Gáspár - de nekem is vannak kiváltságaim; nekem kell elsősorban gondoskodnom a maga kényelméről és biztonságáról.

Rosemary nevetett. - Teljes biztonságban vagyok. Ne féljen, nem akar megszőktetni senki.

- Nehézségei lehetnek a határon.

- Nem valószínű - hangzott a válasz. - Angol útlevelemmel?

Gáspár több megjegyzést nem tett s ezzel a tárgy ki volt merítve. De Rosemary észrevette modoráról és arcáról, hogy el fogja kísérni mégis. A tiltakozásnak nem lett volna semmi haszna, bár Rosemary szívesebben utazott volna egyedül.

Másnap reggel, hogy Elzáról megint nem jött hír, Gáspár új megoldást ajánlott. - Hadd menjek Londonba én - mondta. - Felkeresném a Times szerkesztőjét s megkérném, hogy addig tartsa vissza a cikket, amíg maga hírt nem ad. Aztán, ha Elza döntését ismeri, táviratozhat vagy írhat újra.

Rosemary egy-két pillanatig habozott. Hirtelen támadt gondolatát nehezen tudta szavakba formálni. De szavakba formálta helyette Gáspár.

- Maga nem bíz bennem - mondta nyugodtan.

Rosemary egy pillanat töredékéig ingadozott, aztán a jópajtáság nyílt gesztusával férje felé nyújtotta kezét: - Azt hiszem, a magam ügyeit magamnak illik végeznem - mondta, majd enyhébb hangon hozzátette: - Ugy-e megért, kedves Gáspár?

Rosemary bárkit meg tudott nyerni mosolyával. Most, hogy hangja melegen csendült, Tarkington elkapta a kezét és sima, lágy tenyerébe temette arcát.

- Mondja meg, mit tegyek magáért, de az Isten szerelmére kérem, ne menjen el mellőlem.

Csupa kedvesség és figyelem volt, szinte arra az elragadó lovagra emlékeztette Rosemaryt, akinek rövid házaselete elején ismerte. A legnagyobb türelemmel beszélte most meg feleségével az egész helyzetet, az Elzával való érintkezés módját és a Timesnek küldendő távirat célszerűségét.

De akármilyen nyájas, előzékeny és önzetlen volt, Rosemary nem tudta ezt úgy viszonzni, mint a múltban. Bizalma mindannyiszor megingott, valahányszor Gáspárból kitört a fékezetlen szenvedély, amely egyaránt követelte testét és lelkét, mint valami rabszolgaét vagy jószágét. Ez mindannyiszor nemcsak elremítette, hanem gyötörte is. Aztán nem tudott szabadulni attól a látványtól, amelynek tegnap a tükörből volt tanuja, amikor Gáspár szája farkaszerű, kegyetlen kifejezésbe torzult. Gáspár kettős természete rejtély volt szemében. Nem ismerte be, hogy fél tőle, mert soha életében nem félt senkitől, de annyit bevallott, hogy valahányszor férjével egyedül volt, valami döbbenet szállta meg; eleinte tűrte csókjait, mert remélte, hogy barátsága és bizalma idővel melegebb érzésbe megy át, de most már irtózott férjétől és látta, hogy a barátság utolsó foszlányát is darabokra tépte. Gáspár lelkületének erőszakos, szenvedélyes és kegyetlen eleme. Viszont készséggel elismerte, hogy a jelenlegi súlyos helyzetben Gáspár nagyon szolgálatkész és udvarias. Örömmel fogadta el azt a végső ajánlatát, hogy automobilon besiet Kolozsvárra, hátha sikerül valamit megtudnia Elzáról.

- Ha Kolozsvárott nincs, akkor elmegyek Újlakra - mondta. - Akárhogy is fordul, nyolc órára itt leszek. Ha Elza időközben megjönne, amint remélem, akkor az ő elhatározásához képest megcsináljuk tervünket s vagy elindulunk Angliába azonnal, vagy hagyjuk a dolgokat úgy, ahogy vannak.

Az ajánlat olyan gyakorlatiasnak látszott, hogy Rosemary hálás volt érte. Bekísérte Gáspárt a faluba, ahol Naniescu kölcsön-autója fődél alatt állt. Erős, kicsiny, gyors kocsit volt, ismert francia gyártmány. A katona-soffőr szerencsére ép az autót tisztogatta. Rosemary barátságos kézenfekvéssel kívánt a férjének szerencsés utat.

- Nem tudom, hogy élem át a mai napot! - voltak férjéhez intézett utolsó szavai.

Gáspár nagyon higgadt és gondos volt. Alaposan megvizsgálta a kocsit, hogy minden rendben van-e, csak azután foglalt benne helyet. Megfogta a kormánykereket, búcsút intett Rosemary-nak s egy két pillanattal utóbb a gép az út felvert porfelhőjében eltűnt.

XXXVII. FEJEZET.

Naniescu tábornok roppant jól mulatott. Szemben ült vele barátja, a Tizenegyes s dühös volt, mint a sebzett medve. Naniescu kínálta szivarral, cognackal, whiskyvel és szódával, de a Tizenegyes mindent visszautasított s csak dühöngött.

- Nem volt joga ahhoz - mondta féktelen káromkodással - hogy a hátam mögött cselekedjék.

De Naniescu nagyon szelíd kedvében volt. - Mit tehettem egyebet, kedves barátom? - kérdezte s felemelte pelyhes, fehér kezét, hogy kellő gesztussal hangsúlyozza meglepetését és sajnálkozását. - Tehettem-e mást? Zárkóztam volna el a fiatal Blakeney elől? Akkor azok a cikkek örökre veszendőbe mentek volna. Lady Tarkington nem írta volna meg még egyszer.

- Nem megmondtam a minap, hogy én megszerzem azokat a cikkeket. Kérdezze meg Kervoisint, vallottam-e én kudarcot valaha? A kézirat már nálam volt, amikor az a pokolfajzat kitepte kezemből. Verje meg az átok!

Naniescu hátradőlt a székben és mély torokhangon elégedetten nevetett: - Osztom a nézetét, kedves barátom - mondta. - Az a fiatal Blakeney hallatlan csirkefogó. Sok emberrel volt már

dolgom, de ilyen romlott, aljas gazfickóval soha. Aljas, ez a helyes szó. Tudja, önök, angolok csodálatosak. Önöknél minden nagy. Nagy birodalom, nagy emberek, nagy vagyonok, nagy gazemberek. Bizony, nagy gazemberek. Ez már így van.

- Igen - hagyta helyben a Tizenegyes szárazon. - És egy nagy gazember nagy pénzt vágott ki magából, mert maga, kedves barátom, nagy tökfilkó. Én a kéziratért csak tízezer fontot kértem.

- Tudja ön, hogy mit fizettem Blakeneynek? - kérdezte Naniescu öntelt mosollyal. - Egyáltalán semmit. Bizony, kedves barátom, egyáltalán semmit.

Jól ápolt kezének mutatójával minden egyes szótagot kopogással kísért az asztal szövetjén.

- Örömmel hallom - válaszolt a Tizenegyes kurtán - mert akkor a tízezer fontot könnyen megfizetheti nekem.

Ez a gondolat a tábornoknak annyira tetszett, hogy nevében majdnem legurult a székről.

- Az angolok megfizethetetlenek! - mondta, amikor végül könnyező szemmel s kapkodó lélegzettel szóhoz jutott. - Mi a csodáért fizessek én önnek tízezer font sterlinget?

- Mert ha nem fizet, akkor azok a cikkek nem jelennek meg soha.

- Ugyan, ugyan! - pattant fel Naniescu kétkedő mosollyal. - Ki állja útját?

- Én.

- Ön? Szeretném tudni, hogyan.

- Az, az én dolgom.

- Nem tudja megtenni, kedves barátom - válaszolt elégedetten Naniescu. - Nem tudja. Tagadom, hogy meg tudná akadályozni.

- Kihívás ez?

A Tizenegyes ezt nagyon nyugodtan mondta. Beszéd közben ép cigarettára gyujtott. Gondosan elfújta a gyujtót s a legközelebbi hamutálcára tette, csak azután tekintett Naniescúra. Elmosolyodott, mert Naniescu arcán a pökhendiséget zavar, majd határozatlanság váltotta fel.

- Kihívás? - ismételte gúnyosan. - Én nem bánom, hogy két út közül egyiket választja-e vagy a másikat. A közeli szomszédságban legalább három olyan kormány van, amely szívesen fizet nekem esetenként tízezer fontot fontos szolgálatokért, melyekre szükségük van s amelyeket én el tudok végezni. Ön, kedves barátom, úgy viselkedett, mint valami félbolond. Ezért meg kell Önt büntetnem. Figyeljen ide. Ha ígérete értelmében nem állít ki nekem egy tízezer fontos csekket, melyet még ma délután beválthatok lenn, az utca tulsó oldalán álló, mállott, öreg bankjukban, akkor biztosítom arról, hogy lady Tarkington cikkei nem fognak megjelenni egyetlen angol lapban sem.

Szótlanul füstölt tovább, karikákat fujt a parfümös levegőbe s olykor-olykor halkán nevetett, mintha mulatna, vagy megértő pillantást vetett Kervoisin felé, aki látszólag egy könyvbe merült s a társalgásban nem vett részt. Naniescu ingadozása már kezdett nevetségessé válni. Elővette illatos zsebkendőjét s megtörülte verejtékes homlokát.

- Nem igen van vesztegetni való időm - jegyezte meg pár percnyi hallgatás után szárazon a Tizenegyes. - Ha kihívásomat elfogadja, akkor még ma este Londonba utazom.

- Nem jut oda idejére - válaszolt Naniescu fölényeskedő hangon.

A Tizenegyes mosolygott. - Azt hiszi?

- A határ le van zárva...

- Inkább lezárja a határt, mint hogy tízezer fontot fizessen?

Naniescu a franciához fordult.

- Kervoisin úr... - mondta majdnem könyörögve.

Kervoisin vállat vonva jelezte, hogy neki a dologba beleszólása nincs.

- Kervoisin úr ismeri az én módszereimet - mondta még mindig mosolyogva a Tizenegyes. - A világháború alatt, kedves barátom, veszélyesebb határokon is átszöktem. Mindig sikerült.

Naniescu szegényes elméjében harc támadt a bírás vágya és a fukarság között. Már-már attól félt, hogy gyönyörű álmai a láthatatlan étherbe oszlanak, ahonnan minden álmom jó. Nem számított arra, hogy bármi áldozatot is kell hoznia. A cikkek, melyekkel egy megbízható futár már útban volt London felé, életének legnagyobb értékét jelentették: tiszteletet, nyugalmat, pénzt, sokkal több pénzt, mint amennyit a Tizenegyes oly vakmerő arcátlansággal követelt. Naniescu félt a Tizenegyestől, félt vakmerőségétől, bátorságától s attól a könyörtelen elhatározásától, hogy meg is teszi, amit ígér.

Tízezer font! Nagy összeg ez, még ha nem is a saját zsebéből, hanem a titkos rendelkezési alapból kerül elő. Csak önérzetének halk fészkelődését kell leküzdenie, azt a vágyat, hogy ily erős ellenféllel szemben megnyerje a csatát. Ej, mit számít a mérlegben az önérzet, amikor oly gyönyörű álmok megvalósulásáról van szó!

Ennek ellenére még egy kísérletet tett.

- Ha fizetek tízezer fontot - mondta dühös szitokkal - minő biztosítékom van arra, hogy a cikkek meg is jelennek?

- Semminő - válaszolt a Tizenegyes hidegen. - De ha nem fizeti meg a tízezer fontot, akkor biztosítom, hogy a cikkek *nem* jelennek meg.

Erre a megjegyzésre Kervoisin letette könyvét is jóízűt nevetett.

- Vigyázzon barátom - szólt a francia - tábornok barátunk kezd kijönni a sodrából. Könnyen megeshetik, hogy még mielőtt megköti az üzletet, lakat alatt találja magát.

- Nem hinném - felelt a Tizenegyes szárazon. Az angol sajtóban roppantul felháborodnék, ha egy angol állampolgárt...

Nem folytatta tovább. Ezt a tervet maga Naniescu is kihagyta számításából.

- Barátunk mindössze azt tehetné - mondta a Tizenegyes félig Kervoisin felé fordulva - hogy megölet, de ez se menne könnyen. Elvégre is tízezer fontot fizetni titkos szolgálataimért sokkal biztosabb és - olcsóbb.

Naniescu végre engedett. - Nem bánom, legyen. Verje meg az Isten! - kiáltott fel.

- A pénzt rögtön kívánom - mondta mutató ujját felemelve, hidegen a Tizenegyes. - Átküldheti valamelyik emberét a szomszéd bankba. Jobban szeretem a készpénzt, mint a csekket.

Aztán Kervoisinhez fordult s kezébe vette azt a könyvet, melyet a francia az imént az asztalra dobott. - Ó! - mondta egészen más hangon. - Marcel Proust legújabb kötete? Ön az irodalomban valóságos Epikuros.

Lapozgatni kezdte a könyvet s látszólag kutyába se vette, mit csinál vagy beszél Naniescu. Mintha a tízezer fontos csekk kérdése már nem is érdekelt volna.

A tábornok a szoba távolabbi sarkában álló íróasztalhoz lépett, megírta a csekket, csengetett s parancsot adott titkárjának, hogy az angol-román bankból hozza el a pénzt.

Egészen véve az üzlet csöppet sem bántotta. A Timesben megjelenő, Uno jelzésű cikkek visszaállítják tekintélyét s meghozzák számára mindazt, amire az egész életében vágyott; az egész nem kerül semmibe, egyetlen saját fillérjébe sem.

A Tizenegyes és Kervoisin Marcel Proustról csevegett, míg Naniescu újból ragyogó álmait élvezte. A titkár csakhamar egy köteg ropogós angol bankjeggyel tért vissza, amelyet Naniescu egyetlen rezdület s minden sajnálkozás nélkül nyújtott át kémjének.

- Ma hétfő van - jegyezte meg a Tizenegyes, miután zsebregyúrte a pénzt. - A futár tegnap éjjel kelt útra, így az első cikk a Timesben valószínűleg csütörtökön jelenik meg. Mellesleg szólva - szólt csak úgy odavetőleg - mi lesz a fiatal Imreyvel és a lánnyal?

- Hogy érti ezt? Hát mi lenne?

- Arról volt szó, hogyha azok a cikkek megjelennek...

- Kikergetem őket. Nem szoktam a szavamat visszavonni - mondta Naniescu kérkedő kézmozdulattal.

- Az adott esetben nem is volna ajánlatos, kedves barátom. Lady Tarkingtonnak írásbeli ígéret van a kezében. Ha ezt ön be nem tartja, a lady pokollá teszi életét. De nem erről akarok beszélni. Arra figyelmeztetem, hogy azt a két lázadót tartsa szemmel.

- Ó! - válaszolt vállat vonva Naniescu - ha túl lesznek a határon, csinálhatnak, amit akarnak. Nekem nem árthatnak. Kivált nem a cikkek megjelenése után.

- Úgy van. Kiutasítja az országból a grófnét és grófot is, nemde?

- Honnan veszi ezt?

- Onnan, hogy a cikkek fejében Blakeney Péter tulajdonjogát bekebelezte a kisimrei birtokra.

- Hogy tudja ezt?

- Tudni nem tudom - válaszolt a Tizenegyes kurtán. - Csak sejtettem s ön elárulta magát.

- No és ha így is van. Mi köze hozzá?

- Semmi, barátom. Semmi. Visszatérek eredeti figyelmeztetésemre. Tartsa szemmel a fiatal Imreyt és Heves Annát, de főképen Blakeneyt.

- Azt a fiatal semmiházit?

- Igen, azt a fiatal semmiházit. Lehet, hogy kétszínű játékot játszik. Azt hiszem, még most is Kolozsvárott van.

- Erre magam is gondoltam - szólt Naniescu - ép ezért Imrey Fülöpöt és Heves Annát átszállítottam Sótra.

- Sótra? Nincs ez közel a határhoz?

- Harminc kilométernyire van.

- De miért Sótra?

- Van ott egy kastélyunk, amit politikai bűnösök fogházának rendeztünk be. Azért választottuk ezt, mert elhagyott vidéken, magányosan áll s így ha véletlenül olyan foglyot ítélünk el, aki népszerű, megkíméljük magunkat a politikai tüntetéstől vagy zavargástól. A foglyok fölött a Sóton állomásozó haditörvényszék ítélkezik s ha netalán halálos ítéletre kerül a sor, ezt is hűhó nélkül végre lehet hajtani.

- Értem. Helyes - mondta a Tizenegyes s helyéről felemelkedve búcsúzni készült. - Fölösleges tovább alkalmatlankodnom. Biztosítom arról - tette hozzá szokásos gúnyos mosolyával - hogy most már egyetlen szalmaszálat sem teszek útjába, ha meg akarja akadályozni, hogy lady Tarkington utolérje kéziratát.

- Nem hiszem, hogy csak egy szalmaszálat is tehetne utamba - válaszolt Naniescu mogorván.

- Még nincs késő, barátom. Összemérhetjük erőnket. Ha megbánta a vásárt... - A Tizenegyes kivette zsebéből dagadó tárcáját.

- Ugyan, menjen az ördögbe! - kiáltott fel Naniescu, félig haraggal, félig nevetve.

- Remélem az ördög társaságában fogok majd önnel találkozni - jegyezte meg a Tizenegyes, amikor végül a két férfitől búcsút vett.

Amint az ajtó bezárult, Naniescu a barátja felé fordult. De Kervoisin ismét kezébe vette könyvét s nem igen mutatott hajlandóságot arra, hogy a Tizenegyes cselszövő személyéről beszélgetni kezdjen. Kervoisin arca teljesen kifürkészhetetlen volt. Egész figyelmét Marcel Proust kötötte le. Egy pillanatra úgy látszott, mintha Naniescu szokásos frázisaiba akarna kezdeni vagy kanyargós nemzetközi káromkodásba akarna kitörni. Olyan mély lélegzetet vett, hogy mind a kettőre futott volna. De aztán mintha nem jött volna szó a nyelvére.

A Tizenegyes személy minden kommentáron felül állt.

XXXVIII. FEJEZET.

Rosemary sohasem örült az urának annyira, mint ma. Mihelyt automobiljának zúgását hallotta, sietett eléje a kapuba.

- Mi ujság? - kiáltotta feléje, amint az autó megállt.

Felesége láttára Tarkington szemében öröm csillant fel. Leugrott a kocsiról s Rosemarynak mind a két kezét ajkához emelte.

- A dolgok nem tiszták - hangzott a válasz. - Pusztá feltevésekre vagyunk utalva.

- Mondjon el mindent.

- Azzal kezdem, hogy a fiatal Imreyt és Heves Annát átszállították Sótra.

- Hol van Sót?

- Kolozsvár és a határ közt. Azt hiszem, valami kastély van ott, ahol a politikai foglyokat tartják.

- Kitől tudja ezt?

- Naniescutól. Találkoztam vele egy percre. Ép fontos tanácskozása volt a belügyminiszterrel, aki most Kolozsvárott van s így csak nagyon rövid időre fogadhatott.

- Találkozott Naniescu Elzával?

- Nem. De Elza engedélyt kért, hogy Fülöpöt és Annát meglátogathassa s Naniescu az engedélyt megadta. A tábornok azt tartja, hogy Elza valószínűleg vonaton ment Sótra.

- Akkor is visszajöhetett volna már - tünődött Rosemary. - Vagy táviratozhatott volna.

Gáspár néhány pillanatra elgondolkozott, aztán így felelt: - Azt hiszem, nem engedték meg neki.

- Miért?

- A dolog csak feltevés, drágám - folytatta Gáspár gyorsan. - Egyet Naniescu elmondott, azt, hogy a kormány nevében a kisimrei birtokot véglegesen átruházta Blakeney Péterre.

Beszélgetés közben a ház körül haladtak a veranda felé. Rosemary nem felelt. Mintha nem is hallotta volna férje utolsó szavait, következő kérdése egészen más tárgyú volt.

- Megáll Sóton az éjféli expressz?

- Meg - válaszolt a férfi.

- Akkor ott felkereshetem Elzát. Bizonyosra veszem, hogy ott van. Kérdezősködött Újlakon?

- Igen. Elza először Újlakra ment, onnan utazott Kolozsvárra.

Most a verandához értek. Rosemary felhaladt a lépcsőn s bement a házba.

- Van még kedve az éjféli expresszrel elkísérni? - kérdezte férjét, mielőtt a lépcsőn felfelé indult.

- Természetesen.

- Nem fáradt a sok utazástól?

- Én? - nevetett Tarkington. - Fáradt? Mikor arról van szó, hogy maga mellett lehetek.

El próbálta kapni felesége csuklóját, de Rosemary félreszökkent, gyorsan átszaladt a hallon s felsietett a belső lépcsőn. Szobája ajtaja előtt még lekiáltott:

- Ha autón megyünk, akkor tizenegy óra előtt nem kell indulnunk. Lehet, hogy tizenegyig Elza megjön.

Ép ebédre készülődött a ház, amikor a tragédia elérte tetőpontját. Rosemary a szobájában tett-vett. Egyszerre a hall felől nagy lármát hallott, kemény, parancsoló hangokat, Antal sopánkodását s Gáspár tiltakozás szerű emelt hangját. Kinyitotta az ajtót s nagy rémületére a hallban egy csomó katonát pillantott meg. A katonák között egy tiszt és egy polgári ruhás ember állt. Ez utóbbi valami hivatalos írást tartott a kezében s mintha magyarázott volna valamit Gáspárnak.

- Sajnálom, uram, de ez a parancsom - mondta a polgári ruhás ember. - Semmiféle vitába nem bocsátkozhatom.

Gáspár újra tiltakozni próbált. - De Naniescu tábornok... - kezdte, ám a hivatalos ember félbeszakította.

- Annyit megengedhetek - mondta - hogy előbb beszéljen Imrey gróffal, de ezt a parancsot saját kezébe kell adnom.

Közben Rosemary leszaladt a lépcsőn.

- Mi történt, Gáspár? - kérdezte lihegve.

- Kiutasítási parancs - válaszolt Gáspár röviden - a szerencsétlen Móric ellen.

- Mit jelent az?

- Hogy huszonnégy óra alatt el kell hagynia a házat.

- Lehetetlen! - kiáltott fel Rosemary hévvel. Aztán a tiszt és a polgári ruhás ember felé fordult:

- Az egész dolog tévedés - mondta hűvösen. - Tévedés a névben. Imrey gróf mindig hűséges alattvalója volt a királynak. Soha a legkisebb hűtlenség vádjával sem illették.

A szolgálatban levő tiszt kurtán nevetett s vállat vont. A polgári ruhás ember vigyorogva mondta:

- Mindenki ezt mondja, asszonyom. Mindenki egyszerre csodálatosan hűséges akkor, amikor már baj van.

- De Naniescu tábornok személyes jóbarátja a családnak. Lord Tarkington és én bizonyíthatjuk, hogy...

- Bocsánat, asszonyom, - vágott közbe a polgári ruhás ember hidegen - ez az ügy nem vonatkozik önre és lord Tarkingtonra. A kiutasítást a kormányzó tábornok maga írta alá a kisimrei birtok jelenlegi tulajdonosának javára...

- Jelenlegi tulajdonosának javára...

Rosemary ismételte ezeket a szavakat, de hangja mintha a sírből hangzott volna. Soha életében nem állt oly közel az ájuláshoz, mint most. A falak, a díszítések, a lépcsők egyszerre formátlan alakot öltöttek, elkezdtek mozogni körbe, aztán fel és alá, míg végre minden zavaros gomolyba omlott, melyből csak a tiszt és a hivatalos ember reámeredő, vigyorgó arcát látta. «A kisimrei birtok jelenlegi tulajdonosának javára!» De hisz az Péter! Péter! És a világ nem omlik össze, a föld nem rendül meg s nem temeti maga alá ezeket a szörnyű bűnöket, ezt a szégyent és iszonyú kegyetlenséget.

A románok közül szerencsére senki sem vette észre hirtelen gyengeségét. A polgári ruhás ember arról tárgyalt a tiszttel, megengedi-e, hogy lord Tarkington tudassa Imrey gróffal a rossz hírt. Egyik sem ellenezte s így Gáspár késznek nyilatkozott a küldetésre. Rosemary könnyögően fordult hozzá:

- Ugy-e, kíméletes lesz, Gáspár és nagyon, de nagyon gyöngéd?

- Csak hagyja rám, drágám - válaszolt Tarkington. - Mindent megteszek, ami csak tőlem telik.

Amint Gáspár távozott, Rosemary szinte gépiesen felkérte a tisztet és társát, hogy jöjjenek a dohányzóba és foglaljanak helyet. Cigarettaival is megkínálta őket. A két ember szertartásosan hajlongott és annyira udvarias volt, amennyire a körülmények megengedték. Rosemary beszélgetni próbált. Még kérdéseket is tett. De a két ember diplomatikusan hallgatott, csak kötelességét emlegette. Mind a kettő hangoztatta, hogy személyesen kell beszélnie Imrey gróffal és saját kezébe kell adnia a kiutasító végzést.

- Bele fog halni, - mondta meggyőződéssel Rosemary - vagy meg fog örülni egészen.

Mind a két ember vállat vont. Ők már sok ilyet láttak. Az emberek mindig azzal fenyegetőznek, hogy belehalnak vagy megőrülnek, de ilyesmi még sohasem történt.

- Bizonyos erről? - kérdezte Rosemary.

A jelenet valahogy eszébe juttatta a cikkekkel összefüggő felelősségét. Nem mintha erről a felelősségről elfeledkezett volna, de Péter gabszága annyira megrendítette, hogy minden egyéb érzése a háttérbe szorult. Most ismét tisztán látott. Ha azok a cikkek megjelennek, igazolni fogják az itteni eseményeket, a kiutasítási parancsokat, amikbe az emberek belehalnak vagy bánatukba beleőrülnek, miközben a tisztviselők csak a vállukat vonják s azt felelik, hogy ilyesmit ők már sokszor láttak.

Pár pillanattal utóbb Gáspár Móriccal együtt megjelent. Móric láttára Rosemary valami gépies erőből kényszerítette felállt s mereven nézte a gróft, akit legutóbb mint összefüggéstelen szavakat mormoló, törékeny beteget látott. Móric szokatlan gonddal volt öltözve. Mintha látogatókat várt volna. Rosemary sohasem látta ilyen sima hajjal s ilyen gondosan borotvált állal. A tiszt és a polgári ruhás ember felálltak üdvözlésére. Móric teljes nyugalommal lépett

hozzájuk s udvariasan megkérdezte, hogy mi járatban vannak. Rosemary kérdő pillantással tekintett Gáspárra. Tarkington maga is megütődött s Móricnak minden mozdulatát élénken figyelte, mintha attól tartana, hogy nyomban történik valami s a gróf nyugalma az őrzöngés tomboló viharába megy át.

De nem történt semmi. Móric átvette a végzést s gondosan átolvasta. Arcának egyetlen izma sem rándult meg s keze sem reszketett. Rosemary egy pillanatra azon tünődött, hogy vajjon ez a külső nyugalom nem az örültségnek egy formája-e.

- Nem értem - suttogta Rosemary férjéhez, mialatt a három férfi kissé odébb tárgyalt.

- Én sem - válaszolt Gáspár. - Sohse hittem volna, hogy így fogadja a hírt.

- Most még rettenetes erővel uralkodik magán, de a visszahatás borzalmas lesz.

Móric most búcsút vett a tiszttól és társától.

- Teljesen értem a helyzetet - mondta nyugodtan. - Ha én vettem volna meg a kastélyt, én is szeretném mielőbb birtokomba venni. Talán - tette hozzá mosolyogva - nem siettem volna ennyire, de mindnyájan tudjuk, hogy az angoloknál az idő pénz. Nem igaz, uraim? Most nincs más hátra, minthogy köszönetet mondjak udvariasságukért. A renDELETEhez tartani fogom magam, már azért is, mert más választásom nincs.

A dolog majdnem hihetetlennek látszott. Rosemary nem hitt a fülének és a szemének. A két román mesterkéltn udvariassággal elbúcsúzott. Móric kikísérte őket az ajtóig, ahol a katonák még mindig készen álltak. Amint az egész társaság távozott, Móric visszatért a dohányzóba. Valósággal nevetve lépett be.

- Hát láttak ilyen disznókat? - kérdezte könnyedén, majd Rosemaryhoz fordult s bocsánatot kért őszinte kitörésért.

- Nagyon derekasan viselte magát, kedves Móric - mormolta zavartan Rosemary. - De mi lesz most Elzával?

- Ó, Elza, előkészített engem mindenre. Ő már tegnap tudott mindent s pár szót üzent, hogy miféle ruhákat vigyek el neki. Ékszereit s egy-két apróságot is be kell csomagolnom. Szerencsémre van még huszonnégy óráim s Antal meg Róza majd segít.

- De kedves Móric...

- Ön csodálkozik, úgy e, lady Tarkington - vágott közbe a gróf kissé bánatos mosollyal - hogy az egészet oly nyugodtan veszem? Ebben a házban születtem s azt hittem, itt is halok meg. De az utóbbi időkben ezek a falak annyi szomorúságot és annyi gabságot láttak, hogy szívesen fordítok nekik hátat.

- Hogyan gondolkodik a dologról Elza?

- Szakasztott úgy, mint jómagam. Egész nyugodt hangon írt.

- Mikor hallott hírt Elzáról?

- Ma kora délután. Amint látja, elő voltam készítve.

- Hol van Elza most? - kérdezte Rosemary mohón.

- Levelét Sótról írta. Beszélt Fülöppel és Annával. Aztán elutazott Vásárhelyre. Ez tegnap késő este történt. Azóta már Magyarországon biztonságban van. Adja Isten, hogy mellette legyenek minél előbb én is.

Még mindig egész nyugodtan, rövid, világos mondatokban beszélt s szavaiban csöppet sem érzett az a rendszertelenség, melynek oly megindult szívvel volt tanuja Rosemary tegnap. De

bár Rosemary most Móric felől nyugodt volt és megvigasztalódott, nem tudott a félelem állandó érzésétől szabadulni; ugyanaz az érzés töltötte el, amely természetfölötti jelenségek láttán hatja át az idegeket. Móricban ugyan semmi természetfölötti nem volt, de magaviselete annyira elütött a rendestől, annyira nem vallott rá, hogy Rosemary egyre növekvő aggodalommal várta azt a percet, amikor Móric igazi, erőszakos természete kitör.

Néhány perccel utóbb felzendült az ebédre hívó gong. Móric mentegetődzött.

- Az én ostoba ügyeim miatt most nem tudott becsomagolni, kedves lady Tarkington. Nem haragszik érte?

Rosemary megnyugtatta, hogy a csomagolással már elkészült. - Különben is - tette hozzá - miután Gáspárnak autója van, elég ha tizenegykor indulunk.

- Akkor hát - mondta Móric s karját kínálta Rosemarynak, hogy az ebédlőbe vezesse - nem kell az ebéddel sietnünk. Két-három óráig még élvezhetem társaságukat.

Gáspár az egész idő alatt sajtóságonként hallgatott. Rosemary látta, hogy ép úgy meg van lepődve, mint ő s Móricot feszülten figyeli. Ebéd alatt s míg a szolgák az ebédlőben voltak, közömbös tárgyokról folyt a szó. Betegségének négy napja óta Móric most először étkezett az ebédlőben, gyermekmódra élvezte a fogásokat s minden apróságban gyönyörködött. Csak amikor behozták a kávé s a szolgák távoztak, tért vissza elutazásának fontos kérdésére.

- Főleg azt sajnálom, kedves lady Tarkington - mondta - hogy ha londoni útjáról visszatér, nem üdvözölhetem itt. De talán majd látjuk egymást Budapesten? Elza erről említést tett levelében. Nagyon szeretne magával találkozni.

- Vásárhelyen megszakítom útamat - jegyezte meg Rosemary - és valószínűleg várok huszonnégy óráig. Ezalatt talán ön is oda ér.

Arra gondolt, hogy Vásárhelyről majd táviratot küld a Timesnek, de mindenesetre felkeresi Elzát.

- Vásárhelyen két jó szálló van - mondta Móric. - Elza a Bristolban lakik. Kis vidéki szállóhoz mértén tulságosan nagy név, de azt hiszem, maga a szálló kényelmes. A múlt héten Blakeney Péter krikettcsapata is ebben a szállóban szállt meg.

Péter nevét teljes nyugalommal vette szájára.

- Nem felejttem el - mondta Rosemary. - Bristol - ismételte. - Mindenesetre Elza mellett maradok addig, amíg ön meg nem jön. Ha mellette leszek, talán könnyebben kibírja a várakozás feszültségét.

- Talán.

- Hogy jutott ide Elza levele? Postán?

- Nem. Egy kisimrei fiatal legény hozta Sótról, aki ép ide jött haza. Ön, lady Tarkington, ismeri a fiút bátyjával együtt. János molnár két fiáról van szó.

- Azokról a derék fiúkról, akik...

Rosemary hirtelen elhallgatott. A világért sem akarta volna Móric emlékezetébe idézni azt a végzetes éjszakát, amikor Fülöp és Anna sikertelenül próbált menekülni. De Móric maga nyugodtan közbeszólt:

- Igen, ez az a két fiú, aki Fülöp és Anna szökésének éjszakáján, mindent megtett értünk, amit csak tehetett. A kísérlet, amint tudja, nem sikerült. Fülöp és Anna most Sóton van. De János két fia - a nevüket elfelejtettem - baj nélkül átjutott a határon. Vásárhelyen mind a

ketten csatlakoztak a krikettjátékosokhoz, annak rendje-módja szerint haza kerültek s most a malomban vannak.

- Hála Isten - mondta Rosemary hévvel - hogy jó lelkükért nem szenvedtek meg.

- Ennek én is örülök - jegyezte meg Móric közönnyel. - A hatóságok nem törődnek velök, mert csak földmives fiuk. Itt a földbirtokos arisztokráciát és a középosztályt üldözik, már tudniillik azokat, akik a leigázott fajnak tagjai.

Féltizenegy volt, mikor a kis társaság az asztal mellől felkelt. A vége felé már Rosemaryn volt a hallgatás sora. Móric politizálni kezdett s Gáspár a kimeríthetetlen kérdéstről vitába elegyedett vele. Előbbi nyugodt magaviseletével ellentétben a vita folyamán egyszer-kétszer kitört Móricból indulatos természete s úgy Gáspár minden tapintatosságára, mint Rosemary békítő szavára szükség volt, hogy elterelődjék a beszélgetés olyasmiről, ami Móricot izgatta. Az előbbi természetellenes önfegyelem álarca alól kikandikált az igazi ember, kiütkezött a régi vér, a makacs, dacos, türelmetlen s a megalázással szemben elkeseredett ősejű lélek. Rosemary szinte szívesen látta Móric viselkedésének ezt a változását. Ez inkább vallott arra a Móricra, akit ő ismert, a túlfeszült idegzetű, indulatos emberre, aki - bár túl nem lépi - de állandóan a józanság és örültség elválasztó határán mozog. Csak ha Elzáról, Fülöpről vagy Kisimréről volt szó, lépett ezen a határon túl és burkolódzott valami sátáni közöny fegyverzetébe.

Tizenegy órakor a katonasoffőr megjelent az autóval a kastély kapuja előtt. Rosemary érzékeny búcsút vett Mórictól.

- Nemsokára találkozunk - mondta Rosemary - Magyarországon.

- Igen - hangzott a válasz. - Majd ott kifejezem hálámat.

Móric barátságosan kezet fogott Gáspárral is.

- Attól tartok, hogy kisimrei üdülése nem volt nagyon kellemes.

- Majd több szerencsém lesz legközelebb - válaszolt Gáspár, miközben az autón felesége mellett helyet foglalt.

Az autó kigördült a kapu alól. Rosemary hátranézett s azt látta, hogy Móric a kapucsarnok villamos lámpája alatt áll s kezével végső búcsút int.

XXXIX. FEJEZET.

A vasuti kocsi sarkában Rosemary álomba merült s most hirtelen felriadt. A vonat megállt, mint ahogy Kolozsvár óta már megállt két-három állomáson. Nem a váratlan zökkenő, nem is a gőzét kibocsátó mozdony sípolása riasztotta fel Rosemaryt, hanem valami sajtószerű sejtelen. Felült, tágranyította szemét s az a bizonytalan, nyomasztó érzése támadt, amely akkor lepi meg az embert, amikor álma inkább volt öntudatlanság, mint pihenés. Gáspár lehuny szemmel a kocsi másik sarkában ült, de Rosemary nem hitte, hogy alszik. Hálófülkéjük is volt, az ágyat azonban nem vették meg. A fülsarka éjszakai pihenésre ugyan nem volt kényelmes, de határozottan tisztább volt. A fülsarka félhomályban állt, csak a gázlámpa fényét enyhítő ernyő szövetén szűrődött át halvány, kékes derengés.

Rosemary felhúzta az ablak függönyét. Kis állomáson álltak, melyet alig világított meg a kijárat mellett pislogó petroleumlámpa gyöngye sugara. Az állomás nevét néhány teljes, lombosított álló akácfa eltakarta a szem elől. A kijárat mellett, melyen át parasztok, batyus, kosaras férfiak és nők, egy-két hosszú kaftános zsidó és egy jó módúnak látszó, városi ruhás,

csizmás, földbirtokos ember iparkodott kifelé, néhány katona állt. Valaki trombitát fújt s tíz-tizenkét katona nagy kiabálás mellett, feszes léptekkel végighaladt a vonat mentén, a mozdony felé.

Rosemary lehúzta a függönyt s a fülke sarkában újra kényelmesen elhelyezkedett. De álom nem jött szemére. Megnézte óráját. Fél három volt. A vonat már rendkívül régóta állt még a világ e távoli zugához képest is. Rosemary a függöny szélén kikandikált. Az állomás a kijárat mellett álló két katona kivételével teljesen elhagyottnak látszott. Minden néma volt. Az a sajátságos csend borult a vidékre, amely akkor jelentkezik, ha éjnek idején mozgalmas állomástól távol, nyílt pályán áll meg a vonat s amely azért is döbbenetesen mélynek látszik, mert különös ellentétben áll a kerekek előző szakadatlan zakatolásával. A mozdony felől két beszélgető ember nesze hallatszott. Különben semmi zaj.

Rosemary arra számított, hogy nemsokára túl lesz a határon, de ha a vonat ilyen véget nem érő megállókat tart...

Elmult félóra. A két ember távoli beszélgetésének nesze is megszűnt, a némaság tökéletessé vált. Rosemary érthetetlen módon inkább izgatott volt, mint ideges, ennél fogva odaszólt férjének. Gáspár nyomban kinyitotta szemét.

- Baj van, drágám? - kérdezte tétován. - Hol vagyunk? - Aztán megrázva hosszú, szikár testét, hozzá tette: - Átkozott kényelmetlenek ezek a kocsik.

- Valami kis állomáson vagyunk - felelt Rosemary. - Itt lebzselünk már jó félórája. Aludt?

- Emlékszem arra, hogy a vonat megállt. Ugy látszik, aztán megint elaludtam. Kíváncsi vagyok, hol vagyunk.

- Nem lehetünk nagyon messze a határtól. Eleinte azt hittem, hogy útlevel- vagy vámvizsgálat végett leszállítanak bennünket. Nem történt semmi, de tovább sem megyünk. Remélem, nincs valami vonalzavar.

- De kedves - mondta Gáspár kissé türelmetlenül - miért gondol mindjárt vonalzavarra? Valószínűleg a szemafor mutat tilost. Ez az egész.

Rosemary nem nyugodott meg. - Nem volna szives megnézni - mondta. - Talán meg lehetne tudni valamit. Nem tudom megállni idegesség nélkül...

Gáspár azonnal, udvariasan, figyelmesen felugrott. - Természetesen megnézem. De őszintén szólva, ez az idegesség nem vall magára.

Félrehúzta a lámpáról az ernyőt, némi világosságot bocsátott a fülkébe, aztán végigsimította ruháját s lement a perronra. Oly nagy volt a csönd, hogy Rosemary tisztán hallotta lépteit, amint végighaladt a kopott szőnyegen s kinyitotta a kocsi ajtaját, jóleső légáramlatot bocsátva a dohos levegőjű kocsiba. Rosemary felhúzta a függönyt s kikönyökölt az ablakon. Szurok-sötét volt, bár az égen csillagok ragyogtak. A kijárat kapu fölött még pislogott a kis petróleumlámpa s a két katona is helyén állt. Rosemary a sötétben is kivette férje alakjának bizonytalan körvonalait. Egy pillanatra Gáspár megállt a sín mellett s nézett jobbra-balra; aztán elindult a mozdony felé. Pár perccel utóbb Rosemary azt vette észre, hogy férje a kalauz kíséretében már jön is vissza.

- Mi az, Gáspár? - kiáltott Rosemary. - Hol vagyunk és mi történt?

A két férfi közvetlenül a kocsi ablaka alatt megállt. A kalauz az előkelő hölgy láttára lekapta sapkáját s látható zavarral kapargatta fejét.

- Sótton vagyunk, kedves Rosemary, de attól tartok, rossz hírt hozok - kezdte Gáspár. - Nem messze innen a sinek mentén nagy földcsuszamlás volt. Azt hiszem, a sok eső miatt. A vasuti vonal fél kilométerre megszakadt s a forgalom jóidőre szünetel. Nem értettem meg az embereket egészen, de úgy látom, a katasztrófa igen súlyos volt.

Mindebből csak ez a pár szó kapta meg Rosemary figyelmét: «A vasuti forgalom szünetel». - Hogy értik ezt? - Megkérdezte a kalauzt, de az csak a fejét rázta. Ő nem tudja. Csak azt tudja, hogy földcsuszamlás volt s addig vonat nem mehet, míg a vonalat helyre nem állítják. Azt hiszi, hogy reggelre jön egy csapat munkás, de nem biztos. Rosemary most azt kérdezte, nem lehetne-e az utat más módon folytatni s vonathoz jutni a határon túl. A kalauz megint csak a fejét rázta. Nem tudja. Ő idegen erre, de talán reggel... Kéri a nagyságos asszonyt, engedje meg, hogy két hálófülkében ágyat csinálhasson. A vonaton úgy sincs senki, így hát...

- A vonaton nincs senki? - döbönt meg Rosemary. - Mit jelent ez, Gáspár? Több utas is volt. Hova lettek?

Gáspár feltette a kérdést a kalauzhoz.

- A legutolsó utas Sótton szállt ki. Amikor megtudták, hogy a közlekedés a határ innenső oldalán megszakadt, senki sem váltott jegyet Sóttnál tovább.

- Hogy lehet ez? Mikor ment híre, hogy a vonal megszakadt?

- Még mielőtt Kolozsvárról elindultunk volna...

- De nekünk Budapestig szóló jegyet adtak s a földcsuszamlásról nem szóltak semmit - kiáltott fel Rosemary. - Gáspár, ez az ember bolond vagy hazug. Vagy én vagyok féleszű? Maga Budapestig váltott jegyet. Szóltak a pénztárnál arról, hogy a vonalon baj van?

- Egy szót sem - válaszolt Gáspár.

- És mi van a podgyászunkkal?

- Feladott személypodgyászunk nincs. Csak kézi podgyászt hoztunk.

- Igaz. Milyen ostoba is vagyok! Az a vasutas, aki a váróterem ajtajában megnézte a jegyünket, nem mondott semmit?

- Nem mondott.

Rosemary, türelmetlenségtől reszkető idegekkel ismét a kalauzhoz fordult. - A vonaton maga lyukasztotta át a jegyeket. Miért nem figyelmeztetett bennünket akkor?

- Azt hittem, hogy nagyságos asszony és tisztelt férje csak Sótig utazik s ott tölti az éjtszakát. Gondoltam, a földcsuszamlásról úgy is mindenki tud. Mindenkit figyelmeztettek.

- Kaphatunk itt kocsit, amelyik elvisz bennünket Vásárhelyre?

- Ilyenkor, éjtszaka? Nem, kérem.

- Vagy akármiféle szekeret.

A kalauz a fejét rázta. Rosemary sírni tudott volna türelmetlenségében. Most nyugodt hangon megszólalt Gáspár: - Azt hiszem, kedves Rosemary, legokosabb lesz, ha vettetünk két ágyat és ahogy lehet, türelemmel bevárjuk a reggelt. Nem csinálhatunk semmit, igazán semmit. Elvégre is csak nyolc tíz órai késedelemről van szó.

Miután Rosemary hallgatott s további ellenvetést nem tett, Tarkington némi pénzt csúsztatott a kalauz markába s megkérte, hogy készítsen két ágyat. Aztán újra fellépett a kocsiba s kissé röstelkedve leült felesége mellé.

- Borzasztó bűnösnek érzem magam - kezdte szinte alázatos hangon - de maga tudja, hogy románul nem beszélek valami jól és nem mindig értem, mit karattyolnak ezek az emberek körülöttem. Kolozsvárott erősen aggódtam is magáért. Nagyon izgatott volt, szinte alig lehetett magára ismerni.

- Lehet azt csodálni? Huszonnégy óra késedelem azt jelenti, hogy Naniescu futárja megérkezik Londonba s még mielőtt táviratozhatnék, mindent elintéz. Elzával is beszélnem kell előbb s közben...

- Drágám - vetette ellen az unalom halk sóhajával Gáspár - nem vall magára, hogy ilyen következetlen. Igazán azt hiszi, hogy szerkesztőségben az események ilyen szilaj rohanással folynak? Ne féljen, van még ideje. Amíg a Times szerkesztője azokat a cikkeket a közlendők közé sorozza, addig az a távirat háromszor is megjárhatja az utat Londonba. Még ha huszonnégy óra hosszát kell is itt időznünk, felkeresheti Elzát és Vásárhelyről elküldheti táviratát. Blakeney Péter vagy akárki is Naniescu futárja, addigra még nem egyezhet meg a Times szerkesztőjével.

- Igaza van, kedves Gáspár - mondta megnyugodva Rosemary. - Olyan ostoba vagyok ma. Ez az egész ügy nagyon feldulta az idegeimet. Szinte azt sem tudom, mit csinállok.

XL. FEJEZET.

A durva szövésű lepedővel és nehéz paplannal borított keskeny ágyban, kén- és porszagú levegőben Rosemary sehogy sem tudott pihenni. Eleinte sokáig tompa zajjal tolatták a vasuti kocsikat, a mozdonyt lekapcsolták, időnkint egy trombita harsogott és harsány kiabálás hallatszott. Utóbb a lárma elcsitult s az éjtszaka különös csenddel telt el. Csönd volt, de nem nyugalom. Rosemary nem tudott aludni. Szerencsére a két hálófülke közti összekötő ajtó zárva volt, ennél fogva Rosemary szabadon követhette szeszélyeit, felkelhetett vagy lefekhetett, ahogy kedve hozta, felcsavarhatta a gázlámpát s olvashatott vagy elmélkedhetett; nem kellett tartania attól, hogy zavarják.

Felizgatott idegzetén azonban sehogy sem tudott uralkodni. Kétségtelen, hogy Gáspárnak igaza van. Elza meglátogatására s ha szükséges, a távirat elküldésére van idő bőven, a pár órai késedelemért nem érdemes bosszankodni. Mindazonáltal őt, aki függetlenségére és határozott gondolkodására annyira büszke volt, most valami határozatlan, homályos, mégis rémes sejtelem bántotta. Igyekezett megnyugtatni érzékeit, de nem ment. Kényszerítette magát a nyugalomra, szándékosan becsukta szemét és mozdulatlanságban tartotta testét. Gyötrelem volt, mégis megtette, mert érezni akarta, hogy ura idegeinek és nem enged a félelem ostoba érzésének.

Nem lehetett tagadni, az Elzával való találkozástól félt. Móric viselkedése nagyon furcsa, sőt rendellenes volt s viselkedése Elzától kapott levelében bírta okát. Rosemary, bár eddig saját magának sem merte bevallani, mindinkább meg volt győződve arról, hogy Elza egetverő hazafisága végül meghátrált az anyai szeretet előtt. Amint szemtől-szembe került Fülöppel és Annával, akik az ifjúság mohó türelmetlenségével ragaszkodtak az élethez, aztán Anna anyjával, aki mindenkép a zsarnok kibékítése mellett volt, végül Móriccal, aki csak fenyegetődni szokott, de mindig engedett, Elza lebecsátotta karjait, meghódolt és elhatározta, hogy fia életét megmenti minden áron. Talán tudta, hogy Rosemary cikkei Naniescuhoz kerültek, talán az ő keze is benne volt abban, hogy Péter a kéziratokat ellopta, talán... talán... A feltevéseknek nem szakadt vége és nem volt határa Rosemary félelmének, hogy vajjon mit hoz a legközelebbi huszonnégy óra.

Csak most látta tisztán, mit tett akkor, amidőn a végső döntést Elzára bízta. Ujságírói tisztességét, sőt egész lelkiismeretét adta egy másik nő kezébe. Talán csak azért cselekedett így, mert Elza hazafiságára, igazság és becsület iránti érzésére meg mert volna esküdni. Szegény Elza! Ki gáncsolhatja azért, hogy gyöngé, hogy inkább anya, mint hazafi? Nem lett volna szabad Elzát ilyen kegyetlen válaszut elé állítani. Rosemary szemrehányást tett önmagának s lelkiismeret-furdalásai még fokozták kínzó aggodalmát.

Kora hajnalban Rosemary felkelt, futtában olyan toilettet csinált, aminőt a hiányos viszonyok megengedtek és kiment a levegőre. A kis állomás teljesen elhagyott volt, csak a két katona őrködött a kijárat mellett. Rosemary tünődve gondolt arra, vajjon ugyanazt a két embert látja-e, akit tegnap este. Bárgyú képű, mosdatlan, lompos fickó volt mind a kettő, elnyűtt, rossz ruhában, poros cipőben és sapkában.

Rosemary végignézett a sinek mentén. A hét kocsiból álló vonat a mozdony nélkül gazdátlanok látszott. Kalauz nem volt sehol. Szinte észre se vette a vidék szépségét: A sűrűerdős magaslatokkal koszorúzott keskeny völgyet, a hegyoldalakon a közelgő őszi aranyzártságra öltözött tölgyeket és bükköket, a szilaj kis hegyi patakot, a bütykös akácok között rejtődző kis állomást s jobbra a furcsa kis erdélyi falut, a zsupfödeles házakat, a napon pirosuló kukoricacsövek nyalábjait, a múmárvánnyal díszített, kezdetleges templomocskát s a fehérre meszelt paplakot. Rosemary mindebből semmit se látott. Szeme az egykori kastélyt, a politikai bűnösök fogházát kereste, ahol most Fülöp és Anna sínylődik, a két lángoló lelkű gyerek, akinek szabadságát talán tömör ember nyomorúságával, még nagyobb zsarnoksággal és még kegyetlenebb elnyomatással kell megfizetni. De nagy épületet sehol se látott. Egyszerre megpillantotta Gáspárt, aki a sinek mentén egy nagyon hanyag öltözetű emberrel, valószínűleg az állomásfőnökkel közeledett.

Rosemary láttára Gáspár meggyorsította lépteit míg az idegen ember tiszteletteljes távolban maradt.

- Mi ujság? - kérdezte Rosemary mohón.

Gáspár levertnek látszott. - Nem nagyon jó - mondta. - Az állomásfőnök azt mondja, hogy a vonal rendbehozatala eltart egy egész napig, ha nem tovább.

- Akkor kocsit kell szerezniünk - mondta Rosemary határozottan.

- Lehetetlen, drágám. Kocsin se juthatunk tovább, mert az út el van zárva.

- Valamennyi erdélyi út nincs elzárva - válaszolt Rosemary szárazon. Most az úgynevezett állomásfőnökhöz fordult: - Nekem még ma Vásárhelyen kell lennem. Kaphatok itt Sóton kocsit valahol?

- Az utak járhatatlanok, asszonyom - válaszolt a főnök - a földcsuszamlás...

- Sohse törődjék a földcsuszamlással. Van más út is Erdélyben. Mehetek kerülővel, de kocsit kell szerezniem minden áron. - Látva az állomásfőnök arcán a kétely kifejezését, türelmetlenül hozzá tette: - Nem bánom, lehet az egyszerű szekér is.

- Hej, kérem szépen, hisz ez még csak a nehéz. Tegnap katonák jártak erre és katonai célokra minden lovat és marhát összeszedtek. Nehéz sor ez - folytatta a főnök félig a szakállába dörmögve. - Mihelyt az ember összetakarít egy kis pénzt s megvásárol valami ösztövért kis lovat, jönnek a katonák és elviszik.

A főnök egyre magyarázott s mentegetődzött, de Rosemarynak valahogy az volt az érzése, hogy hazudik. A főnök csak beszélt-beszélt, Rosemary nem is figyelt rá. Esze azon járt, hogyan téphetné szét a fondorlatnak azt a szövedékét, amely útját megakadályozni igyekszik. Szentül meg volt győződve, hogy a főnök hazudik. Naniescu megparancsolta ezeknek a tanu-

latlan fickóknak, hogy azokkal a hazugságokkal hozakodjanak elő, amiket ő kieszelt. Lady Tarkington, az angol alattvalót, a határon csak úgy egyszerűen feltartóztatni nem lehet, de történhet véletlen földcsuszamlás, elzárhatják az utakat, nem akad szekér, a lovakat elviszi a katonaság s így Naniescu két-három, esetleg négy napi időt nyer.

Rosemary némileg idegesen fordult Gáspárhoz:

- Mitévő legyek?

Tarkington komolyan rázta a fejét.

- A megváltozhatatlanba bele kell nyugodnunk - mondta rábeszélő, szelid hangon. - Úgy hallom, van itt egy egész tiszta kis szálló. Elvégre huszonnégy órai késedelem nem a világ.

- Nem a világ - ismerte el Rosemary - ha hosszabbra nem nyulnék.

- Bizonytalan időbe nem nyulhat.

- Nem - válaszolt Rosemary - mert végső esetben gyalog megyek a határig.

- Hegyszorosokon át? - kérdezte mosolyogva a lord.

Rosemary megvetően vállat vont «Belenyugodni a megváltozhatatlanba?» Milyen rosszul ismeri őt Gáspár! Minél több akadály kerül útjába, annál inkább kész a küzdelemre. Az idő még mindig neki kedvez. Vásárhely a maga táviróhivatalával nincs messze, a határon túl pedig Naniescu hatalmas keze nem ér.

Még egyre abban a gondolatban élt, hogy Elza is kívánni fogja tőle a cikkek letiltását.

Rosemary egy-két pillanatra eltűnődött, aztán így szólt:

- Nem bánom! Még huszonnégy óra hosszat várok. Legyen szíves szoba után nézni a fogadóban. Ez az ember talán átviszi a poggyásunkat.

- Mindent elintézek, drága - válaszolt Gáspár előzékenyen. - Nem volna kedve reggelizni?

- Nem - felelt Rosemary. - Sétálok egyet. - Reggelihez most a társaságom nem sokat érne.

XLI. FEJEZET.

Gáspár jókedvűen és engedelmesen elballagott, hogy a poggyász után nézzen, Rosemary pedig a falu felé vette útját. Első gondolata az volt, hogy személyesen győződik meg arról, csakugyan nem lehet-e valami szekérfélet szerezni, amellyel eljuthatna Vásárhelyre. Az első ember, akivel szóba állt, a minden faluban elengedhetetlen szatócsüzlet tulajdonosa volt. A szatócs hallotta, hogy valahol a határ közelében a vasúti közlekedés megszakadt, ami fölöttébb bosszantotta, mert Magyarországról egy kukoricaszállítmányt várt s most ezt aligha kapja meg két-három napnál előbb. Lova neki nincs. Nem tart már a háború kezdete óta. Kis gebéjét akkor elrekvirálták, most venni se tudna, a ló olyan drága.

Rosemary megkérdezte, nem tud-e a faluban valakit, akitől lovat és szekeret lehetne szerezni, hogy a határra jusson, de a szatócs csak a fejét rázta. A zsidó fogadósnak van ugyan lova kettő, a lelkésznek is van egy, de a katonaság tegnap lejött a táborból s a lovakat elvitte. Úgy látszik, hadgyakorlat van valahol. A katonák azzal mentek el, hogy két-három nap múlva a lovakat visszahozzák, de ha vissza is hozzák, csak bajos dolog az ilyesmi.

Rosemary megkérdezte most, nem lehetne-e ökrösszekérről szó. Igavonó ökrei csak a bírónak vannak, de a katonák azokat is elvitték. Hej, nehéz a falusi ember sora. Bizony!

A szatócs végül olyanforma célzást tett, hogy némi baksissal a kastély parancsnokát rá lehetne venni kocsiállításra. A kastély csak pár kilométernyire van a falutól. Közvetlenül az országút mellett áll; nagy vaskapujáról könnyű megismerni. Valamikor Fekete grófé volt, de a család elköltözött s a kastélyt most lovassági kaszárnyának használják. Néhány hadifoglyot is őriznek benne.

A szatócs felajánlotta, hogy fia elkíséri a nagyságos asszonyt és megmutatja az utat. De Rosemary nem fogadta el az ajánlatot; vásárolt néhány száraz péksüteményt s úgy gondolta, hogy a falu valamelyik házában majd kap egy kis tejet; aztán az országúton szapora léptekkel elindult. Az út a hegyoldalon futott tova. Vagy tíz-tizenöt méterre lenn a hegy tövében, köveken, sziklákon át hullámzott, locsogott a sebes vízű hegyi patak s állandó zúgása vigasztaló muzsikával kísérte Rosemary gondolatait. A falu utolsó házában Rosemary egy széparcú parasztasszonytól egy bögre frissen fejt tejet kapott s az asszony azt ajánlotta, hogy ne az országúton, hanem lejjebb, az országúttal párhuzamos gyalogösvényen menjen tovább, amely a patak partján kanyarog a kastély felé. Az ösvény gyönyörű volt. Párás, édes levegő hullámzott, madarak hívogatták egymást s az öreg tölgyfák és bükkök között a moha zöld szőnyege olyan volt, mint a bársony. Itt-ott a tisztásokon buján virult a fű s a mályva színű harangvirág kétszeresére nőtt. Egyes helyeken az út merészen felfelé lendült, másutt meg a víz színéig ereszkedett alá, egy helyen pedig a patak kis öbölbe szélesült, ahol a víz átlátszó kék volt és tiszta, mint a tündérek tava.

Rosemary az öböl szélén kis időre letelepedett. Az jutott eszébe, milyen jó volna megfürödni. Amint haladt tovább, az ösvény hirtelen kanyarodott. A kanyarodón túl, körülbelül húsz-harminc lépésnyire egy román tiszti egyenruhát viselő férfit pillantott meg, aki közvetlenül a víz mellett egy öreg fatöngön ült. Az ismeretlen térdeire támasztotta két könyökét s kezeibe temette arcát. Mintha valami bánata lett volna. Rosemary ment tovább, lába alatt megreccsent egy ág, mire a férfi felemelte fejét.

Péter volt.

Amint Rosemaryt megpillantotta, felugrott s olyan mozdulatot tett, mintha el akarna szaladni. De Rosemary valami hirtelen érzés sugallata alatt rákiáltott:

- Péter, ne menjen!

Hangjának varázsa egyszerre földhöz szegezte Pétert. Némán állt a helyén, de háttal Rosemarynak. Egyik kezével levette sapkáját, a másikkal néhányszor végigsimította homlokát.

Rosemary sajtósávos zavarban és izgalomba volt. Miért van Péter itt? Hogy kerül ide? Hozzá ebben a ruhában!

- Nem akar beszélni velem, Péter? - kérdezte. Péter jelenléte annyira megdöbbenette, hogy egy pillanatra azt hitte, látomása van. - Rám sem akar nézni?

- Nem hittem volna, hogy beszélni akar velem - mondta Péter, de fejét még mindig nem fordította Rosemary felé.

- Miért mondja ezt? - kérdezte Rosemary nyiltan.

- Mert maga bizonyára olyan rettentő csirkefogónak tart, akinek pusztá látása is gyűlöletes.

Rosemary pár pillanatig nem szólt semmit. Még mindig azon tűnődött, Pétert látja-e és ha igen, hogyan került Péter ide ép ma, ebben az órában. Aztán határozott léptekkel Péterhez lépett, vállára tette kezét és kényszerítette, hogy szembe nézzen vele.

- Hát valóban igaz? - kérdezte Rosemary s tündéri, ragyogó szemét olyan kutató tekintettel szegezte reá, mintha lelkének legmélyét akarná kifürkészni. De válaszul csak komor, makacs, sötét pillantást kapott.

- Igaz minden, Péter? - kérdezte újból s minden erejével igyekezett megszilárdítani hangját, hogy Péter észre ne vegye hangjának reszketését.

Az ifjú közömbösen és makacsul vállat vont.

- Hogy érte? - válaszolt majdnem gorombán.

- Úgy értem - felelte Rosemary elgondolkodva - hogy ez a legutolsó pár nap nem volt pusztán beteg rémlátás, mint ahogy hittem... meg két perc előtt is. Csakugyan megtörtént minden... és maga... maga...

Elhallgatott, mert a szó szoros értelmében nem tudta folytatni szavait. Az elkövetett szörnyű gonoszságot lehetetlen volt szavakba önteni. Péter nyersen nevetett.

- Ó, kérem, ne kíméljen - mondta felszínes kacajjal. - Azt akarja mondani, úgy-e, hogy két perccel ezelőtt még sok mindent nem hitt. Nem hitte, hogy a román kormány fizetett kémje vagyok, hogy én juttattam börtönbe Fülöpöt és Annát, én loptam el a Timesnek szóló cikkeket, én vettem meg Elza néném feje fölött a kisimrei birtokot és tettem ki Móriccal együtt a kastélyból. Most hát elhiszi, nem igaz? Így van. Most pedig, miután találkoznom kell egy barátommal, bocsássa meg, ha tovább állok. Parancsol még valamit?

- Igen - szólt Rosemary. - Nézzen nyíltan a szemembe és mondja meg, mi vitte erre. A pénz?

Péter vállat vont. - Mondjuk, a pénzszüke - válaszolt.

- Tudom, nincs jogom kérdezősködni. De... de... mi valamikor jóbarátok voltunk, Péter - folytatta Rosemary s hangja tétován csengett. - Maga el szokta nekem mondani terveit, céljait. Egyszer azt mondta, hogy addig nem akar engem... lekötni, amíg nevet nem szerzett. Ha tudtam volna, hogy szükében van a pénznek és hogy ilyesmibe... ilyen munkába akar kezdeni, segíthettem volna. Tudtam volna segíteni. Tudom, megtaláltam volna a kellő szavakat arra is, hogy eltérítsem szándékától. Ó, Péter! - folytatta Rosemary majdnem szilajon, nem tudva tovább visszafojtani könnyeit s uralkodni hangjának remegésén - rettenetes ez! Nem látja be? Nem látja? Olyan jóbarátok voltunk. Maga el szokott mondani nekem mindent. Oly szépen folytatta maga apja munkáját. Egyik-másik kísérlete már feltűnést is keltett. Aztán maga sportember is volt. A Viktoria-kereszt tulajdonosa. És most ez történt, ez! Istenem, rettenetes, rettenetes!

Rosemaryt egészen elragadták saját szavai. Fülében a patak moraja egyre hangosabb lett s a falevelek közt elsuhanó szél zúgását szinte siketítőnek találta. Közel volt az ájuláshoz s pár pillanatra lecsukta szeméit. De amint kinyújtotta kezét, érezte, hogy keze Péter karján pihen. Érezte kabátjának durva szövetét. Kinyitotta szemét s lassan felemelte tekintetét, míg Péter szemével nem találkozott. Végignézett a csunya egyenruhán, a kimondhatatlan szégyen áruló köntösén. Szemében kifejeződött egész megvetése s majdnem testi undora. Péter tekintete most nemcsak érzéketlen, hanem kihívó volt. Rosemary kiolvasta belőle azt az elhatározást, hogy tovább járja az élet választott útját és szembeszáll minden hatalommal, amely más útra akarja kényszeríteni. Ez már nem a kisimrei Péter volt, a gondtalan fiatal atléta, akinek gondolatai nem emelkednek a krikettmérkőzésen túl. Inkább volt a múlt idők Pétere, a viharzó hevületű szerelmes, a hangulatok és szeszélyek embere, a heves vérmérsékletű rajongó, aki hősi tettekre képes s akit állandóan ingerelnek a huszadik század üres szokásainak gátjai. Az a Péter, akinek lelke egykor ép oly nagy volt az erényben, mint amily mélyre sülyedt most a bűnben; a nagyszerű katona, a Vörös Pimpernel méltó ivadéka. A régi idők Péterje volt, de szerelme kihült. Meghalt. Ha még élt volna lelkében ennek a szerelemnek egyetlen szikrája, ha a szeretett nő képmásának egyetlen foszlánya megmaradt volna szívében, sohasem tudta volna elkövetni gyalázatos tettét.

Rosemary szédült és betegnek érezte magát. Még az illatos erdei levegő is, mintha a fondorlat és gonoszság mérges páráival lett volna tele. Gyöngédtelenül félretolta Péter támogató kezét, de még mindig támolygott. Fejéről a kalap leesett s gyönyörű haja zilált, aranyvörös hullámokban bomlott szét feje körül.

- Üljön le erre az öreg fatörzsre - jegyezte meg Péter szárazon. - Támaszkodjék rám, amíg oda ér.

Rosemary valójában nem tudta, mi történik vele. Maró fájdalom szorította össze szívét. Támolyogva a fatörzshöz ment és lezökkent rá, de Péter keze segítette odáig. A következő dolog, aminek tudatára ébredt, a könnyek áradata volt, melyet nem tudott elfojtani. Patakzott szeméből s megennyhítette szíve végtelen fájdalmát. Nagy sóhajok rázták meg lehajtott vállait s kezeibe temette arcát, mert szégyelte könnyeit. Szégyelte, hogy ennyire szeret.

Aztán tudatára ébredt annak, hogy Péter térdre borul előtte, ajkához érinti szoknyája szegélyét és halkán suttogja: - Isten vele, szerelmem, én szép emlékeim Rosemaryja. Isten áldja meg és vigyázzon magára. Próbáljon elfelejteni. - Azzal Péter felállt és elment. Elment! Kétségbeesett kiáltással hívta vissza: «Péter!» De Pétert már nem látta sehol. A hegyoldalon nyilván felment az útra. Rosemary a feje fölött még hallotta száraz ágak ropogását, de semmi egyebet. Péter eltűnt életéből sokkal teljesebben, sokkal véglegesebben, mint azon a napon, amikor Tarkington Gáspár felesége lett. Péter, az ő Pétere, lánykorának barátja, aki a szerelem első leckéjére tanította, meghalt.

- Próbáljon elfelejteni! - ezek voltak az utolsó szavai, amit életében hallott tőle.

«Próbáljon elfelejteni.»

Ha tudná.

XLII. FEJEZET.

Pár perccel utóbb Rosemaryt az riasztotta fel álmaiból, hogy Gáspár valahol a közelben a nevét kiabálja. Gyorsan letörülte szeméről és arcáról a könnyek nyomát, aztán megjelent az ösvény fordulóján. Gáspár nyomban mellette termett. Látszott rajta, hogy futott, mert még lihegett s külső megjelenése nem volt olyan gondos, mint rendszeren.

- Valami kiáltást hallottam - kezdte Gáspár, amint alakja feltűnt - és rémülettel ismertem meg a maga hangját. Hála Isten, hogy nincs semmi baja.

Ki volt merülve és rendes modorához mérten izgatottnak látszott. Ledobta magát Rosemary mellé a moha szőnyegére, aztán megfogta felesége kezét és elhalmozta csókjaival. - Hála Isten! - mormolta. - Hála Isten, hogy nincs semmi baj!

Csakhamar összeráncolt, kérdő homlokkal tekintett a nőre. - Miért kiáltott akkorát? - kérdezte.

Rosemary most már uralkodott idegzetén. Kiszabadította kezét s egész hidegen mosolygott le a férfira.

- Ostobaság volt tőlem - mondta könnyű nevetéssel. - Úgy láttam, mintha a sűrűből egy szempár nézne rám. Megijedtem. Azt hittem, vadmacska. Hallottam, hogy erre sok vadmacska kószál. De csak házi macska volt.

Fel akart állni, de Gáspár ismét megkapta kezét és sorjában végigcsókolta ujjait, úgy időzve minden csók fölött, mintha teljesen ki akarná élvezni édességét. Valami éhes szenvedéllyel tekintett most fel szemébe. Rosemary érezte, hogy elpirul. Mély sajnálkozással telt el férje

íránt, aki ő rá pazarolta egész szerelmét s az után szomjazott, amit ő megadni nem tud. Gáspár gondterheltnak és fáradtnak látszott.

- Csak nem aggódott értem, Gáspár? - kérdezte Rosemary nyájasan.

A férfi mosolygott. - Mindig aggódom, ha nem látom.

- Hogy talált rám?

- Egész könnyen. Amint tudja, elmentem a fogadóba. Mellesleg szólva, nem is olyan rossz hely. Primitív ugyan, de van villamos világítása és bőséges meleg vize. Kivettem két szobát és egy falatot reggeliztem. Aztán keresni kezdtem magát. A faluban egy ember elmondta, hogy maga a kastélyba vezető utat tudakolta. Tudtam, hogy a poros utakat sohasem állhatta, így amikor észrevettem, hogy az országút mentén gyalogút is vezet, arra következtettem, hogy inkább azon ment. Látja - tette hozzá mosolyogva - nem volt boszorkányság.

Ismét feltekintett Rosemaryra s kutató, fekete szemében gyanu villant meg. - Maga nagyon lassan ballaghatott - mondta - mert én teljes félórával később indultam, ha ugyan nem többel, mégis beértem.

- Nagyon lassan jöttem. Az út gyönyörű s nem egyszer leültem, hogy elgondolkozzam s elnézzem ennek a szép kis pataknak futását. Most - mondta Rosemary kurtán - talán jobb volna, ha mennénk.

De Gáspár kitárta karjait és átkarolta térdeit. - Ne még, egy pillanatra, édes. Olyan békés itt a világ. A legutóbbi napok alatt nagyon keveset voltunk együtt. Nem tudom, de mintha valami félreértés lett volna közöttünk. - Majd miután Rosemary akaratlanul türelmetlen mozdulatot tett, szelíden mondta: - Bántja, hogy bevallom szerelmemet?

Rosemary mosolyogni próbált. - Ó, dehogy, Gáspár. Micsoda kérdés!

- Akkor mondja meg, mi van a világon, amivel boldogabbá tehetném. Egy idő óta nem látszik boldognak. Bánt a lelkiismeretfurdalás, mert valahogy úgy érzem, én vagyok a hibás.

- Maga kedves és jó, Gáspár, mint mindig. De kissé türelmesebbnek kell lennie. Az utolsó néhány nap alatt sok mindenem átestem.

- Tudom, tudom, kedves. Ne is beszéljünk róla.

Roppant gyöngéd és figyelmes volt, gyöngédebb, mint házasetük első napjaitól kezdve bármikor. Szinte úgy látszott, mintha el akarná feledtetni, hogy néha önkénytelenül feltárta erőszakos, zabolátlan természetét és a szerelme mélyén rejtőző szilaj szenvedélyt.

Beszélt a jövőről, az Angliába való visszatérésről, az építendő otthonról, amely csillogó kincsesládikója lesz szíve legféltettebb ékszerének. Rosemary kimondhatatlanul magányosan érezte magát és szívében ismét felgyulladt az a hála, amelyről valamikor azt remélte, hogy talán idővel a barátságnál melegebb érzésbe megy át. Oly kimondhatatlanul szenvedett azért az emberért, aki minden hibája ellenére megközelítette álmának alakját, hogy kétségbeesett vágya támadt hízelkedni és kedveskedni annak a férjnek, akit félig-meddig szeszélyből választott s akinek azzal, hogy felesége lett, csak tömérdek szenvedést okozott.

XLIII. FEJEZET.

Rosemarynak jutott hamarabb eszébe, hogy az idő mulik. Órájára nézett. Tíz óra s néhány perc volt. Egy egész óra telt el azóta, hogy Péter arra kérte, próbálja elfelejteni. Gyorsan felugrott és karöltve, mint két jó pajtás, iparkodott Gáspárral a kastély felé. Amikor mintegy

százötven lépésnyire egyszerre megpillantották a nagy vaskaput, Rosemary vette észre elsőnek, hogy a kapu előtt egy autó áll és néhány ember száll fel épen a kocsiba. A kapu mellett két őrszem álldogált.

- Mintha egy férfi, egy nő és három katona szállt volna az autóra - jegyezte meg Rosemary. Ebben a pillanatban Gáspár minden látható ok nélkül meggyorsította lépteit. Majdnem futóra vette a dolgot. Ugyanekkor az autó elindult s az út porában csakhamar eltűnt. Rosemarynak úgy tetszett, mintha dühös káromkodás hagyta volna el Gáspár ajkát.

- Valami baj van? - kérdezte. De Gáspár nem felelt, csak sietett előre oly gyorsan, hogy Rosemary nem is tudott vele lépést tartani. Gáspár már áthaladt a kapun, mire Rosemary a kapuhoz ért. Sietett férje után, amikor az egyik ór egyszerre eléje állt. Rosemary Gáspár után kiáltott, de az nem hallotta. Férje után mutatva, magyarázni kezdte a katonának, hogy ő annak az úrnak a felesége és ha férje bemehetett, mért ne mehetne be ő is? A két katona olyan néma volt, mintha ismeretlen nyelven szólt volna hozzájuk. Be nem engedték sehogy sem. Ezalatt Gáspár a kastélyban eltűnt. Rosemary látta, hogy a főbejáraton ment fel az épületbe, az ott álló őrszem megállította, de néhány szó után akadálytalanul engedte tovább.

Rosemarynál szerencsére volt pénz. Tudta, hogy a világnak ezen a táján baksissal a legtöbb dolgot el lehet intézni. Az udvaron most egy fiatal tiszt ment át. Véletlenül a kapu felé nézett, látta, hogy egy szokatlanul szép nő áll ott, mire fajtájához és neveléséhez híven nyomban sietett megpróbálni, nem elegendhet-e vele beszédbe. Nagyon udvariasan elmondta, hogy a parancsnok külön engedélye nélkül a kastélyba lépni és a foglyokat meglátogatni nem szabad senkinek.

Rosemary erre kijelentette, hogy szeretne a parancsnokkal beszélni. - Ez, kérem, aligha lehetséges. - Rosemary a szemével jelezte, hogy hajlandó jutalmat adni. Erre már a dolog valamennyire simábban ment.

A fiatal tiszt átvezette Rosemaryt az udvaron, be a kastélyba. Az épület valamikor nagyon szép lehetett. Stílusában kissé hasonlított a kisimrei kastélyhoz, de a katonai megszállás minden finomságától megfosztotta. A padlókon szőnyeg nem futott s a hallban, amely egykor bizonyára kedves, bizalmas pihenőhely volt, mindössze pár silány szék és asztal állt. A tiszt végigvezette Rosemaryt az egymásba nyíló, sívár szobák sorozatán, míg végre egy ajtónál megállt. A művészi faragású, díszes ajtó lapján rossz krétairással ez állt: «Buriecha őrnagy. Magánlakás. Belépni tilos». A tiszt kissé röstelkedve székkal kínálta meg Rosemaryt, majd így szólt: - Buriecha őrnagy nemsokára kijön. Volna szives addig türelemmel lenni, asszonyom? Egész bizonyos, hogy beszélhet vele. Sajnos - tette hozzá a tiszt kellemes mosollyal - csak ennyit tehetek.

- Nem jelenthetne be? - kérdezte Rosemary. - Én lady Tarkington vagyok. Bizonyosra veszem, hogy nem utasítana vissza.

A tiszt mosolyában mentegetődzés tükröződött. - Sajnos, nem áll módomban, asszonyom - volt a válasz. - Az őrnagy úr egy előkelő államtisztviselővel tárgyal. Nagyon kérem arra, hogy ha az őrnagy úrral beszél, ne árulja el, hogy én vezettem ide.

- Még ha akarnám sem árulhatnám el, mert nem tudom a nevét.

- Uriescu hadnagy vagyok, asszonyom, parancsára.

- Talán meg tudná mondani - szólt Rosemary pillanatnyi habozás után - hova lett a férjem, lord Tarkington. Elöttem jött be a kapun, de aztán elvesztettem szem elől. Úgy vettem észre, hogy ismerős a kastélyban. Nem járhatna utána, hogy hol van?

- Sajnos, nem, asszonyom - válaszolt udvariasan a tiszt. - Nincs szerencsém lord Tarkingtont ismerni.

A tiszt néhány pillanatig figyelmesen várta, hogy az angol hölgynek nincs-e több kérdezni valója s miután Rosemary hallgatott, komolyan szalutált és távozott. Rosemary magára maradt s tünődve kérdezte magában, vajjon hová lehetett Gáspár.

Buriecha őrnagy szobájából eleinte hangok zavaros moraja verődött füléhez. Utóbb egyik hang, mintha harag fütené, mind hangosabbra vált. Rosemary nagy csodálkozására Gáspár hangját ismerte fel. Franciául beszél Buriechával, még pedig nagyon felülről. A parancsnokkal!... Hogyan lehetséges ez?...

Néhány szót Rosemary egész tisztán kivett:

- Buriecha, maga számár! Csak számár eshetett ilyen csapdába!

A másik hang alázatosan mentegetődzött, sőt félelemtől remegett. Válaszát Rosemary nem értette meg.

Buriecha őrnagy Gáspárral tárgyal! És Gáspár a nyilvánvaló tekintély súlyával szidja az őrnagyot. Mi ez? Rosemary kezdetben csak meg volt lepve, de most valami nyugtalanság gyötörte, melybe félelem is vegyült. Hirtelen elhatározással felállt és az ajtóhoz lépett. Parancs ide, parancs oda, neki tudnia kell, mi történik odabenn. Keze már a kilincsen volt, de aztán várt és fülelt. Hallgatódzni ugyan illetlenség, de most ösztöne erősebb volt a jó nevelés parancsánál. Ép Gáspár kemény hangját hallotta. A lord kurtán parancsolta:

- Azonnal kössön össze Naniescu tábornokkal! A telefon csengője felcsendült s nyomban rá hallani lehetett a leemelt hallgatókagyló koppanását. Rosemary hallgatódzott. Tehetett-e másképp? A belső szobában most csend volt, de azért kivette a szünet nélkül fel-alá járkáló Gáspár lépteit. Az egyik pillanatban Gáspár ép az ajtó mögött megállt s Rosemary néhány lépést gyorsan hátrahúzódott, készen arra, hogy szembenéz vele, ha kilép. Nem sokkal utóbb egy másik hangot - nyilvánvalóan az őrnagyét - hallotta: - Te vagy ott, Marghilo? Légy szives, kérd meg a kormányzó ő excellenciáját, hogy jöjjön a telefonhoz. - Rövid szünet után még hozzátette: - Mondd meg neki, hogy Buriecha őrnagy van itt. Rendkívül fontos és sürgős ügyről van szó.

Ismét szünet következett, de most hosszabb. Gáspár még mindig fel-alá sétált. Rosemary szinte látta, amint szokásos hajlott tartásában, két vékony kezét hátratéve rójja a padlót. Egyszer a maga szokásos, nyers, könyörtelen nevetésével el is nevette magát. - Ezért, barátom, ugyancsak ráteríti magára Naniescu a vizes lepedőt. Naniescu nem kukoricázik, ezt előre mondhatom.

Újabb csönd. Most Gáspár kezdett beszélni a telefonba francia nyelven: - Halló, halló! Ön az, Naniescu? Helyes. Itt a Tizenegyes beszél.

- A Tizenegyes? Mi ez?... Ám most a tünődésre, megdöbbenésre, rémületre nem volt idő. Gáspár folytatta:

- Buriecha hallatlan örültséget követett el. Szabadon bocsátotta a fiatal Imreyt és azt a Heveslányt. Halló! Értette? Nincs értelme a káromkodásnak, barátom, csak hasogatja vele a telefont. Igen, megszöktek s most önnek kell visszahozni őket. Fél órával ezelőtt Kolozsvár felé indultak, de lehet, hogy utóbb a határnak tértek el. Természetes, hogy összeesküvésről van szó. Annak a pokolravaló Blakeneynek műve az egész. Hiába szidja most Buriechát. Ön ép úgy hibás, mint ő. Mi? Persze! Mért tárgyalt a hátam mögött azzal a gazfickóval? Igen, ön... Hát figyeljen. Blakeney - biztosra veszem, hogy ő volt - az ön aláírásával ellátott hamisított parancsot hozott ide, amelynek alapján követelte, hogy Imrey Fülöpöt és a lányt adják ki neki,

mert az az utasítása, hogy ismeretlen helyre szállítsa őket. Buriechának gyanúperrel kellett volna élnie, de ő azt mondja, hogy az aláírás hitelesnek látszott, ennél fogva azt gondolta, hogy minden rendben van. A csirkefogó Blakeney tisztii egyenruhát viselt s két másik egyenruhás ember volt vele. Hogy most mit lehetne tenni? Mindenekelőtt végig kell telefonálni a határrendőrséget. Ha az autót megtalálják, azonnal meg kell állítani. Igen, az autó nyitott. Öten vannak benne, hárman egyenruhát viselnek. Valószínű, hogy azóta a két fogoly is átöltözött. Ha a gép nem áll meg, természetesen azonnal rá kell löni. Jó lesz értesíteni a hegy-szorosok rendőrségét is. Blakeney a szorosokat aligha ismeri. Hogy az a két másik ember ki lehet, nem tudom. Talán magyarok vagy angolok. Ne halogassa a dolgot. Igen, igen! Hogyan? Marghilo veszi kezébe a nyomozást? Helyes. Ez a legjobb. Nemsokára számolni fogunk, kedves barátom. Nem kellett volna szóba állni vele, azt mondom. Lehet, hogy elrabolta a futártól a cikkeket vagy Uno nevében táviratozott a Timesnek, hogy a közléssel várjanak, aztán fogta magát és gyalázatos fortéllyal kiszabadította a foglyokat. Nagyon jó, csak siessen. Veszteni való ideje egyikünknek sincs. Igen! Rendben van! Jöjjön fel ide, ha jónak látja. Én Sóton maradok. De nem fog örülni a találkozásnak, előre mondhatom.

Gáspár egy időre elhallgatott, de azért Rosemary tovább állt az ajtó mellett. Valósággal kővé meredt. Keze-lába szinte megbénult. Képtelen volt a legkisebb mozdulatra is s egyre-másra hideg futott végig hátán. Nem érzett semmit, még iszonyatot sem. A dolog sokkal elképesztőbb volt, semhogy iszonyodni tudott volna rajta. Ez egy világ összeomlása, a tűz tengere, a fagyasztó láng, a perzselő jég, a fenekestől felfordult rémség, a halál királysága volt.

Gáspár, az ő férje, az ajtó mögött áll. Tarkington Gáspár. Egy idegen kormány kémje. A Tizenegyes. Egy pusztas szám! Egy mocskos, hitvány rongy. Az a férfi, akinek nevét ő hordja. A szomszéd szobából hallotta lépteit, örömtelen nevetését, kemény hangját, amint szidalmazta és sértegette azt a másik embert, aki csak számár volt. Ekkor hirtelen a lépések megszűntek. Az ajtó feltárult s Rosemary szemtől-szemben állt férjével.

Felesége láttán a rémület némaságával megállt. Arca hamuszínűvé vált. A torka mélyéből feltörő káromkodás elhalt, még mielőtt ajkát elérte volna.

A másik szobából Buriecha órnagy remegő hangon kérdezte, hogy talán valami baj van. Gáspár betette az ajtót s háttal az ajtónak, még mindig szemben állt Rosemaryval. Mélyenülő sólyomszeme annyira összeszűkül, hogy végre csak keskeny vonalnak látszott, ajka a fogaira feszült, éles, fehér foga kivillant, akár a farkasé. Végtelen kegyetlenség kifejezése torzította el arcát. Szólni akart, de Rosemary felemelt kézzel hallgatást parancsolt:

- Ne itt! Most nem.

Tarkington nyersen nevetett és vállat vont.

- Valamikor ki kellett derülnie - mondta. - Nem sajnálom.

- Én sem - válaszolt Rosemary. - De most legyen szives, menjen. Majd találkozunk később. A fogadóban.

Tarkington azzal a pillantással nézett feleségére, amelytől Rosemary annyira félni szokott. Egy szemvillanásnyi ideig szinte úgy látszott, mintha engedni akarna féktelen szenvedélyének és karjai közé akarná ragadni. Rosemary nem mozdult. Ragyogó szemét, amely most szeretlenül kitágult, egy pillanatra sem vette le Tarkingtonról. Nézte a vonagló arcán tükröződő küzdelmet s figyelte, hogy most, miután le volt leplezve, mint változik szerelme gyűlöletté. Nem rettent vissza, mert nem félt. Ez az ember olyan volt, hogy félelmet nem is kelthetett.

- Menjen! - mondta Rosemary hidegen.

Tarkington még egy pillanatra habozott. A másik szobában hadaró, köhögő Buriecha banális hangja döntötte el elhatározását. Itt igazán nem volt sem helye, sem ideje annak, hogy érvényesítse akaratát és megbüntesse Rosemaryt az elszenvedett megalázásért. Még egyet kurtán nevetett, aztán lassan kiment a szobából.

XLIV. FEJEZET.

A vigasztalan, sivár szobában Rosemary félóránál tovább várt. Fátyolos szemmel nézett ki az ablakon s hiába igyekezett rendbeszedni gondolatait. Uralkodó érzése valami nagy öröm volt, amelyet nem igen mert elemezni. Öröm! Bár rettenetes meredély szélére került, bár letekintett a szégyen és iszonyat szakadékába és úgy látszott, hogy a tátongó mélység áthidalására nincs remény, mégis az az érzés töltötte el, hogy a szakadékon túl béke virul, amelyet ugyan ő soha el nem ér, de amely mégis megvan s amelyről - ha az izgalmak elülnek s ő is megpihenhet - sovárognia, róla álmodnia szabad.

Körülbelül fél óra múlva az a fiatal tiszt, aki Rosemaryt a végzetes szobába vezette, visszakérült, hogy megnézze, mi történt. Csodálkozva látta, hogy az ismeretlen, szép nő még mindig ott van.

- Buriecha őrnagy még mindig nem jött ki - mondta Rosemary közömbösen. - Az ebéd ideje már közel van, nem is várok tovább.

A tiszt arcán megkönnyebbülés látszott. Az angol hölgy kedvéért nem szívesen került volna bajba. Összevágta sarkait, felületesen sajnálkozott azon, hogy Rosemary csalódott, majd felajánlotta, hogy kikíséri. Rosemary elfogadta az ajánlatot s a kapuban elbúcsúzott a fiatal legénytől.

- Ha írni méltóztat a parancsnok úrnak - jegyezte meg Uriescu hadnagy végül - bizonyosra veszem, hogy Buriecha őrnagy úr teljesíti kérését.

- Megfogadom tanácsát - felelt Rosemary vidáman. - Isten önnel, hadnagy úr, köszönöm előzékenységét.

A gyalogösvényen ballagott vissza a faluba. Mikor odaért, ahol reggel Péterrel találkozott, leült a fatöncrére és hallgatta a patak mormolását. Nem engedte meg magának, hogy Péterrel foglalkozzék, csak Fülöpre és Annára gondolt, akiket Péter okos fortéllal, valószínűleg áruhában, átszöktetett a szorosokon és a határon. Rosemary nem tartotta valószínűnek, hogy a határrendőrség észre vegye és feltartóztassa az autót. Bizonyosra vette, hogy Fülöpék nem is autón, hanem gyalog mennek át Magyarországra. Fiatalok mind a hárman, ismerik az országot jól s így könnyen átvergődnek a szorosokon Vásárhelyre, ahol Elza már várja őket. Elza tud mindent, mint ahogy Móric is tájékoztatva van. Ezért fogadta Móric olyan nyugodtan és higgadtan azt a hírt, hogy Kisimrét huszonnégy óra alatt el kell hagynia. Mindnyájan tudtak mindent. Péter beavatta őket titkaiba. Csak őt, Rosemaryt zárták ki, mert attól féltek, hogy elmondja a dolgokat Gáspárnak. Neki Péter nem árulhatta el, hogy Gáspár nem egyéb, mint alávaló kém.

De most nem gondolt Péterre és arra, hogy hogyan játszotta ki Péter Gáspár minden cselszövését. Csak Fülöpön és Annán járt az esze, a két gyereken, akik a nemes önfeláldozás érzésében szerették meg egymást, aztán a hősiességű, türelmes Elzán és Móricon, aki oly ügyesen játszotta a maga szerepét. Móric még ma megjön Kolozsvárról, ő is Sóton reked s talán a furcsa kis fogadóban tölti az éjszakát. Rosemary nagyon várta. Most, hogy Gáspár még itt van, társasága kapóra jön. Holnap aztán Móriccal együtt valahogy átvergődik a határon s Vásárhelyen csatlakozik Elzához és a gyerekekhez. Nehézség esetén a kolozsvári

angol konzulhoz is fordulhat. Most már olyan rettenetesen sietni nem kell. A gyerekek biztonságban vannak, azok a cikkek pedig nem jelennek meg. Péternek erre lesz gondja.

De nem, Péterre nem szabad gondolnia. Most még ő Tarkington Gáspár felesége.

XLV. FEJEZET.

Késő délután volt, amikor Rosemary végre elindult a kis sóti fogadó felé. Egész nap az erdők körül barangolt s csak annyit evett, amennyit egy-egy magányos házban épen kapott. Kétszer lement az állomásra, hogy a Kolozsvárról érkező vonatot bevárja. Azt gondolta, hogy Móric egyikkel vagy másikkal megjön. Most már csak az éjféli expressz volt hátra, amely Sótra kora reggel szokott berobogni. Azt a mesét, hogy a vonal egy darabon járhatatlan, tovább is terjesztették. Boszúsan dörmögő utasok szálltak ki a vonatból s a kis fogadó zsúfolásig megtelt. A fogadó szabálytalan alakú, alacsony épület volt, melynek három oldalról zárt, széles udvarára a negyedik oldalról kocsival és szekérral is járható, öblös kapuszin vezetett. A ház egyik oldalán álltak a lovak és tehének istállói, a másikon voltak a konyhák és irodák, míg a harmadik és negyedik oldalon a nyilvános helyiségek és a vendégszobák. A vendégszobák egy része a földszinten egy sorban állt. Fenn, az emeleten fából való, nyílt folyosó futotta körül az egész udvart. Maga az udvar népszerű találkozó helye volt csirkéknek, tehéneknek, sőt disznóknak, amelyek kedvükre kószáltak ide-oda s ha véletlenül egy ajtó tárva állt, oda is benéztek. A legjobb vendégszobák az emeleten sorakoztak egymás mellé. Érdeklődésére Rosemary megtudta, hogy egy angol úr reggel magának és egy később érkező hölgynek három szobát bérelt. Pirospozsgás, egészséges parasztlány vezette fel Rosemaryt a szobákba.

Nehéz lábbal lépkedett Rosemary felfelé. Fáradtabb volt, mint maga gondolta. Egész nap alig evett s idegzete teljesen kimerült. Izgalmakkal tele napot élt át s az izgalmak java része még hátra volt. Most következett a Gáspárral való kikerülhetetlen beszélgetés. Akármilyen borzalmasnak is ígérkezett ez, Rosemary nem óhajtotta kikerülni. Gáspár többé nem remélheti, hogy csak szemét is felemelheti rá, de bizonyos dolgokat még meg kell vele beszélnie. Rosemary erkölcsi bátorsága nem engedte meg, hogy levélírásban vagy ügyvédi közbenjárásban keressen menedéket. Tudta, mit akar mondani Gáspárnak s megvetette volna önmagát, ha ettől a nehéz feladattól visszaretent volna.

Az órák lassan multak. Késő este Rosemary egy kis vacsorát rendelt szobájába. Étel nem ment le torkán, de megivott két csésze pompás, erős kávé s evett pár falatot abból a kitünő és rendkívül tápláló máléból, amelyről Magyarországnak ez a része híres. Kézitáskájában volt egy könyv. Kis ideig olvasgatni próbált, de a könyv nem kötötte le figyelmét, ennél fogva csakhamar félretette. Az idő szerfelett nehezen telt. Rosemary rettenetes fáradt volt, de azért aludni nem tudott. Nem tudta megérteni, hogy Gáspár miért nem jön. Mióta abban a sivár, dísztelen szobában, amelynek képe emlékezetének hamvadó parazsa alatt, mint élete legnagyobb borzalmának színhelye, mindig megmarad, Gáspártól elvált, azóta nem látta s nem is hallott róla semmit. A szálló emberei közül sem látta senki. Lelkében valami nyugtalanság ébredezett. Gáspár életéért valahogy egyáltalán nem aggódott. Föltétlenül bizonyosra vette, hogy végső eredményben Gáspár bármire is határozza el magát, addig nem áll félre, amíg utolsó harcát meg nem vívta. Nem félt a találkozótól. Tudta, hogy kikerülhetetlen; de egész lelkével vágyott arra, hogy túl legyen rajta s megismerje a teljes, szörnyű valóságot.

Elhatározta, hogy addig le nem pihen, amíg Gáspár haza nem tér. Ült abban a keskeny kis szobában, melyet a fogadó tulajdonosa alapos túlzással társalgónak nevezett s amely szobáját Gáspár szobájától elválasztotta. Az egyetlen, tárt ablakból gyönyörű kilátás nyílt a hegyekre. Az égboltozaton százezer csillag szikrázott. Valahol a hegyeken túl Fülöp és Anna most a

szabadság felé siet, a szabadság felé, melyet Péter bátorsággal, leleményességgel és ötlettel hódított számukra vissza. Emlékezete ösztönszerűen visszaidézte annak a kisimrei várakozásnak fakasztó pillanatait, amikor az éjtszakában Elzával a menekülés sikeréért remegett és az Éghez könyörgött. A sötétségből felmeredt a gyötrő félelem réme, hogy talán ez a második menekülési kísérlet is olyan balul végződik, mint az első.

Éjfél elmúlt, amikor Rosemary a fafolyosó felől meghallotta Gáspár ismerős lépteit. Tarkington egyenesen a társalgó ajtajához lépett s minden tünődés nélkül benyitott. Betette maga mögött az ajtót s félre dobva kalapját hidegen mondta: - Az ajtó alól kiszivárgott a fény, tudtam, hogy még nem feküdt le. Itthon vagyok jó ideje, de lenn, a kávéházban, vacsoráztam valamit. Igen jó vacsora volt. Magyarországon valóban tudnak főzni. Ezt az egyet a románok is megtanulhatnák.

Letelepedett egyik székbe s elővette cigarettatárcáját. Egy cigarettát kivett, majd Rosemaryt kínálta meg.

- Parancsol? - kérdezte. Miután Rosemary csak a fejét rázta, Gáspár vállat vont, nevetett s rágyújtott. Keze egészen szilárd volt. A gyújtó fénye egy pillanatra különösen kiemelte élesmetszésű, keskeny arcát, közelálló, mélyen fekvő szeméit s Wellingtonéhoz hasonló vonalait. Rosemary érdeklődéssel figyelte arca játékát. Mióta ismerte, most először tanulmányozta arcát igazán. A multban egyszer-kétszer visszaretentette a szemében felvillanó állati szenvedély, egyszer pedig, a kisimrei kastély dohányzójának tükrében, ép akkor látta arcát, amidőn eltorzította a kegyetlenség farkasszerű kifejezése. Most úgy a szenvedély, mint a kegyetlenség megnyilatkozott szája körül és szemében, amely a hirtelen lobbanó fényben feszült figyelemmel szegeződött reá.

Tarkington elfujta a gyujtót, mélyet szippantott, majd nyugodtan így szólt:

- Képzem, hogy ezek után mennyire gyűlöl!

Pillanatnyi szünet után hozzátette: - Annyi kegyetlenséget kellett magától eltünnöm a multban, hogy egy kevéssel több vagy kevesebb nem számít.

- Sohasem voltam magával tudatosan kegyetlen, Gáspár - válaszolt Rosemary hűvösen. - De most tudom, hogy a legkegyetlenebb akaratlanul is akkor voltam, amikor felesége lettem.

- Erre csak azóta jött rá, természetesen, amióta ismét találkozott Blakeney Péterrel.

Rosemary nem felelt. Vállat vont s elfordította fejét. Gáspár felugrott s úgy megragadta karját, hogy Rosemary a fájdalomtól felszisszent.

- Mielőtt bármiről is beszélénk, Rosemary - mondta Gáspár dühös szitokkal - tisztán akarom magát látni. Még mindig szereti Blakeney Pétert?

- Erre nem adok választ - felelt Rosemary nyugodtan. - Ilyent kérdezni már nincs joga.

- Nincs jogom? - kérdezte Tarkington harsány kacajjal. - Maga még mindig a feleségem, drága. A mai délutáni események, ne felejtse el, a törvény előtt még nem adják vissza szabadságát.

- Tudom, Gáspár. Ami ma délután történt, az megrendítette egész életemet, de amint helyesen mondta, szabadságomat nem adta vissza, hacsak abba maga is bele nem egyezik.

A férfi csufolódo hangon mondta: - Beleegyezésemre, természetesen, számít. Úgy-e?

- Számítok.

- Akkor mondhatom, kedves Rosemary, hogy akármilyen okos asszony maga, de számítása egészen hibás.

- Nem hinném - hangzott a válasz. - Ismerem az angol törvényt. Nem kényszeríthet arra, hogy egy födél alatt éljek magával.

- Azt akarja ezzel mondani, hogy elhagy?

- Azt.

- Botrányt akar?

- Botrányra nincs szükség. Megegyezünk, hogy külön élünk. Ez az egész.

- Ez még nem az egész, drágám - válaszolt szárazon Gáspár - amint azt saját kárán meg fogja tudni.

- Mit akar ezzel mondani?

- Azt, hogy Blakeney Péter követte magát Erdélybe; ezt egész sereg tanu bizonyítani tudja. Ebben az országban pénzért mindenkit meg lehet vásárolni. Ha akarom, egész sereg olyan tanut állítok, akiknek vallomása alapján kedvem szerint mondják ki a válast. De előre ígérem, Blakeney Péter személye körül olyan botrányt csinállok, hogy tisztességes klub nem fogadja tagjai közé s így ő kelme egészségi okokból jobbnak látja majd állandóan külföldön élni.

Rosemary a közbeszólás minden kísérlete nélkül hallgatta végig férjét. Még méltatlankodását is leplezte erősen. Amint Gáspár befejezte szavait s a székben hátradőlt, Rosemary nyugodtan csak ennyit mondott:

- Azt hittem, hogy ma délelőtt megismertem a legnagyobb mélységet, amelyre ember sülyedhet. Tévedtem. Csak most látom magát igazán.

- Lehet, drágám. Amit az ember félt, azért úgy küzd, ahogy tud.

- Amit az ember félt, igen! De maga...

- Én magát félttem legjobban az egész világon - vágott közbe a férfi rekedten. - Maga feleségem, birtokom, tulajdonom. Szeretheti Blakeneyt és gyűlölhét engem, de hogy magához jogom van, azt tagadni a világnak semmiféle okoskodásával sem lehet. Csak nekem van jogom arra - folytatta s még mielőtt Rosemary védekezhetett volna, hirtelen felugorva karjai közé szorította - csak nekem van jogom arra, hogy így magamhoz öleljem. Csókját követelni csak nekem van jogom. Csókoljon meg, Rosemary, tündérszemű, drága gyönyörű feleségem. Ha gyűlöl is, csókoljon meg. Ha amaszt szereti is, csókoljon meg... A jobbik rész az enyém.

Ajkaira szorította mohó száját. A félig ájult nő pár pillanatig érzéketlenül hevert karjai közt. De az iszonyat és az undor megkétszerezte erejét. Előrefeszített két kezével úgy odébb taszította férjét, ahogy csak tudta. - Hagyjon békén - mormolta. - Gyűlölöm magát.

Tarkington csak nevetett. - Hogy gyűlöl, természetes.

Tarkington csak nevetett. - Hogy gyűlöl, természetes. Jobban is szeretem gyűlöletét, mint azt a hűvös közömbösséget, amiben eddig részem volt. Gyűlöl, drágám, mert nem ért meg. Sokat magasztalt okossága ellenére sem ért meg. Az olyan nők, mint maga - jó nőknek kell őket neveznem - sohasem értik meg azt, ami a férfiban gonosz, romlott és kegyetlen. Minden férfiban, higye el. Lelkünk legmélyén mindnyájan gonoszak vagyunk. Néhányunkat a nők tettek azzá, mások már a születésüknél fogva azok. Látott már iskolás gyereket, amint ingerli a macskát, vagy amint a kamasz a menyétre uszítja a foxit? Gyűlöli ezért a fiút? Nem. Ha nagyon felháborodik, legfeljebb megbünteti, de akkor is mosolyog. Fiúknak már ilyen a természete, mondja magában. Nos, amilyen a fiúk természete, olyan a férfiaké is. Kegyetlen, gonosz. A civilizáció mázzal vont be bennünket. Akad közöttünk, aki látszólag nemes, szelíd, jó, de csak külszínre. Ha felnöttek is vagyunk, lelkünk mélyén még mindig szívesen gyötör-nők a macskát és néznénk, mint tépi szét a foxi a menyétet. A rabszolgaság idején az emberek

rabszolgákat gyötörték. Ahol az asszonyok cselédmódra alázatosak az urukkal, ott verik őket. Adjon a férfinak módot a kínzásra, megteszi. Ismétlem, a gyerek természete él bennünk, de nem merjük elárulni. Ma már nemcsak emberek, hanem úri emberek vagyunk. És a legtöbben abban a téves feltevésben élünk, hogy a nők megvetésükkel sujtanának, ha ismernének bennünket. Ennélfogva tetszelgünk, hízelkedünk s álnokoskodunk, de aki nem gyöngé báb, az ezt az álnokoskodást utálja. Én valóságos kízómasternek születtem. Iskolásgyerek koromban nemcsak ingereltem a macskát, hanem kínozni, nyaggatni szerettem. Ha lovam kissé csökönys volt, irgalmatlanul elpáholtam. Később gyönyörűségem telt abban, ha valamelyik kisfiú kezét úgy megcsavarhattam, hogy bögött bele; megcibáltam a lányok haját vagy jól karon csíptem őket. Örömöm telt abban, ha bánthattam valakit. A fiú-természet ilyen. A legtöbb nő csak mosolygott. Aztán jött a háború s a világ a kegyetlenség tobzódásába fulladt. Egész sereg nyelvet beszéltem, ennélfogva titkos szolgálatba osztottak be. A francia hadseregben dolgoztam. Már nem cibáltam a lányok haját, nem is csíptem meg a karjukat, hanem mint kém ellenséges kémekeket nyomoztam ki, férfiakat, nőket egyaránt, kihurcoltam őket leshelyükről, akár a foxi a menyétet s haditörvényszék elé állíttattam őket, ahol zord ítélet és halál várt rájuk. A nők csak mosolyogtak. A nők jók, gondolja maga. Akiket kinyomoztam, németek voltak s így én - a kém - hősnek számítottam, míg az elfogott kémekek söpredék-számba mentek, akiket megkínozni kötelesség. A háború után meghalt a nagybátyám s én örököltem lordi címét. A civilizáció rám terítette az előítéletek köpenyét s rám hártott bizonyos kötelezettségeket. Munkámnak vége volt. Magam is társadalmi bábuvá váltam. Szépelegtem, hízelkedtem, alakoskodtam én is. Hogy utáltam ezt a mesterséget! A korlátozottság és a civilizáció majdnem megőriztett. Ha magával nem találkoztam volna, elmentem volna távoli országba, ahol vásárolhattam volna rabszolgákat s kedvemre bánhattam volna velük, vagy áttértem volna a mohamedán vallásra, tartottam volna tömérdek feleséget s vertem volna őket tetszésem szerint. De találkoztam magával s minden vágyam kimerült abban a mohó kívánságban, hogy maga az enyém legyen. Magát csupa bámulat ölelte körül, hírneves volt, talán gazdag is. Nekem a lordi címen kívül nem volt semmim. Kervoisin barátom, aki ismerte képességeimet, gyakran tett említést előttem a meghódított Erdélyről, ahol a forradalom már megérett. Szólt Naniescuról is, erről a nagyratörő, lelkiismeretlen és megvásárolható emberről, aki bármi áron szerette volna megszilárdítani helyzetét és nem is mindig létező összeesküvések leleplezésével akarta igazolni magát kormánya és a nyilvánosság előtt. Rám nézve a dolog pénzt jelentett. Elfogadtam ajánlatát. Százezer font sterlingnél többet kerestem három év alatt s várt rám még több is. Gazdag voltam s feladatomban kielégítette a gonosz hajlamú gyerek bennem rejlő természetét: Követni egy-egy nyomot. Áruhába öltözni. Kikémlelni férfit vagy nőt. Látni félelmüket, figyelni rettegésüket. Letartóztatások, titkos haditörvényszéki tárgyalások. Kora hajnali kivégzések. A pusztulás és fájdalmas búcsúzások látványai. Mindebben részem volt. Módom jutott arra, hogy az év legszebb idényeit Londonban töltssem, látogassak klubokat, bálakat, estélyeket s a hiúság egyéb vásárjait. Szerzett pénzzel egyre közelebb kerültem magához. A szerencse is mellém szegődött. Blakeney Péter tette magának a szépet, de el is vesztette magát. Hogy hogyan? Nem tudom s nem is törődtem vele. Megszereztem magát, mert különböztem másoktól, mert maga meg volt bántva s mert én érdekeltem. Jobban tudtam hizelegni és színlelni, mint mások. Aztán jött az az erdélyi ügy. Naniescu megbízott, hogy nyomozzam ki, ki írja azokat az angol és amerikai lapokban megjelenő cikkeket, amelyek az ő kormányzói működését támadják. Tízezer fontot ajánlott fel, ha a cikkek szerzőjét bíróság kezére adom és még tízet, ha magának az erdélyi állapotokat dicsérő cikkei a Timesben megjelennek. Mindjárt Kolozsvárra való megérkezésünk reggelén Heves Anna elárulta titkát. Anna és Fülöp letartóztatása után magát a cikkek megírására kényszeríteni elég könnyű volt. Eleinte ugyan nehezen ment, mert Elza és Imrey Mór arról az üzletről, amelyet Naniescu magának ajánlott, nem tudott. Az egyik ügyben győztem, de nem voltam biztos, győzők-e a másokban. Ezért mialatt maga azt hitte, hogy

Bukarestben vagyok, én áruhában visszajöttem és figyelmeztettem Elzát, hogy Fülöp és Anna halálos veszedelemben van. Ez aztán feje tetejére állított mindent. Szencsétlenségemre Blakeney Péter már régebben gyanakodott rám. Nem tudom, hogy gyanuja mikor ébredt fel; talán még Angliában; annyi bizonyos, hogy régi jó barátságunk ellenére egyszerre éreztem, hogy ellenséggé váltunk. Úgy látszik, valahol véletlenül elárultam magam. Blakeney Péter szeme éles, mint a vadmacskáé. Hogy megbizonyosodjék, utánunk jött Erdélybe... Kolozsvárott Heves Anna elmondott neki mindent. A két gyerek letartóztatása megerősítette gyanuját s azon az estén Kisimrén áruhában is rám ismert. Az átok verje meg! Ettől kezdve az egész kaland nem volt egyéb, mint kettőnk közti páros küzdelem. Az első fordulót én nyertem meg akkor, amikor Fülöp és Anna megszöktetésének tervére rájöttem. Győztem akkor is, amikor rávettem magát, hogy Naniescu ajánlatát tárja fel Elzának s közvetve rábirtam arra, hogy a Naniescu-kérte cikkeket írja meg. Azt hittem, győzelmem könnyű volt. De Blakeney Péter elrabolta tőlem a kéziratot s ekkor úgy látszott, hogy minden elveszett. Fülöp és Heves Anna halála félig-meddig kárpótolt volna, az igaz, de inkább vágytam arra a második tízezer fontra, mint a két gyerek kivégzésének örömére. Azt véltem, hogy Péter azért rabolta el tőlem a kéziratot, mert meg akarja vele váltani a két gyerek életét, de most másképp látom az ügyet. Ő a kézirattal a kisimrei birtokot vette meg. A birtok az ő nevében lesz mindaddig, amíg az Imreycsaládnak vissza nem tudja adni. Közben ügyes fortélyal kiszöktette Erdélyből Fülöpöt és Annát. Idáig a maga nevében már táviratozott is a Timesnek. A csatát ő nyerte meg. Én vereséget szenvedtem mindenben, kivéve egyet: maga az enyém. Akármilyen ügyes is Blakeney - már pedig ügyes és ürge, mint a majom - magát nem rabolhatja el. Ha maga elhagy, számoljon a következményekkel. Ismétlem, olyan földön vagyunk, ahol pénzzel meg lehet vásárolni mindent. Ha akarom, tanukat vásárlók s vallomásuk alapján nemcsak a maga hibájából mondom ki a válást, hanem egyúttal olyan botrányba keverem Blakeney Pétert, hogy tisztességes ember Angliában nem fog vele kezdet. Jegyezze ezt meg. Elmondtam életem történetét, és felmagasztaltam Blakeney Péter erényeit, vagy ha úgy akarja - hősiességét. Önkényt tettem, hogy ha maga örök időkre is hozzám van kötve, csodálja, sajnálja, szeresse azt a fiút. Maga ép úgy rabszolgám, mintha nyílt vásáron vettem volna. Ha tovább is gyűlöl, akkor talán végül én is gyűlölni fogom magát. De ettől még nem lesz szabad. Sőt ellenkezőleg, ez csak mulattatni fog. Sohasem értem be azzal, hogy ingereljem a macskát, hanem meg is kínoztam mindig.

Tarkington Gáspár körülbelül tíz percig megszakítás nélkül beszélt. Hátratett kézzel sétált a kis szobában fel-alá, csak néha-néha állt meg Rosemary előtt, hogy hangsúlyozzon egy-egy szót vagy hogy kegyetlen, olykor pusztán gúnyos pillantást vessen feleségére. Rosemary minden pillantását szemrebbenés nélkül állta. Sudár termete közvetlenül az asztal mellett magaslott s egyik kezét az asztal lapjára helyezte, hogy támaszkodjék. Nem szakította félbe férjét egyetlen egyszer sem. Végig akart hallgatni mindent. Amikor Tarkington ismételte azt a fenyegetését, hogy akár hamis tanuk segítségével is rettenetes botrányba keveri Pétert s figyelmeztette, hogy ép úgy rabszolganője, mintha nyílt vásáron vette volna, Rosemary egész önkénytelenül letekintett arra a tálcára, amelyen vacsorájának maradéka állt. A tálca szélén egy kés hevert, melynek széles pengéje éles hegybe futott. Megborzongott s félrefordította tekintetét, de Gáspár észrevette pillantását. Ép befejezte szavait. Most az asztalhoz lépett, fogta a kés pengéjét s nyelét gúnyos mosollyal Rosemary felé tartotta.

- Nagyon drámai volna - mondta könnyedén. - Ismeri a *Toscá-t*?

Rosemary nem felelt, mire Tarkington a kést nevetve az asztalra dobta. Aztán leült és újra rágyujtott.

A kis szobában csend volt. Rosemary alig mozdult. Az az elszörnyedés és méltatlankodás, melyet Gáspár életének feltárlására eleinte érzett, valami erkölcsi kábultságnak adott helyet.

Szinte nem érzett. Teste mintha kővé vált volna. Már lelke sem tiltakozott. Ő a hites felesége ennek az embernek, aki most elárulta előtte azokat a módokat, amelyekkel elszakíthatatlanul magához akarja kötni. Csak a halál szakíthatja el azokat a kötelékeket, melyeket Péter ellen szőtt fenyegetéseivel most még szorosabbra vont.

Gáspár szótlánul füstölt. Csak az ódon kis falóra furcsa ketyegése törte meg a némaságot, amely mint sötét palást borult Isten földjének erre a távoli kis zugára. Kevéssel előbb Rosemary úgy vette észre, mintha valami járás-kelés, élénkség támadt volna a házban. Természetesen azt következtette, hogy az éjjeli vonattal újabb vendégek érkeztek a fogadóba. Ennek már jó néhány perce volt. Hogy mennyi, nem tudta volna megmondani. Talán még akkor volt, mielőtt Gáspár mondókájába kezdett. Órájára nézett. Fél három volt. Gáspár felugrott.

- Nagyon késő lehet - mondta hidegen. - Igazán bocsánatot kell kérnem, hogy eddig ébren tartottam. Az emlékezés néha elragadja az embert.

Letette cigarettáját, határozott léptekkel feleségéhez lépett s megfogta vállait.

- Csókoljon meg, Rosemary, - mondta nyugodtan.

Mintha mulatott volna azon, hogy Rosemary nem felel. Ingerkedve, halkán nevetett, majd átölelte Rosemary derekát és csókjával illette száját, szemét, nyakát. Aztán olyan hirtelen bocsátotta el, hogy Rosemary majdnem az asztalnak esett.

Azzal átment a szobán és saját szobájába vonult.

XLVI. FEJEZET.

Tarkington Gáspár a szobája küszöbén megállt, felcsavarta a villanyt, aztán a csodálkozás halk kiáltása hagyta el ajkát.

- Móric! Hogy kerül ön ide?

Imrey Móric a lószőrpamlagon láthatóan mély álomban feküdt. Gáspár hangjára most kinyitotta szemét, hunyorgatott, ásított s nagyot nyújtózott.

- Ó, kedves lord Tarkington - mondta magyarul - már azt hittem, sohasem jön meg.

A gróf felállt, megrázta magát, mint valami nagy, lompos kutya s újjaival végigszántotta borzas haját.

- Mélyen elaludtam - mondta.

- De mit csinál ön itt, kedves barátom? - kérdezte összeráncolt homlokkal Gáspár.

- Önt vártam, hogy egy kis szivességre kérjem. Olyan késő van már, hogy kérésemet nem is szívesen adom elő. De ha nem segít rajtam, igazán nem tudom, mitévő legyek.

- Mi a baj?

- Az éjféle expresszsel utaztam el Kolozsvárról - kezdte Móric. - Amint tudja, Kisimréről mindnyájunknak kitették a szűrét. A birtokot egyébként Blakeney Péter vásárolta meg. Hát nem szégyen-nyalázat? Sosem hittem volna, hogy ilyen disznóságra tud vetemedni. A feleségemnek Péter közeli rokona.

- Tudom, tudom! - mondta Tarkington türelmetlenül. - Mondja csak tovább.

- Nos, azok az átkozott kolozsvári vasutasok nem figyelmeztettek, hogy a vonat csak Sőtig megy. Antallal meg a poggyászzal ideérek s ezt az undok fogadót tele találom. Egyetlenegy üres szobája sincs. Hát hallott már ilyet? A régi szép időkben az ember egyszerűen

megfogta akármelyik vendég gallérját, kidobta a szobájából s elfoglalta a helyét. Nem tudom, Angliában mi a helyzet, de itt most...

- Ott is ilyen a helyzet - vágott közbe dühösen Gáspár. - De az Isten szerelmére, ember, mondja már el...

- Nos hát, nehéz poggyászsomat itthagytam, magam pedig Antallal átmentem a falu másik kis fogadójába. Sajnálatomra kiderült, hogy ennek tulajdonosa, akit jól ismertem, már rég meghalt, az új tulajdonos pedig valami dobrudzsai tatár földbirtokos, aki évente csak aratás-tájban szokott idenézni. Most ép itt van, de...

- No, mi van vele?

- Nem tud egy szót sem magyarul, sőt románul se ért. Ön, kedves barátom, említette egyszer, hogy régebben hosszabb időt töltött Dobrudzsában s beszél valamit azon az istenverte nyelven. Így hát azt gondoltam...

- Mit tegyek, mondja már meg? - szólt közbe türelmetlenül Gáspár. - Átmenjek a fogadóba s megbeszéljem a fogadóssal a szoba dolgát?

- Ha volna szives. Vagy megengedné, hogy itt aludjam a pamlagon?

Gáspár egy pillanatra habozott. Reggeli három óra felé járt az idő s nem örömet ment ki most a házból. De azt a gondolatot, hogy Móric az éjtszakára szobatársa legyen, még kellemetlenebbnek találta.

- Gyerünk hát - mondta kurtán. - Remélem nincs messze.

- Ötpernyi út, kedves barátom - felelt látható megkönnyebbüléssel a gróf. - A fogadó a patak túlsó oldalán van. Majd Antal visszakíséri.

- Kíséretre nincsen szükségem - válaszolt Gáspár nyersen.

Kalapjáért átment a másik szobába. Rosemary még mindig az asztalnak támaszkodva állt. Pár órával előbb még nagyon szerette volna látni Móricot, de most nem törődött vele. Nem törődött a világon semmivel. Gáspár suttogó hangon mondta: - Ugy-e, hallotta, hogy ez az örült mit akar. Ugy látom, vele kell mennem.

Rosemary bólintott. Gáspár gunyoros udvariassággal búcsúzott:

- Jó éjt, lady Tarkington.

XLVII. FEJEZET.

Antal látott mindent s ő hozta meg a hírt Rosemarynak.

A hű szolga várakozva üldögélt a neki kijelölt kis földszinti szobában s azon tűnődött, vajjon mit tárgyal a gróf a lorddal és a ladyvel késő éjnek idején ilyen sokáig, amikor szobája ajtajából egyszerre azt látta, hogy a méltóságos gróf és a lord megjelennek az első emeleti folyosón, hallotta, hogy mind a ketten lemennek a lépcsőn s látta, hogy kilépnek a kapun.

Féltette gazdáját, mert a gróf a legutóbbi huszonnégy óra alatt nagyon, de nagyon furcsán viselkedett. Néha roppant vidám volt, kacagott, énekelt s egyre azt hajtogatta: «Éljen Péter!» Máskor meg rettentő levertség vett rajta erőt, elüldögélt és siránkozott, mint a gyermek vagy örvény dührohamban toporzékolt. A lordnak és feleségének Kisimréről való elutazása után a gróf állapota rosszabbodott. Az ápoló nővérek azt tartották, hogy valószínűleg a kiutasítási parancs átvételekor tanusított nagy önuralma tépázta meg idegeit.

Amikor Antal látta, hogy gazdája késő éjszaka az angol lorddal együtt elhagyja a fogadót, nem tudta megállni, hogy utánuk ne menjen. Bár hold nem sütött, az ég tiszta volt s a sötétség a hajnal első érintésére már oszladozni kezdett. A két férfi egész gyorsan lépkedett, de azért Antal egy pillanatra sem vesztette őket szem elől. Amikor a patakon átvezető kis fahídhöz értek, az angol lord pár lépéssel a gróf előtt haladt. A híd közepén a gróf egyszerre hátulról a lordnak ugrott s megragadta a nyakát. A lord, akit a támadás teljesen váratlanul ért, kétségbeesetten viaskodni kezdett. Antal nagyot kiáltott s futni kezdett. A félhomályban csak azt látta, hogy a lord háttal a híd vékony karfájának szorítva, szinte átdől a karfán s a gróf föléje hajolva a torkát szorongatja. Antal hangja hegyről-hegyre visszhangzott, de körös-körül az éj némasága honolt; mindössze egy-két ház udvarán ugatott a kutya.

Egyszerre, még mielőtt Antal a hídra ért volna, a katasztrófa megtörtént. A karfa a két ember súlya alatt nagyot reccsenve hirtelen eltört s a két viaskodó férfi a patakba zuhant. Rettenetes kiáltás rázta meg az éjszaka csöndjét. Antal a rémülettől félig örülten a patakba gázolt, melynek vizét egy nagy görgeteg-kő körül vörös folt festette meg. Az angol lord ép a kőre zuhant s darabokra törte a fejét. A gróf, úgy látszik, először a lordra esett s róla gurult a vízbe s ez enyhítette zuhanását. Antal mindkettőjüket kicipelte a vízből, először gazdáját, azután a lordot. A lord már nem élt, de a gróf még lélegzett és halkán nyögdécselt. Antal lefektette a földre, majd levetette a saját kabátját, összegyűrte s vánkosnak tette Imrey feje alá. Most rohanva sietett a közeli paplakba s addig csengetett, míg ajtót nem nyitottak. A lelkész a hír hallatára nagyon oda volt s készségesen sietett megtenni mindent. Felkeltette szolgáját és hármában - a lelkész, Antal és a szolga - a gróft a paplak egyik szobájába vitték. A végérvényesen halott angol urat a templom kicsiny előcsarnokában nyújtózkodó szentmihálylovára fektették.

A lelkész közben elküldött a falu orvosáért, aki buzgólkodott is a gróf körül, de mesterségéhez nem igen értett. Antal úgy gondolta, hogy itt már tennivaló nem is igen van. Az orvos azért mégis elsietett a vasúti állomásra, felverte az állomásfőnököt s megkérte, hogy telefonozzon Kolozsvárra dr. Zachariásért. Utóbb Antal leszaladt az állomásra, hogy megtudja, jött-e Zachariástól válasz. Miután nem jött, átfutott a fogadóba, hogy az angol hölgynek elmondjon mindent.

Rosemary még mindig nem gondolt a pihenésre. Gáspár és Móric távozása óta két teljes óra elmúlt, de ő még mindig önmagáról elfeledkezve ült a nyitott ablak mellett. Hallotta egy kutya mély csaholását. Utóbb egy kiáltás, majd egy elnyújtott, rémes ordítás verődött fülébe. De ezek a hangok elméjére nézve nem jelentettek semmit. Gondolkodó képessége szinte megszűnt.

Most feljött hozzá a mezítlábas, piros-pozsgás, nagyon álmos cselédlány s elmondta, hogy Antal, a kisimrei gróf úr inasa, azonnal beszélni akar vele. Rosemary teljesen fel volt öltözve, így azt válaszolta, hogy Antal jöjjön fel. Antal aztán beszámolt arról, aminek tanuja volt.

Rosemary gyorsan fogta kalapját, kabátját s Antallal együtt szapora léptekkel sietett a fogadóból a falun keresztül a paplak felé. Hegyet-völgyet a hajnal lágy, színtelen fénye borította. Messziről hallatszott a szilajul rohanó hegyi patak zúgása, amint örvénylő forgással sietett el a kiugró kövek mellett s mormolása a közelmúlt rémes tragédiáról beszélt. A paplakhoz közeledve Rosemary tisztán látta a keskeny hidat s oldalán a kettétört karfát...

A lelkész a paplak kapujában várta Rosemaryt. A méltóságos gróf úr - mondta - még nem nyerte vissza öntudatát. A doktor szerint még él, de élete már csak hajszálon függ. Rosemary leült Móric ágya mellé s nézte, hogy arcáról lassan mint tűnik el az élet. Késő délután Kolozsvárról megjött dr. Zachariás és megerősítette, amit a sóti orvos mondott. A grófnak eltört a hátgerince. Pár óráig húzhatja legfeljebb. Tenni itt már nem lehet semmit. Rosemary komoly

kérésére vagy talán a tekintélyes díjazás reményében a doktor mégis megígérte, hogy reggel újra eljön.

Alig egy órával az orvos távozása után a haldokló kissé megkönnyebbült. Felnyitotta szemét s amint megpillantotta Rosemaryt, nagy öröm ragyogása borította be arcát. Rosemary a beteg fölé hajolt s megcsókolta homlokát. Két könnycsepp gurult le Móric sápadt arcán. Valamit mormolt. Rosemary annyira föléje hajolt, hogy füle majdnem érintette a gróf ajkát.

- Tarkington szörnyeteg volt - suttogta. - Mindent hallottam. Meg kellett büntetnem azért, amit feleségemmel és a gyermekekkel tett. Megszabadítottam magát is.

Napnyugtakor Imrey Móric a másvilágra költözött.

Rosemary csak ekkor hagyta el a szobát. A lelkésszel most kiment a templom előcsarnokába, hogy utolsó pillantást vessen arra az emberre, aki neki oly végtelen sok rosszat okozott. Most, hogy Gáspár viharos életének vége szakadt s kemény vonásai békébe enyhültek, Rosemary ismét azt a fájó sajnálkozást érezte iránta, amely a multban annyiszor indította megbocsátásra. Volt annyi ereje, hogy a gyűlölet vagy bosszú leghalványabb gondolata nélkül tudta Tarkington nyugtalan lelkét Isten kegyelmébe ajánlani. Tarkington tegnap azt mondta, hogy nő őt sohasem értheti meg, de Rosemary szívének végtelen részvéte a végtelen megértésre született. Ez az ember, aki most tragikus halálával megbűnhődött, nem volt cselekedeteiért teljesen felelős. Vérmérsékletének volt áldozata. Talán többet vétkezett vérmérséklete miatt, mint a bűn kedvéért. Ki tudja? Talán ha más nő ragadta volna meg képzeletét, az talán boldoggá tudta volna tenni, talán megtalálta volna benne azt, ami erős és szép, viszont lelkének minden kegyetlen eleme elmerült volna a szerelem hullámában.

XLVIII. FEJEZET.

Majdnem két év telt el azóta. Az 1924. év nyarát éljük. Megnyílt a wembleyi kiállítás. Olasz, dán s egyéb királyi családok keresik fel az angol fővárost. Londonban hullámszik a kápráztató, színes élet.

Milyen messze, de milyen végtelenül messze van most Erdély, Sót és az a kis templomi előcsarnok, amelyben Rosemary utoljára tekintett arra a rejtélyes személyiségre, aki valamikor férje, Tarkington Gáspár volt.

Gáspár még halálában is megőrizte titkát, annak a különös, kettős egyéniségének rejtélyét, amelyben az egyik fél nem tudott kibékülni a másikkal, a figyelmes, kedves ember a túlságos civilizáció köpenye alá rejtőző kegyetlen, vadállati természettel.

Rosemary azóta nem látta Pétert. A sóti tragédia után Rosemary pár embernek bőséges pénzzel megkente a markát, így sikerült végre közvetlen érintkezésbe jutnia a kolozsvári angol konzullal.

A lord holttestének elszállításával járó teendők meglehetősen sok időt emésztettek fel. Rosemary csak hazautaztában, Budapesten találkozott Elzával. Péter valami ismeretlen helyen időzött. Fülöpöt és Annát szerencsésen sikerült átcsempésznie a határon. Sót után, üldöztetés-től félve, az egész szökevény társaság leszállt az autóról s a hegyeken át álruhában igyekezett a határ felé. Fiatalok, erősek voltak, az út nagy fáradsággal nem járt s mihelyt az elhagyott hegyi szorosokba értek, a veszély jelentéktelenné zsugorodott. A szökésnek nem kivitele, hanem terve volt az, ami elismerést érdemelt. A román tiszti egyenruhába öltözött Péter Payson kapitánnyal és egy fiatal magyar krikettjátékoskal, akik ugyancsak román uniformist viseltek, hamis parancsot mutattak fel, amely felhatalmazta őket a fogságban levő Imrey Fülöp és Heves Anna átvételére. A sóti kastély parancsnoka a parancsot épenséggel nem

találta gyanúsna s egyetlen szó nélkül kiadta a foglyokat. Ezután már az egész szökés kellemes és élvezetes kaland volt. Elza patakzó könnyek közt emlékezett meg Péterről. Rosszul ismertük Pétert mindnyájan. Nem sajtáságos? Vajjon sejtette-e Rosemary a valót? Elza szerette volna ezt tudni, mert Fülöp és Anna a kérdések egész tömegével zaklatta.

Ezek mindnyájukra nagyon szomorú napok voltak. De Elza ismét oly bámulatosan viselkedett, mint végzetes pillanatokban mindig. Maga Rosemary sem jött rá teljesen sohasem, hogy Elza a sóti tragédia részleteiből mit tud s mit sejt. Antal hallgatott s így a család a jóbarátoknak vélt Tarkington és Móric gróf halálát rettenetes véletlennek tartotta. Sötétség, tört híd, szomorú baleset.

A valót Rosemary természetesen sohasem árulta el. Kíváncsian tünődött azon, vajjon Péter tud-e mindent. Budapesten néhány napot várt, mert remélte, hogy hírt hall Péterről. De hír nem jött. Payson kapitány másoktól tudott meg annyit, hogy Péter még mindig Erdélyben van, de hogy ebből mi igaz, arról meggyőződni bajos volt. Csak Angliába való visszatérése után kapott Rosemary Péterről biztos hírt. Elza írta meg, hogy Péter még mindig Kisimrén van. Helyettünk gazdálkodik a birtokon - írta. - Hát nem nagyszerű fiú? Bizonyosra veszem, hogy jobban fog boldogulni, mint szegény Móric. A románok nem mernek ellene tenni semmit, mert angol állampolgár. Péter egyébként legutóbbi levelében azt írja, hogy remélhetőleg néhány év múlva, ha az igazság napja szerencsétlen hazánk fölött kiderül, a kisimrei birtokot a mainál jobb állapotban adhatja át Fülöpnek. Akkor szegény Fülöpöm álmai is valóra válnak. Adja Isten. Fülöp és Anna már apró gyermekkoruktól kezdve szeretik egymást. Ha Fülöpnek ismét meglesz régi szép otthona, akkor áldással lépnek az oltár elé. Csak Blakeney Péternek köszönhetjük mindezt. Meglepő-e, ha mindnyájan rajongunk érte? Valahányszor rá nézek, szemeiből mintha kedves, gyönyörű néném nézne rám, mosolyában az ő mosolyát látom, talán azért, mert Péterhez hasonlóan ő is mindig kész volt a kacajra, mosolygott az egész világra s a tréfa látszatával mindig csak jót és nemeset művelt. Mind a hárman áldjuk Pétert s bizonyos okok miatt, amiket te talán jobban ismersz, mint mi, valahányszor Péterre gondolunk, gondolunk rád is.

Majdnem két év mult el azóta! Rosemary újra megkezdte ujságírói munkáját. Azok az erőteljes cikkek, melyeket az idegen megszállás alatt tengődő Erdély állapotairól az International Reviewbe írt, végre felébresztették érzéstelenségéből az angol és amerikai közvéleményt. Érezte, hogy az idő és a saját kitartása azoknak a népes angol tömegeknek segítségével, akik az igazságot és méltányosságot szeretik, majd a kellő pillanatban elvégzik a többi. Rosemary saját szemével látta az Erdélyben duló pusztítást s most tudatára ébredt annak, hogy gyógyítani, de legalább is bajokat enyhíteni tud. Szívvel-lélekkel vetette magát a munkába nemcsak azért, mert a munkát szerette s a munka egész lényét áthatotta, hanem azért is, mert csak a munkában talált feledést. «Próbáljon felejtetni» - ezek voltak Péter utolsó szavai az erdőben, a rohanó hegyi patak partján, amikor még Pétert kémnek, elvetemült s megvásárolható gonosz embernek tartotta s Péter egyetlen szóval sem mentegette magát. Hogy is mentegethette volna, mikor ezzel felébresztette volna Rosemary gyanuját Gáspárral szemben? Vagy talán a büszkeség bírta arra, hogy hallgasson? A büszkeség, amely oly gyakran bizonyult a szerelem legmakacsabb ellenségének?

Vagy talán már elszállt szívéből a szerelem? Ezért gondolta, hogy Rosemarynak könnyű lesz felejtetni?

Majdnem két év mult el azóta! A késő júliusi délután verőfényében Rosemary átment a parkon. Az Albert Hallban volt, hogy élvezze Kreisler s most a Broad Walk fái alatt tartott hazafelé. Lelke még tele volt a nagy varázsló zsongó, elringató, csodálatos muzsikájával s úgy érezte, hogy ebben a pillanatban nem állhatná a mozgalmas utcák rettenetes zsviját. Tűzött a

meleg, Rosemary kissé fáradt is volt, ennél fogva leült egy árnyékos padra. Egyszerre megpillantotta Pétert. Jött nyugodtan, egyenesen feléje, mintha csak találkáról volna szó. Ép olyan volt, mint máskor: Fiús, ragyogóan tiszta, magas, mint egy fiatal hős, szemében izgalom ragyogott s ajkán az az elmés, engesztelő mosoly ült, amelyet Rosemary olyan jól ismert.

- Meghallgattam az öreg Kreislert - voltak első szavai. Csodálatos volt, úgy-e?

Minden szava a régi Péterre vallott. Egy széket egész közel huzott Rosemaryhoz s leült. Levette kalapját s kezével beleszántott a hajába. Köszönni eszébe se jutott. «Meghallgattam az öreg Kreislert.» Mennyire Péter. Az első szavai... Pedig nem látták egymást majdnem két éve.

Egy-két pillanat után Péter így folytatta: - Az Albert-Hallban nem akartam megszólítani. Amikor az épületből kilépett, követtem. Tudtam, hogy erre megy.

Rosemary csak úgy mellékesen megkérdezte:

- Régóta van Londonban?

- Pár órája - válaszolt Péter nevetve. - Az éjtszakai hajóval jöttem Havreon át. Mindig ki akartam próbálni ezt az utat. Igazán szép is volt.

Most egy pillanatra hallgatott. Azután hirtelen megfogta Rosemary kesztyűtlen kezét s puha tenyerét szájához emelte. Rosemary nem mozdult. Nem is nézett Péterre. Egy nagy fekete rigót figyelt, amely felszállt a szemközti szilfára s a boldogság egyszerű dallamát fütyörészte.

- Rosemary, mikor esküszünk? - kérdezte hirtelen Péter.

Rosemary nem tudta megállni, hogy ne mosolyogjon. Ez a megjegyzés is annyira Péterre vallott. - Két évig vártam, az áldóját - folytatta. - Kétévi kínszenvedés. Most már nem várok tovább. Mikor esküszünk, Rosemary?

Rosemary most levette szemét a rigóról s lassan Péter felé fordult.

- Amikor akarod, kedves - volt a válasz.